



ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0300200920

за изпълнение на одит

**„Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на
последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и
средни предприятия“ за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 090 от 06.04.2023 г.
на Сметната палата (Протокол № 14)

СЪДЪРЖАНИЕ

ОПИС НА СЪКРАЩЕНИЯТА.....	5
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	6
РЕЗЮМЕ	8
ВЪВЕДЕНИЕ	19
1. Основание и причини за извършване на одита	19
2. Описание на обекта на одит	22
ОДИТЕН ОБХВАТ И ПОДХОД.....	28
1. Цели на одита	28
2. Обхват на одита.....	28
3. Одитни критерии.....	30
4. Методология на одита	30
4.1.Одитен подход.....	30
4.2. Методи за събиране на данни и информация	30
4.3. Методи за обработване на събраните данни и информация	31
КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ	32
I. Създадени условия за използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 за микро-, малки и средни предприятия	32
1.Предприети действия на национално ниво за осигуряване на условия за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19	32
1.1. Предприети действия за изготвяне на предложения за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия и мотивиране на взетите решения за въвеждане на мерки в подкрепа на бизнеса със средства по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.....	34
1.1.1 Идентифициране на мерки за подкрепа на микро-, малки и средни предприятия.....	34
1.1.2. Мотивиране на взетите решения за въвеждане на мерки в подкрепа на бизнеса със средства по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.....	35
1.1.3. Осъществена комуникация и партньорство с браншовите организации	37
1.2. Финансов ресурс за икономически мерки за подпомагане на микро- малки и средни предприятия и източници на финансиране	38
2. Планиране и дизайн на мерки за подкрепа на малки и средни предприятия за преодоляване на пандемията COVID-19	40
2.1. БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ.....	40
2.1.1. Финансов план за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ	40
2.1.2. Планиране на процедури за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ	42
2.1.3. Дизайн на мерките за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	48
2.1.3.1. Цели и допустими кандидати/крайни получатели на подпомагане по мерките за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	48
2.1.3.2. Обвързаност на цели, индикатори и очаквани резултати по икономическите мерки, реализирани чрез процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с приоритетите на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.....	52
2.1.3.3. Размер и разпределение на финансирането по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.....	55
2.1.3.4. Въведени условия и изисквания за предоставяне на подкрепа.....	57
2.1.3.4.1. Размер на подкрепата по процедурите	57
2.1.3.4.2. Срокове за кандидатстване по процедурите	58
2.1.3.4.3. Условия за кандидатстване по процедурите	60
2.1.3.4.4. Предприети действия за намаляване на административната тежест при кандидатстване	66
2.1.3.4.5. Мониторинг и наблюдение на изпълнението на процедурите.....	68
2.2. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ	70
2.2.1.Финансиране за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с финансови инструменти	70
2.2.1.1. Финансови инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър за финансови инструменти в България ЕАД	70
2.2.1.2. Финансови инструменти, изпълнявани от Българска банка за развитие ЕАД	74
2.2.2. Планирани и въведени мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с финансови инструменти	76
2.2.2.1. Финансови инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД	76
2.2.2.2. Финансови инструменти, изпълнявани от Българската Банка за развитие ЕАД	77

2.2.3. Дизайн на мерките, предоставяни като финансови инструменти.....	79
2.2.3.1. Финансови инструменти, предоставяни от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД	80
2.2.3.1.1. Финансов инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19“	80
2.2.3.1.2. Дялови и квази-дялови инструменти.....	81
2.2.3.2. Финансови инструменти, изпълнявани от Българска банка за развитие ЕАД	82
2.2.4. Мониторинг и наблюдение на изпълнението на мерките	86
II. Изпълнение на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на последствията от COVID-19.....	90
1. БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ.....	90
1.1. Обявяване на мерките, планирани в Индикативните годишни работни програми.....	90
1.2. Предоставяне на разяснения и информираност на заинтересованите страни за обявените процедури	94
1.3. Административен капацитет за извършване на оценка на проектните предложения	96
1.4. Подбор и оценка на проектни предложения по процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ ...	99
1.4.1. Оценителен процес	99
1.4.2. Цели, очаквани резултати и индикатори по процедурите	104
1.4.3. Оценителни листове и приложени документи в ИСУН 2020	106
1.4.4. Декларации за конфликт на интереси на оценителите	106
1.4.5. Проверки за допустимост и административно съответствие преди сключване на договор	107
1.5. Прилагане на процедури за уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване	116
1.5.1. Уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.073.....	117
1.5.2. Уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.077	118
1.5.3. Уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.091	120
1.6. Договорена безвъзмездна помощ и реално изплатени средства на малки и средни предприятия	121
1.6.1. Сключване на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.....	123
1.6.2. Процедура по верифициране на разходи	124
1.6.2.1. Срокове за извършване на плащане	124
1.6.2.2. Подадени финални отчети.....	124
1.6.2.3. Верифицирани разходи.....	124
1.6.2.4. Допустимост на разходите, включително извършени проверки за наличие на двойно финансиране на разходи за персонал по процедурите за подпомагане на МСП с безвъзмездни средства	125
1.6.2.5. Декларация за липса на друго финансиране	126
1.6.2.6. Приключени проекти	126
1.6.2.7. Проверки на място	126
1.7. Списъци на операциите	127
1.8. Извършен мониторинг и докладване за изпълнението на мерките	128
1.9. Предприети корективни действия	130
1.10. Публичност и прозрачност при предоставената безвъзмездна подкрепа на малки и средни предприятия	131
1.11. Постигнати резултати от изпълнението на икономическите мерки за малки и средни предприятия	133
1.11.1. Финансово изпълнение на мерките за подпомагане на малки и средни предприятия с безвъзмездна помощ.....	134
1.11.2. Разпределение на средствата по икономически сектори.....	137
2. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ	141
2.1. Обявяване и приемане на методология и критерии за подпомагане чрез финансови инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.....	141
2.2. Оповестяване на електронната страница на отговорните институции за управление и изпълнение на финансовите инструменти	142
2.3. Извършен мониторинг и контрол	145
2.3.1. Изготвени доклади, отчети и друга информация за изпълнението на финансовите инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020	145
2.3.2. Периодично докладване на резултатите от използване на финансовите инструменти със средства от Европейския съюз	146
2.4. Изпълнение на финансовите инструменти	149
2.4.1. Изпълнение на финансовите инструменти от Българска банка за развитие ЕАД.....	149

2.4.2. Информация за изпълнението на финансовите инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД.....	152
2.5. Предприети корективни действия по отношение на подкрепата на малки и средни предприятия с финансови инструменти.....	153
ЗАКЛЮЧЕНИЕ:	155
ПРЕПОРЪКИ	159
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ	161
Приложение № 1 Списък на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на пандемията COVID-19	162
Приложение № 2 – Критерии и показатели за оценка	170
Извършен мониторинг и докладване за изпълнението на мерките.	173
Приложение № 3 - Списък с проектите в одитната извадка, за които са извършени проверки за спазване на нормативните изисквания при подбора и оценката, договарянето и изпълнението на проектите, за извършване на контролни процедури от УО на ОПИК 2014 - 2020, респ. МТИТС и за наличие на всички изискуеми документи в ИСУН 2020	174
Приложение № 4 – Планирани мерки за подкрепа на МСП за преодоляване на пандемията COVID-19 по ОПИК 2014-2020 (в лева)	175
Приложение № 5 - Процедури по ОПИК 2014-2020 за предоставяне на БФП – обхват, срок за кандидатстване, размер на подкрепата и цели	180
Приложение № 6 - Планирана подкрепа за малки, средни и големи предприятия чрез финансови инструменти	182
Приложение № 7 – Резултати от проверка за спазване на изискването за максимално допустим размер на БФП по BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091.....	193
Приложение № 8 – Резултати от маркетингово проучване „Оценка на мерките за преодоляване на последиците от пандемията от COVID-19“ с фокус върху икономическите мерки за микро, малки и средни предприятия, осъществено от "СДДИ Кънсалтинг" ЕООД	194
Приложение № 9 - Справка относно броя, общата стойност и относителен дял на подадените, одобрени, отхвърлени и оттеглени проектни предложения по одитираните процедури - по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие	196
Приложение № 10 - Брой сключени договори с извършени по тях плащания и реални изплатени средства по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие към 31.12.2020 г.	199
Приложение № 11 - Справка за бенефициенти, с които са сключени договори по процедура BG16RFOP002-2.077	200
Приложение № 12 – Изплатени безвъзмездни средства по процедура BG16RFOP002-2.073 с недопустими по ОПИК 2014-2020 кодове на основна икономическа дейност по КИД 2008, които се финансират и по ПРСР 2014-2020 към 31.03.2021 г.	202
Приложение № 13 - Справка за бенефициенти, с които са сключени договори по процедура BG16RFOP002-2.073 с КИД 92.00 Организиране на хазартни игри	203
Приложение № 14 – Резултати от извършени допълнителни проверки за съответствие с изискванията по определени критерии по процедурите за предоставяне на БФП по ОПИК чрез подбор на проекти.....	204
Приложение № 15 - Бенефициенти, обявени в несъстоятелност, ликвидация, заличени или подали заявление за неосъществяване на дейност за периода 13.03.2020-31.03.2021 г.	206
Приложение № 16 - Предприятия, участвали като свързани предприятия или предприятия партньори, на които са изплатени суми по процедура BG16RFOP002-2.077	207
Опис на одитните доказателства към одитен доклад № 0300200920	209

ОПИС НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДБФП	Административен договор за безвъзмездна финансова помощ
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ББР ЕАД	Българска банка за развитие ЕАД
ГДЕФК	Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗМДВИП/Закон за мерките	Закон за мерките и действията по време на извънредното положение
ЗУСЕСИФ	Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове
ИАНМСП	Изпълнителна агенция за насърчване на малки и средни предприятия
ИАОСЕС	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“
ИГРП	Индикативна годишна работна програма
ИСУН 2020	Информационна система за управление и наблюдение 2020
КБ	Конкретен бенефициент
КЕП	Квалифициран електронен подпис
КН	Комитет за наблюдение
МИ	Министерство на икономиката
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
ОАСД	Оценка за административно съответствие и допустимост
ОП	Оперативна програма
ОПИК 2014-2020	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020
ОПМСП 2014-2020	Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020
ОПНОИР 2014-2020	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020
ОПОС 201-2020	Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020
ОПРЧР 2014-2020	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020
ОПТТИ 2014-2020	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПО	Приоритетна ос
ПП	Проектно предложение
РМС	Решение на Министерски съвет
РУО	Ръководител на Управляващ орган
СЦ	Специфична цел
ТФО	Техническо-финансова оценка
УО	Управляващ орган
ФМФИБ ЕАД	Фонд мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД
ФУНФ	Фонд за ускоряване на начално финансиране

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ¹	"Административен договор" е изрично волеизявление на ръководителя на управляващия орган за предоставяне на финансова подкрепа със средства от ЕСИФ, по силата на което и със съгласието на бенефициента се създават за бенефициента права и задължения по изпълнението на одобрения проект. Административният договор се оформя в писмено споразумение между ръководителя на управляващия орган и бенефициента, заместващо издаването на административен акт.
Безвъзмездна финансова помощ ²	Безвъзмездните средства представляват преки финансови помощи, отпускани безвъзмездно от бюджета, с цел финансиране на: а) дейност, предназначена да подпомогне постигането на цел на политиката на Съюза; б) функционирането на орган, който преследва цел от общ интерес на Съюза или има цел, съставляваща част от политика на Съюза и подкрепяща такава политика („безвъзмездни средства за оперативни разходи“). Безвъзмездните средства се предвиждат или в писмено споразумение, или в решение на Комисията, за което бенефициерът на безвъзмездни средства се уведомява.
Бенефициер ³ на безвъзмездна финансова помощ ⁴	Лицата, посочени в чл. 2, ал. 10 от Регламент (ЕО) № 1303/2013 - публична или частна организация, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции; и в контекста на схемите за държавни помощи, съгласно чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на ЕС – организация, която получава помощта.
Верификация ⁵	Потвърждаване на допустимостта на извършените разходи при наличие на физически и финансов напредък на проекта. Междинни и окончателни плащания по проектите се извършват след верифициране на разходите.
Държавна помощ ⁶	"Държавна помощ" е всяка помощ, попадаща в обхвата на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предоставена от държавата или от общината, или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите – членки на Европейския съюз.
Кандидати за безвъзмездна финансова помощ ⁷	Кандидати за безвъзмездна финансова помощ са всички физически и юридически лица и техни обединения, които кандидатстват за безвъзмездна финансова помощ чрез подаване на проектно предложение
Конкретен бенефициент ⁸	Организация, институция, административна или друга подобна структура, индивидуално посочена в оперативната програма като единствен субект, който може да изготви проектно предложение и да получи безвъзмездна помощ за определена дейност, или която е определена със закон или подзаконов нормативен акт като правоприемник на такава структура, отговорна за изпълнението на конкретната дейност, и е допустим бенефициент по оперативната програма.
Краен получател ⁹	Юридическо или физическо лице, което получава финансова подкрепа от финансов инструмент

¹ Закон за управление на средствата от Европейския съюз (ЗУСЕСИФ), обн. ДВ бр. 101 от 2015 г., заглавие изменено на Закон за управление на средствата от европейските фондове за споделено управление (ЗУСЕФСУ) в сила от 01.07.2022 г. (ДВ, бр. 51 от 2022 г.), допълнителни разпоредби § 1, т. 1

² чл. 121 от Регламент (ЕО, Евратом) № 966/2012, на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета

³ В одитния доклад вместо термина бенефициер е ползван термина бенефициент, тъй като в националното законодателство с това значение се ползва този термин.

⁴ чл. 2, ал. 10 от Регламент (ЕО) № 1303/2013 и чл. 122 от Регламент (ЕО, Евратом) № 966/2012, на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012

⁵ ЗУСЕСИФ, чл. 62

⁶ Закон за държавните помощи, допълнителни разпоредби § 1, т. 7

⁷ Речник на термини и съкращения в Интегрирана система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България (ИСУН) 2020: <https://eumis2020.government.bg/Report/s/Home/Glossary>

⁸ Речник на термини и съкращения в системата ИСУН 2020: <https://eumis2020.government.bg/Report/s/Home/Glossary>

⁹ Чл. 2, т. 12 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета

Оперативна програма¹⁰	Документ, представен от държава членка и одобрен от Комисията, който определя стратегия за развитие съгласно набор от приоритети, които следва да се осъществят с помощта на фонд, или в случая на цел „Сближаване“, с помощта на Кохезионния фонд и на Европейския фонд за регионално развитие.
Оценка на административното съответствие и допустимостта¹¹	Етап от оценката на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното съответствие на проектното предложение и на допустимостта на кандидатите и проектните дейности.
Предприятия партньори¹²	Предприятия, които не са свързани предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 5 от Закона за малките и средни предприятия и между които съществува следното отношение: едно от предприятията притежава самостоятелно или заедно с едно или повече свързани предприятия от 25 до 50 на сто от капитала или от броя на гласовете в общото събрание на друго предприятие.
Приоритетна ос¹³	Една от целите на стратегията в оперативна програма, включваща група операции, които са свързани и имат специфични измерими цели.
Проектно предложение¹⁴	Предложение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на определен проект, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни документи.
Ръководител на управляващия орган¹⁵	Ръководител на управляващия орган е ръководителят на администрацията или организацията, в чиято структура се намира управляващият орган, или оправомощено от него лице.
Средно предприятие¹⁶	Предприятия, които имат: - средносписъчен брой на персонала, по-малък от 250 души, и - годишен оборот, който не превишава 97 500 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 84 000 000 лв.
Техническа и финансова оценка¹⁷	Оценка на проектните предложения за съответствие с определените критерии и методика за оценка на проектите, утвърдени от ръководителя на управляващия орган с насоките/ условията за кандидатстване.
Управляващ орган^{18,19}	Всяка държава-членка определя за всяка оперативна програма национален, регионален или местен публичен орган или организация или частна организация, които да изпълняват функциите на управляващ орган. Управляващите органи отговарят за цялостното програмиране, управление и изпълнение на програмата, както и за предотвратяването, откриването и коригирането на нередности, включително за извършването на финансови корекции.
Финансов инструмент^{20,21}	Мярка на Съюза за финансова подкрепа, предоставяна от бюджета с цел постигане на една или повече конкретни цели на политиките на Съюза, която може да бъде под формата на капиталови или квазикапиталови инвестиции, заеми или гаранции или други инструменти за поделение на риска, като, когато е целесъобразно, може да бъде комбинирана с други форми на финансова подкрепа или със средства при споделено управление или средства от Европейския фонд за развитие (ЕФР).

¹⁰ Чл. 2, т. 1 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999

¹¹ ЗУСЕСИФ, чл. 34

¹² Чл. 4, ал. 3 от Закона за малките и средни предприятия

¹³ Чл. 2, т. 2 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999

¹⁴ Речник на термини и съкращения в системата ИСУН 2020: <https://eumis2020.government.bg/Report/s/Home/Glossary>

¹⁵ ЗУСЕСИФ, чл. 9, т. 5

¹⁶ Чл. 3, ал. 2 и ал. 3 на Закона за МСП

¹⁷ ЗУСЕСИФ, чл. 35

¹⁸ Регламент ЕС № 1303/ 2013 г. на Съвета

¹⁹ ЗУСЕСИФ, чл. 9, т. 5

²⁰ ЗУСЕСИФ, допълнителни разпоредби § 1, т. 7

²¹ чл. 2, точка 29 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012

РЕЗЮМЕ

Обект на одит е ефективното и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19, по отношение на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия *за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.*

Епидемичният взрив от COVID-19 като тежка извънредна ситуация, засягаща общественото здраве, поражда риск от сериозен икономически спад, засягащ цялата икономика на Европейския съюз, има сериозно отражение върху предприятията, заетостта и домакинствата. При изключителните обстоятелства, породени от епидемичния взрив от COVID-19, предприятията както платежоспособните, така и тези, които изпитват затруднения да изплащат задълженията си, са изправени пред внезапен недостиг или дори липса на ликвидност. Особено голям е рискът за микро-, малки и средни предприятия, които са двигателя на всяка икономика и имат решаваща роля за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“, поради което са посочени в шест от общо седемте водещи инициативи по стратегията.

Основните мерки и механизми, които следва да бъдат предприети от държавите членки, са очертани с Временна рамка за мерки за държавна помощ и Инвестиционната инициатива. Правилата на Европейския съюз за държавната помощ дават възможност на държавите членки да предприемат действия за подпомагане на предприятията, по-конкретно малките и средни предприятия (МСП), които са изправени пред икономически трудности вследствие на епидемичния взрив от COVID-19 чрез опростени процедури за подкрепа за малките и средните предприятия. Държавите-членки могат да реорганизируют приоритетите си и да насочват подкрепата там, където тя е най-необходима, и по-специално: за осигуряване на ликвидни средства за предприятията с цел справяне с краткосрочните финансови сътресения, свързани с кризата в резултат от пандемията от COVID-19, покриващи например оборотния капитал на малките и средни предприятия, като се обърне специално внимание на секторите, които са особено тежко засегнати. Чрез Европейския фонд за регионално развитие и финансови инструменти следва да се предоставя подкрепа за финансирането на оборотния капитал в МСП като временна мярка за осигуряване на ефективен отговор на кризата.

В отговор на пандемията от COVID-19 и в рамките на координирания подход на Съюза, правителството на Република България мобилизира пакет от икономически мерки с наличните средства по оперативните програми, финансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014-2020 г., съгласно новите европейски правила, с цел въвеждане на национални мерки за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 в подкрепа на предприятията.

Мерките и действията, предприети и реализирани от Министерството на икономиката²², включително Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 и Българска банка за развитие ЕАД и Министерството на финансите, включително „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД за осигуряване на подкрепа на малките и средни предприятия в страната, са анализирани и оценени по отношение на:

- своевременно идентифициране и одобряване на подходящи мерки за подкрепа;
- разработване на подходящ дизайн/схема/механизъм на мерките за навременно предоставяне на подпомагането;
- осигуряване на адекватна организация за предоставяне на помощта;

²² С Решение на Народното събрание от 13.12.2021 г. за приемане на структура на Министерския съвет на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2021 г.) Министерството на икономиката се разделя на Министерство на икономиката и индустрията и Министерство на иновациите и растежа.

- извършване на ефективно наблюдение върху изпълнението на мерките.

Анализът и оценките, представени в одитния доклад обхващат:

- пет мерки за подпомагане, реализирани чрез изпълнението на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Икономика и конкурентоспособност“ 2014-2020, три от които са процедури за договаряне с конкретен бенефициент и две - процедури за подбор²³. Във връзка с изпълнението на мерките, реализирани чрез процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ чрез договаряне с конкретен бенефициент, в обхвата на одита е включен и анализът и оценката на схемите за подпомагане, чрез които безвъзмездната финансова помощ достига до крайните получатели;

- пет финансови инструмента, изпълнявани чрез издаване на портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на малките и средни предприятия от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД, и Българска банка за развитие ЕАД.

Не са включени в обхвата на одита:

- процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Икономика и конкурентоспособност“ 2014-2020 - „Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от конкретен бенефициент Министерството на туризма“²⁴ и финансов инструмент „Микрокредитиране със споделен риск“, финансиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020, включени в обхвата на други одити на Сметната палата;

- процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти - „Адаптиране на дейността на малките и средни предприятия в контекста на COVID-19“²⁵ и „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“²⁶ – планирани от Управляващия орган на Оперативна програма „Икономика и конкурентоспособност“ 2014-2020 за откриване през 2020 г. и отложени за 2021 г.;

- финансовите инструменти, изпълнявани от Европейския инвестиционен фонд/ Европейската инвестиционна банка (ЕИФ/ЕИБ).

Извън обхвата на одита остават и мерките, свързани с ползването на данъчни облекчения, включително удължаването на сроковете за деклариране и внасяне на задълженията за данъци и други публични вземания, поради ограниченията, свързани с измерването и оценката на нетния ефект от изпълнението на тези мерки за подобряване на ликвидността на малките и средни предприятия.

Основните констатации от изпълнението на одита са:

1. Мерките и действията по време на извънредното положение в условията на пандемията COVID-19 и след него, се уреждат от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците, в сила от 13.03.2020 г., наричан за краткост *Закон за*

²³ **BG16RFOP002-2.073** „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“; **BG16RFOP002-2.077** „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“; процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) **BG16RFOP002-2.079** „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от МТИТС“; Процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент НАП **BG16RFOP002-2.094** „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“; Процедура/схема **BG16RFOP002-2.083** „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“, изпълнявана от Изпълнителна агенция за насърчване на малки и средни предприятия (ИАНСП) в изпълнение на процедура за предоставяне на БФП на конкретен бенефициент **BG16RFOP002-2.015** „Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средни предприятия (ИАНСП)“ по ОПИК 2014-2020 от 2018 г.

²⁴ Процедура **BG16RFOP002-2.080** „Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от конкретен бенефициент Министерството на туризма“

²⁵ Процедура **BG16RFOP002-2.088** „Адаптиране на дейността на малките и средни предприятия в контекста на COVID-19“

²⁶ Процедура **BG16RFOP002-2.089** „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

мерките. С чл. 21 от Закона за мерките са определени действията, които управляващите органи могат да предприемат при управлението на оперативните програми в условията на пандемията, като са им делегирани специални правомощия за приемане на опростени условия за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове²⁷ с цел съкращаване на срокове и възможност за по-бързо осигуряване на подпомагане. Голяма част от разпоредбите целят улесняване и ускоряване на процеса като съкращаване на срокове при предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретен бенефициент, отпадане на изискването за обсъждане на мярката с конкретния бенефициент и предварителното съгласуване на мярката по отношение на режима на държавни помощи с Министерство на финансите, възможност за неприсъствено вземане на решение по всички въпроси от компетентността на Комитета за наблюдение. Други разпоредби са твърде общи и допускат широко тълкуване като предоставят права на ръководителите на управляващите органи да вземат самостоятелно решения относно прилагането на опростени правила, включително да: „отпускат безвъзмездна финансова помощ при опростени правила, включително без публикуване на покана за набиране на предложения“, „да изменят едностранно договори за безвъзмездна финансова помощ съобразно необходимостта от мерки при криза, включително да увеличават размера на договорената безвъзмездна финансова помощ“ съобразно необходимостта от мерки при криза и са рисков фактор при разходването на публични ресурси.

2. От обявяване на извънредното положение до 31.03.2021 г. не е приет общ национален план за действие, който да обединява всички усилия на отговорните институции в една обща визия и да определя финансовите ресурси, формите и периода за подкрепа на бизнеса, както и различните механизми (грантови схеми, финансови инструменти, данъчни облекчения и други). Това не допринася за прозрачното, своевременно и широкообхватно планиране на действията за въвеждане на икономическите мерки за преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19. Временните мерки в условията на пандемията COVID-19 продължават повече от година, но липсата на задълбочен ситуационен анализ за състоянието на българския бизнес, който да включва прогнози за очакваните ефекти от пандемията в краткосрочен и дългосрочен план по икономически сектори или по категория предприятия, както и прогнози за размера на необходимите средства и възможностите за подкрепа крие риск от неподходящо насочване и управление на средствата, предназначени за подпомагане на предприятията от различните сектори.

3. Визията и приоритетите в държавната политика в икономиката по отношение на малките и средни предприятия, са заложили в приетата Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020. През м. септември 2020 г. е прието допълнение на Националната стратегия²⁸, което включва нови насоки за спешни действия в условията на COVID-19, свързани с ускоряване на процеса по предоставяне на публично финансиране и подкрепа за въвеждане на цифрови технологии, улесняване на работата в малките и средните предприятия. Забавянето в разработването на годишни програми към националните стратегии за малките и средни предприятия, които следва да операционализират стратегическите документи, не осигурява оптимални условия за постигане на заложените в цели, чието постигане следва да се гарантира с поэтапно изпълнение на планирани и координирани мерки и дейности, ограничени в определен времеви хоризонт.

²⁷ Закон за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове Обн. ДВ. бр.101 от 22 Декември 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.43 от 7 Юни 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.74 от 20 Септември 2016г., изм. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.85 от 24 Октомври 2017г., изм. ДВ. бр.2 от 3 Януари 2018г., доп. ДВ. бр.29 от 8 Април 2019г., изм. ДВ. бр.94 от 29 Ноември 2019г., доп. ДВ. бр.13 от 14 Февруари 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 9 Юни 2020г.

²⁸ Допълнението е прието с РМС № 652 от 17 септември 2020 г.

4. Икономическите мерки, приети от българското правителство за намаляване на тежестта от кризата за българските предприятия, ангажират значителен финансов ресурс с източници на финансиране от оперативните програми и национални средства. Вземите решения за идентифициране на средства от оперативните програми и пренасочването им за подпомагане на микро-, малки и средните предприятия с ликвидни средства са подходящи и своевременни. Към 31 март 2021 г., средствата, планирани за финансиране на икономически мерки за подкрепа на малките и средни предприятия чрез процедури за подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти, възлизат на над 1 500 000 хил. лв.

В Съобщението на Европейската комисия, относно правилата за Временната рамка за държавна помощ²⁹ се насърчават държавите членки да стартират мерки, финансирани от националните бюджети вместо със средства на Европейския съюз, които да подпомогнат по-бързото предоставяне на помощи на малките и средни предприятия, с цел да се използват предимствата за по-гъвкава реакция от съответните правителства. Въпреки това, в пакета на българското правителство, мерките за пряко подпомагане на малки и средни предприятия са по-малко от стартираните със средства от ЕСИФ и други източници. Ориентирането към преимуществено финансиране на мерки за подкрепа на малките и средни предприятия със средства от ЕСИФ ограничава възможностите за бързо насочване на ресурса за запазване или възстановяване на жизнеспособността, ликвидността или платежоспособността на дадено МСП.

Всички мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия, с изключение на мерките за подпомагане чрез финансови инструменти (гаранции по кредити и дялови и квазидялови инвестиции), са предназначени основно за краткосрочно подпомагане.

5. Въпреки навременно предприетите действия за идентифициране и насочване на средства за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия едва след м. септември 2020 г. има яснота по отношение на изразходването на целия акумулиран финансов ресурс за подпомагане на бизнеса, който с изключение на първите две секторни мерки, обявени през месеците май и юли 2020 г. е насочен за подкрепа на предприятията в туризма и сектор транспорт. След решението на Комитета по наблюдение на Оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, взето през м. април 2021 г., целият предназначен за подпомагане на българските предприятия бюджет е обявен, като оставащите непланирани дотогава около 30 000 хил. лв. са насочени за наддоговаряне по процедурата за подпомагане на малки и средни предприятия, изпълнявана от Националната агенция за приходите.

6. За предоставяне на безвъзмездна помощ на микро-, малки и средни предприятия към 31.03.2021 г. са въведени мерки с различен обхват и начин за предоставяне на помощта, като пет от тях са включени в обхвата на одита. Целта на мерките е осигуряване на оперативен капитал за българските микро- и малки предприятия за справяне с последиците от пандемията COVID-19. Единствената мярка, която е въведена за компенсиране загубите на предприятията, чиято дейност е преустановена и/или ограничена поради временните ограничителни мерки в страната, е предоставена за изпълнение на Националната агенция за приходите през м. декември 2020 г. Две от мерките са обявени като секторни мерки за подкрепа на силно засегнатите сектори транспорт и туризъм и са възложени за изпълнение на отговорните министерства³⁰ – чрез схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за оборотен капитал на автобусни превозвачи и на туроператори и туристически агенти. От планираните за изпълнение мерки по Оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, една от мерките не стартира изобщо и това е

²⁹ Част 1, т. 1.1. параграф 9 от Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19

³⁰ Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Министерство на туризма

процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти за адаптиране на дейността на малките и средни предприятия в контекста на COVID-19. Ориентирането на първоначално предприетите мерки към подпомагане на всички предприятия от всички икономически сектори е добро управленско решение с оглед на спешната необходимост от предприемане на мерки в условията на извънредна ситуация и обвързаността на икономическите оператори, поради която сривът в един сектор може да засегне потенциално и останалите сектори в икономиката.

7. При програмирането на мерките за подпомагане на предприятията с оборотни средства не е използвана в достатъчна степен информацията, посочена в изготвения от Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 кратък анализ, подкрепен от данни от Националния статистически институт за броя предприятия по категория - микро-, малки и средни предприятия. В резултат на това, по първата обявена процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, насочена към микро- и малки предприятия, е намален предварително определения бюджет и значителен брой проекти остават недофинансирани, което е наложило впоследствие предприемането на действия за наддоговоряне на бюджета по процедурата.

8. В Условията за кандидатстване по процедурите за подбор BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, изпълнявани от Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, които са с широк обхват на получателите на подкрепа и са финансирани със средства на Европейския фонд за регионално развитие, не са посочени изчерпателно икономическите дейности, недопустими за финансиране. В документите по процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ е пропуснато посочването като недопустими за финансиране дейностите, свързани с производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия, в несъответствие с посоченото в чл. 3, ал. 3 на Регламент (ЕС) № 1301/2013. В Условията за кандидатстване, в критериите и методологията за оценка на допустимостта на проектните предложения и по двете процедури, не са предвидени контролни дейности за проверка на спазването на това изискване. В резултат са създадени условия за подаване на проектни предложения от недопустими кандидати и съответно за незаконосъобразно разходване на средствата.

9. Постановянето на основен критерий за допустимост „категория средно предприятие“ по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, без уточнението, че максималният размер на подпомагането по процедурата за средни предприятия за кандидатите, които кандидатстват в група, се прилага спрямо групата, създава възможност определени групи от предприятия да получат средства в размер, надвишаващ максималния размер на подкрепа за средно предприятие по процедурата.

10. Определените цели, индикатори и очаквани резултати, включени в дизайна на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, включени в одитната извадка, кореспондират със заложените цел, индикатори и очаквани резултати по инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“ в оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“, включен за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на COVID-19 след нейното изменение. За всички мерки е въведен индикатор за резултат „Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта“, но индикатор за изпълнение, свързан със запазване на заетостта е определен само за една от процедурите, независимо, че в очакваните резултати по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти е

посочено, че се очаква с предоставените средства да се постигне стабилност на работните места.

11. От Управляващия орган на оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 са положени усилия за ускоряване на процеса по достигане на подкрепата до нейните получатели като са предприемани различни действия и подходи за съкращаване на сроковете за обявяване и кандидатстване, независимо от вида на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, оценка на проектното предложение от един оценител и други. В резултат от предприетите действия, при повечето от процедурите за подбор на проекти, изпълнявани от конкретен бенефициент, кандидатстването от засегнатите предприятия допълнително е ускорено в сравнение с кандидатстването по процедурите за подбор, осъществявани от Управляващия орган на програмата за периода 2014-2020 (преди настъпване на пандемията COVID-19). Ускоряването на оценителния процес води до съкращаване на сроковете за получаване на подпомагането от кандидатите, но и увеличава риска от допускане на грешки при оценка на проектните предложения. Въвеждането на кратки срокове за отстраняване на нередовности в подадените от кандидатите документи обаче е неподходящо решение за ускоряване на процеса по предоставяне на подкрепа, довело до увеличаване на броя на отхвърлените проектни предложения по една от процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти и впоследствие до необходимостта от тяхното преразглеждане.

12. Процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 с цел подкрепа на малки и средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19 са обявени в извънредна обстановка, различават се от останалите процедури преди пандемията и са проведени съгласно Закона за мерките. Независимо от положените от Управляващия орган усилия, за обявяване на част от процедурите за кандидатстване са били необходими между два и девет месеца след обявяване на извънредното положение през месец март 2020 г., предвид необходимостта от спазване на изискванията на европейското и национално законодателство, относно кандидатстването и изпълнение на процедурите, финансирани със средства на ЕС.

13. Въпреки въведените кратки срокове за изпълнение на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, от Управляващия орган са предоставяни разяснения по Условието за кандидатстване при процедурите за подбор на проекти и по проектите на документи на конкретните бенефициенти (Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Националната агенция по приходите и Изпълнителна агенция за насърчаване на МСП) при процедурите за директно предоставяне на безвъзмездна помощ в определените нормативни срокове. Успоредно с това, с оповестяването на пълния пакет с документи по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за преодоляване на пандемията от COVID-19 на електронните страници на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Националната агенция по приходите и Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия, след одобряване на документацията от Комитета за наблюдение на оперативната програма е осигурявана навременна информираност за бенефициентите.

Публикуването на информацията, свързана с напредъка по изпълняваните мерки на електронната страница на Министерство на икономиката и на страниците на конкретните бенефициенти, отчитането на информацията за предоставените държавни помощи през 2020 г. към Министерство на финансите за изготвянето на годишния доклад за изпълнението на програмата до Европейската комисия, е показател за добра координация и

комуникация между Управляващия орган и конкретните бенефициенти, както и за прозрачно управление на средствата от тяхна страна.

14. Във връзка с подадения значително по-голям от планираните брой заявления по процедурата, насочена за подкрепа на микро- и малки предприятия, са установени трудности за осигуряване на достатъчен административен капацитет за извършване на оценка на проектните предложения. Това е довело до необходимостта от включване в състава на оценителната комисия по процедурата на експерти от други управляващи органи, както и наемане на външни експерти. Установените трудности при оценката на проектните предложения по процедурата, насочена за подкрепа на микро- и малки предприятия, са показател, че при планирането ѝ не са правилно прогнозирани потенциалните кандидати, в резултат на което не са съобразени изцяло изискванията чл. 125 параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, че Управляващият орган следва да разполага с необходимия административен, финансов и оперативен капацитет за изпълнение на условията, преди одобряването на операцията, което е довело до продължителност на оценителния процес от 4 месеца.

15. Констатираните пропуски във връзка с изпълнението на процедурите по одобряване и оценка на заявленията за подпомагане, са свързани със:

- слабости в контролните процедури, поради което е допуснато одобряване на проектни предложения с недопустими за финансиране дейности, както и на групи свързани предприятия, осъществяващи идентични или сходни дейности;
- забавяне при оценката на проектните предложения, поради недостатъчен административен капацитет от страна на управляващия орган;
- определяне на по-кратки от минимално допустимите по закон срокове за отстраняване на пропуски в подадените от кандидатите документи, довело до голям брой първоначално отхвърлени кандидати и впоследствие – до необходимост от преразглеждане на подадените от тези кандидати документи;
- пропуски в документирането и осигуряването на надеждна одитна следа в ИСУН 2020 за извършваните от оценителите проверки относно допустимост на кандидатите, както и за декларирана липса на конфликт на интереси от страна на оценителите по част от оценителните сесии и процедури.

16. В Условията за кандидатстване по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за подпомагане на малките и средни предприятия за преодоляване на последствията от пандемията, с изключение на Условията по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“, липсват указания относно реда и начина на подаване на възражения/жалби в случаите на отказ от финансиране. Това създава риск отхвърлените кандидати да не могат да защитят правата си по предвидения законов ред поради недостатъчна информираност за възможностите за реакция, включително за своевременно обжалване на отказите за предоставяне с безвъзмездна финансова помощ по програмата, както и при неизпълнение на задълженията на УО за своевременно уведомяване.

17. Въведеният механизъм за наблюдение и мониторинг от страна на Управляващия орган на оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 е важно условие за проследяване на степента на напредък на проектите спрямо заложените цели и резултати, включително и за постигането на заложените в договора индикатори. В процедурния наръчник на оперативната програма (глава 7) не са изрично уредени изискванията относно осъществяването на мониторинг и контрол и извършването на проверки по договори с конкретни бенефициенти, изпълняващи схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на крайни получатели на подпомагане. Липсата на правила и процедури за обема, обхвата и начина на извършване на проверки от Управляващия орган

по договорите с конкретни бенефициенти поставя под риск реализирането на дейностите за подбор и оценка на проектите и договорирането на финансовия ресурс към крайните получатели на средствата, което може да доведе до насочване на средствата към проекти, които да накърнят ефективното и ефикасно изпълнение на процедурата.

18. Към 31.03.2021 г. общият брой на малките и средни предприятия, подпомогнати по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 (без процедура BG16RFOP002-2.092 за подкрепа на предприятията, регистрирани по Закона за туризма като туроператори или туристически агенти) е 29 703.

а) Общият размер на реално изплатените средства е 317 534 хил. лв. и представлява 59,26 на сто от общо договорените средства по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, включени в обхвата на одита.

б) Средният размер на договорената безвъзмездна финансова помощ за едно предприятие, определен спрямо всички процедури за подпомагане на малки и средни предприятия възлиза на 18 038,85 лв., а размерът на средната реално изплатена помощ към 31.03.2021 г. е 10 682 лв.

в) За периода от 01.02.2020 до 31.03.2021 г., най-голям е броят на подпомогнатите микро- предприятия общо 22 881, които по статистически данни заемат най-значителен дял сред малките и средни предприятия в страната като подпомогнатите с мерки с безвъзмездна финансова помощ спрямо регистрираните микро- предприятия по данни на НСИ за 2019 г. са около 6 на сто. Подпомогнатите малки предприятия са около 20 на сто (по статистически данни 2019 г. - 25 204), а средните – около 36 на сто.

г) Част от бенефициентите по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 по процедурите за предоставяне на оборотни средства за преодоляване на последствията от пандемията са подкрепени и със средства за запазване на персонала по мерки за запазване на заетостта. Най-висок е дялът на подкрепените предприятия по процедурите за средни предприятия и за автобусните превозвачи, при които близо 40 на сто от бенефициентите са се възползвали и от подкрепата за запазване на заетостта. Договорените и изплатени средства по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативната програма, според разпределението на предприятията по код за основна икономическа дейност, показват, че най-подкрепени са секторите „Преработваща промишленост“, „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“, „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Транспорт, складиране и пощи“.

д) Незначителният дял на малки и средни предприятия в ликвидация, в несъстоятелност, заличени и с подадено заявление за неосъществяване на дейност по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е показател, че предоставяната подкрепа, включително по мерките за заетост осигуряват краткосрочно стабилизиране. Същевременно, неизпълнението на индикатора за устойчивост, дори от минимален брой бенефициенти е основание за предприемане на действия от страна на Управляващия орган на за възстановяване на предоставената безвъзмездна финансова помощ.

19. В пакета от икономически мерки за подкрепа на малки и средни предприятия, предвидени в отговор на пандемията от COVID-19, са включени мерки за изпълнение чрез финансови инструменти под формата на гаранции и дялови инвестиции, като финансовият принос към инструменти е осигурен със средства от европейски фондове, чрез Оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, и от националния бюджет. Пакетът от финансови инструменти включва ресурс, предоставян от „Фонд Мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД и мерки за подкрепа за малки и средни предприятия чрез Българска банка за развитие ЕАД.

19.1. От Министерството на икономиката чрез Управляващия орган на оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 са изготвени предложения, в рамките на които е предвидено част от ресурса по програмата, предназначен за изпълнение чрез финансови инструменти и възложен за управление на Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД, да бъде трансформиран към мерки във връзка с пандемията. Продължителният процес на разработване на предложенията за използване на финансови инструменти до тяхното реално предлагане на пазара, не дава увереност, че е създадена ефективна организация, комуникация и координация, което води до забавяне на подпомагането на малките и средни предприятия чрез финансови инструменти. Финансовите инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД, са въведени близо седем месеца след обявяване на извънредното положение в страната и не могат да се оценят като своевременни, тъй като единият от инструментите е адаптиран въз основа на съществуващ и не се е налагало извършването на избор на нови финансови посредници.

а) По отношение на предоставянето на подпомагане с финансови инструменти по оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 са определени ред и начин за осъществяване на текущ и последващ мониторинг на изпълнението на въведените мерки на ниво Управляващ орган, на ниво Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД и на ниво финансови посредници. От Фонд Мениджър на финансовите инструменти ЕАД е извършено периодично докладване към Управляващия орган на резултатите от използване на финансовите инструменти, като са ползвани инструментите за мониторинг, предвидени в Наръчника на оперативната програма, а информацията е представяна съгласно образците на справки и доклади, договорени с Допълнително споразумение от 2 юли 2020 г.

б) Налице е забавяне в крайните резултати към 31.03.2021 г. от осъщественото чрез Фонд Мениджър на финансовите инструменти ЕАД подпомагане с финансови инструменти (дялови и квазидялови, както и с портфейлни гаранции). Размерът на издадените гаранции по предоставяния финансов инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите“ представлява само 6 на сто от договорения с банките гаранционен лимит, а изплатените средства на малки и средни предприятия представляват 15 на сто от общия размер на средствата, договорени с финансовите посредници.

19.2. Решенията на правителството, свързани с одобряване на мерките за въвеждане на подкрепа с държавна помощ за подпомагане от Българска банка за развитие ЕАД на малките и средни предприятия, са осъществени в периода 16 март – 11 май 2020 г., с което са предприети своевременни действия. С решенията за увеличение на капитала на Българска банка за развитие ЕАД се предвижда осигуряване на средства от централния бюджет, за изпълнението на мерки за държавна подкрепа на икономиката във връзка с епидемията COVID-19, но с тях не се определят мерките за подпомагане на икономиката и техните параметри, а е предвидено те да бъдат приети в последствие, след предложение на министъра на икономиката, в качеството му на администратор на помощта – пряко и чрез Българска банка за развитие ЕАД. Предприетите действия от страна на министъра на икономиката като представител на държавата в общото събрание на Българска банка за развитие ЕАД във връзка с целевото увеличение на капитала не са достатъчно аргументирани, което води до риск за ефективното и прозрачно управление на публичния ресурс.

а) Редът за осъществяване на контрол и мониторинг по изпълнението на финансовите инструменти от Българска банка за развитие ЕАД е определен през м. януари 2021 г., около 9 месеца след обявяване на програмите за подпомагане на физически лица и МСП с финансови инструменти в условията на пандемията COVID-19.

б) Към 31.03.2021 г. общата стойност на отпуснатите кредити от банките-партньори, покрити с гаранции за малки и средни предприятия от Българска банка за развитие ЕАД, е 167 273 хил. лв., като от тях 99 на сто са за малки и средни предприятия (отпуснат е само 1 кредит за 2000 хил. лв. на едно голямо предприятие). Поетите портфейлни гаранции от Българска банка за развитие ЕАД по кредити на малки и средни предприятия представляват 27 на сто от заделения бюджет на програмата за портфейлни гаранции на Българска банка за развитие ЕАД - 500 000 хил. лв. до 05.03.2021 г. и 33 на сто от бюджета по програмата след намалението на бюджета от 05.03.2021 г. в резултат от прехвърлянето на средства по програмата за гарантиране на безлихвени кредити на в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19. Средният размер на отпуснатите портфейлни гаранции по кредити за едно МСП към 31.03.2021 г. е около 150 хил. лв. при 134 хил. лв. към 31.12.2020 г.

в) С промените в Програмата за портфейлни гаранции на Българска банка за развитие ЕАД по отношение на разширяване на обхвата и процента обезпеченост, който се изисква от кредитополучателите се постига ускоряване на използването на финансовия инструмент. Включването в обхвата на програмата на големите предприятия не кореспондира с изпълнение на целите на Българска банка за развитие ЕАД и Временната рамка за мерки за държавна помощ и не води до насочване на по-голям ресурс за подпомагане на малки и средни предприятия.

19. Недостатъчната публичност, осигурена чрез електронните страници чрез финансовите посредници, изпълняващи финансови инструменти чрез Фонд Мениджър на финансовите инструменти ЕАД и Българска банка за развитие ЕАД, не насърчава търсенето на предлаганите финансови инструменти и води до ограничаване на потенциалните бенефициенти за използване на предоставената подкрепа от национални средства и европейските фондове. Липсата на ясни правила за актуализация от Фонд Мениджър на финансовите инструменти ЕАД и несвоевременното актуализиране на страниците на финансовите посредници не гарантира актуалност на предлаганата информация.

20. Напредъкът по изпълняваните COVID-19 мерки е представен пред Комитета за наблюдение на проведеното през м. септември 2020 г. присъствено заседание, общо в рамките на отчитане на изпълнението по приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ по индикатори за резултат и за изпълнение, както и във връзка с приемането на годишния доклад за изпълнение на ОПИК 2014-2020, в който е включена информация за откритите процедури по приоритетната ос, независимо че след обявяване на извънредно положение, освен присъственото заседание, Комитетът е провел 7 неприсъствени процедури за вземане на решения.

Предприемането на своевременни и адекватни мерки на национално ниво за защита на работещите (включително на самостоятелно заетите лица) срещу загуби на доходи и за осигуряване на най-засегнатите предприятия и сектори с необходимата финансова подкрепа и ликвидност е от решаващо значение за смекчаване на отрицателните последици от пандемията COVID-19 за икономиката на България.

Разработването и изпълнението на подходящи мерки за подкрепа на хората и бизнеса е сериозно предизвикателство пред държавните институции. От Министерството на икономиката са предприети проактивни действия за определяне на подходящи мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на пандемията COVID-19, с които да се осигури равен достъп до финансиране и балансирано разпределение на мобилизирания свободен финансов ресурс по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020. Независимо от допуснатите пропуски и слабости при разработване на дизайна на различните мерки, като цяло е постигнат баланс при съчетаването на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с подпомагане чрез финансови инструменти, както и между мерки с максимално широка

насоченост и такива, които са фокусирани върху най-засегнатите от пандемията сектори в икономиката с оглед необходимостта от осигуряване на достъпност и своевременност на подпомагането. Същевременно, констатираните слабости в действията на институциите във връзка с разпределението и използването на публичния ресурс показват, че са налице възможности за подобрене в организацията и изпълнението на техните функции.

Необходимостта от приоритизиране на потребностите от средства за предприятията в различните икономически сектори е задължително условие, така че да се осигури своевременен достъп до финансиране на всички и най-вече за най-засегнатите малки и средни предприятия. Съобразяването с възможностите за кандидатстване и подкрепа и в други сектори за подпомагане на част от предприятията особено тези, които имат по-широк достъп до финансиране от различни видове източници, следва да е част от концепцията на утвърдения дизайн по мерките, така че да се осигури по-справедливо разпределение на финансовия ресурс за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

Отговорност за управленските решения, взети през периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г. по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор през одитирания период носят министрите на финансите: Владислав Горанов от 04.05.2017 г. до 24.07.2020 г. и Кирил Ананиев от 24.07.2020 г. до 12.05.2021 г.; и министрите на икономиката: Емил Караниколов за периода 04.05.2017 г. от до 24.07.2020 г. и Лъчезар Борисов за периода от 24.07.2020 г. до 12.05.2021 г.

Отговорността на Сметната палата се свежда до изразяване на обосновано заключение дали е ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.

Одитът е извършен в съответствие с Рамката за професионални становища на Комитета за одитни стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ.

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание и причини за извършване на одита

1.1. Одитът се извършва на основание чл. 5, ал. 1, т. 3, чл. 6 от Закона за Сметната палата и в изпълнение на Заповед № ОД-03-02-009 от 14.09.2020 г., издадена от заместник-председател на Сметната палата. Одитът е планиран за изпълнение в Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2020 г. като одитна задача № 336 и е извършен в Министерството на финансите и в Министерството на икономиката.

1.2. На 11 март 2020 г. Световната здравна организация обявява официално световна пандемия от COVID-19. Тази тежка извънредна ситуация в областта на общественото здраве засегна гражданите, обществата и икономиките със значителни последици в Европейския съюз (ЕС) и в целия свят. В резултат националните здравни системи бяха подставени под силен натиск, появи се нестабилност на финансовите пазари и сътресения в потребителското търсене, които се отразиха отрицателно на различни сектори като бяха застрашени стопанската дейност на предприятията, работните места и доходите на хората. При изключителните обстоятелства, породени от епидемичния взрив от COVID-19, предприятията, дори платежоспособните, бяха изправени пред внезапен недостиг или дори липса на ликвидност. Особено голям бе рискът за микро-, малки и средни предприятия (МСП), които са двигателя на всяка икономика и имат решаваща роля за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“. Сред най-засегнатите сектори са здравеопазването, туризма, културата, търговията на дребно и транспорта.

В съобщение от 13 март 2020 г. за координирани икономически мерки в отговор на пандемията от COVID-19, Европейската комисия (ЕК) посочва предвидените от нея мерки за мобилизиране на бюджета на ЕС и предлага мерки за подкрепа, съобразени със съществуващите правила за държавни помощи, които държавите членки могат да въведат незабавно без участието на ЕК с цел защита на работещите и подкрепа на най-засегнатите предприятия (МСП) и сектори³¹.

Предвидените мерки за мобилизиране на бюджета на ЕС с оглед допълване на националните разходи по време на кризата включват пренасочване на съществуващите европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) по линия на политиката за сближаване – към „Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса“ (ИИОК).

В одобрения от Европейския съвет План за възстановяване на Европа - Многогодишна финансова рамка 2021-2027 г. и „Следващо поколение ЕС“, е заложен инструмент за осигуряване на допълнителни средства за текущото изпълнение на Кохезионната политика в подкрепа на преодоляването на последиците от пандемията от COVID-19 и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката – REACT-EU. Държавите членки могат да използват средствата от този инструмент в рамките на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) или Европейския социален фонд (ЕСФ) за операции в подкрепа на преодоляването на последиците от пандемията в регионите, чиято икономика и работни места са били по-силно засегнати.³²

За да се отговори на най-неотложните нужди, в т.ч. за осигуряване на ликвидни средства за предприятията за справяне с краткосрочните финансови сътресения, свързани с кризата от COVID-19, ИИОК предвижда, средствата за предварителното финансиране, които се държат от държавите членки да не се връщат на ЕК, а заедно с неразпределените средства от структурните фондове от съществуващите национални пакети, вкл. националните вноски, да могат да се използват за борба с кризата. Ключов елемент от

³¹ COM(2020) 112 final Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка и Еврогрупата - Координирани икономически мерки в отговор на пандемията от COVID-19 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0112>

³² ОД 11, Писмо 9, т. 8.1 раздел 1

предложението е, че всички евентуални разходи за борба с пандемията COVID-19 ще могат да се финансират, считано от 1 февруари 2020 г. по линия на структурните фондове, така че държавите членки да могат да изразходват средствата възможно най-бързо. Освен това ЕК предлага да се създаде възможност за опростено прехвърляне на значителни суми от фондовете в рамките на различните програми, като се реорганизируют приоритетите им и средствата се насочат, където са най-необходими.

Европейската комисия предвижда предоставянето на 1 млрд. евро от Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ), като гаранция за Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), за да окаже подкрепа на най-малко 100 000 малки и средни предприятия, засегнати от икономическото въздействие на пандемията, като се подпомогне финансирането им за оборотен капитал. Средствата включват и 750 млн. евро за подсилване на съществуващите финансови инструменти на програмите на ЕИФ.³³ Държавите членки се насърчават да използват пълноценно съществуващите финансови инструменти по структурните фондове, за да отговорят на нуждите от финансиране и да използват максимално структурните фондове по целесъобразност чрез нови финансови инструменти.³⁴

Във връзка със специалните мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19, на 30 март 2020 г. с Регламент (ЕС) 2020/460³⁵ са приети изменения на Регламент (ЕС) № 1301/2013³⁶ и Регламент (ЕС) № 1303/2013 за общоприложимите разпоредби³⁷. На 2 април 2020 г. ИИОК е допълнена с мерки за предоставяне на временна възможност за по-гъвкаво използване на неусвоените ЕСИФ за свързани с COVID-19 проекти (ИИОК+)³⁸, в т.ч. по-гъвкави трансфери между фондовете, тематичните цели и оперативните програми, както и 100 на сто съфинансиране от ЕС за разходите, като в тази връзка е приет Регламент 2020/558³⁹ за изменения на Регламент (ЕС) № 1301/2013 и Регламент (ЕС) № 1303/2013 за общоприложимите разпоредби.

В съобщение на ЕК от 19 март 2020 г. е представена Временна рамка за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19⁴⁰. За да допълни изложените в ИОК възможности, ЕК посочва допълнителните временни мерки за държавна помощ, които тя счита за съвместими съгласно член 107,

³³ гаранциите по заеми по Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средни предприятия (COSME) —, заедно с гаранциите за МСП по InnovFin (EU Finance for Innovators) в рамките на програмата „Хоризонт 2020“

³⁴ COM(2020) 112 Координирани икономически мерки в отговор на пандемията от COVID-19- Т.4.1. Мерки за ликвидност: Подкрепа на предприятия, сектори и региони – стр.7,

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0112>

³⁵ Регламент (ЕС) 2020/460 на Европейския парламент и на Съвета от 30 март 2020 година за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 508/2014 във връзка със специални мерки за мобилизиране на инвестиции в системите на здравеопазване на държавите членки и в други сектори на техните икономики в отговор на избухването на COVID-19 (Инвестиционна инициатива в отговор на коронавируса) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R0460&from=EN>

³⁶ Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A32013R1301>

³⁷ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/TXT/?uri=celex%3A32013R1303>

³⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/04/04-02-2020-coronavirus-response-investment-initiative-plus-new-actions-to-mobilise-essential-investments-and-resources

³⁹ Регламент (ЕС) 2020/558 на Европейския Парламент и на Съвета от 23 април 2020 година за изменение на регламенти (ЕС) № 1301/2013 и (ЕС) № 1303/2013 по отношение на специалните мерки за предоставяне на изключителна гъвкавост за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове в отговор на избухването на COVID-19, ОJ L 130, 24.4.2020, р. 1–6 – в сила от деня на публикуването в Официален вестник на ЕС - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=OJ:L:2020:130:TOC>; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0558&from=EN>

⁴⁰ Съобщение на Комисията C(2020) 1863 final от 19 март 2020 г. Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемиологичен взрив от COVID-19, публ., ОJ C 0911 of 20.3.2020, р.1. и последващи 5 изменения - C(2020) 2215 final от 3 април 2020 г., публ. ОJ C 1121, 4.4.2020, р. 1-9; C(2020) 3156 final от 8 май 2020 г., публ. ОJ C 164, 13.5.2020, р. 3-15; C(2020) 4509 final от 29 юни 2020 г., публ. ОJ C 218 of 2 July 2020, р.3-8; C(2020) 7127 final от 13 октомври 2020 г., публ. ОJ C 340 I, 13.10.2020, р.1; C(2021)564 final от 28 януари 2021 г., публ. ОJ C 34, 1.2.2021, р. 6.

параграф 3, буква б) от Договора за функционирането на ЕС (ДФЕС) и които могат да бъдат одобрени много бързо, след като съответната държава членка изпрати уведомление за тях.

За да се осигури достъп до ликвидност за предприятия, изправени пред внезапен недостиг на средства, ЕК определя като възможни мерки за държавна помощ:

- помощ под формата на преки безвъзмездни средства, подлежащи на връщане авансови средства или данъчни предимства⁴¹;
- помощ под формата на гаранции по заеми⁴²;
- помощ под формата на субсидиран лихвен процент за заеми⁴³;
- помощ под формата на гаранции и заеми, отпускани чрез кредитни институции или други финансови институции⁴⁴.

По всяка от мерките са описани и съответните приложими условия, които следва да се отчитат от държавите членки при разработването им и подлежат на уведомяване до ЕК.

Общоприложимите разпоредби, свързани с финансовите инструменти⁴⁵ относно използването на подкрепа по една или повече програми чрез финансови инструменти, са определени с Регламент (ЕС) № 1303/2013.

С Регламент (ЕС) № 1407/2013⁴⁶ се определят условията, при изпълнението на които мерки за държавна помощ de minimis са освободени от изискването за уведомяване на ЕК. Съгласно регламента⁴⁷, помощта под формата на гаранции се счита за прозрачна помощ de minimis, ако бенефициентът не е субект на процедура по обявяване в несъстоятелност и гаранцията не надхвърля 80 на сто от свързания с нея заем, като гарантираната сума е 1 500 000 евро (или 750 000 евро за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) и продължителността на гаранцията е пет години или гарантираната сума е 750 000 евро (или 375 000 евро за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) и продължителността на гаранцията е десет години.

От ЕК са представени насоки⁴⁸ по отношение на държавните помощи под формата на гаранции във връзка с прилагане на чл. 107 и чл. 108 от ДФЕС, като общото съображение е, че индивидуална гаранция или гаранционна схема, в която участва държавата не представлява държавна помощ, когато същите не предоставят предимство на предприятие. В Известието на ЕК са представени: условията, при които не е налице държавна помощ⁴⁹; гаранции с елемент на помощ⁵⁰; изисквания за докладване на ЕК⁵¹, в т.ч. и минимално необходимата информация за целите на докладването, както и се насочва вниманието на държавите членки към факта, че правилното докладване на далечна дата предполага правилното събиране на необходимите данни от момента на използване на схемата и тяхното натрупване за всяка година.

Приетият на общоевропейско ниво пакет от мерки за първа реакция, свързани с непосредствено преразпределяне на средства и мобилизиране на инструменти за гъвкавост в рамките на текущия бюджет и приемането на Временната рамка за държавна помощ, дава възможност на държавите членки да предприемат действия за подпомагане на гражданите и предприятията, по-конкретно МСП, в т.ч. чрез опростени процедури за подкрепа за микро- и малките предприятия, възможност за прехвърляне на ресурси между фондове и категории региони и облекчаване на правилата за

⁴¹ т.3.2. от Временна рамка за мерки за държавна помощ в условията на сегашния епидемиологичен взрив от COVID-19

⁴² т.3.1. от Временна рамка за мерки за държавна помощ в условията на сегашния епидемиологичен взрив от COVID -19

⁴³ т.3.3. от Временна рамка за мерки за държавна помощ в условията на сегашния епидемиологичен взрив от COVID-19

⁴⁴ т.3.4. от Временна рамка за мерки за държавна помощ в условията на сегашния епидемиологичен взрив от COVID-19

⁴⁵ Дял IV Финансови инструменти

⁴⁶ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis

⁴⁷ чл.4, т.6 от Регламент (ЕС) № 1407/2013

⁴⁸ Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции (2008/С 155/02)

⁴⁹ т. 3. Условия, изключващи съществуването на помощ

⁵⁰ т. 4. Гаранции с елемент на помощ

⁵¹ т. 6. Доклади, които държавите членки трябва да представят на комисията

съфинансиране, като финансирането да бъде осъществено изцяло от бюджета на ЕС. Чрез Европейския фонд за регионално развитие, REACT EU и финансови инструменти се осигурява предоставяне на подкрепа чрез оборотен капитал на МСП като временна мярка за осигуряване на ефективен отговор на кризата, засягаща общественото здраве.

1.3. По предложение на Министерски съвет, на 13 март 2020 г. Народното събрание обявява за срок от един месец извънредно положение на територията на цялата страна и възлага на Министерския съвет да предприеме всички необходими мерки за овладяване на извънредната ситуация във връзка с пандемията от COVID-19⁵². С последващо решение на Народното събрание, извънредното положение е удължено с още един месец до 13.05.2020 г.⁵³

След изтичане на срока на извънредното положение, с решение на Министерския съвет № 325 от 14 май 2020 г., в страната е обявена извънредна епидемична обстановка, удължавана с последващи решения⁵⁴.

Със заповеди на министъра на здравеопазването, за периода от обявяване на извънредното положение и по време на извънредната епидемична обстановка са определени въведените ограничителни мерки, в т.ч. временно ограничаване или преустановяване на дейността на търговски обекти, провеждането на културни и спортни мероприятия и др.

На 15 март 2020 г. Министерство на икономиката публикува на интернет страницата си предвидените от правителството икономически мерки в отговор на пандемията от COVID-19, включващи мобилизирането на ресурс както по линия на ЕСИФ, така и на национален ресурс.⁵⁵ На съвместна пресконференция на министъра на финансите и на министъра на икономиката от 16.03.2020 г. са обявени две основни насоки на подкрепа, насочени към заетостта и достъп до финансиране.⁵⁶

1.4. В условията на протичащата пандемия COVID-19 се засилва активността на ИНТОСАЙ общността и на Върховните одитни институции (ВОИ) от различните държави с инициативи, насочени към ролята на ВОИ във връзка с предприеманите мерки от националните правителства за преодоляване на последиците от кризата и свързаните с това разходи.

2. Описание на обекта на одит

Обект на одит е ефективното и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19, по отношение на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.

2.1. Законът за мерките и действията по време на извънредното положение урежда мерките и действията по време на извънредното положение на територията на Република България и за преодоляване на последиците след отмяната на извънредното положение (*Закон за мерките*).⁵⁷ Осигуряването и финансирането на икономическите мерки за преодоляване на пандемията COVID-19 под формата на безвъзмездни средства се осъществява основно със средства на ЕСИФ, държавния бюджет на Република България,

⁵² <https://www.parliament.bg/bg/desision/ID/157374>

⁵³ <https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=147369>

⁵⁴ Решение № 325 на Министерския съвет от 14 май 2020 г. и удължена с Решение № 378 на Министерския съвет от 12 юни 2020 г., Решение № 418 на Министерския съвет от 25 юни 2020 г., Решение № 482 на Министерския съвет от 15 юли 2020 г., Решение № 525 на Министерския съвет от 30 юли 2020 г., Решение № 609 на Министерския съвет от 28 август 2020 г., Решение № 673 на Министерския съвет от 25 септември 2020 г. и Решение № 855 на Министерския съвет от 25 ноември 2020 г. и Решение № 72 на Министерския съвет от 26 януари 2021 г.

⁵⁵ <https://www.mi.government.bg/bg/news/merki-covid-19-3893.html?p=eyJwYWdlJjoxM30=>

⁵⁶ <https://www.minfin.bg/bg/news/2020-03/10980>

⁵⁷ Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (Загл. доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.) Обн., ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г., посл. изм., ДВ бр. 71 от 11.08.2020 г., в сила от 11.08.2020 г.

ЕИБ и Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средни предприятия (COSME).

С чл. 21 от Закона за мерките са дадени правомощия на управляващите органи (УО) да предприемат действия за облекчаване на административните процедури, във връзка с предоставяне на безвъзмездната финансова помощ (БФП). Въз основа на тези разпоредби, за срока на извънредното положение/извънредната епидемична обстановка, част от процедурите в Закона за управление на средствата от ЕСИФ (ЗУСЕСИФ)⁵⁸ не се прилагат⁵⁹, с цел съкращаване на срокове и възможност за по-бързо стартиране на мерки. Някои правомощия, предоставени на УО, които облекчават административните процедури по предоставяне на БФП са:

- намаляване на срокове при представяне от конкретния бенефициент на проектното предложение за системен проект, финансов план за бюджетна линия или голям проект, при установяване на нередовности, непълноти и/или несъответствия на документите⁶⁰;

- отпадане на изискването, УО да изпраща проектите на насоки/условия за кандидатстване по процедурите за директно предоставяне, на конкретните бенефициенти за предложения и възражения⁶¹;

- отпадане на изискването за предварително съгласуване на проектите на насоки/условия за кандидатстване по процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с министъра на финансите за съответствие с приложимите правила⁶².

Дадена е възможност и за неприсъствено вземане на решение по всички въпроси от компетентността на Комитета за наблюдение (КН)⁶³. Други правомощия на УО са определени от законодателя в чл. 21 от Закона за мерките твърде общо и допускат широко тълкуване, като например: „Управляващите органи имат право да: „изменят едностранно договори за БФП съобразно необходимостта от мерки при криза, включително да увеличават размера на договорената БФП“⁶⁴; „отпускат БФП при опростени правила, включително без публикуване на покана за набиране на предложения“⁶⁵, което представлява рисков фактор при разходването на публични ресурси.

Законът за мерките и действията по време на извънредното положение е допълнен с чл. 26а и 26б през месец декември 2020 г. с въвеждане на мерки в подкрепа на туристическия сектор⁶⁶ и мярка за подкрепа на микро-, малки и средни предприятия, преустановили дейността си след 01.11.2020 г., изпълнявана от Националната агенция за приходите (НАП).

Визията и приоритетите на държавната политика в подкрепа на МСП са заложили в приетата Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 г.^{67,68} През м. септември 2020 г. е прието допълнение на Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014- 2020 г с цел отчитане на актуалните предизвикателства пред бизнеса, породени от пандемията COVID-19 и координиране взаимодействието между всички институции, отговорни за вземането на решения при

⁵⁸ Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове (Обн., ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 52 от 9.06.2020 г.)

⁵⁹ Чл. 26, ал. 3, 5 и 8 от ЗУСЕСИФ

⁶⁰ чл. 21, ал. 2 от ЗМДВИП във връзка с чл. 44, ал. 4 от ЗУСЕСИФ

⁶¹ чл. 21, ал. 9 от ЗМДВИП във връзка с чл. 26, ал. 5 от ЗУСЕСИФ във връзка

⁶² чл. 21, ал. 9 от ЗМДВИП във връзка с чл. 26, ал. 3 от ЗУСЕСИФ

⁶³ чл. 21, ал. 4 от ЗМДВИП във връзка с чл. 15, ал. 2 от ЗУСЕСИФ

⁶⁴ чл. 21, ал. 1, т. 1 от ЗМДВИП

⁶⁵ чл. 21, ал. 1, т. 2 от ЗМДВИП

⁶⁶ Допълнен през месец април 2021 г.

⁶⁷ <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=8811>, приета с Решение № 37 на Министерския съвет от 23 януари 2014 г.

⁶⁸ Стратегията е разработена в изпълнение на чл. 5, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия в съответствие с програмата на правителството и Законодателния акт за малкия бизнес (Small Business Act)⁶⁸ на Европейската комисия.

изпълнението на икономическите мерки за МСП и за възстановяване на икономическия растеж.⁶⁹

2.2. Ръководството, координацията и контролът на държавната политика за насърчаване на МСП е в рамките на правомощията на министъра на икономиката, а Министерският съвет одобрява Национална стратегия за насърчаване на МСП.⁷⁰

През одитирания период от 01.02.2020 г. до 31.12.2021 г.:

- дирекция „Икономическа политика“ в Министерството на икономиката (МИ) организира, координира и участва в провеждането на политиката за по-добро регулиране в сферата на стопанската дейност и повишаване конкурентоспособността на българската икономика; подготвя предложения за подобряване на бизнес средата и отпадане и/или облекчаване на съществуващите регулаторни режими; изготвя анализи по сектори и отрасли на промишлеността в подкрепа на вземането на решения за провеждането на мерки по политиките за стимулиране на икономическия растеж и подобряване на условията за бизнес; разработва и участва в осъществяването на Иновационната стратегия за интелигентна специализация на Република България 2014 – 2020 г. (ИСИС); разработва Националната стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия (НСРНИ), както и програми за прилагането ѝ.⁷¹

- Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ в МИ изпълнява функциите на управляващ орган (УО) на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 г. (ОПИК 2014-2020) и на Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014 – 2020 (ОПИМСП 2014-2020) и осъществява цялостния процес по провеждане на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, както и осъществява функции по администриране на държавна помощ, предоставяна в изпълнение на програмите.⁷²

С решение на Народното събрание от 13.12.2021 г. за приемане на структура на Министерски съвет, Министерство на икономиката (МИ) се разделя на Министерство на икономиката и индустрията (МИИ) и Министерство на иновациите и растежа (МИР).

С Решение на Министерския съвет (РМС) № 892 от 30.12.2021 г. за предприемане на действия за подготовката на структурни и други промени в централната администрация на изпълнителната власт, т. 1.4. се определя че Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ и дирекция „Насърчителни мерки и проекти“ на разделеното Министерство на икономиката преминават към Министерството на иновациите и растежа.

С Постановление на Министерския съвет (ПМС) № 20 от 25.02.2022 г. за приемане на устройствени правилници на Министерството на икономиката и Министерство на иновациите и растежа⁷³, се определя, че:

- Министерството на иновациите и растежа е правопреемник на Държавната агенция за научни изследвания и иновации, а изпълнителният директор на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (ИАНМСП) е второстепенен разпоредител с бюджет по бюджета на новосъздаденото министерство;

- правата и задълженията на Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ на преобразуваното Министерство на икономиката, в качеството ѝ на управляващ и договарящ орган на ОПИК 2014-2020, на ОПИМСП 2014-2020 и на Програмата за конкурентоспособност и иновации в предприятията 2021-2027 г.,

⁶⁹ Прието с РМС № 652 от 17 септември 2020 г. <https://www.mi.government.bg/bg/themes/nacionalna-strategiya-za-nasarchavane-na-msp-v-balgariya-2014-2020-small-business-act-11-285.html>

⁷⁰ Чл. 5, ал. 1 от Закона за малките и средни предприятия (Обн., ДВ, бр. 84 от 24.09.1999 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 21 от 13.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г.)

⁷¹ Чл. 26 от Устройство на Министерството на икономиката, приет с ПМС № 447 от 23.12.2014 г., обн., ДВ, бр. 108 от 30.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., отм., бр. 17 от 1.03.2022 г., в сила от 1.03.2022 г.

⁷² Чл. 30 от Устройство на Министерството на икономиката, приет с ПМС № 447 от 23.12.2014 г., обн., ДВ, бр. 108 от 30.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., отм., бр. 17 от 1.03.2022 г., в сила от 1.03.2022 г.

⁷³ ДВ бр. 17, от 01.03.2022 г.

включително по договорите за безвъзмездна финансова помощ, се поемат от Министерството на иновациите и растежа;

- функционалната компетентност на дирекция „Икономическа политика“ в МИ, свързана с разработването, координирането и участието в провеждането на политиката по отношение на малките и средните предприятия и предприемачеството се запазва в дирекция „Икономическа политика“ в МИИ, като правоприменник на активите, пасивите, правата и задълженията, свързани с дейността на преобразуваното Министерство на икономиката.

2.4. Националната политика по прилагането на финансовите инструменти като форма на предоставяне на средства от ЕС се провежда от министъра на финансите⁷⁴. Министърът на финансите отговаря също така за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи и минималните помощи на национално, областно и общинско равнище и за взаимодействието с ЕК,⁷⁵ както и за координирането и подпомагането на администраторите на помощ при упражняване на техните права и задължения, произтичащи от правото на ЕС и българското законодателство в областта на държавните помощи; дава методически указания по прилагането на закона, нормативните актове по неговото прилагане и на правилата в областта на държавните помощи.⁷⁶

2.5. Управлението, изпълнението и контролът на изпълнението на финансовите инструменти в рамките на ОПИК 2014-2020 е отговорност на УО на програмата. Взаимодействието и отговорностите на основните участници при изпълнението на финансовите инструменти – УО, Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД (ФМФИБ ЕАД) и финансови посредници са определени с Наръчника по ОПИК 2014-2020⁷⁷. Управляващият орган на ОПИК 2014 – 2020 е отговорен за предоставянето на подпомагане на МСП с финансови инструменти, финансирани по ОПИК 2014 – 2020, въз основа на сключено Финансово споразумение⁷⁸ с ФМФИБ ЕАД. В споразумението са определени мандата и функциите на ФМФИБ ЕАД, правилата за финансиране и използване на средствата, възнаграждението за управление, задълженията, които следва да се поемат от ФМФИБ ЕАД и финансовите посредници по отношение на изпълняваните финансови инструменти, в т.ч. за изискванията за допустимост на крайните получатели, за събиране на информация, мониторинг и докладване. За подкрепата на МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 с финансови инструменти, към споразумението между УО на ОПИК 2014-2020 и ФМФИБ ЕАД е сключено изменение от 02.07.2020 г.

През одитирания период от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г., Фонд мениджър на финансови инструменти в България⁷⁹ е еднолично акционерно дружество с държавно участие с предмет на дейност управление на финансовите инструменти, които се прилагат по програмите, съфинансирани от ЕСИФ, като министърът на финансите е определен да упражнява правата на държавата в дружеството. Дейността на ФМФИБ ЕАД се изпълнява по ред, утвърден в процедурен наръчник. В наръчника са определени и процедурите за избор на финансови посредници, включително кредитни и финансови институции, фонд мениджъри и други. С финансовите посредници се сключва споразумение, в което от страна на ФМФИБ ЕАД се определят основните параметри, условия и отговорности. Финансовите

⁷⁴ Чл. 6, т. 14 от Устройствения правилник на Министерството на финансите, приет с ПМС № 353 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г., посл. изм. и доп., бр. 101 от 27.11.2020 г., бр. 27 от 2.04.2021 г.

⁷⁵ Чл. 7. (1) от Закона за държавните помощи

⁷⁶ Чл. 7, ал. 1 и ал. 2 т. 1, т.10, т.14 от Закона за държавните помощи (Обн., ДВ, бр. 85 от 24.10.2017 г.)

⁷⁷ <https://www.opic.bg/opik/narchnik-na-upravlyavashchiya-organ>

Консолидиран текст на Наръчника по ОПИК 2014-2020 вариант 2, версия 25 август 2016 г., последен вариант 8

⁷⁸ подписано Финансово споразумение между УО на ОПИК 2014-2020 и ФМФИБ на 01.08.2016 г., с което УО възлага на Мениджъра на фонда от свое име, но за сметка и в полза на Управляващия орган да управлява ФМФИБ финансиран от ЕФРР със средства по ОПИК 2014-2020 и съфинансиран от държавния бюджет. Общият размер на фонда, възложен за управление на ФМФИБ ЕАД, възлиза на 459,6 млн. лв., вкл. 31,2 млн. лв. резерв за изпълнение. Към Финансовото споразумение е приложена Инвестиционна стратегия, включваща въвеждането на финансови инструменти под формата на заеми, гаранции, дялово и квази-дялово участие, както и Бизнес план за изпълнението й.

⁷⁹ Създаден с Разпореждане № 3 от 22 юли 2015 г. на МС по силата на чл.5, ал.1-3 от Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, обн., ДВ, бр. 101 от 22.12.2015 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр.52 от 9.06.2020 г.

посредници допълват съответния финансов инструмент с частен ресурс и предоставят средства на допустими крайни получатели под формата на заеми, капиталово и квази-капиталово финансиране.⁸⁰

С Решение на Министерския съвет (РМС) № 892 от 30.12.2021 г. за предприемане на действия за подготовката на структурни и други промени в централната администрация на изпълнителната власт, т. 1.11 се определя, че министърът на иновациите и растежа упражнява правата на държавата в капитала на Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД.

С разпореждане на МС от 16.02.2022 г. за определяне на орган, който да упражнява правата на държавата като едноличен собственик на капитала на ФМФИБ ЕАД и за изменение на устава на дружеството, се посочва, че правата на държавата като едноличен собственик на капитала на дружеството се упражняват от министъра на иновациите и растежа.⁸¹

2.6. Подпомагане на МСП с държавна помощ е осъществено чрез програма за издаване на портфейлни гаранции, възложена за изпълнение на Българската банка за развитие ЕАД (ББР ЕАД)⁸². Програмата е приета с Решение на Министерския съвет (РМС) от 8 май 2020 г.⁸³

Българската банка за развитие ЕАД е кредитна институция, едноличен собственик на капитала на която е българската държава⁸⁴. Устройството и дейността на банката са уредени със Закон за Българската банка за развитие, приет през 2008 г.⁸⁵ Приоритетите в дейността на банката са съобразени с политиката на правителството на Република България по отношение на малките и средните предприятия и посочените в закона основни дейности на банката са свързани именно с тези предприятия⁸⁶. Правата на държавата в общото събрание на акционерите на банката се упражняват от министъра на икономиката.

Към 31.12.2019 г., внесенят основен акционерен капитал в ББР ЕАД е 601 774 хил. лв., като българската държава, представлявана от министъра на икономиката, притежава 99,99 на сто от него. През 2020 г., във връзка с изпълнението на мерки в отговор на пандемията COVID-19, капиталът на банката е увеличен със 700 000 хил. лв.⁸⁷, от които 500 000 хил. лв.⁸⁸ са предназначени за обезпечаване на изпълнението на мярката за портфейлни гаранции за подпомагане на МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 и 200 000 хил. лв. – „за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19“.⁸⁹

С Решение на Министерския съвет (РМС) № 892 от 30.12.2021 г. за предприемане на действия за подготовката на структурни и други промени в централната администрация на

⁸⁰ По смисъла на чл. 2, параграф 52 от Регламент) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012

⁸¹ Разпореждане № 2 от 16.02.2022 г. за определяне на орган, който да упражнява правата на държавата като едноличен собственик на капитала на „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, и за изменение на устава на дружеството

⁸² Съгласно чл. 1 ал. 2 от Закона за ББР, Банката е кредитна институция - акционерно дружество, в която държавното участие в капитала е не по-малко от 51 на сто. Финансовата група Българска банка за развитие включва ББР ЕАД и нейните дъщерни дружества – пет на брой към края на 2019 г. ББР ЕАД няма открити клонове, а средно списъчният състав на банката в края на 2019 г. е 216 служители. <https://bbr.bg/bg/pi/law>, РМС № 52 от 26.03.2020 г. за одобряване на промени по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. във връзка с увеличаване капитала на търговско дружество Българска банка за развитие АД. В тази връзка са приети две Решения на МС. РМС 310 от 07.05.2020 г. е одобрена Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и пандемията от COVID 19, с бюджет от 500 млн. лв. ББР ЕАД е преобразувана в ББР ЕАД, считано от 04.06.2021 г.

⁸³ РМС № 310 от 8 май 2020 г.

⁸⁴ Устав на ББР последно изменение от 20.07.2021 г.: <https://bbr.bg/media/uploads/2021/08/10/9-2021.pdf>

⁸⁵ Обн., ДВ, бр. 43/2008 г., посл. доп., бр. 96 от 1.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г.

⁸⁶ Чл.4, ал.1 от Закон за Българската банка за развитие

⁸⁷ РМС № 52 от 26.03.2020 г. за одобряване на промени по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. във връзка с увеличаване капитала на търговско дружество Българска банка за развитие АД.

⁸⁸ РМС № 310 от 7 май 2020 г.

⁸⁹ РМС № 257 от 14.04.2020 г.

изпълнителната власт, т. 1.11 се определя, че министърът на иновациите и растежа упражнява правата на държавата в капитала на Българската банка за развитие ЕАД.

2.7. Икономическите мерки, приети от българското правителство, за намаляване на тежестта от кризата за МСП, ангажират значителен финансов ресурс с източници на финансиране от оперативните програми и с национални средства. Списък на всички икономически мерки, насочени за подкрепа на МСП под формата на финансови инструменти и с безвъзмездна помощ за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г., е представен в приложение към одитния доклад.⁹⁰

За подкрепа на мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19 за МСП през 2020 г. е мобилизиран временно свободен ресурс по ОПИК 2014-2020 г. и оперативни програми на ЕСИФ („Околна среда“ 2014 – 2020, „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 – 2020 и „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020) в размер на 942 030 хил. лв., от които 717 108 хил. лв. за безвъзмездно подпомагане на МСП по ОПИК 2014-2020 и 224 920 хил. лв. за подпомагане чрез финансови инструменти, изпълнявани чрез ФМФИБ ЕАД.⁹¹

Към 31 март 2021 г., средствата, планирани за финансиране на икономически мерки за подкрепа на МСП чрез процедури за подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти, възлизат на над 1 500 000 хил. лв.

⁹⁰ Приложение № 1 Списък всички икономически мерки, насочени за подкрепа на микро-, малки и средни предприятия под формата на финансови инструменти и с безвъзмездна помощ, предоставяни за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 за периода 01.02.2020 г. до 30.01.2021 г.

⁹¹ Посоченият финансов ресурс е официално одобрен от Европейската комисия с Решение № С (2020) 8396 от 25 ноември 2020 г. в измененията на ОПИК 2014-2020, с включване на допълнителен приоритет

ОДИТЕН ОБХВАТ И ПОДХОД

1. Цели на одита

В съответствие с общите цели на одита на изпълнението, определени в Рамката за професионални становища, издадена от Комитета за професионални стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ, настоящият одит има за цел да направи и предостави на законодателната и изпълнителната власт, на ръководствата на Министерството на финансите и на Министерството на икономиката, „Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България“ ЕАД, „Българска банка за развитие“ ЕАД, както и на други заинтересовани страни:

1.1. Обективна оценка на създадените условия за идентифициране и прилагане на мерки за икономическа подкрепа на МСП с цел преодоляване на последствията от пандемията COVID-19, проследяване и докладване на напредъка и осигуряване на публичност.

1.2. Оценка на своевременността и адекватността на осъществените управленски решения и планираните и изпълнени икономически мерки в периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.

1.3. Независима и обективна оценка за ефективността и прозрачността от използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия.

1.4. Препоръки за подобряване на адекватността и ефективността на взетите управленските решения и планираните и изпълнени въз основа на тях мерки и действия за преодоляване на последствията от кризи с аналогичен характер и мащаб, като се посочат научените уроци и въведените добри практики в други държави-членки на ЕС, с оглед да се подпомогнат ръководствата на одитираните обекти.

2. Обхват на одита

2.1. Одитираният период е от **01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.**

2.2. Мерките и действията, предприети и реализирани от Министерството на икономиката, включително Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, Българска банка за развитие ЕАД и Министерството на финансите, включително Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД за осигуряване на подкрепа на малките и средни предприятия в страната, са анализирани и оценени по отношение на:

а) своевременно идентифициране и одобряване на подходящи мерки за подкрепа;
б) разработване на подходящ дизайн/схема/механизъм на мерките за навременно предоставяне на подпомагането;

в) осигуряване на адекватна организация за предоставяне на помощта;

г) извършване на ефективно наблюдение върху изпълнението на мерките⁹².

В обхвата на одита са включени:

а) пет мерки за подпомагане, реализирани чрез изпълнението на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Икономика и конкурентоспособност“ 2014-2020, както следва:

- процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“;

⁹² Приложение № 1 Списък на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на пандемията COVID-19

- процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“;

- процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията⁹³ (МТИТС)“;

- процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“;

- процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия (МСП) чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средни предприятия (ИАНМСП)“.

б) във връзка с изпълнението на мерките, реализирани чрез процедурите за директно предоставяне на безвъзмездна помощ на конкретен бенефициент, в обхвата на одита е включен и анализа и оценката на схемите за подпомагане, чрез които безвъзмездната финансова помощ достига до крайните получатели;

в) освен посочените процедури за предоставяне на БФП и схемите към част от тях, в обхвата на одита са включени и пет финансови инструмента, изпълнявани чрез издаване на портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД, и Българска банка за развитие ЕАД.

Извън обхвата на одита остават:

- процедура за директно предоставяне на БФП по ОПИК 2014-2020 - BG16RFOP002-2.080 „Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от конкретен бенефициент Министерството на туризма“ и финансов инструмент „Микрокредитиране със споделен риск“, финансиран по ОПРЧР 2014 – 2020, включени в обхвата на други одити на Сметната палата;

- процедури за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти - BG16RFOP002-2.088 „Адаптиране на дейността на малките и средни предприятия в контекста на COVID-19“ и BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ – планирани от Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 за откриване през 2020 г. и отложени за 2021 г.;

- финансовите инструменти, изпълнявани от Европейския инвестиционен фонд/ Европейската инвестиционна банка (ЕИФ/ЕИБ).

Извън обхвата на одита остават и мерките, свързани с ползването на данъчни облекчения, включително удължаването на сроковете за деклариране и внасяне на задълженията за данъци и други публични вземания, поради ограниченията, свързани с измерването и оценката на нетния ефект от изпълнението на тези мерки за подобряване на ликвидността на малките и средни предприятия.

2.3. Основен въпрос: Ефективно и прозрачно ли са използвани публичните средства за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.?

⁹³ С Решение на Народното събрание от 13.12.2021 г. за приемане на структура на Министерския съвет на Република България (обн. ДВ, бр. 106 от 2021 г.) Министерството на транспорта информационните технологии и съобщенията се преобразува в Министерство на транспорта и съобщенията.

Първи специфичен въпрос: Създадени ли са условия за ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID 19 за микро-, малки и средни предприятия?	Подвъпроси: Своевременно ли са идентифицирани и одобрени подходящи мерки за подкрепа? Разработен ли е подходящ дизайн/схема/механизъм на мерките за навременно предоставяне на подпомагането?
Втори специфичен въпрос: Осъществено ли е подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ и под формата на финансови инструменти допринася ли за постигане на целите на икономическите мерки за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19?	Подвъпроси: Осигурена ли е адекватна организация за предоставяне на помощта? Извършвано ли е адекватно наблюдение върху изпълнението на мерките за микро-, малки и средни предприятия?

3. Одитни критерии

Критериите и показателите за оценка при извършване на одита „Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро, малки и средни предприятия“ за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г. са представени в приложение⁹⁴ към одитния доклад.

4. Методология на одита

4.1. Одитен подход

За постигане целите на одита са използвани резултатно-ориентирания и системно-ориентирания подход.

Резултатно-ориентираният подход е използван за установяване доколко се постигат целите от използваните публични средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия и прозрачно ли са разходвани средствата.

Системно-ориентираният подход е приложен за проверка на действието на контролните системи при: изготвяне на дизайн на мерките; подбора и оценката на проектните предложения на бенефициентите, кандидатстващи за подпомагане с БФП; при верифициране на разходите по проектите, финансирани по ОПИК 2014 - 2020 г.; извършените проверки от ФМФИБ ЕАД и ББР ЕАД на финансови посредници и крайни получатели при предоставяне на подпомагане под формата на финансови инструменти.

4.2. Методи за събиране на данни и информация

4.2.1. Основните методи за събиране на данни и информация са:

- преглед и проучване на информация, данни и документи, включително публично достъпни такива (нормативни, програмни и отчетни документи, данни от електронните страници и информационни системи на отговорните за изпълнение на мерките организации и институции; доклади, отчети, анализи и др. материали);
- писмено изискване на информация, данни и документи, поставяне на въпроси и провеждане на интервюта с длъжностни лица от одитираните организации, включително провеждане на дискуссионни експертни срещи на широка основа с представители на УО на ОПИК 2014 – 2020 и ББР ЕАД.

4.2.2. За целите на одита са определени одитни извадки от договори за предоставяне на БФП и от отхвърлени проектни предложения по процедури за предоставяне на БФП, по които оценителния процес е приключен към 31.12.2020 г.⁹⁵

⁹⁴ Приложение № 2 Критерии и показатели за оценка

⁹⁵ Приложение № 3 Одитна извадка

В одитната извадка от договори за предоставяне на БФП са включени 25 случайно избрани договори по процедури BG16RFOP002-2.073⁹⁶; BG16RFOP002-2.077⁹⁷ и BG16RFOP002-2.091⁹⁸ на обща стойност от 1 279 037,63 лв.⁹⁹ За договорите от одитната извадка е извършен преглед и оценка на подбора и одобрение на проектни предложения по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на МСП; извършените плащания по сключените договори и спазването на изискванията от крайните получатели на помощта за публичност на резултатите от предоставената подкрепа.

В одитната извадка от отхвърлени проектни предложения са включени 18 случайно избрани предложения, неодобриени за финансиране, по процедури BG16RFOP002-2.073¹⁰⁰, BG16RFOP002-2.077¹⁰¹ и BG16RFOP002-2.091¹⁰².

4.2.3. С цел повишаване нивото на увереност при анализа и оценката на законосъобразното изпълнение на контрола, осъществяван от УО на ОПИК 2014-2020 при предоставяне на БФП в съответствие с определените условия за кандидатстване, при одита са извършвани и допълнителни проверки и тестове за цялата съвкупност от проектни предложения по отделни критерии за оценка на съответствието и допустимостта на кандидатите.

4.2.4. За целите на одита е възложено извършване на маркетингово изследване за установяване на удовлетвореността на подпомогнатите лица относно достатъчност и навременност на подпомагането за малки и средни предприятия, както и осигуреност на потенциалните бенефициенти с актуална информация при оповестяването на мерките. Проучването е извършено сред кандидати по мерките за подкрепа включително чрез финансови инструменти. Целта на проучването е да се изследват и оценят: използваните от кандидатите информационни канали, предоставянето на методическа помощ и консултации от институциите, протичането на процеса по кандидатстване и основните затруднения, общите нагласи за ползване на финансови инструменти.

4.3. Методи за обработване на събраните данни и информация

Основните методи, използвани за обработване на събраната информация са:

- систематизиране и обобщаване на данни и информация;
- анализ и сравнителен анализ на данни и информация по предварително определени критерии и показатели.

⁹⁶ „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁹⁷ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁹⁸ „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19“

⁹⁹ Приложение № 3 Одитна извадка

¹⁰⁰ Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

¹⁰¹ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

¹⁰² „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19“

КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ

I. Създадени условия за използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 за микро-, малки и средни предприятия

1. *Предприети действия на национално ниво за осигуряване на условия за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19*

Предприемането на навременни действия за осигуряването на облекчени и бързи механизми за подкрепа на микро-, малки и средни предприятия в условията на породената безпрецедентна ситуация, вследствие на пандемията COVID-19 и обявеното извънредно положение, както и осигуряването на достатъчни финансови ресурси е основополагащо. Наличието на общ документ (стратегия, план за действие, програма), в който да се обединят всички усилия в подкрепа на бизнеса и осигуряване на ликвидни средства за преодоляване на последствията от пандемията е необходимо условие за ефективното управление и своевременна оценка на предприетите действия.

а) Законът за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. и за преодоляване на последиците (накратко *Закон за мерките*)¹⁰³, е основният нормативен акт, чрез който се уреждат обществените отношения по време на извънредното положение на територията на Република България във връзка с пандемията от COVID-19, и с който се определят мерките и действията на правителството и неговите органи и структури за преодоляване на последиците след отмяната на извънредното положение.

Във връзка с пандемията от COVID-19 и за преодоляване на последиците от нея, на национално ниво не е приет общ план или друг документ, който да обединява мерките и действията на правителството за подкрепа на предприятията в българската икономика и в който да са определени еднозначно механизмите за подкрепа – грантови схеми, финансови инструменти или данъчни облекчения и др.; отговорните институции и периода за тяхното изпълнение.

Липсата на цялостна визия за подкрепа на бизнеса, не допринася за прозрачното, своевременно и широкообхватно планиране и координиране на действията за въвеждане на икономическите мерки за преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19, респективно за анализа и оценката на ефекта от тяхното изпълнение впоследствие, включително в резултат на синергията и влиянието между тях.

б) С въведените през 2020 г. облекчени разпоредби в Регламент (ЕС) № 1303/2013 във връзка с пандемията COVID-19 са предоставени механизми за ускорено въвеждане на мерки за подпомагане на МСП с оборотни средства, което да се извършва още преди официалното одобрение на измененията в оперативните програми от ЕК¹⁰⁴

С акт на Министерския съвет (МС) е взето решение за пренасочване на средства от други оперативни програми, по които е наличен неизползван ресурс, към ОПИК 2014-2020¹⁰⁵, а от УО на ОПИК 2014-2020 са предприети действия за актуализиране на оперативната програма с оглед отчитане на преразпределения финансов ресурс и насочване на наличните средства по програмата към мерки за преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19.¹⁰⁶

¹⁰³ Закон за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (Загл. доп. – ДВ, бр. 44 от 2020 г., в сила от 14.05.2020 г.)(Обн., ДВ, бр. 28 от 24.03.2020 г., в сила от 13.03.2020 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 77 от 16.09.2021 г., в сила от 16.09.2021 г.)

¹⁰⁴ Чл.2 от Регламент (ЕС) № 2020/558

¹⁰⁵ РМС № 256 от 14 април 2020; РМС № 319 от 11 май 2020; РМС № 462 от 7 юли 2020

¹⁰⁶ Изменението на програмата е одобрено с решения на КН на ОПИК и ОПИМСП от 05.05.2020 г. и от 17.09.2020 г., с РМС 320/11.05.2020 г. и РМС 785 от 20.10.2020 г. и официалното одобрение от ЕК е с Решение № С(2020) 8396 от 25 ноември 2020 г.

С промените в рамките на инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“ е добавена нова специфична цел 2.3 „Смекчаване на последиците от епидемичния взрив от COVID-19 върху българските МСП“ и е определен общ финансов ресурс за подкрепа на засегнатите предприятия в размер на над 942 029 хил. лв., от които 717 108 хил. лв. за безвъзмездна финансова помощ и 224 920 хил. лв. за финансови инструменти. В резултат, 33 на сто от финансовия план на оперативната програма (след актуализацията) е пренасочен за мерки за подкрепа на малките и средни предприятия за преодоляване на последиците от пандемията.¹⁰⁷

От УО на ОПИК 2014-2020 са предприети адекватни действия за изменение на оперативната програма за въвеждане на мерки в подкрепа на МСП с оборотни средства за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19.

в) Основният стратегически документ, който очертава политиката по отношение на малките и средни предприятия е Националната стратегия за насърчаване на малки и средни предприятия 2014-2020.^{108,109} През м. септември 2020 г., с цел отчитане на актуалните предизвикателства пред бизнеса, породени от пандемията COVID-19, е прието допълнение на стратегията.¹¹⁰ Актуализацията включва нови насоки за спешни действия в две от приоритетните области: „Достъп до финансиране“, към която е създадена т. 6 „Създаване на механизми за ускоряване на процеса по предоставяне на публично финансиране в условия на COVID-19“ и в „Умения и иновации“, към която е добавена т. 10 „Подкрепа за въвеждане на цифрови технологии, улесняване на работата в МСП в условия на COVID-19“.¹¹¹

Годишната програма за изпълнение на стратегията за 2020 г., в която се определят дейностите, отговорните институции и начините за изпълнението им до края на 2020 г., не е актуализирана с включване на мерки за подкрепа на МСП за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19. В Доклада за изпълнение на Годишната програма за 2020 г. са отчетени петте мерки по ОПИК 2014-2020 и 1 мярка за гаранционен продукт, изпълнявана от ФМФИБ ЕАД, за предоставяне на оборотни средства.

В приетата Национална стратегия за МСП за периода 2021-2027 г.¹¹² са определени визията, националните цели, приоритетните области на въздействие и мерки за подкрепа на малките и средни предприятия за новия програмен период. В нея е включен раздел за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19 с пет мерки за осигуряване на ликвидност за МСП чрез безвъзмездни средства и финансови инструменти.¹¹³ Реализацията е предвидена посредством План за действие към стратегията, включващ конкретни мерки по области, отговорни институции и източници на финансиране, като размерът не е уточнен. За изпълнението на Плана е предвидено изготвяне на годишни програми, но до 28.06.2021 г. не е разработена и приета годишна програма за 2021 г.¹¹⁴

Забавянето в разработването на годишни програми към националните стратегии за малките и средни предприятия, които следва да операционализират стратегическите документи, не осигурява оптимални условия за постигане на заложените в тях конкретни цели, чието постигане следва да се гарантира с поетапно изпълнение на планирани и координирани мерки и дейности, ограничени в определен времеви хоризонт.

¹⁰⁷ <https://www.opic.bg/public/uploads/2020/09/deseto-ofitsialno-zasedanie-na-kn-na-opik-i-opimsp-17092020-1.pdf>

¹⁰⁸ Стратегията е разработена в изпълнение на чл. 5, ал. 1 от Закона за малките и средните предприятия в съответствие с програмата на правителството и Законодателния акт за малкия бизнес (Small Business Act)¹⁰⁸ на Европейската комисия.

¹⁰⁹ https://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/vip/sme_strategy.pdf, приета с Решение № 37 на МС от 23 януари 2014 г.

¹¹⁰ Прието с РМС № 652 от 17 септември 2020 г., https://www.mi.government.bg/files/useruploads/files/MSP/14rh037-pril_aktualizacia2020.pdf

¹¹¹ Одитно доказателство № 11, т.11.1.

¹¹² Приета с РМС № 281 от 01.04.2021 г.

¹¹³ Петте мерки са насочени към осигуряване на ликвидност и стимулиране на частните инвестиции, внедряване на дигитални технологии и подпомагане на дистанционната работа, въвеждане на решения за промоция, защита на здравето и профилактика на болести, дигитализация на дейността на МСП от творческите индустрии, укрепване на МСП в дейност „Хуманно здравеопазване и социална работа“

¹¹⁴ Одитно доказателство № 12 т. 12.1

1.1. Предприети действия за изготвяне на предложения за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия и мотивиране на взетите решения за въвеждане на мерки в подкрепа на бизнеса със средства по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020

1.1.1 Идентифициране на мерки за подкрепа на микро-, малки и средни предприятия

Координираното и бързо трансформиране на свободния ресурс от възможните източници на финансиране, изготвянето на прогноза за размера на необходимите средства, както и мотивирането на подходящи мерки е предпоставка за своевременно, прозрачно и ефективно разходване на публичните средства за подпомагане в условията на криза.

Непосредствено след обявяване на извънредното положение и предоставената възможност за мобилизиране на средства по линия на Кохезионната политика, от заместник министър-председателя на Република България са предприети действия за осигуряване на финансов ресурс за обявяване на мерки за подпомагане на българските предприятия, засегнати от пандемията. Изпратено е писмо до ръководителите на ведомствата, които управляват средства от ЕСИФ, в т.ч. и до министъра на икономиката, с цел идентифициране на всички налични свободни ресурси за програмен период 2014 - 2020.¹¹⁵ В допълнение, до министъра на икономиката са изпратени две писма, като:¹¹⁶

- с писмо от 18.03.2020 г. е изискано представяне на предложения за въвеждане на икономически мерки по ОПИК 2014-2020 за преодоляване на негативните последици от пандемията;

- с писмо от 25.03.2020 г. е изискано идентифициране на наличния свободен ресурс по оперативната програма, който да бъде пренасочен за въвеждане на мерки, съгласно въведените облекчени правила на ЕСИФ.¹¹⁷

От Министерство на икономиката са предприети действия за изготвяне на предложения за мерки, като са идентифицирани възможностите за пренасочване на средства по ОПИК 2014-2020 за структуриране на мерки в подкрепа на бизнеса с цел преодоляване на последиците, предизвикани от пандемията COVID-19 под формата на безвъзмездни финансови средства и чрез финансови инструменти.¹¹⁸

В рамките на поставения с първото писмо на заместник министър-председателя срок до 23.03.2020 г.¹¹⁹, в доклад на заместник-министър на икономиката, е определен и финансовият ресурс към месец март 2020 г., който има възможност да бъде пренасочен за мерки за подкрепа за бизнеса с БФП и финансови инструменти по оперативната програма. С резолюция към доклада на заместник-министъра на икономиката, от министъра на икономиката са дадени указания за насочване на всички налични средства (вкл. от необявените процедури и след прекратяване на две от вече обявените процедури) към мерки в подкрепа на предприятията, засегнати от пандемията.¹²⁰

В отговор на второто писмо от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика относно наличните средства по ОПИК 2014-2020 за въвеждане на национални мерки към 31.03.2020 г. са направени предложения за предоставяне на:

- 200 000 хил. лв. на ББР ЕАД за финансови инструменти за подкрепа на предприятията с оборотни средства;

¹¹⁵ Одитно доказателство № 3

¹¹⁶ Одитно доказателство № 3

¹¹⁷ Одитно доказателство № 3, Одитно доказателство № 12, т. 12.6.

¹¹⁸ Одитно доказателство № 3

¹¹⁹ Одитно доказателство № 3

¹²⁰ Одитно доказателство № 3

- 173 000 хил. лв. за мярка за покриване на оперативните разходи на предприятията с безвъзмездни средства;

- извършване на наддоговаряне по процедура BG16RFOP002-2.040 „Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия“.¹²¹

Няма данни докладите с мотивираните предложения за мерки за подкрепа на бизнеса за преодоляване на кризата вследствие пандемията от COVID-19 и последиците от нея да са изпратени в Министерския съвет в отговор на официално постъпилите искания от заместник министър-председателя¹²².

1.1.2. Мотивиране на взетите решения за въвеждане на мерки в подкрепа на бизнеса със средства по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020

Наличието на анализи и прогнози при планиране на мерките е от съществено значение за идентифициране на проблемите и полагане на очакваните ефекти от изпълнението на мярката, за да бъде максимално ефикасно и ефективно изпълнението.

На 23.03.2020 г. или само 10 дни след решението на Народното събрание за обявяване на извънредно положение във връзка с разрастващата се пандемия от COVID-19 в страната, заместник-министъра на икономиката прави предложение до министъра на икономиката за разработване на ситуационен икономически анализ за ефектите върху българския бизнес и потребностите от подпомагане от ОПИК 2014-2020¹²³, който да се ползва при планиране на мерките и впоследствие да се актуализира периодично на 3 или 6 месеца. Подчертава се, че такъв анализ би бил полезен както за подбора на предприятията, които да получат БФП или да бъдат финансирани чрез финансови инструменти, така и за целите на министерството за оценка на актуалната обстановка в страната.¹²⁴ Предвид форсмажорния характер на въведеното извънредно положение, а впоследствие извънредна ситуация в страната обаче, довели до парализиране на бизнеса поради наложените ограничения и затваряне на редица браншове,¹²⁵ от Министерството на икономиката не са предприети действия за разработване на предложения от заместник-министъра на икономиката ситуационен анализ. По тази причина, разработване на първите и най-широкообхватни мерки за подкрепа на малките и средни предприятия за преодоляване на последиците, свързани с пандемията COVID-19, са взети предвид данни от анализа за оценка на въздействието на икономическите последици от пандемията върху българската икономика на Министерството на финансите във връзка с подготовката на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г., както и статистически данни от Националния статистически институт (НСИ).

От Министерството на икономиката¹²⁶ е разработен кратък „Анализ на последиците от епидемията от COVID-19 върху българската икономика“ едва след стартиране на четири от въведените икономически мерки за подпомагане на МСП. Анализът има за цел да направи първоначална оценка на негативните ефекти от пандемията върху социално-икономическото развитие на страната и в него се посочва, че най-силно засегнат се очаква да е малкият и средният бизнес, които ще са поставени под риск от загуба на доходи и необратимо излизане от пазара, включително поради по-малката възможност да се възползват от социална защита. Като най-уязвими са посочени секторите ресторантьорство и хотелиерство, транспорт и някои подсектори на културните и креативните индустрии.

¹²¹ Одитно доказателство № 3

¹²² Одитно доказателство № 3, Одитно доказателство № 12, т. 12.6

¹²³ Одитно доказателство № 3

¹²⁴ Одитно доказателство № 3

¹²⁵ недопустими са само незначителен брой сектори, поради ограничения, произтичащи от прилагането на правилата за държавни помощи, демаркационна линия с други програми и други

¹²⁶ Одитно доказателство № 3

Очертани са 3 групи икономически дейности, в зависимост от ефектите на кризата върху тях:

- дейности, пряко засегнати от ограничителните мерки – туризъм, хотелиерство и ресторантьорство, търговия на дребно, транспорт, култура, спорт и развлечения, услуги, изискващи непосредствен контакт и др.;
- дейности, засегнати от нарушено снабдяване или търсене – индустрия, включително добивна, строителство, в това число инженерни дейности и технически изпитвания, производство на електроенергия и горива и др.;
- дейности, при които негативните ефекти ще се проявят с известно закъснение, поради възможността да бъдат изпълнявани дистанционно, но които неминуемо ще изпитат затруднения в резултат на общия спад в икономиката. Такива са: финансовите и застрахователни услуги, далекосъобщенията, дейностите в областта на информационните технологии, професионалните дейности и научните изследвания, юридически и счетоводни дейности и други.

Таблица № 1 Икономически показатели на пряко засегнатите сектори

Икономически дейности, съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008)	Предприятия	Дял	Заети лица	Дял	Добавена стойност по факторни разходи	Дял
	Брой	%	Брой	%	хил. лв.	%
ОБЩО ЗА СТРАНАТА	413 535	100	2 208 432	100	64 135 483	100
Пряко засегнати икономически дейности	179 641	43,4	648 896	29,4	12 047 972	18,8
Код по КИД 47 Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети	99 228	24,0	291 331	13,2	4 139 021	6,5
Код по КИД 49 Сухопътен транспорт	19 793	4,8	110 931	5,0	2 794 653	4,4
Код по КИД 50 Воден транспорт	87	0,0	1 434	0,1	38 825	0,1
Код по КИД 51 Въздушен Транспорт	56	0,0	2 239	0,1	148 125	0,2
Код по КИД 52 Складиране на товари и спомагателни дейности в транспорта	2 527	0,6	33 502	1,5	1 611 684	2,5
Код по КИД I Хотелиерство и ресторантьорство	27 330	6,6	139 151	6,3	1 890 874	2,9
Код по КИД 79 Туристическа агентска и операторска дейност; други дейности, свързани с пътувания и резервации	1 969	0,5	6 421	0,3	145 526	0,2
Код по КИД R Култура, спорт и развлечения	6 209	1,5	26 555	1,2	965 524	1,5
Код по КИД 95 Ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи	3 446	0,8	5 605	0,3	53 167	0,1
Код по КИД 96 Други персонални услуги	18 996	4,6	31 727	1,4	260 573	0,4

Източник: изготвен анализ от УО на ОПИК 2014 – 2020 по данни на НСИ¹²⁷

Посочен е и броят на предприятията в икономическите дейности, засегнати непосредствено от кризата - около 180 хил. предприятия, в които работят 30 на сто от заетите и се създава 19 на сто от добавената стойност в брутния вътрешен продукт (БВП)

¹²⁷ Одитно доказателство № 3

на страната. Представени са данни от НСИ за 2019 г. за десетте най-засегнати дейности – брой, заети лица и добавена стойност.¹²⁸

В анализа е предложена една мярка за подкрепа на бизнеса - частично или изцяло поемане на възнагражденията и/или осигуровките на заетите лица.

В анализа липсва информация относно изпълнението на вече стартиралите мерки за подпомагане на МСП, което крие риск от несвоевременно идентифициране необходимостта от пренасочване на средствата.¹²⁹

Ориентирането на първоначално предприетите мерки към подпомагане на всички предприятия е добро управленско решение с оглед на спешната необходимост от предприемане на мерки в условията на извънредна ситуация и обвързаността на икономическите оператори, поради която сригът в един сектор може да засегне потенциално и останалите сектори в икономиката.

Липсата на разработен ситуационен анализ за състоянието на българския бизнес, в който да се включат прогнози за очакваните ефекти от пандемията в краткосрочен и дългосрочен аспект по икономически сектори или категории предприятия; прогнози за размера на необходимите средства и различни възможности за подкрепа при планиране на мерките, крие риск за неподходящо насочване и/или управление на средствата, предназначени за подпомагане на предприятията от различните сектори.

1.1.3. Осъществена комуникация и партньорство с браншовите организации

Включването на представители от всички заинтересовани страни в процеса по подготовка и разработване на мерки за подпомагане на предприятията гарантира по-широко отразяване на техните мнения и интереси и осигурява прозрачност за по-добро разбиране и подкрепа относно взетите решения.

В процеса за въвеждането на мерки за подпомагане на МСП за преодоляване на пандемията COVID-19, още през м. март 2020 г. от Министерство на икономиката е инициирано събиране на предложения от браншовите организации.¹³⁰ Представени са значителен брой предложения, които са събрани и обобщени от УО на ОПИК 2014 -2020 в табличен вид.¹³¹ В официално писмо от Асоциацията на индустриалния капитал в България, Българската стопанска камара и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България е изразена позицията на бизнеса за изпълнение на ОПИК 2014 – 2020 в условията на пандемията.¹³² Основните предложения са свързани с преразглеждане на възможността за: пренасочване на неизползвания ресурс по програмата, наддоговаряне по отделни схеми, запазване на ваучерната схема за информационно комуникационни технологии (ИКТ)¹³³, запазване на схемата за дигитализация на МСП. Голяма част от предложенията от различни организации и работодатели са свързани с ускоряване на процедурите за предоставяне на БФП; намаляване на административната тежест; отпадане на изискванията за обезпечаване с банкова гаранция на авансовите плащания; разширяване на кръга на допустимите кандидати, като се допуснат да кандидатстват лицата, регистрирани като упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност; увеличаване на размерите на предоставената БФП на микро- и малки предприятия и други¹³⁴.

Преобладаващата част от тези предложения намират отражение в Закона за мерките и неговите изменения и допълнения, приетите постановления и решения от

¹²⁸ Одитно доказателство № 3

¹²⁹ Одитно доказателство № 3

¹³⁰ Одитно доказателство № 3

¹³¹ Одитно доказателство № 3

¹³² Одитно доказателство № 3

¹³³ BG16RFOP002-2.083 “Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии”
https://www.sme.government.bg/?page_id=51249

¹³⁴ Одитно доказателство № 3

1.2. Финансов ресурс за икономически мерки за подпомагане на микро- малки и средни предприятия и източници на финансиране

Своевременното идентифициране и пренасочване на финансови ресурси към мерки в подкрепа за бизнеса в условията на извънредна ситуация е индикатор за предприети адекватни и навременни действия от отговорните институции.

1.2.1. В рамките на ОПИК 2014-2020 г., след извършен вътрешен анализ през м. март 2020 г., идентифицираният неизползван финансов ресурс, който да бъде използван за въвеждане на мерки в подкрепа на МСП е в размер на 452 521 хил. лв. (без средства за финансови инструменти).¹³⁵ От тях 220 000 хил. лв. са свободен ресурс по програмата поради планирани за 2020 г., но необявени процедури, предвидени средства за наддоговаряне и средства от наложени финансови корекции и спестявания, а 232 997 хил. лв. от две процедури за кандидатстване през 2020 г., обявени и прекратени с решения на РУО на ОПИК 2014-2020 от 28.04.2020 г.^{136,137}

Таблица № 2

Формиране на финансов ресурс за икономически мерки в рамките на ОПИК 2014-2020

Източник на финансиране	Причина	Бюджет (хил. лв.)
BG16RFOP002-1.027 „Създаване и развитие на Регионални иновационни центрове (РИЦ)“	прекратена процедура	115 647
BG16RFOP002-1.022 „Стимулиране внедряването на иновации от съществуващи предприятия“	прекратена процедура	117 350
Общо прекратени процедури		232 997
„Надграждане и развитие на научно-технологичен парк „София Тех Парк“ ¹³⁸	необявена процедура	39 623
„Дигитализация на малките и средни предприятия“ ¹³⁹	необявена процедура	58 675
BG16RFOP002-2.040 „Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия“	наддоговаряне	68 000
Развитие на устойчива бизнес среда чрез осигуряване на ефективен надзор в областта на контрола на качеството на течните и твърдите горива ¹⁴⁰	необявена процедура	1 500
Други (в т.ч. спестявания, финансови корекции)		51 726
Общо неусвоен ресурс		220 000
Общо пренасочен ресурс в рамките на ОПИК 2014-2020 (без ФИ)		452 521

Източник: ОПИК 2014-2020

Независимо че част от мерките осигуряват подкрепа на капацитета и иновативността на МСП, те са отменени, като са заменени с мерки за краткосрочна подкрепа на МСП с оборотни средства. До 30.06.2021 г. от Министерство на икономиката не са предприети действия за финансиране на инвестиционни и/или иновационни проекти на предприятия, като мярка за по-бързо възстановяване от кризата в резултат на пандемията.

¹³⁵ Одитно доказателство № 3

¹³⁶ Решение № РД-16-347 от 28.04.2020 г.

¹³⁷ Решение № РД-16-346 от 28.04.2020 г.

¹³⁸ ИГРП 2020 <https://opik.bg/public/uploads/2019/12/igrp-24.pdf>

¹³⁹ ИГРП 2020 <https://opik.bg/public/uploads/2019/12/igrp-24.pdf>

¹⁴⁰ ИГРП 2019 <https://opik.bg/public/uploads/2019/06/igrp-22.pdf>

Таблица № 3 Формиране на средствата за икономически мерки по ОПИК 2014-2020

Оперативна програма	Фонд	Основание	Стойност /в лв./
ОПОС 2014-2020	ЕФРР	РМС № 256 от 14.04.2020 г.	49 453 000
ОПТИ 2014-2020	ЕФРР		48 666 000
ОПНОИР 2014-2020	ЕФРР		2 155 642
ОПТИ 2014-2020	КФ	РМС № 319 от 11.05.2020 г.	113 912 104
ОПОС 2014-2020	КФ		20 400 000
ОПТИ 2014-2020	КФ	РМС № 462 от 07.07.2020 г.	30 000 000
общо трансфери от други оперативни програми			264 587 333
свободни ресурси от ОПИК 2014-2020	ЕФРР	Доклад 03-00-154/23.03.2020 г.	452 521 390
Общо пренасочени средства до края на 2020 г.¹⁴¹			717 108 136
Общо средства по ОПИК 2014-2020, планирани към м. юли 2020 г. в т.ч. за финансови инструменти			942 029 586

Източник: Решения на МС

Допълнително към ОПИК 2014-2020 през месеците април, май и юли 2020 г. са прехвърлени неизползвани средства от други три оперативни програми (Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС) 2014-2020, Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ (ОПТИ) 2014-2020 и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР) 2014-2020) в размер на 264 587 хил. лв.¹⁴²,^{143,144}

С тези действия общият осигурен финансов ресурс в рамките на ОПИК 2014-2020 за подкрепа на микро-, малки и средни предприятия за въвеждане на икономически мерки за преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19 с безвъзмездни финансови средства възлиза на 717 108 хил. лв., а с предвидените средства за финансови инструменти общият размер нараства на 942 029 хил. лв. и представлява 33 на сто от общия бюджет на оперативната програма.

Таблица № 4 Относителен дял на финансовия план за мерките за COVID-19 спрямо общия бюджет на ОПИК 2014 – 2020 към 31.12.2020 г.

Финансов план	Средства (в лв.)	Относителен дял към общия бюджет
мерки за COVID-19	942 028 586	33,1%
от тях за БФП	717 108 136	25,2%
от тях трансфери от други ОП	264 586 746	9,3%
от тях по ОПИК (без ФИ)	452 521 390	15,9%
от тях за ФИ	224 920 450	7,9%
Общ бюджет по ОПИК 2014-2020 в лева към 12.2020 г.	2 848 756 645	100,0%

Източник: ОПИК 2014-2020 и РМС № 256 от 2020 г. , РМС № 319 от 2020 г. и РМС № 462 от 2020 г.

Справка № 5

Допълнително планиран финансов ресурс за мерките за подпомагане на МПС през 2021 г. и 2022 г.

Оперативна програма	Фонд	Основание	Стойност /в лв./
---------------------	------	-----------	------------------

¹⁴¹ С РМС № 573 от 14.08.2020 г. е одобрено **индикативно финансово разпределение** на средства по ОПИК 2014-2020 в размер на 391 166 000 лева в подкрепа на преодоляването на последиците от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката (REACT-EU).

¹⁴² РМС № 256 от 14.04.2020 г. за даване на съгласие за преразпределение на приноса от ЕСИФ чрез прехвърляне на средства между ОП 2014 - 2020 г. за подкрепа на мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19; <https://coronavirus.bg/bg/489>

¹⁴³ РМС № 319 от 11.05.2020 г. за допълнение на РМС № 256 от 2020 г. за даване на съгласие за преразпределение на приноса от ЕСИФ чрез прехвърляне на средства между оперативните програми 2014 - 2020 г. за подкрепа на мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19 ; РМС № 462 от 7.07.2020 г. за изменение на РМС № 256 от 2020 г. за даване на съгласие за преразпределение на приноса от ЕСИФ чрез прехвърляне на средства между оперативните програми 2014 - 2020 г. за подкрепа на мерки за минимизиране на отрицателните последици от епидемичното разпространение на COVID-19,

¹⁴⁴ С решения на Министерски съвет през месец юни 2020 г. е увеличен допълнително размера на средствата от ОПТИ 2014-2020

Допълнително планирани средства по ОПИК 2014-2020 по линия на REACT EU, в т.ч. за финансови инструменти:	REACT EU	PMC № 573 от 14.08.2020 г.	391 166 000
В рамките на бюджета на REACT-EU за 2021 г. Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 може да сключва договори до следния максимален размер:			235 991 232
В рамките на бюджета на REACT-EU за 2022 г. Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 може да сключва договори до следния максимален размер:			136 226 120
Общо средства по ОПИК, включително средствата по линия на REACT EU, мобилизиран за подпомагане на МСП за мерки, планирани за 2021 г. и 2022 г.			1 333 195 586
Източник: PMC № 57 от 2020 г.			

Взетите решения за идентифициране на средства от оперативните програми и пренасочването им за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с ликвидни средства са подходящи и своевременни.

1.2.2. В Съобщението на ЕК относно правилата за Временната рамка за държавна помощ¹⁴⁵, се насърчават държавите членки да стартират мерки, финансирани от националните бюджети вместо със средства на ЕС¹⁴⁶, с които да подпомогнат по-бързото предоставяне на помощи на МСП, с цел да се използват предимствата за по-гъвкава реакция от съответните правителства. Въпреки това, в пакета на българското правителство мерките за пряко подпомагане на МСП са по-малко от стартираните със средства от ЕСИФ и други източници. Такава е например мярката 60/40, която е финансирана с национални средства и е относима за всички предприятия, вкл. и МСП. Всички мерки, с изключение на мерките за подпомагане чрез финансови инструменти (гаранции по кредити и дялови и квазидялови инвестиции), са предназначени основно за краткосрочно подпомагане¹⁴⁷.

Ориентирането към преимуществено финансиране на мерки в подкрепа на малките и средни предприятия със средства от ЕСИФ ограничава възможностите за бързо насочване на ресурса за запазване или възстановяване на жизнеспособността, ликвидността или платежоспособността на дадено МСП.

2. Планиране и дизайн на мерки за подкрепа на малки и средни предприятия за преодоляване на пандемията COVID-19

2.1. БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

2.1.1. Финансов план за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ

Планираните и обявени мерки за подкрепа с безвъзмездна финансова помощ по ОПИК 2014-2020 са предназначени за краткосрочно подпомагане.¹⁴⁸

Таблица № 6 Планирани и обявени мерки за подкрепа с БФП по ОПИК 2014-2020

План към 17.09.2020 г. /в лв./		Изпълнение към 31.03.2021 г. /в лв./		Разлика /в лв./
Мярка/дейност	Индикативен бюджет	Мярка/дейност	Бюджет	
Оборотен капитал за МСП	491 233 200	Оборотен капитал за МСП	569 000 000	78 335 800
BG16RFOP002-2.073 ¹⁴⁹	173 000 000	BG16RFOP002-2.073	173 000 000	-

¹⁴⁵ Част 1, т. 1.1. параграф 9 от Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19

¹⁴⁶ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52020XC0320\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52020XC0320(03))

¹⁴⁷ Одитни доказателства № 3, № 11, № 14 и № 15

¹⁴⁸ Одобрени на проведено на 17.09.2020 г. заседание на КН на ОПИК 2014 – 2020, на което е одобрено изменението на ОПИК 2014-2020 г., <https://opik.bg/opik/deseto-ofitsialno-zasedanie-na-kn-na-opik-i-opimsp-17092020>

¹⁴⁹ Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

BG16RFOP002-2.077 ¹⁵⁰	200 000 000	BG16RFOP002-2.077	200 000 000	-
BG16RFOP002-2.091 ¹⁵¹	30 000 000	BG16RFOP002-2.091	30 000 000	-
BG16RFOP002-2.092 ¹⁵²	10 000 000	BG16RFOP002-2.092	10 000 000	-
-	-	BG16RFOP002-2.095 ¹⁵³	156 000 000	-
BG16RFOP002-2.088 ¹⁵⁴	78 233 200	отменена процедура	0	-78 233 200
Наддоговаряне по процедура BG16RFOP002-2.040 ¹⁵⁵	70 000 000	Наддоговаряне	68 000 000	-2 000 000
Непланирани средства (наддоговаряне)	77 641 736	наддоговаряне по мерки BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077	52 000 000	-25 641 736
Общо планирани до края на 2020 г.	717 108 136	Общо бюджет по обявените мерки	689 000 000	-28 108 136
Средства от REACT EU За 2021 г.	235 991 232			
		BG16RFOP002-2.089 ¹⁵⁶ (средства по REACT EU)	77 750 000	
Източник: УО на ОПИК 2014-2020				

Средствата за безвъзмездно финансиране са планирани да се изразходят за: подкрепа на предприятията с оборотен капитал (491 000 хил. лв.); за реорганизация на работните процеси (78 000 хил. лв.); финансиране на резервни проекти по процедурата BG16RFOP002-2.040 за производствени инвестиции (68 000 хил. лв.); наддоговаряне на обявени мерки за оборотни средства (77 000 хил. лв.).¹⁵⁷

За въвеждане на икономически мерки за подкрепа с безвъзмездна помощ на МСП, финансирани по ОПИК 2014-2020 през 2020 г., са осигурени значителни средства в размер на 717 108 хил. лв. и са поставени цели за осигуряване на бърз достъп до оборотни средства за подкрепа на бизнеса. Едва след решението на Комитета за наблюдение, взето през м. април 2021 г.¹⁵⁸, е обявен целият бюджет, предназначен за подпомагане на българските предприятия, като оставащите непланирани дотогава 30 000 хил. лв. са насочени за наддоговаряне по процедурата за подпомагане на МСП, изпълнявана от НАП – чрез подготовка на нейната трета фаза през периода май-юни 2021 г.^{159,160} Обявената през м. февруари 2021 г. процедура BG16RFOP002-2.089¹⁶¹ за предоставяне на БФП е със средства по REACT EU.¹⁶²

В рамките на определения бюджет по ОПИК 2014-2020 е взето решение за финансиране на предприятията в резервните списъци по обявена преди пандемията процедура BG16RFOP002-2.040 „Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия“ размер на над 68 млн. лв. Наддоговарянето по процедурата е забавено

¹⁵⁰ Подкрепа на средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

¹⁵¹ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози

¹⁵² Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19

¹⁵³ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки-НАП

¹⁵⁴ Адаптиране на дейността на МСП в контекста на COVID-19

¹⁵⁵ Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия

¹⁵⁶ Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19, Обявена на 19.02.2021 г., със средства по REACT EU

¹⁵⁷ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opic/docs/2020-09/1_OPIC_modification_17.09.2020_1.pdf

¹⁵⁸ Решение на КН от 12.04.2021 г. <https://opic.bg/opik/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g>

¹⁵⁹ BG16RFOP002-2.094 “Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)”: <https://www.opic.bg/public/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prihodite-nap>

¹⁶⁰ Схема за набиране на заявления за подкрепа BG16RFOP002-2.101 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ https://nra.bg/wps/portal/nra/za-nap/Podkrepa-chrez-oboroten-kapital/dokumenti_podkrepa_oboroten%20kapital_faza3/35054159-c438-49da-937e-7f21b35edbf1

¹⁶¹ Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19, Обявена на 19.02.2021 г., със средства по REACT EU

¹⁶² Одитно доказателство № 9

и е одобрено едва на десетото официално заседание на КН, проведено през м. септември 2020 г., вместо в периода на извънредното положение или непосредствено след него¹⁶³ Причините за забавянето към пристъпването към договаряне е изчакване на отпадането на извънредните мерки за улесняване процеса по договаряне, както и че изпълнението на проектите предвижда самофинансиране, което в условията на пандемия може да затрудни част от одобрените кандидати. Към края на м. март 2021 г. по процедурата са сключени 164 договори за близо 72 млн. лв. или целият бюджет по процедурата е усвоен.¹⁶⁴

Въпреки навременно предприетите действия за идентифициране и насочване на средства за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия, с изключение на първите две мерки за подпомагане на малки и средни предприятия, обявени през месец май и юли 2020 г., едва след м. септември 2020 г. има яснота по отношение на начина на изразходване на всички мобилизирани ресурси, като са определени останалите мерки за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПИК 2014-2020.

Предвид забавеното договориране по процедура BG16RFOP002-2.040 „Подобряване на производствения капацитет в малките и средни предприятия“, управлението на част от финансовия ресурс по ОПИК 2014-2020 е неефективно, тъй като не е осигурена възможност на малките и средните предприятия да се възползват своевременно от подпомагане в условията на пандемията COVID-19.

2.1.2. Планиране на процедури за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ

Чрез приетата от страните членки Инвестиционна инициатива в отговор на COVID-19 е осигурена възможност за гъвкавото използване на средства от политиката за сближаване, като целта е въвеждане на извънредни и ускорени процедури за незабавна подкрепа. Тази подкрепа следва да се насочи както към сферата на здравеопазването, така и за осигуряване на ликвидни средства за предприятията с цел справяне с краткосрочните финансови стресения, свързани с кризата с COVID-19, като се обърне специално внимание на секторите, които са особено тежко засегнати, и за временно подпомагане на заетостта.

С предприетите от УО на ОПИК 2014-2020 действия за осигуряване на оперативен капитал за подкрепа с БФП на МСП през м. април 2020 г. първоначално са изготвени предложения за обявяване на процедури за предоставяне на БФП, насочени към отделни категории предприятия – микро- и малки, както и към средни предприятия.¹⁶⁵

За предоставяне на подкрепа за оборотен капитал с безвъзмездни финансови средства на МСП за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19 по ОПИК 2014-2020 към 31.03.2021 г. са въведени мерки с различен обхват и начин за предоставяне на помощта¹⁶⁶, като шест от тях са включени в обхвата на одита.

Три от въведените мерки се реализират чрез процедури за подбор на проекти и са насочени към предоставяне на средства за оборотен капитал на МСП.¹⁶⁷ Други две от мерките са възложени за изпълнение на конкретни бенефициенти по процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и са обявени за секторна подкрепа на

¹⁶³ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/5691>

¹⁶⁴ Одитни доказателства № 3; 9 и ИСУН 2020

¹⁶⁵ Одитно доказателство № 20: <https://opic.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-za-obshchestveno-obszhdane-protsedura-za-podbor-na-proekti-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichestkite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19> и Условия за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.073: <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichestkite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

¹⁶⁶ Приложение № 5 Процедури по ОПИК 2014-2020 за предоставяне на БФП – обхват, срок за кандидатстване, размер на подкрепата и цели

¹⁶⁷ BG16RFOP002-2.073 Подкрепа за микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19; BG16RFOP002-2.077 Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19; BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

силно засегнатите сектори транспорт и туризъм чрез предоставяне на средства за оборотен капитал¹⁶⁸

При мярката, изпълнявана от 2018 г. по процедура BG16RFOP002-2.083¹⁶⁹, обявена за кандидатстване към предприятията през м. август 2020 г., подкрепата на предприятията в условията на COVID-19 е добавена като нова цел в Условията за кандидатстване.

Единствената мярка,¹⁷⁰ която е въведена за компенсиране загубите на предприятията, чиято дейност е преустановена и/или ограничена поради временните ограничителни мерки в страната, е предоставена за изпълнение на НАП като конкретен бенефициент през м. декември 2020 г.

а) Първата разработена процедура за подкрепа на микро- и малки предприятия е процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проектни предложения BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“¹⁷¹. Процедурата е обявена на 15.04.2020 г. за обществено обсъждане¹⁷², проведено в периода 15-22.04.2020 г.¹⁷³ Предложеният бюджет е в размер на 273 000 хил. лв., а размера на подкрепата за едно предприятие е от 3 до 20 хил. лв. или до 10 на сто от оборота за 2019 г.¹⁷⁴ Впоследствие, при обявяването ѝ бюджетът на мярката е намален на 173 000 хил. лв., а максималната подкрепа е намалена до 10 хил. лв. за едно предприятие.¹⁷⁵ Намалението на максималния размер на подкрепа за едно МПС е поради ограничения финансов ресурс и стремежа за осигуряване на подпомагане за по- широк кръг от бенефициенти.¹⁷⁶

*Намалението на бюджета на процедурата не е резултат от анализ на потребностите от подпомагане, поради което прогнозираният брой на кандидатите по нея е подценен с 28 на сто.*¹⁷⁷

б) Процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проектни предложения BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“¹⁷⁸, е предназначена за подпомагане на средните предприятия с ликвидни средства.¹⁷⁹ Процедурата е обявена за обществено обсъждане в периода 22-29.05.2020 г., като след взето решение за промяна в пакета с документи по процедурата, същата е обявена повторно за обществено обсъждане един месец по-късно, през периода от 22 до 29.06.2020 г.¹⁸⁰ Повторното обявяване е в резултат на получените в рамките на първото обществено обсъждане предложения и направените съществени промени в пакета документи за кандидатстване, включително включването на техническа и финансова оценка при подбора на проектните предложения. Като основание за повторното обществено обсъждане се посочва необходимостта от прецизиране по отношение на условията за публичност, прозрачност и предвидимост по отношение на заинтересованите лица. Параметрите на процедурата са променени като:

¹⁶⁸ BG16RFOP002-2.079 Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от МТИТС; BG16RFOP002-2.080 Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от МТ

¹⁶⁹ Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии по ОПИК 2014 - 2020

¹⁷⁰ BG16RFOP002-2.095 - Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

¹⁷¹ Приложения № 1 и № 4 Планирани мерки за подкрепа на МСП за преодоляване на пандемията COVID-19 по ОПИК 2014-2020

¹⁷² Мярката е обявена на 15.04.2020 г., <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-za-obshchestveno-obszhdane-protsedura-za-podbor-na-proekti-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

¹⁷³ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podborbg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-na-proekti-bg16rfop002-2073-p>

¹⁷⁴ Одитно доказателство № 1

¹⁷⁵ Одитно доказателство № 1

¹⁷⁶ Одитно доказателство № 9, т. 9.1 и т. 9.2.

¹⁷⁷ Одитно доказателство № 9 т. 9.1 и т. 9.2.

¹⁷⁸ Приложение № 1 и Приложение № 4 Планирани мерки за подкрепа на МСП за преодоляване на пандемията COVID-19 по ОПИК 2014-2020

¹⁷⁹ <https://opik.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

¹⁸⁰ <https://opik.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

- бюджетът е увеличен от 156 000 хил. лв. на 200 000 хил. лв.;
- размерът на подпомагането на едно МСП от 30 хил. лв. до 100 хил. лв. или 1 на сто от годишния оборот за 2019 г. е увеличен от 30 хил. лв. до 150 хил. лв.;
- първоначално приетите ограничения в годишния оборот за 2019 г. на 1 МСП от 3000 хил. лв. до 50 000 хил. лв. са намалени до минимален оборот за 2019 г. от поне 1000 хил. лв.;
- по процедурата е въведено извършване на два етапа на оценка на проектните предложения – оценка за административно съответствие и допустимост, и техническа и финансова оценка, както и разпределение на бюджета по икономически сектори.

Вследствие на взетите решения за промени в дизайна, процедурата е забавена за обявяване с един месец. При индикативна дата на обявяване в Индикативната годишна работна програма (ИГРП) на 10.06.2020 г. е обявена в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България (ИСУН) 2020 на 10.07.2020 г.¹⁸¹ или близо четири месеца след обявяване на извънредното положение. *С промените в дизайна от една страна е увеличен обхвата на получателите на подкрепа, но от друга е усложнен механизмът на предоставяне на подкрепа чрез въвеждане на двуетапна оценка.*¹⁸²

Със Заповед на РУО¹⁸⁵ повторно е изменен пакетът с документи по процедурата, на основание чл. 26 ал. 7, т. 1 от ЗУСЕСИФ и с цел облекчаване на административната тежест на кандидатите и осигуряване на възможност за получаване на част от изискуемите документи по служебен път. Тази промяна засяга изискванията за подписване на документите на етапа на договаряне с квалифициран електронен подпис (КЕП).¹⁸⁶

Възприетият подход при формирането на бюджета и параметрите на първоначално обявените мерки за подкрепа на МСП е максималният размер на финансирането да се определя в зависимост от наличните ресурси и въз основа на очаквания брой кандидати. При разработване на условията по мерките са ползвани статистически данни за броя на нефинансовите предприятия за 2018 г. и за 2019 г. от НСИ.

Таблица № 6а Прогнозиран брой кандидати по мерките

Категория предприятия	Брой предприятия НСИ за 2019	Очаквани брой кандидати	Реален брой кандидати
Микро и малки	414 184	17 000-20 000	27 623
Средни	4 738	2 000	1 932
Общо	418 922	19 000-22 000	29 555

Източник: НСИ¹⁸³ и УО на ОПИК 2014 - 2020¹⁸⁴

При програмирането на мерките за подпомагане на предприятията с оборотни средства не е използвана в достатъчна степен информацията, посочена в изготвения от УО кратък анализ, подкрепен от статистика от НСИ за брой МСП по вид категория. В резултат по мярка BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ е намален предварително определеният бюджет и значителен брой проекти остават недофинансирани.

в) През м. септември 2020 г. са обявени две секторни мерки за предоставяне на безвъзмездни средства за оборотен капитал, насочени към силно засегнатите дейности на автобусния транспорт и туризма. Процедурите са за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на конкретните бенефициенти МТИТС и МТ. Обществено обсъждане на

¹⁸¹ Заповед № РД-16-562/10.07.2020 г. на РУО на ОПИК 2014-2020 <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/4637>

¹⁸² Решението на ЕК № 4446 за нотификация на процедурата е от 26.06.2020 г. Допълнителното решение № 4801 на ЕК за нотификация на процедурата е от 09.07.2020 г.

<https://opic.bg/uploads/2020/07/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-1.pdf>

¹⁸³ Одитно доказателство № 17

¹⁸⁴ Одитно доказателство № 3

¹⁸⁵ Заповед № РД-16-1454 от 21.12.2020 г. на РУО на ОПИК 2014-2020

¹⁸⁶ <https://opic.bg/uploads/2020/12/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-4.zip>

документацията по тези процедури¹⁸⁷ не е провеждано, тъй като законодателят не предвижда такова извън обсъждането между УО и конкретния бенефициент по реда на чл. 26, ал. 5 от ЗУСЕСИФ.

г) Последните обявени процедури за компенсиране на засегнатите МСП от въведените временни противоепидемични мерки, за периода м. февруари 2020 – м. март 2021 г., обявени чрез подбор на проекти, общественото обсъждане за които е проведено през м. октомври 2020 г. от УО на ОПИК 2014-2020, са:

- BG16RFOP002-2.088 „Адаптиране на дейността на МСП в контекста на COVID-19“¹⁸⁸, с бюджет от 78 233 хил. лв. за предоставяне на средства за създаване на здравословни и безопасни условия на труд;

- BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 хил. лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“¹⁸⁹, с бюджет на от 77 750 хил. лв. за предоставяне на оборотни средства на малки предприятия.¹⁹⁰

Поради въвеждане на временни ограничителни противоепидемични мерки със заповеди на министъра на здравеопазването в края на м. октомври 2020 г.¹⁹¹, първата процедура изобщо не стартира, а обявяването на втората е отложено до месец февруари 2021 г.¹⁹²

Отлагането на стартирането на процедурата за подкрепа за предприятия с оборот над 500 хил. лв. и необявяването на процедурата за адаптиране на дейността на МСП в контекста на COVID-19 не кореспондират с целите, характера и предназначението на мобилизирания ресурс по ОПИК 2014-2020.

д) Чрез процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент BG16RFOP002-2.015 „Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средни предприятия (ИАНМСП)“ по ОПИК 2014-2020, с ИАНМСП са сключени два договора BG16RFOP002-2.015-0002-C03 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии за МСП“ и BG16RFOP002-2.015-0001-C02 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за емитиране на ценни книжа на малки и средни предприятия“, като договорите са сключени през 2018 г.¹⁹³ В началото на 2020 г. договорът за ваучерната схема за емитиране на ценни книжа е прекратен, поради слаб интерес. Договор BG16RFOP002-2.015-0002-C03 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии за МСП“ е сключен на 01.10.2018 г.¹⁹⁴ По договора е предвидено „Набиране на заявления от МСП, които кандидатстват за ваучери посредством подаване на проектни предложения чрез ИСУН 2020“. В изпълнение на договора на 31.08.2020 г. е открита процедура за подбор на проектни предложения BG16RFOP002-2.083 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“ или близо две години по-късно от датата на сключване на договора за предоставяне на БФП на конкретния бенефициент ИАНМСП. Забавянето на изпълнението на схемата се дължи на трудности при подбора на доставчиците на ИКТ

¹⁸⁷ Приложение № 4

¹⁸⁸ <https://opik.bg/protseduri-opik/bg16rfop002-2088-adaptirane-na-deynostta-na-msp-v-konteksta-na-covid-19>

¹⁸⁹ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-za-obshchestveno-obszhdane-protsedura-za-podbor-na-proekti-bg16rfop002-2089-podkrepa-za-malki-predpriyatiya-s-oborot-nad-500-000-lv-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviy>

¹⁹⁰ Процедурите са одобрени на проведеното редовно заседание на КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 на 17.09.2020 г.

¹⁹¹ заповеди с №№ РД-01-626/27.10.2020 г., РД-01-655/13.11.2020 г., РД-01-677/25.11.2020 г. и РД-01-718/18.12.2020 г., <https://coronavirus.bg/bg/166>

¹⁹² <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavya-protsedura-za-podbor-na-proekti-bg16rfop002-2089-podkrepa-za-malki-predpriyatiya-s-oborot-nad-500-000-lv-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-1>

¹⁹³ Процедурата е обявена в края на 2017 г. и предвижда прилагането на две пилотни ваучерни схеми от конкретния бенефициент ИАНМСП: 1/ Ваучерна схема за емитиране на ценни книжа на капиталовите пазари в страната и 2/ Ваучерна схема за предоставяне на ИКТ услуги. Втората схема е предвидена за обявяване след старта на изпълнението на Ваучерната схема за емитиране на ценни книжа на капиталовите пазари в страната, която в началото на 2020 г. бива прекратена поради забавяне на дейностите и липса на интерес от потенциални кандидати.

¹⁹⁴ Договор BG16RFOP002-2.015-0002 е в изпълнение от 01.10.2018 г. <https://www.eufunds.bg/bg/opik/node/5525>

услуги, който е планиран да се извърши до 4 месеца след стартиране на проекта, а е приключил през месец февруари 2020 г. или 1 година по-късно от планираното. Основната цел на процедурата е да се повиши капацитетът на малките и средните предприятия за конкурентен и устойчив на динамично развиващите се пазари бизнес чрез предоставяне на услуги, свързани с използване на ИКТ. В Условието за кандидатстване по процедурата¹⁹⁵ към крайните ползватели е допълнена втора специфична цел за изпълнение на мярката за ускорено предоставяне на подкрепа за преодоляване на пандемията от COVID-19¹⁹⁶, в съответствие на заложените две насоки за спешни действия в актуализираната през месец септември 2020 г. „Национална стратегия за насърчаване на МСП“ 2014-2020.¹⁹⁷ По този начин процедурата е адаптирана към специфичните условия. Това е единствената подкрепа за МСП във връзка с последствията от пандемията, която не е под формата на оборотни средства, а целта е да се подпомогнат предприятията за въвеждането на цифрови технологии, улесняващи тяхната работа в условията на COVID-19, както и за повишаване на капацитета им. Поради забавяне на дейностите по подготовка на документите и при подбора на доставчици на ИКТ услуги, кандидатстването от крайните получатели на ваучери е обявено през м. август 2020 г., при планирано изпълнение на подбора в периода октомври – декември 2019 г. или с 11 месеца закъснение.¹⁹⁸ С цел ускоряване на подбора на крайните получатели по процедурата са въведени опростени правила като:

- съкратен срок за подаване на проектно предложение от 1 месец;
- опростен формуляр за кандидатстване;
- един етап на оценка на проектните предложения – само оценка за административно съответствие и допустимост (ОАСД);
- съкратен срок за извършване на оценка на заявлението – до 20 работни дни за извършване на служебните проверки в рамките на оценителната сесия. Независимо от предприетите действия за ускоряване предоставянето на ваучерите, през м. февруари 2021 г. срокът за изпълнение на процедурата е удължен с 9 месеца или до общо 45 месеца.^{199 200}

По процедурите за предоставяне на оборотен капитал, изпълнявани от конкретни бенефициенти, всички допълнителни дейности са предвидени за тяхна сметка, в т.ч. изготвяне на документи за кандидатстване, подбор и оценка на заявленията за подпомагане/проектни предложения, управленски проверки, информация и комуникация, външен одит на проектите преди отчитането им. Единствено по Ваучерната схема в изпълнение от 2018 г. от ИАНМСП са предвидени средства за непреки разходи (разходи за организация и управление) в размер на 5,6 на сто от общия бюджет или 553 340 лв., включващи оценка на проектните предложения, мониторинг и верификация на проектите, външен одит и популяризиране на проекта).

С допълнително споразумение от 15.03.2021 г. срокът за изпълнение на Ваучерната схема от конкретния бенефициент ИАНМСП е удължен на 45 месеца или до 01.07.2022 г.²⁰¹ По схемата са постъпили 1866 заявления на обща стойност 33 780 хил. лв., но едва 38 на сто

¹⁹⁵ BG16RFOP002-2.083 “Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии”

¹⁹⁶ Осигуряване на бърза и ефективна подкрепа на МСП за реализиране на дейности, пряко насочени към преодоляване на последствията от COVID-19 и подкрепа за въвеждането на цифрови технологии, които улесняват работата на МСП в условията на COVID-19. Изборът на втората специфична цел на ваучерната схема е породен от необходимостта да се компенсира социално-икономическото въздействие на епидемията от COVID-19 върху българските предприятия чрез бързи и адекватни действия, предприети своевременно и координирано от всички институции, отговорни за вземането на решения в България. От ключово значение за постигането на максимален ефект от предложените мерки е тяхното бързо и ефективно изпълнение, с прилагане на максимална гъвкавост и в максимален обхват на предвидените инструменти за подкрепа на национално и европейско ниво, с цел ограничаване въздействието на COVID-19 върху българската икономика, българските предприятия и заетостта.

¹⁹⁷ „Създаване на механизми за ускоряване на процеса по предоставяне на публично финансиране в условия на COVID-19“ и „Подкрепа за въвеждане на цифрови технологии, улесняване на работата на МСП в условия на COVID-19“

¹⁹⁸ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/6766>, Одитно доказателство № 21

¹⁹⁹ Одобрено с Решение на КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 от 16.02.2021 г.

²⁰⁰ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/5525> и Одитно доказателство № 9 и Одитно доказателство № 21

²⁰¹ https://www.sme.government.bg/?page_id=43321; https://www.sme.government.bg/?page_id=51249

от тях са оценени, поради предварително определения брой на ваучерите, предвид фиксираната им номинална стойност за двата типа ИКТ услуги, за които се предлагат²⁰².

Независимо че в условията на пандемия от COVID-19 процедурата „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии за МСП“ осигурява подходяща подкрепа на МСП чрез предоставяне на услуги, свързани с използване на ИКТ, забавянето на изпълнението на част от дейностите, удължаването на изпълнението на проекта до близо 4 години и ниският брой на подкрепените с ваучери предприятия, въпреки заявления интерес от кандидати, показват неефективно, неефикасно и неикономично управление на средствата от конкретния бенефициент.

е) Процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент НАП BG16RFOP002-2.094 “Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)”²⁰³ стартира 9 месеца след обявяване на извънредното положение. Основната цел на процедурата е осигуряване на бърз и ефективен механизъм за подкрепа на българските микро-, малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки, въведени в страната, чрез прилагане на схема за подпомагане, изпълнявана от НАП. Изпълнението на процедурата е осигурено със средства по REACT EU с бюджет от 156 000 хил. лв.

Първоначално, схемата за изплащане на подпомагането от НАП²⁰⁴ е въведена със Закона за мерките²⁰⁵ и е одобрена с решение на МС²⁰⁶ като процедура за предоставяне на безвъзмездни средства на МСП, които:

- в изпълнение на заповед на министъра на здравеопазването при извънредна епидемична обстановка са преустановили дейността си след 1 ноември 2020 г.,

- в размер на процент от оборота без ДДС за същия календарен период, в рамките на периода от 01.03.2019 г. - 29.02.2020 г. , вкл. до отпадането на съответното основание за преустановяване на дейността.

Схемата²⁰⁷ е обявена за кандидатстване от крайните ползватели на помощта на 21.12.2020 г. или 36 дни след въвеждане на новите ограничителни мерки и 3 дни след решението на Министерския съвет за одобряване на процедурата за директно предоставяне на БФП на НАП. Тъй като първоначално отпуснатият ресурс по процедурата не е изразходван в рамките на сключените с бенефициентите по схемата за подпомагане договори, с продължаване на периода на действие на временните противоепидемични мерки²⁰⁸, в началото на месец март 2021 г.²⁰⁹ е обявена втора фаза за подпомагане на МСП, която допуска за участие само кандидати, които вече са одобрени за финансиране.²¹⁰ Процедурата е изменена отново в началото на месец април 2021 г.²¹¹, с което е увеличен общият бюджет по процедурата на 190 млн. лв. или с 34 млн. лв. повече и е осигурено продължаване на схемата за подпомагане.²¹²

²⁰² за по-голяма прецизност справка с екстракт на данните към 31.03.2021 г. е направена към максимално към крайният период на приключване на одитната задача - 07.06.2021 г.

²⁰³ Приложение № 4 Планирани мерки за подкрепа на МСП за преодоляване на пандемията COVID-19

²⁰⁴ Схема за набиране на заявления за подкрепа по процедура BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“

²⁰⁵ Чл. 26, б от Закона за мерките и в сила от 11.12.2020 г.

²⁰⁶ РМС 947 от 18.12.2020 г.

²⁰⁷ Схема за набиране на заявления за подкрепа по процедура BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“

²⁰⁸ със Заповеди с № РД-01-20/15.01.2021 г., РД-01-52/26.01.2021 г. и РД-01-132/26.02.2021 г. на министъра на здравеопазването, <https://coronavirus.bg/bg/166>

²⁰⁹ на 02.03.2021 г., https://nra.bg/wps/wcm/connect/nra.bg25863/85964063-8c47-479b-8a11-8f3ddd239444/20950.docx?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE.Z18_PPGAHG8009LJC0QTR5C2HH30I6-85964063-8c47-479b-8a11-8f3ddd239444-nDZHxtt

²¹⁰ която обхваща периода 01.02.2021 г. до 31.03.2021 г.

²¹¹ Чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решения от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 в периода 07.04.2021 до 09.04.2021 г. <https://www.opic.bg/opik/peto-ofitsialno-zasedanie-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-i-na-opimsp>;

²¹² Схема за набиране на заявления за подкрепа по процедура BG16RFOP002-2.101 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II“

Независимо от предприетите своевременни действия от Министерство на икономиката за идентифициране, обосноваване и разработване на предложения за мерки за микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на последиците от COVID 19, още след обявяването на извънредното положение през месец март 2020 г., до обявяването за кандидатстване на първите две процедури за предоставяне на оборотни средства на пострадалите предприятия, са били необходими съответно два и четири месеца. Едва шест месеца по-късно са взети решения за въвеждане на мерки за подкрепа на едни от най-силно засегнатите сектори – туризъм и автобусен транспорт.

Нестартирането на процедурата за адаптиране на дейността на МСП в контекста на COVID-19, ограничава възможностите за осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в предприятията. Освен Ваучерната схема, която е в изпълнение от 2018 г. и впоследствие изменена и обявена през м. август 2020 г., не са обявени други мерки за предоставяне на средства за укрепване на капацитета на предприятията, пострадали от пандемията.

2.1.3. Дизайн на мерките за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Разработването на максимално опростени правила за предоставяне на подкрепа на микро-, малки и средни предприятия, засегнати от пандемията с COVID-19, е от ключово значение за ефективността на мерките.

Предвид ресурсното осигуряване на одита и късното стартиране на част от процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в обхвата на анализа и оценката на дизайна не са включени следните процедури:

- BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 хил. лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и

- BG16RFOP002-2.083 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“.

2.1.3.1. Цели и допустими кандидати/крайни получатели на подпомагане по мерките за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

С процедурите по ОПИК 2014-2020 за подпомагане на МСП в условията на пандемията от COVID-19 се цели предоставяне на *бърза и всеобхватна подкрепа* за бизнеса за *осигуряване на оборотен капитал и поддържане на ликвидност* за преодоляване на икономическите последици, които МСП изпитват в борбата срещу последиците от разпространението на COVID-19.

В условията на настъпилата безпрецедентна ситуация, подкрепата следва да е насочена към най-уязвимите икономически единици, каквито са и малките и средните предприятия.

Допустимите за подкрепа предприятия са определени в Условията за кандидатстване и изпълнение по всяка една процедура.²¹³ Основните изисквания, на които трябва да отговарят предприятията, са свързани с категорията на предприятието, осъществяваната основна икономическа дейност, наличието на спад в оборота, период на съществуване, минимален реализиран оборот за 2019 г. и други.

²¹³ Одитно доказателство № 20

Таблица № 7 Критерии за допустимост на кандидатите/крайните получатели

Процедура/схема	Категория предприятие	Изисквания за КИД	Правна форма и стопанска дейност	Спад в оборота	Други изисквания
BG16RFOP0 02-2.073 ²¹⁴	Микро и малки	основна икономическа дейност за 2019 г. в допустими сектори.	Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица (ЮЛ), регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите регистрирани преди 01.07.2019 г. и осъществявали стопанска дейност през 2019 г. поне 30 000 лв. „нетни приходи от продажби“ в Годишната данъчна декларация за 2019 г.	минимум 20% в оборота (нетните приходи от продажби) за месец април 2020 г., спрямо средния месечен оборот (нетни приходи от продажби) през 2019 г.	Да са подали ГДД за 2019 г. към НАП
BG16RFOP0 02-2.077 ²¹⁵	Средни	основна икономическа дейност за 2019 г. в допустими сектори.	ЕТ или ЮЛ, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите да имат минимум две приключени финансови години (2018 г. и 2019 г.) преди датата на обявяване на процедурата, в рамките на които да са извършвали стопанска дейност; реализирали оборот за 2019 г. равен на или надвишаващ 1 000 000 лв.	минимум 20% в оборота за един от календарните месеци в периода от 01.02.2020 г. до месеца, предхождащ месеца на кандидатстване спрямо оборота за същия месец от 2019 г.	
BG16RFOP0 02-2.079 ²¹⁶ в т. ч:	Микро, малки и средни	основна икономическа дейност за 2019 г. с КИД 49.31 и 49.39 ²¹⁷		минимум 20% в оборота за един от календарните месеци в периода от 01.02.2020 г. до месеца, предхождащ месеца на кандидатстване, спрямо оборота за същия месец от 2019 г. <i>Изискванията са посочени в Методологията и критериите за подбор на операциите по процедурата, но не и в Условията за кандидатстване към конкретния бенефициент</i>	лицензирани превозвачи за извършване на превоз на пътници по смисъла на Закона за автомобилните превози
Схема BG16RFOP0 02-2.091 ²¹⁸	Микро, малки и средни	основна икономическа дейност за 2019 г. с КИД 49.31 и 49.39	ЕТ и ЮЛ, регистрирани съгласно Търговския закон регистрирани преди 01.01.2019 г. и са осъществявали стопанска дейност през 2018 г. и 2019 г. поне 37 500 лв. оборот през 2019 г. ²¹⁹	минимум 20% в оборота за един от календарните месеци в периода от 01.02.2020 г. до месеца, предхождащ месеца на кандидатстване, спрямо оборота за същия месец от 2019 г.	лицензирани превозвачи за извършване на превоз на пътници по смисъла на Закона за автомобилните превози

²¹⁴ Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²¹⁵ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²¹⁶ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)

²¹⁷ 49.31 Пътнически градски и крайградски транспорт; 49.39 Друг пътнически сухопътен транспорт, неклассифициран другаде; лицензирани превозвачи

²¹⁸ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²¹⁹ с отчетени поне 37 500 лв. оборот в Годишната данъчна декларация за 2019 г. (част V, шифър 0100 „Общо приходи“) или при еднолични търговци в Годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ за 2019 г. (Приложение 2, Част III, шифър 2-3001 „Общо приходи“)

BG16RFOP0 02-2.094²²⁰ в т.ч.:	Микро, малки и средни		ЕТ или ЮЛ, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите или ЮЛ, регистрирани съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, извършвали съответната икономическа дейност Регистрирани преди 01.10.2020 г.	Предприятия, в търговските обекти, по отношение на които се заявява подкрепа, трябва да са преустановили или ограничили дейността си в резултат на заповеди на Министъра на здравеопазването, свързани с въвеждане на временни противоепидемични мерки на територията на страната	
Схема BG16RFOP0 02-2.095²²¹	Микро, малки и средни Само за кандидати, одобрени за първа фаза	основна/допълнителна икономическа дейност за 2019 г. с КИД 2008, посочени в Условието за кандидатстване, съгласно заповеди на министъра на здравеопазването	ЕТ или ЮЛ, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите или ЮЛ, регистрирани съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, извършвали съответната икономическа дейност, Регистрирани преди 01.10.2020 г.	ограничена или преустановена дейност съгласно заповеди на министъра на здравеопазването	
Схема BG16RFOP0 02-2.097²²²	Микро, малки и средни	основна/допълнителна икономическа дейност за 2019 г. с КИД 2008, посочени в Условието за кандидатстване, съгласно заповеди на министъра на здравеопазването	ЕТ или ЮЛ, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите или ЮЛ, регистрирани съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, извършвали съответната икономическа дейност Регистрирани преди 01.10.2020 г.	ограничена или преустановена дейност съгласно заповеди на министъра на здравеопазването	
Схема BG16RFOP0 02-2.101 (III фаза)²²³	Микро, малки и средни	основна/допълнителна икономическа дейност за 2019 г. с КИД 2008, посочени в Условието за кандидатстване, съгласно заповеди на министъра на здравеопазването	ЕТ или ЮЛ, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите или ЮЛ, регистрирани съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел, извършвали съответната икономическа дейност Регистрирани преди 01.10.2020 г.	ограничена или преустановена дейност съгласно заповеди на министъра на здравеопазването	

Източник: ИСУН 2020 и Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020

а) В Условието за кандидатстване по процедурите за подкрепа на МСП за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19 са посочени изискванията по отношение на допустимостта на извършваната икономическа дейност. По процедурите с конкретен бенефициент МТИТС и НАП са посочени и критериите за допустимост на крайните получатели на помощта, съобразно осъществяваната от тях дейност по условията на процедурата/схемата. И кандидатите по процедурите за подбор и крайните получатели на подпомагането по процедурите за директно предоставяне следва да отговарят на

²²⁰ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)

²²¹ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²²² Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²²³ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II

изискванията за микро-, малко или средно предприятие, съгласно Закона за малките и средни предприятия и Препоръка на ЕК от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

По процедурите за подбор BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, изпълнявани от УО на ОПИК 2014-2020, които са с широк обхват на получателите на подкрепа, са представени недопустимите за финансиране дейности със средства на ЕФРР, включително с цел демаркация на подпомагането, получавано от малките и средни предприятия по мярка 21 „Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани и малки и средни предприятия, които са особено засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19“, подмярка 21.3 „Извънредно временно подпомагане за малки и средни предприятия и признати групи и организации на производители COVID 3“ от ПРСР 2014-2020. В документите и по двете процедури:

- е пропуснато посочването като недопустими за финансиране дейностите, свързани с производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия, в несъответствие с посоченото в чл. 3, ал. 3 на Регламент (ЕС) № 1301/2013;

- за постигане на демаркация с финансирането по ПРСР 2014-2020 са посочени като недопустими за финансиране кандидати, които извършват основната си икономическа дейност в обхвата на Приложение I към Договора за създаване на Европейската общност²²⁴; предприятия, които извършват дейности за преработка или маркетинг на горски продукти и предприятия, които осъществяват основната си дейност в областта на производството и преработката на дървен материал, хранителни продукти и напитки. В допълнение, в указанията за кандидатстване по процедурите, като недопустими за финансиране изборително са посочени кодове на икономически дейности от сектор преработваща промишленост с цел да се очертае прецизно обхвата на недопустимите за финансиране дейности. Не може да се потвърди по безспорен начин че тази цел е постигната, тъй като за да се определи кръга от недопустими дейности в указанията по процедурите за подбор на проекти по ОПИК 2014-2020 се реферира към различни по вид документи, в които икономическите дейности не са описани по един и същ начин²²⁵, което увеличава риска от допускане на грешки от кандидатите.

Неизчерпателното посочване на недопустими икономически дейности за финансиране в Условиата за кандидатстване при процедурите за микро-, малки и средни предприятия е предпоставка за подаване на проектни предложения от недопустими кандидати и създава условия за незаконосъобразно разходване на средствата.

б) Някои от критериите за допустимост на кандидатите по процедурите за подбор на проекти и за допустимост на крайните получатели на помощта по процедурите за директно предоставяне на БФП са свързани с икономически показатели от дейността на предприятията – „реализиран оборот“ или „нетни приходи от продажби“.

По процедурата BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ допустими за кандидатстване са кандидати, които имат:

- отчетени поне 30 хил. лв. „нетни приходи от продажби“ в Годишната данъчна декларация за 2019 г. и

²²⁴ Което е приложение към Условиата за кандидатстване по процедури BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077

²²⁵ В Приложение I от Договора за създаване на ЕО дейностите са посочени съобразно Брюкселска номенклатура; в Заявленията за кандидатстване и част от ограниченията в Условиата за кандидатстване по процедурите за подбор на проекти по ОПИК 2014-2020 икономическите дейности са посочени с техния код по Класификацията на икономическите дейности от 2008 г. на НСИ; в чл. 12, ал. 3 от Наредба № 2 от 5.08.2020 г. за прилагане на мярка 21 „Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани и малки и средни предприятия, които са особено засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. допустимите да финансиране дейности са посочени общо без рефериране към КИД-2008 г.

- спад на нетните приходи от продажби от 20 на сто за месец април 2020 г., спрямо средния месечен оборот (нетни приходи от продажби) през 2019 г.

При процедурата с конкретен бенефициент НАП BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“ и схемите за разпределение на подпомагането по нея към крайните получатели на BG16RFOP002-2.095 и BG16RFOP002-2.097“ не са въведени изисквания, свързани с резултатите от дейността на предприятията.

При процедурите BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19“ чрез прилагане на схема за подпомагане от МТИТС спадът в оборота се определя за един от календарните месеци в периода от 01.02.2020 г. до месеца, предхождащ месеца на кандидатстване спрямо оборота за същия месец от 2019 г.

По процедурата, по която конкретен бенефициент е НАП и схемите за предоставяне на БФП до крайните получатели, които НАП изпълнява, условие за допустимост на крайните получатели на подпомагането е дейността на предприятията да е ограничена или преустановена поради введените ограничителни мерки със заповед/и на министъра за здравеопазването.

Целите на мерките за предоставяне на оборотни средства в подкрепа на засегнатите от пандемията предприятия са съобразени с насоките на ЕК, дадени с Временната рамка за мерките за държавна помощ.

Различният подход при определяне на критериите за допустимост на кандидатите и крайните получатели на подпомагането по мерките за получаване на безвъзмездна финансова помощ е резултат от съобразяване на вида на предприятията и упражняваната от тях икономическа дейност, развитието на пандемията и поэтапното разработване и въвеждане на мерките.

2.1.3.2. Обвързаност на цели, индикатори и очаквани резултати по икономическите мерки, реализирани чрез процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с приоритетите на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020

В Условието за кандидатстване по процедурите за подпомагане на малки и средни предприятия в условията на COVID-19 по ОПИК 2014-2020, чиито дизайн е обект на анализ и оценка, е посочено, че процедурите са планирани в съответствие със специфичната цел на Инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“²²⁶ на ОПИК 2014 – 2020, насочен към МСП.^{227,228} За отчитане на въздействието на процедурите в оперативната програма към специфичната цел 2.3²²⁹ за смекчаване на последиците от епидемичния взрив от COVID-19, допълнително добавена към инвестиционен приоритет 2.2. с изменение на оперативната програма²³⁰, са въведени следните индикатори.²³¹

²²⁶ 3d „Предоставяне на подкрепа за капацитета на МСП за растеж в рамките на регионалните, националните и международните пазари и за участие в процеса на иновации“ (инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“)

²²⁷ Инвестиционен приоритет 3d „Предоставяне на подкрепа за капацитета на МСП за растеж в рамките на регионалните, националните и международните пазари и за участие в процеса на иновации“

²²⁸ Специфична цел 2.3. „Смекчаване на последиците от епидемичния взрив от COVID-19 върху българските МСП“

²²⁹ Специфична цел 2.3. „Смекчаване на последиците от епидемичния взрив от COVID-19 върху българските МСП“

²³⁰ с Решение № С(2020) 8396 от 25 ноември 2020 г. Изменението на програмата касае извършването на преразпределение на наличния финансов ресурс в рамките на оперативната програма и средства от други оперативни програми, както и включване на нова специфична цел и индикатори за изпълнение и резултат към нея за отчитане предоставените оборотни средства за преодоляване на негативните последици от пандемията COVID-19.

²³¹ Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства), Подкрепа на финансови инструменти за МСП за оборотен капитал, Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал, Брой МСП с възстановими оборотни средства

Таблица № 8 Индикатори за резултат и за изпълнение, заложен в дизайна на процедурите за предоставяне на БФП, чиито дизайн е обект на анализ и оценка

Процедура	Индикатор за резултат	Индикатор за изпълнение
BG16RFOP002-2.073 ²³²	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта.	1. Брой подпомогнати предприятия; 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства.
BG16RFOP002-2.077 ²³³	Предприятия, които не са в ликвидация за период от 3 месеца след приключване на проекта.	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа; 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства; 3. Брой МСП, които получават невъзстановима финансова подкрепа за оборотен капитал (безвъзмездни средства) в отговор на COVID-19. 4. Стойност на невъзстановимата финансова подкрепа за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства) в отговор на COVID-19. По процедурата е заложен следният индивидуален за процедурата индикатор за изпълнение: - Запазване на нивата на заетост в подкрепените предприятия
BG16RFOP002-2.079 ²³⁴ в т. ч.:	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта.	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа. 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства. 3. Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства). 4. Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал.
Схема BG16RFOP002-2.091 ²³⁵	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта.	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа. 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства. 3. Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал. 4. Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства).
BG16RFOP002-2.094 ²³⁶ в т. ч.:	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа. 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства. 3. Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал. 4. Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства).
Схема BG16RFOP002-2.095 ²³⁷	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта.	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа. 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства. 3. Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал. 4. Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства).
Схема BG16RFOP002-2.097 ²³⁸	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта.	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа. 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства. 3. Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал. 4. Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства).
Схема BG16RFOP002-2.101 (III фаза) ²³⁹	Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта.	1. Брой предприятия, получаващи подкрепа. 2. Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства. 3. Брой МСП с безвъзмездни средства за оборотен капитал. 4. Безвъзмездна помощ за МСП за оборотен капитал (безвъзмездни средства).

Източник: Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020, налични на електронната страница на ОП²⁴⁰

Процедурата с най-малък брой индикатори за резултат и за изпълнение е първата процедурата за подбор на проекти, която стартира за подкрепа на микро- и малките предприятия BG16RFOP002-2.073. Единствено при процедурата BG16RFOP002-2.077 за

²³² Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

²³³ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

²³⁴ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)

²³⁵ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

²³⁶ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)

²³⁷ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²³⁸ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²³⁹ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II

²⁴⁰ Одитно доказателство № 20

подпомагане на средни предприятия е въведен индивидуален индикатор, който да проследява запазването на заетостта в подпомогнатите предприятия при използване на подкрепа за изплащане на възнаграждения, както и при процедурата за микро- и малки предприятия не е заложен.²⁴¹

Таблица № 9 Очаквани резултати, заложен в дизайна на процедурите за предоставяне на БФП, включени в одитната извадка

Процедура	Очаквани резултати
BG16RFOP002-2.073 ²⁴²	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в постигане на положителен ефект по отношение на средните предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19 и стабилност на работни места . В резултат от изпълнението на процедурата се очаква предприятията, получили подкрепа, да продължат дейността си поне 3 месеца след приключване на проекта, както и да са запазили заетостта от равнищата преди получаване на подкрепата .
BG16RFOP002-2.077 ²⁴³	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в постигане на положителен ефект по отношение на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19 и стабилност на работни места . В резултат от изпълнението на процедурата се очаква предприятията, получили подкрепа, да продължат дейността си поне 3 месеца след приключване на проекта .
BG16RFOP002-2.079 ²⁴⁴ в т. ч:	В резултат от изпълнението на предвидените дейности по този инвестиционен приоритет и настоящата процедура се очаква постигане на положителен ефект за развитието на българските МСП в транспортния сектор чрез: - предоставяне на подкрепа за микро-, малки и средни предприятия (МСП), извършващи автобусни превози, за дейности, необходими за преодоляване на недостига на средства или липса на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19.
Схема BG16RFOP002-2.091 ²⁴⁵	В резултат от изпълнението на предвидените дейности по този инвестиционен приоритет и настоящата схема се очаква постигане на положителен ефект за развитието на българските МСП в транспортния сектор чрез: - предоставяне на подкрепа за микро-, малки и средни предприятия (МСП), извършващи автобусни превози, за дейности, необходими за преодоляване на недостига на средства или липса на ликвидност, настъпили в резултат от епидемичния взрив от COVID-19.
BG16RFOP002-2.094 ²⁴⁶ в т. ч.:	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в прилагане на ефективен механизъм за осигуряване на навременна и адекватна подкрепа на МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки на територията на Република България с цел по-лесно преодоляване от тяхна страна на икономическите последствия от пандемията COVID-19.
Схема BG16RFOP002-2.095 ²⁴⁷	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в постигане на положителен ефект по отношение на българските микро-, малки и средни предприятия, засегнати от Заповеди с № № РД-01-626/27.10.2020 г., РД-01-655/13.11.2020 г., РД-01-677/25.11.2020 г., РД-01-718/18.12.2020 г., РД-01-20/15.01.2021 г., РД-01-52/26.01.2021 г. и РД-01-132/26.02.2021 г. за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19. В резултат от изпълнението на процедурата се очаква предприятията, получили подкрепа чрез НАП, да продължат дейността си поне 3 месеца след приключване на проекта .
Схема BG16RFOP002-2.097 ²⁴⁸	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в постигане на положителен ефект по отношение на българските микро-, малки и средни предприятия, засегнати от Заповеди с № № РД-01-626/27.10.2020 г., РД-01-655/13.11.2020 г., РД-01-677/25.11.2020 г., РД-01-718/18.12.2020 г., РД-01-20/15.01.2021 г., РД-01-52/26.01.2021 г. и РД-01-132/26.02.2021 г. за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19. В резултат от изпълнението на процедурата се очаква предприятията, получили подкрепа чрез НАП, да продължат дейността си поне 3 месеца след приключване на проекта .
Схема BG16RFOP002-2.101 (III фаза) ²⁴⁹	Очакваните резултати от подкрепата по процедурата се изразяват в постигане на положителен ефект по отношение на българските микро-, малки и средни предприятия, преустановили/ограничили дейност вследствие на Заповеди с № № РД-01-173/18.03.2021 г., РД-01-197/31.03.2021 г., РД-01-220/08.04.2021 г. РД-01-240/16.04.2021 г. и РД-01-265/23.04.2021 г. за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19.

²⁴¹ Одитно доказателство № 20

²⁴² Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

²⁴³ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

²⁴⁴ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)

²⁴⁵ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

²⁴⁶ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)

²⁴⁷ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²⁴⁸ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²⁴⁹ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II

В резултат от изпълнението на процедурата се очаква предприятията, получили подкрепа чрез НАП, да продължат дейността си поне 3 месеца след приключване на проекта.

Източник: Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020²⁵⁰

Очакваните резултати от изпълнението на процедурите и схемите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са свързани със *запазване на ликвидността и стабилизиране на икономическото положение* на МСП, в т.ч. преодоляване на негативните икономически последици като нарушено снабдяване, затруднения в производствения цикъл, намаляване на вътрешния и външен стокооборот, намалена ликвидност, увеличаване на безработицата, проявили се в резултат от COVID-19. В Условията за кандидатстване по процедурите, като *цел/очакван резултат* от изпълнението на всяка процедура, е посочено постигане на положителен ефект по отношение на предприятията за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19, а при тези чрез подбор на проекти - и стабилност на работни места, независимо че само по една от процедурите (за средните предприятия BG16RFOP002-2.077²⁵¹) е въведен индикатор за измерване и оценка на изпълнението на тази цел.

За всички мерки е въведен индикатора за резултат „Брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта“. В оперативната програма е посочено, че индикаторът за резултат ще се отчита веднъж годишно, като източник на информацията е ИСУН 2020. Съгласно Условията за кандидатстване по процедурите, от кандидатите не се въвежда информация за индикаторите по проекта при подаване на проектното предложение, а информацията се попълва служебно от УО на ОПИК 2014-2020 при верифициране на подадения финален отчет. Тримесечният срок не е достатъчен, за да се потвърди, че подкрепените предприятия са се справили с последиците от пандемията COVID-19 с оглед на това, че кризата продължава значително по-дълго от първоначалните предвиждания.

За процедурите за подпомагане с безвъзмездни средства за оборотен капитал на микро-, малки и средни предприятия са определени цел, индикатори и очаквани резултати, които са обвързани със заложените в оперативната програма.

Липсата на въведени индикатори за изпълнение, свързани със запазване на заетостта при процедурите и схемите, при които е заложен очакван резултат „осигуряването на стабилност на работните места“, „запазването на заетостта от равнищата преди получаването на подкрепа“ и „продължаване на дейността поне 3 месеца след приключване на проекта“, е предпоставка за ограничено наблюдение и поставя под риск тяхната ефективност.

2.1.3.3. Размер и разпределение на финансирането по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Обявеният финансов ресурс по процедурите за предоставяне на БФП и процедурите/схемите към тях, дизайнът на които е обект на анализ и оценка в настоящия одитен доклад, е в размер на 569 000 хил. лв. (в т.ч. наддоговорените средства), което представлява 79 на сто от бюджета на всички процедури, финансирани по ОПИК 2014-2020 за подкрепа на МСП с безвъзмездна финансова помощ за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19 за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.²⁵²

²⁵⁰ Одитно доказателство № 20

²⁵¹ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁵² През 2021 г. по ОПИК 2014-2020 е обявена и процедура за подкрепа с оборотен капитал „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ с бюджет в размер на 78 233 200 лева, а финансирането е осигурено със средства на инициативата „Помощ за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа“ (REACT-EU).

Таблица № 10 Бюджет на процедурите за предоставяне на БФП

Процедура/Схема	Дата на обявяване	Индикативен бюджет ЕФРР (в лв.)	Индикативен бюджет национални средства (в лв.)	Общ бюджет (в лв.)	Надлоговорени средства (в лв.)	Общо (в лв.)
BG16RFOP002-2.073 ²⁵³	14.05.2020	147 050 000	25 950 000	173 000 000	52 000 000	225 000 000
BG16RFOP002-2.077 ²⁵⁴	10.07.2020	170 000 000	30 000 000	200 000 000	в рамките на BG16RFOP002-2.073	200 000 000
Процедура BG16RFOP002-2.079 ²⁵⁵ в т.ч.: Схема BG16RFOP002-2.091 ²⁵⁶	21.10.2020	25 500 000	4 500 000	30 000 000	-	30 000 000
Процедура BG16RFOP002-2.094 ²⁵⁷ , в т.ч.: Схема BG16RFOP002-2.095 (I фаза) ²⁵⁸ ; Схема BG16RFOP002-2.097 (II фаза) ²⁵⁹	21.12.2020 21.12.2020 02.03.2020	132 600 000	23 400 000	156 000 000	-	156 000 000
Схема BG16RFOP002-2.101 (III фаза) ²⁶⁰	11.06.2021				-	
Общо		475 150 000	85 350 000	569 000 000	52 000 000	611 000 000
Бюджет на процедурите за подпомагане на МСП, обявени през периода 01.02.2020-31.12.2020 г.				717 108 136		689 000 000
Бюджет на процедурите за подпомагане на МСП, обявени за периода 01.02.2020-31.12.2021 г.				717 108 136 Към 31.12.2020 По линия на REACT EU 235 991 232		953 099 368
Относителен дял на процедурите спрямо общия бюджет на планираните и обявени към 31.03.2021 г. процедури/схеми (в %)				79%		89%

Източник: Условия за кандидатстване по процедурите за БФП, Електронните страници на МО, МТИТС и НАП, справки на УО на ОПИК 2014-2020

Забележка: Схема BG16RFOP002-2.101 (III фаза)²⁶¹ е обявена на 14.06.2021 г., поради което размерът на финансирането ѝ не е включен в анализа на разпределението на финансовия ресурс по процедурите, дизайнът на които е обект на анализ и оценка в настоящия одитен доклад

В края на 2020 г. и началото на 2021 г. допълнително е увеличен бюджетът на процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“²⁶², а при процедура

²⁵³ Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁵⁴ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁵⁵ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)

²⁵⁶ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁵⁷ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)

²⁵⁸ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²⁵⁹ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²⁶⁰ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II

²⁶¹ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II

²⁶² С решение на Комитета на наблюдение от 03.12.2020 г. е одобрено увеличението на бюджета на процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ със средства в размер до 52 000 000 лева, съобразно частта, съответстваща на одобрения бюджет на проектните предложения, които след повторно

BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ е разрешено наддоговаряне от неизползвания ресурс по процедура BG16RFOP002-2.073 и неусвоени средства в рамките на ОПИК 2014-2020.²⁶³ С наддоговорените средства от 52 млн. лева, общият бюджет на процедурите възлиза на 611 млн. лв. или 89 на сто от общо финансираните процедури за подкрепа на МСП с безвъзмездна финансова помощ за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.

Със стартирането на първите две процедури за подбор на проекти, през май и юли 2020 г. (в рамките на 4 месеца от началото на извънредното положение) са разпределени за финансиране повече от половината от първоначално определените средства за подпомагане на МСП, предвидени по ОПИК 2014-2020.

С обявяването на въведените през периода 01.02.2020 г. - 31.03.2021 г. процедури за безвъзмездно подпомагане на МСП (включително процедурите, реализирани от конкретните бенефициенти във връзка с изпълнението на схеми за подпомагане на крайните получатели на БФП), както и с извършеното наддоговаряне по две от тях, предвиденият за подкрепа на предприятията за смекчаване на негативните последици от COVID-19 бюджет по ОПИК 2014-2020 е разпределен към края на 2020 г.

2.1.3.4. Въведени условия и изисквания за предоставяне на подкрепа

При извършения анализ на Условията за кандидатстване и изпълнение по процедурите за предоставяне на БФП²⁶⁴ се установи²⁶⁵:

2.1.3.4.1. Размер на подкрепата по процедурите

В Условията за кандидатстване по всяка процедура са въведени ясни правила за определяне на размера на финансирането.

Таблица № 14 Размер на подкрепата по процедурите (в лв.)

Процедура /схема	Минимален и максимален размер на подкрепа за крайните получатели в лева	Относителен дял на подкрепата спрямо оборота за 2019 г.
BG16RFOP002-2.073 ²⁶⁶	от 3 000 до 10 000	10 %
BG16RFOP002-2.077 ²⁶⁷	от 30 000 до 150 000	5 %
BG16RFOP002-2.079 ²⁶⁸ в т. ч:	от 3 000 до 450 000	8 %
Схема BG16RFOP002-2.091 ²⁶⁹	от 3 000 до 450 000	8 %

изискване на документи, отговорят на Условията за кандидатстване и изпълнение по процедурата, чрез писмена процедура за непристъпено вземане на решение, проведена в периода 05 октомври – 02 декември 2020 г.

²⁶³ С решение на Комитета на наблюдение от 04.01.2021 г. е одобрено финансирането на всички одобрени проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ като за кандидатите от резервните списъци ресурсът бъде осигурен от неусвоения ресурс по сектори на процедурата, спестявания в рамките на ОПИК и част от остатъчния ресурс от процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“.

²⁶⁴ BG16RFOP002-2.073 Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19; BG16RFOP002-2.077 Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19; BG16RFOP002-2.079 Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС); BG16RFOP002-2.091 Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19; BG16RFOP002-2.094 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС); BG16RFOP002-2.095 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки; BG16RFOP002-2.097 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II; BG16RFOP002-2.101 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки (фаза III)

²⁶⁵ Приложение № 5

²⁶⁶ Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁶⁷ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁶⁸ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)

²⁶⁹ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

BG16RFOP002-2.094²⁷⁰ в т.ч.:	до 400 000 ²⁷¹	
Схема BG16RFOP002-2.095²⁷²	до 150 000 ²⁷³ до 300 000 ²⁷⁴ до 100 000	10 % или 20 % в зависимост от КИД
Схема BG16RFOP002-2.097²⁷⁵	до 300 000	10 % или 20 % в зависимост от КИД
Схема BG16RFOP002-2.101 (III фаза)²⁷⁶	до 100 000 ²⁷⁷	10 % или 20 % в зависимост от КИД

Източник: Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020

Различните ставки и тавани за подкрепа на МСП по процедурите са определени въз основа на наличния бюджет по програмата към момента на разработване и одобряване на процедурите, от очаквания брой кандидати, прогнозирани въз основа на данни от НСИ за МСП по сектори на икономическа дейност, както и от броя на кандидатите, за които не достига финансиране по вече обявени процедури и за които е взето решение за наддоговаряне на бюджета с цел подкрепа на всички одобрени предприятия.^{278,279}

2.1.3.4.2. Срокове за кандидатстване по процедурите

В ЗУСЕСИФ минималният срок за подаване на проектни предложения при процедури за подбор е от 60 дни, като в рамките на този срок всеки кандидат да може да се запознае с всички документи, изисквания и да може да подготви своя проект.²⁸⁰

С въведените разпоредби в чл. 21 от Закона за мерките е предоставена възможност управляващите органи на оперативните програми да въвеждат опростени правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. В резултат, по всички обявени процедури за подкрепа на предприятията, засегнати от пандемията, по ОПИК 2014-2020 са определени съкратени срокове за кандидатстване, с цел бързо достигане на помощта до засегнатите предприятия.²⁸¹ Обявените процедури за кандидатстване, с изключение на процедурата за подпомагане на средни предприятия, предвиждат класиране по реда на постъпване на проектното предложение и финансиране до изчерпване на финансовия ресурс, с което предприятията са мотивирани да подадат своето заявление за кандидатстване възможно най-бързо.

При първите две обявени процедури за подбор на проекти BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, определеният срок за подаване на проектните предложения съответно е 30 дни и 45 дни, а по схемите за подпомагане, изпълнявани от конкретните бенефициенти МТИТС и НАП, са между 12 и 60

²⁷⁰ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)

²⁷¹ Максималният размер на помощта за крайните получатели е увеличен от 150 000 до 400 000 лв. с изменение на Условията за кандидатстване по процедурата със заповед на РУО на ОПИК 2014-2020 РД-16-911 от 11.06.2021 г.

²⁷² Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²⁷³ Максималният размер от 150 000 лв. е приложим за кандидати, преустановили дейност съгласно заповеди с № № РД-01-626/27.10.2020 г., РД-01-655/13.11.2020 г., РД-01-677/25.11.2020 г. и РД-01-718/18.12.2020 г., за периода до 31.01.2021 г.

²⁷⁴ Максималният размер от 300 000 лв. е приложим за кандидати, за които е продължен срокът на преустановяване на дейността, съгласно заповеди РД-01-20/15.01.2021 г., РД-01-52/26.01.2021 г. и РД-01-132/26.02.2021 г. на министъра на здравеопазването, като допълнителната сума от 150 000 лв. е максимален размер на БФП за период на преустановяване през периода от 01.02.2021 г. до 31.03.2021 г.

²⁷⁵ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки

²⁷⁶ Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II

²⁷⁷ Допустими по процедурата са единствено кандидати, чиято дейност е преустановена/ограничена вследствие на една или повече заповеди на здравния министър с № № РД-01-173/18.03.2021 г., РД-01-197/31.03.2021 г., РД-01-220/08.04.2021 г. РД-01-240/16.04.2021 г. и РД-01-265/23.04.2021 г.) за периода от 22.03.2021 г. до 30.04.2021 г. включително

²⁷⁸ Одитно доказателство № 9

²⁷⁹ Одитно доказателство № 9

²⁸⁰ Приложение № 5

²⁸¹ Одитно доказателство № 20

дни в зависимост от фазата на изпълнение на схемата и обхвата на крайните получатели на подпомагането.²⁸²

Таблица № 15 Определен срок за кандидатстване по мерките за крайните ползватели на подкрепата

Процедура/схема	Вид на процедурата	Обхват	Период за кандидатстване	Срок за кандидатстване
BG16RFOP002-2.073	Подбор на проектни предложения	Микро- и малки предприятия	14.05.2020 до 15.06.2020 г. ²⁸³	30 дни
BG16RFOP002-2.077	Подбор на проектни предложения	Средни предприятия	10.07.2020 г. до 24.08.2020 г. ²⁸⁴	45 дни
Процедура BG16RFOP002-2.079 в т.ч.:	Директно предоставяне на МТИТС	Микро-, малки и средни предприятия ²⁸⁵	14.09.2020 г.- 13.11.2020 г.	60 дни
BG16RFOP002-2.091 в изпълнение на	Подбор на проектни предложения от МТИТС	Микро-, малки и средни предприятия ²⁸⁶	21.10.2020 г. до 10.11.2020 г. ²⁸⁷	20 дни
Процедура BG16RFOP002-2.094, в т.ч.:	Директно предоставяне на НАП	Микро-, малки и средни предприятия	04.01.2021 г. до 15.01.2021 г.	12 дни
-Схема BG16RFOP002-2.095 (Фаза I)	Подбор на проектни предложения от НАП	Микро-, малки и средни предприятия ²⁸⁹	21.12.2020 г. до 20.01.2021 г.	30 дни
-Схема BG16RFOP002-2.097 (Фаза II)	Подбор на проектни предложения от НАП	Микро-, малки и средни предприятия	02.03.2021 г. 31.05.2021 г.	60 дни
-Схема BG16RFOP002-2.101 (Фаза III)	Подбор на проектни предложения от НАП	Микро-, малки и средни предприятия	11.06.2021 г. до 22.06.2021	15 дни

Източник: Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020

От УО на ОПИК 2014-2020 е взето решение за предоставяне на две от мерките за изпълнение от конкретни бенефициенти, което отнема допълнително време.

Таблица № 16 Срокове за обявяване на мерките при изпълнение от конкретен бенефициент

Процедура/схема	Конкретен бенефициент	Обявяване на процедурата	Дата на проектното предложение	Сключване на договор с КБ	Срок за сключване на АД	Обявяване на мярката към бизнеса	Срок за обявяване към бизнеса	Общ срок
BG16RFOP002-2.079 Схема BG16RFOP002-2.091	МТИТС	14.09.2020	17.09.2020	02.10.2020	17 дни	21.10.2020	18 дни	35 дни
BG16RFOP002-2.094 със схема за подпомагане BG16RFOP002-2.095	НАП	04.01.2021	15.01.2021	19.01.2021	14 дни	21.12.2020	-	-

Източник: УО на ОПИК 2014-2020 и ИСУН 2020

Независимо от определения по-продължителен срок за изготвяне и представяне на проектното предложение от МТИТС, схемата към крайните получатели на помощта, в съответствие със сключения с УО договор е обявена в рамките на 20 дни, докато при

²⁸² Одитно доказателство № 20

²⁸³ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podborbg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-na-proekti-bg16rfop002-2073-p>

²⁸⁴ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podbor-na-proekti-bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

²⁸⁵ С основна икономическа дейност по КИД 2008 за 2019 г. – 49.31 и 49.39

²⁸⁶ С основна икономическа дейност по КИД 2008 за 2019 г. – 49.31 и 49.39

²⁸⁷ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/5644>

²⁸⁸ <https://nra.bg/page?id=813>

²⁸⁹ <https://nra.bg/page?id=813>

процедурата за предоставяне на БФП с конкретен бенефициент НАП, обявяването на схемата за кандидатстване от крайните ползватели, е обявена паралелно с подготовката на проектното предложение на конкретния бенефициент.²⁹⁰

От УО на ОПИК 2014-2020 са положени усилия за ускоряване на процеса по достигане на подкрепата до нейните получатели като са предприемани различни действия и подходи за съкращаване на сроковете за обявяване и кандидатстване, независимо от вида на процедурите за предоставяне на БФП. В резултат от предприетите действия, при повечето от процедурите за подбор на проекти, изпълнявани от конкретен бенефициент, кандидатстването от засегнатите предприятия допълнително е ускорено в сравнение с кандидатстването по процедурите за подбор, осъществявани от УО по програмата за периода 2014-2020 (преди настъпване на пандемията COVID-19).

2.1.3.4.3. Условия за кандидатстване по процедурите

А) Към Условията за кандидатстване по всяка от процедурите и схемите са разработени критерии и методология/методика за оценка на проектните предложения. В тях са посочени критериите, въз основа на които ще се оценяват кандидатите и принципите, по които ще се извършва класирането и одобрението на подадените проектни предложения/заявления.²⁹¹

а) При процедурите за подбор на проекти, изпълнявани от УО на ОПИК 2014-2020²⁹², са въведени облекчени правила, съгласно възможността по чл. 21, ал. 1, т. 2 от Закона за мерките от 13.03.2020 г., както за кандидатите, така и за УО на оперативната програма, които включват опростен формуляр за кандидатстване и намаляване на броя на представените документи, проверките на които е предвидено да се извършват по служебен път от УО чрез достъп до регистри на НАП, НСИ, Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ) и Министерство на правосъдието. С цел ускоряване на процеса по предоставяне на подкрепата, УО на ОПИК 2014-2020 въвежда опростени процедурни правила за ускоряване на оценителния процес по процедура BG16RFOP002-2.073, с които намалява броя на оценителите, извършващи проверките за административно съответствие и допустимост на кандидатите и за техническа и финансова оценка, от двама експерти на един.²⁹³

Ускоряването на оценителния процес води до съкращаване на сроковете за получаване на подпомагането от кандидатите, но и увеличава риска от допускане на грешки при оценка на проектните предложения.

б) По процедурата за подбор BG16RFOP002-2.073²⁹⁴ оценката на всяко проектно предложение се извършва в рамките на един етап на оценка - оценка за административно съответствие и допустимост на кандидата. Във връзка с изискванията в условията за кандидатстване към кандидатите относно категория предприятие и спад на оборота, е предвидена проверка за проследяване на спазването на изискванията на декларативен принцип. Предвидено е извършването на проверка за спазването на това изискване, на база на 5-процентна извадка, след приключване на оценителния процес, *което носи риск от забавяне на процеса по договориране.*²⁹⁵ Класирането се извършва по реда на постъпване на проектното предложение. Изплащането на подкрепата е предвидено да се извършва след

²⁹⁰ Одитно доказателство № 20 и Приложение № 4

²⁹¹ Приложение № 5

²⁹² BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“; BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

²⁹³ Одитно доказателство № -9, т. 9.2.

²⁹⁴ Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID

²⁹⁵ т. 22.2 от Опростени правила по процедура BG16RFOP002-2.073; Одитно доказателство № -9, т. 9.2.

сключване на административния договор, с което са създадени условия за ускорено предоставяне на подкрепа, а бързото одобрение на кандидатите става от ключово значение.

При процедурата BG16RFOP002-2.077²⁹⁶ процесът на оценка на проектните предложения се извършва по реда по ЗУСЕСИФ и предвижда два отделни етапа – оценка на административно съответствие и допустимост и техническа и финансова оценка. При техническата и финансова оценка се извършва проверка на проектните предложения по заложените 3 критерия за оценка:

- съпоставимост между средната стойност на EBITDA²⁹⁷ за 2018 г. и 2019 г. и стойността на заявената БФП по проекта;
- коефициент на разходите за данъци спрямо реализираните приходи за 2018 г. и 2019 г.;
- наличие на пряка връзка между пандемията COVID-19 и спада в оборота на предприятието-кандидат, при който има 3 подкритерия. За да бъде одобрен даден проект, подкритерият за ясно описание на връзката между пандемията COVID-19 и спада в оборота на предприятието-кандидат следва да има положително оценяване.

При техническата и финансова оценка са предвидени критерии за оценяване на проектните предложения по въведената методология за изчисляване на допустимите разходи чрез формулата EBITDA, която дава представа за паричния поток и се използва основно от банките за изчисляване на платежоспособност на предприятията, което е подходящо за прилагане при оценката и подбора на проекти, свързани с инвестиции и иновации.²⁹⁸ Несъгласие с този подход за оценка на проектните предложения в условията на криза е изразено и от представител на Българска стопанска камара при разглеждане на методологията и критериите за оценка на операциите по процедура BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“.²⁹⁹ Мотивите на УО за приемането на този подход за оценка са обусловени от това, че по процедурата са допустими средни предприятия от разнообразни сектори и необходимостта от наличие на ясно обоснована връзка между спада в оборота и пандемията COVID-19, както и че предприятията от различните икономически сектори са повлияни от кризата в различна степен.^{300,301}

Дизайнът на процедура BG16RFOP002-2.077, при която подборът на бенефициентите се основава на показатели характерни и подходящи за инвестиционни проекти, води до завишени критерии за кандидатстване спрямо останалите процедури. В първите месеци от настъпилата пандемия, когато и средните предприятия имат необходимост от подпомагане с оборотни средства за ликвидност, а не за инвестиции, евентуалното забавяне на изплащането на помощта поради прилагането на двуетапна система за оценка на проектните предложения създава предпоставки за пречатване постигането на целите на процедурата.

в) Съгласно условията за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.077³⁰², наличният бюджет по процедурата следва да бъде разделен пропорционално по сектори на

²⁹⁶ Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

²⁹⁷ EBITDA -Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization - Печалба преди начисляване на лихви, данъци, обезценки и амортизация

²⁹⁸ EBITDA е метрика, използвана за оценка на оперативните резултати в предприятията. Показателят EBITDA е вариация на оперативния доход („Печалба преди лихви и данъци“) и е един от последните междинни суми в отчета за доходите преди нетния доход. Установява се чрез приспадане на всички оперативни разходи (производствени и непроизводствени разходи) от приходите от продажби. Целта на тези приспадания е да се премахне влиянието на някои фактори, като дългово финансиране, капиталова структура, методи на амортизация и износване, с течение на времето. Използва се за представяне на финансовите резултати на предприятията, без да се отчита тяхната капиталова структура. Формула за изчисляване: EBITDA = нетен доход + лихва + данъци + амортизация + амортизации.

²⁹⁹ Десето официално заседание на КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020, проведено м. септември 2020, <https://www.opic.bg/uploads/2020/11/deseto-ofitsialno-zasedanie-na-kn-na-opik-i-opimsp-17092020-10.pdf>

³⁰⁰ Одитно доказателство № 9

³⁰¹ Съгласно Условията за кандидатстване по процедурата има възможност и за авансово плащане при представяне на банкова гаранция <https://opic.bg/uploads/2020/12/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichestkite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-4.zip>

³⁰² Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19

икономическа дейност, съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД-2008). По данни от УО на ОПИК 2014-2020, предварителното разпределение на бюджета по процедурата е извършено въз основа на статистически данни³⁰³ за броя на средните предприятия във всеки от секторите, като целта е била да се осигури еднаква възможност за финансиране на предприятията от всички сектори. Класирането на одобрените проекти обаче е в низходящ ред спрямо получените точки, като проектите не са разпределени по сектори съобразно заложеното в условията за кандидатстване изискване. *В резултат на извършения подбор бюджетът по процедурата е разпределен за финансиране на проекти на средни предприятия в секторите, в които е идентифицирана необходимост от финансиране за подобряване на ликвидността, независимо от разпределението на предприятията в отделните сектори.*³⁰⁴

г) При процедурите на конкретните бенефициенти МТИТС и НАП (процедура BG16RFOP002-2.091 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и процедура BG16RFOP002-2.095/2.097 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“), оценката на проектните предложения предвижда един етап на оценка – за административно съответствие и допустимост.³⁰⁵

В Условията за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.091, е въведено ограничение за максимален размер на финансирането до 450 000 лв. или до 8 на сто от оборота на МСП, когато кандидатът е получил подкрепа и по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“.³⁰⁶ В критериите и методологията за оценка на проектните предложения по мярката за подпомагане на автобусни превозвачи³⁰⁷ е предвидена проверка за спазване на това условие. Изплащането на подкрепата следва да се извършва в срок до 15 и 20 работни дни след сключване на договора.

Механизмът на изпълнение на схема/процедура BG16RFOP002-2.095^{308,309} за подкрепа на засегнатите МСП, чиято дейност е временно ограничена или прекратена³¹⁰, предвижда кандидатстване с опростен формуляр, като в Условията за кандидатстване са посочени допустимите кодове на икономическа дейност за финансиране в размер на 10 или 20 на сто от оборота за съответния период през 2019 г. Сключване на договор между НАП и крайния получател на помощта не се предвижда, а след одобрение на кандидата, подпомагането се изплаща въз основа на заповед на изпълнителния директор на НАП в срок от 7 работни дни. Максималният размер на подкрепата е до 150 000 лв. за периода до 31.01.2021 г. С удължаването на действието на временните противоепидемични мерки за

³⁰³ Одитно доказателство № 9 т. 9.3.

³⁰⁴ Списъци за одобрение на проектните предложения по мярката BG16RFOP002-2.077, <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichestkite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

³⁰⁵ Одитно доказателство № 20

³⁰⁶ Одитно доказателство № 20

³⁰⁷ BG16RFOP002-2.079

³⁰⁸ BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП“

³⁰⁹ <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prikhodite-nap>

³¹⁰ Първа фаза със Заповед № РД-01-626/27.10.2020 г., Заповед № РД-01-655/13.11.2020 г., Заповед № РД-01-677/25.11.2020 г. и Заповед № РД-01-718/18.12.2020 г.

https://nra.bg/wps/portal/nra/za-nap/Podkrepa-chrez-oboroten-kapital/purva.faza.programa.podkrepa.oboroten.kapital/purva.faza.programa.podkrepa.oboroten.kapital/lut/p/z1/zZJPc9owEMU_Sw4-ylqwYUtePIGBFDNjWslfXzrCyLaCLSLCwQ2fvsokOZAm8dBtdZl0v7f79s3iDK9xJtRlMwKJVnt3pss_JWm43gygCTcA4wXwxvSJBOb5NIiFfnJQkAczTaTCcLkYwoiHOvtYvcYYznYsd3hCgW6B5gAYk7yNCrjmKeiRC_V4BO8oGQUR2z3QurbYV3rCSy_zJg4Ow3IMTQ5JpD7Ta7Q3XDOWV4SektsooyyXaMy0sqx3waI7ML9iJ-dqo0rDGXV5F_hvu_xv-Po6_532OAz45MXTEOb7uivNF_0WDTn12jnzgoGuG9xWWhLgKEU1HMwrjWYg3zuTgMxdD6OHVufAW30llGpfpzwtXZAL4e9ecbq_F_cNDFrt1UtlY3xav_8d9cj77ZnYzK10CzFZlYELh9YU1LsNddmWti_NY7kNqGtueMENN_6jcd-VtfrwzQMP2rb1S6XKmvu5ajz4SFKpgwv3nMS6uWto8CQE2v-g7aKo6mMyOSV8FV9d_QFQ2y88/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?uril=wcm%3Apath%3A%2Fagency%2Fsite%2Fza-nap%2Fpodkrepa-chrez-oboroten-kapital%2Fpurva.faza.programa.podkrepa.oboroten.kapital%2Fpurva.faza.programa.podkrepa.oboroten.kapital

периода от 01.02.2021 до 31.03.2021 г.³¹¹ от НАП са предприети действия за продължаване на подкрепата на вече одобрените кандидати с общо до 300 000 лв. на предприятие, чрез изпълнението на схема/процедура BG16RFOP002-2.097. За целта от предприятията допълнително е изискано подаване на информация за втория период на подпомагане. Във връзка с въведените допълнителни временни ограничителни мерки за периода след 22.03.2021 г., на основание заповед на министъра на здравеопазването, е продължено подпомагането на засегнатите предприятия по процедурата с конкретен бенефициент НАП - BG16RFOP002-2.094, като е предвидена промяна в бюджета на процедурата, обхвата на крайните получатели на помощта и максималния размер на подпомагането.³¹² Съгласно условията за кандидатстване по схемата/процедурата за подбор на проекти BG16RFOP002-2.101, допустими кандидати са и предприятия, които не са подкрепени до нейното откриване. Размерът на подпомагането е до 100 000 лв., а срокът за кандидатстване до 22.06.2021 г.^{313,314} Оценката на проектите по схемите/процедурите за подбор на проекти за разпределение на БФП до крайните получатели, изпълнявани от НАП не се извършва в ИСУН 2020, независимо, че подаването на заявленията за кандидатстване се извършва посредством тази информационна система. Съгласно условията за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.094 и схемите за разпределение на БФП към нея, извършването на проверки върху предоставената подкрепа на МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, е при необходимост и по преценка на НАП.³¹⁵

По процедурите за подбор на проекти на УО на ОПИК 2014-2020 за микро-, малки и средни предприятия и процедурите за подбор на проекти от МТИТС и НАП, в качеството на конкретни бенефициенти, са изготвени критерии и методология за оценка на проектните предложения, като е въведен един етап на оценка, с изключение на процедурата за средни предприятия. Създаденият механизъм за оценка и договаряне при процедурата за средни предприятия не допринася за ускорено предоставяне на подкрепа на предприятията.

От конкретните бенефициенти са заложили опростени условия за кандидатстване на предприятията с цел навременно предоставяне на подкрепа на силно засегнатите от пандемията автобусни превозвачи и предприятията, преустановили/ограничили дейността си, поради въведените временни ограничителни мерки.

Предоставянето на изпълнението на процедури в подкрепа на предприятията, засегнати от последиците от пандемията, на конкретни бенефициенти облекчава УО на ОПИК 2014-2020 при администрирането на процедури за предоставяне на БФП с голям брой кандидати и създава възможности за по-ускорено предоставяне на средствата.

³¹¹ Втора фаза със Заповеди №№ РД-01-20/15.01.2021 г., РД-01-52/26.01.2021 г. и РД-01-132/26.02.2021 г. https://nra.bg/wps/portal/nra/za-nap/Podkrepa-chrez-oboroten-kapital/purva.faza.programa.podkrepa.oboroten.kapital/lut/p/z1/zZJPc9owEMU_Sw4-ylqWYuTePIGBFDNjWsfIfXzrCyLaCLSLCwQ2fvsokOZAm8dBTdZi0v7f79s3iDK9xJtRlMwKJVnt3pss_JWm43gyppgCTcA4wXwxvSJBOb5NliFfnQJQkAczTaTCcLkYwoiHOvtYvcYYznYsd3hCgW6B5gAYk7yNCrjmKeiRC_V4BO8oGQUR2z3QurbYV3rCSy_zJg4Ow3IMTQ5JpD7Ta7Q3XDOWV4SektsooyyXaMy0sqx3wal7ML9iJ-dqo0rDGXV5F_hvu_xv-Po6_532OAZ45MXTEOb7uivNF_0WDTn12jnzgoGuG9xWWhLgKEU1HMwrjWYg3zuTgMxdD6OHVUfAW30llGpfpzwtXZAL4e9ecbq_F_cNDFrt1UtLy3xav_8d9cj77ZnYzK10CzFZiYELh9YU1LsNddmWtti_NY7kNqGtueMENN_6jcd-VtfrwzQMP2rb1S6XKmvu5ajz4SEKpgwv3nMS6uWto8CQE2v-g7aKo6mMyOSV8FV9d_QFQ2y88/?1dmy&urile=wcm%3Apath%3A%2Fagency%2Fsite%2Fza-nap%2Fpodkrepa-chrez-oboroten-kapital%2Fvtoara-faza-podkrepa-oboroten-kapital-msp

³¹² Протокол № 1 от Писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 <https://opik.bg/public/uploads/2021/04/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-115.pdf>

³¹³ https://nra.bg/wps/portal/nra/nachalo/lut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfj08ziAwLcHT3cLQwMLH18ja0CA7yNXbxDXA1cLcz0wwkpiAJKG-AAjgZA_VFgJbhMcDeFKsBjRkFuhEGmo6liAIRUkd4/?1dmy&urile=wcm%3Apath%3A%2Fagency%2Fsite%2Fza-nap%2Fpodkrepa-chrez-oboroten-kapital

³¹⁴ Чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решения от КН на ОПИК и ОПИМСП 2014-2020 в периода 07.04.2021 до 09.04.2021 г. с № РД-01-173 от 18.03.2021 г. <https://www.opic.bg/opik/peto-ofitsialno-zasedanie-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-i-na-opimsp>

³¹⁵ Условия по АДФП между НАП и УО на ОПИК 2014-2020

Б) Пълното и детайлно описание на изискванията за попълване, подписване и подаване на всички необходими документи за кандидатстване по процедурите за БФП е от съществено значение за минимизиране на риска от нередовност в подадените документи от кандидатите, респективно намаляване на броя на отхвърлените проектни предложения поради допуснати несъответствия. Опростените правила за кандидатстване осигуряват възможност за повишен интерес, ефективна комуникация и изграждат на доверие сред предприятията към провежданата политика за подкрепа на бизнеса.

Кандидатстването по процедурите и схемите за предоставяне на БФП се извършва чрез подаване на електронен формуляр за кандидатстване и прилагане на определен набор от документи в ИСУН 2020.

С цел облекчаване на административната тежест за кандидатите е предвидено извършване на служебни проверки в различни регистри за спазване на критериите за допустимост и при определяне на размера на помощта. Такива проверки включват изискване на информация от НАП, НСИ, Министерството на правосъдието, Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“, Столична община или община по седалището на кандидата, както и извършването на проверки в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) и др. Проверките се отнасят до установяване наличие или липса на публични вземания/задължения, съдебен статус на лицата, наличие/липса на нарушение по чл. 54, ал. 1, т. 6 от Закона за обществените поръчки (ЗОП), проверка на правната форма на предприятието-кандидат, основния код на икономическа дейност, официални представители, наличие/липса на затруднено положение, регистрация и осъществяване на стопанска дейност и други, с което са създадени добри условия за улесняване кандидатстването и е намалена административната тежест за предприятията.

а) При кандидатстване по всяка процедура за подбор, от кандидатите се подава декларация и се извършва служебна проверка за допустимост относно категорията на предприятието, като в Условието за кандидатстване³¹⁶ е предвидено да се извършва проверка за наличието на подадена декларация³¹⁷, а в процеса на оценка и по същество за декларираните данни.

При процедура BG16RFOP002-2.073 за подбор на проекти за подпомагане на микро- и малки предприятия, проверката за достоверността на декларираните данни е предвидено да се извършва след окончателното одобрение на бенефициентите на база извадка от поне 5 на сто от одобрените кандидати. Това означава, че проверка по същество и съответно фактическа оценка за допустимост на кандидатите ще се извърши само на част от тях, в противоречие на изискванията на чл. 29, ал. 2 от ЗУСЕСИФ.³¹⁸

При процедура BG16RFOP002-2.077 за подбор на проекти за подпомагане на средни предприятия, подходът за определяне на категорията предприятие като допустим кандидат е различен и е нормативно съобразен с посоченото в чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средни предприятия (ЗМСП), като проверка по същество е предвидена след одобрение на съответния кандидат и преди сключване на договор. При определяне на категорията предприятие на кандидата се извършва проверка дали предприятието е независимо, дали е предприятие партньор или е свързано предприятие по смисъла на ЗМСП. В случай че по процедурата бъдат подадени проектни предложения от няколко свързани предприятия, към момента на подаване на проектното предложение и/или към датата на сключване на административния договор за БФП (АДБФП), осъществяващи сходна дейност, административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ може да бъде

³¹⁶ Одитно доказателство № 20

³¹⁷ декларация по чл. 3 и 4 на Закона за МСП

³¹⁸ Съгласно чл. 29, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, при процедура чрез подбор се извършва оценяване на всяко проектно предложение, включително за административното съответствие и допустимост.

сключен само с едно от тези предприятия.³¹⁹ По този начин предприятия, формиращи група и осъществяващи дейност с различен код на основна икономическа дейност, могат да кандидатстват поотделно и са допустими за финансиране независимо че тези предприятия „образуват“ „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013.

Поставянето на основен критерий за допустимост „категория средно предприятие“ без уточнението, че максималният размер на подпомагането по процедурата за средни предприятия за кандидатите, които кандидатстват в група, се прилага спрямо групата, създава възможност определени групи от предприятия да получат безвъзмездна финансова помощ в размер, надвишаващ максималния размер на подкрепа за средно предприятие по процедурата.

б) През м. декември 2020 г., след приключване на оценителния процес, със заповед на РУО на ОПИК 2014-2020³²⁰, е направено изменение на Условието за кандидатстване по процедурата BG16RFOP002-2.077 за средни предприятия, което засяга начина за извършване на процеса на договаряне с одобрените кандидати. Въведено е ново изискване за задължително подписване на документите за сключване на административния договор с КЕП и е посочено, че редът и изискванията за подписване на документите са описани в Поканата за представяне на документи за сключване на договор, която се изпраща към всеки одобрен кандидат.³²¹ Документите, изискани с поканата за подписване на административен договор за безвъзмездна финансова помощ, следва да бъдат подписани с валиден КЕП от лицата, представляващи на кандидата и са вписани като такива в Търговския регистър и Регистъра на ЮЛНЦ, както и да бъдат прикачени в ИСУН 2020.³²²

След извършена проверка на извадка от документите по 56 сключени договора за предоставяне на БФП по процедура BG16RFOP002-2.077 от общо 1547 договора, бе установено, че при два от договорите, част от представените документи, не са подписани с КЕП. Независимо, че липсата на КЕП върху част от необходимите документи, придружаващи формуляра за кандидатстване, е основание УО на ОПИК 2014-2020 да отхвърли кандидатите по процедурата, в тези случаи с кандидатите е сключен договор за предоставяне на БФП.³²³

в) Във връзка с настоящия одит е извършено маркетингово проучване на мнението на бенефициентите по процедурите за предоставяне на БФП със средства по ОПИК 2014-2020 за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19. Независимо че почти половината от анкетираните участници по процедурите оценяват процеса за кандидатстване като лесен, всеки трети кандидат посочва, че е изпитал известни затруднения. Изключение правят кандидатите по процедурата за средни предприятия, тъй като те посочват, че са ползвали консултантска помощ.

Общото мнение е, че помощта от УО на ОПИК 2014-2020 е била достатъчна, но основните затруднения на участниците са свързани с неясните указания, правила и процедури, затрудненията във връзка с електронното подаване на формулярите за кандидатстване, необходимостта от извършването на допълнителни разходи за ползване на консултант и др.³²⁴

Въвеждането на по-ясни насоки в условията за кандидатстване или чрез ръководство на потребителя може да насърчи потенциалните бенефициенти за по-

³¹⁹ Одитно доказателство № 20 <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

³²⁰ <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19> Заповед РД-16-1454/21.12.2020 г. на РУО на ОПИК 2014-2020 за изменение на пакета с документи по процедурата

³²¹ <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>, Изменен пакет документи, стр. 28 и стр. 33

³²² Одитно доказателство № 12, т. 12.4.

³²³ Одитно доказателство № 17, т. 17.5. и Одитно доказателство № 18; ДБФП за финансиране на ПП № BG16RFOP002-2.077-0112 и № BG16RFOP002-2.077-0621

³²⁴ Одитно доказателство № 16

успешното им кандидатстване, да улесни оценителите и да намали броя на отхвърлените проектни предложения заради непредставени документи, неправилно попълнени документация и други.

г) В процеса на оценка по процедурите за подбор на проектни предложения, когато оценителната комисия установи липса на документи или друга нередовност, до кандидата следва да се изпрати уведомление за установена нередовност като се определи разумен срок за отстраняването ѝ, който съгласно чл. 34, ал. 2 от ЗУСЕСИФ не може да е по-кратък от една седмица. По процедурите за микро- и малки и за средни предприятия³²⁵ от УО на ОПИК 2014-2020 са въведени съкратени срокове за отстраняване на нередовности в документите за кандидатстване от 3 работни дни, считано от датата на изпращане в ИСУН 2020. Причина за определянето на по-кратък срок в условията за кандидатстване по двете процедури срок от определения в ЗУСЕСИФ е:

- стремежът за съкращаване на времетраенето на всички процедури по предоставяне на БФП за по-бързо изплащане на подпомагането на МСП;

- фактът, че с делегираните правомощия на управляващите органи на оперативните програми по чл. 21, ал. 1, т. 2 от Закона за мерките за приемане на опростени правила за предоставяне на БФП, законодателят не е определил изрично възможностите и обхвата, по отношение на които може да се опростяват тези правила без това да се отрази негативно на някоя от страните в тези правоотношения, независимо че хипотезите на чл. 21, алинеи от 2 до 12 на Закона за мерките не обхващат целия ЗУСЕСИФ.

В резултат, само при процедурата за предоставяне на БФП чрез подбор на микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073, делът на първоначално отхвърлените проектни предложения е около 22 на сто, като по голяма част от тях допълнително изисканите от оценителите документи не са подадени в съкратените срокове.³²⁶

По схемите/процедурите за подбор, изпълнявани чрез конкретните бенефициенти МТИТС и НАП е определен „срок, който не може да е по-кратък от една седмица“, без деня на изпращане на уведомлението, което е в съответствие с изискванията на ЗУСЕСИФ.

Определянето на по-кратък срок за отстраняване на констатираните нередности в документите на кандидатите от минимално допустимия по чл. 34, ал. 2 от ЗУСЕСИФ създава риск от незаконосъобразно отхвърляне на кандидати поради непредставяне на коригираните документи в определения от УО съкратен срок, респективно до риск от обжалване по административен и/или съдебен ред на действията на управляващия орган.

Въвеждането на кратки срокове за отстраняване на нередовност е неподходящо решение за ускоряване на процеса по предоставяне на подкрепа и води до увеличаване на броя на отхвърлените проектни предложения. За постигане на целите на процедурите е подходящо да се предоставя възможност за допълнително съдействие при отстраняване на пропуските от кандидатите, с оглед липсата на опит и достатъчен капацитет при управлението на проекти при част от бенефициентите.

2.1.3.4.4. Предприети действия за намаляване на административната тежест при кандидатстване

Намаляването на административната тежест за бенефициентите и крайните получатели по процедурите на ОПИК 2014-2020 за предоставяне на БФП за преодоляване последиците от пандемията COVID-19 чрез намаляване броя на изискваните от кандидатите документи, опростяване правилата и процедурите за кандидатстване и извършването на служебни проверки за част от декларираните обстоятелства следва да ускори процеса на

³²⁵ BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“; BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

³²⁶ Одитно доказателство № 11, т. 11.1.

подпомагане. С ПМС № 91 от 11.05.2020 г.³²⁷ е въведен реда за проверка на подадените документи и декларираните в тях факти и обстоятелства от кандидатите за процедури, обявени по време на извънредно положение.

При процедурите за подбор на проектни предложения за микро- и малки предприятия и за средни предприятия са въведени следните облекчения за кандидатите:

- електронно кандидатстване с квалифициран електронен подпис;
- опростен формуляр за кандидатстване и задължителни за прилагане документи;
- намален брой документи за удостоверяване на факти и обстоятелства, като в

Условията за кандидатстване са посочени служебните проверки, които ще извърши УО на ОПИК 2014 - 2020.³²⁸ Служебните проверки се извършват в различни регистри за спазване на критериите за допустимост и при определяне на размера на помощта. Такива проверки включват изискване на информация от НАП, НСИ, Министерството на правосъдието, Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“, Столична община или община по седалището на кандидата, както и извършването на проверки в Търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ и др. Проверките се отнасят до установяване наличие или липса на публични вземания/задължения, съдебен статус на лицата, наличие/липса на нарушение по чл. 54, ал. 1, т. 6 от Закона за обществените поръчки (ЗОП), проверка на правната форма на предприятието-кандидат, основния код на икономическа дейност, официални представители, наличие/липса на затруднено положение, регистрация и осъществяване на стопанска дейност и други, с което са създадени добри условия за улесняване кандидатстването и е намалена административната тежест за предприятията.

Същият модел за опростено кандидатстване е следван и при схемите/процедурите, изпълнявани от МТИТС и НАП, като е предвидено и служебно проверяване на декларираните данни.

В допълнение, с цел ускоряване на процеса по предоставяне на подкрепа с БФП са предприети следните действия:

- намаляване на срока за кандидатстване от минималния шестдесетдневен на съответно 45, 30 дни и 20 дни;
- определяне на минимално допустимия срок за отстраняване на нередовност при оценката, в съответствие с нормативните изисквания;
- определяне на един етап на оценка, с изключение на процедурата за средни предприятия;
- съкращаване на срока за оценка, изплащане на помощта след сключване на административен договор и др. При процедурите за подбор на конкретния бенефициент НАП BG16RFOP002-2.095/2.097/2.101, формулярът за кандидатстване е съкратен, като е създадена и възможност за деклариране на информация в структуриран вид, а изплащането на подкрепата е след одобрение въз основа на заповед за предоставяне на БФП.³²⁹

Таблица № 17 Въведени правила по процедурите за предоставяне на БФП

Процедура	Изисквания в ЗУСЕСИФ	Процедура BG16RFOP002-2.077 ³³⁰	Процедура BG16RFOP002-2.077 ³³¹	Процедура BG16RFOP002-2.091 ³³²	Процедура BG16RFOP002-2.095 ³³³
-----------	----------------------	--	--	--	--

³²⁷ Постановление № 91 от 11.05.2020 г. за реда и начина на проверка на документите, представяни от кандидатите за безвъзмездна финансова помощ и бенефициентите по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020, във връзка с изискванията на Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение на проектите по чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове, в сила от 13.05.2020 г. (обн., ДВ, бр.43 от 13.05.2020 г., доп., ДВ, бр.50 от 2.06.2020г.) <https://coronavirus.bg/bg/579>

³²⁸ Одитно доказателство № 20

³²⁹ Одитно доказателство № 20

³³⁰ Подкрепа за микро- и малки предприятия

³³¹ Подкрепа за средни предприятия

³³² Подкрепа за МСП, извършване на автобусни превози- МТИТС

³³³ Подкрепа чрез оборотен капитал (НАП)

Срок за кандидатстване	60 дни	30 дни	45 дни	20 дни	30 дни
Оценителен процес	ОАСД и ТФО	ОАСД	ОАСД и ТФО	ОАСД	ОАСД
Брой оценители за всеки етап	При ТФО-двама	1	1	1	1
Класиране	-	По реда на постъпване	Низходящо	По реда на постъпване	По реда на постъпване
Срок за отстраняване на нередовност	7 дни	3 работни дни	3 работни дни	7 дни	7 дни
Обединяване на етапите на оценка и договаряне	отделни	Да	Не	Да	Да
Подписване на АД от страна на кандидат - бенефициента	След одобрение на проектно предложение	При подаване на проектно предложение	След одобрение на проектното предложение	При подаване на проектно предложение	Не се подписва АД. Подкрепата се предоставя въз основа на административен акт
Брой задължителни документи за кандидатстване	-	Електронен формуляр, 4 декларации и АД	Електронен формуляр и 4 декларации	Електронен формуляр и 6 декларации	Електронен формуляр и 2 декларации

Източник: Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020, налични на електронната страница на оперативната програма

От УО на ОПИК 2014-2020 са въведени опростени механизми за кандидатстване и одобряване спрямо стандартните процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативната програма, с което са създадени условия за ускорено предоставяне на подкрепа за малките и средни предприятия. Въведените опростени правила за кандидатстване от предприятията включват както намаляване на срокове за кандидатстване и оценка, така и обединяване на процеси за ускорено предоставяне на подкрепа, без да са отменени за изпълнение съществените контролни механизми.

По процедурата за средни предприятия са въведени значително по-ограничени опростявания и изпълнението се доближава до стандартна процедура за оценка при кандидатстване по процедури за подбор на предложения за инвестиционни проекти.

2.1.3.4.5. Мониторинг и наблюдение на изпълнението на процедурите

а) Мониторингът има за цел: да гарантира спазване на процедурите и ефективно изпълнение на дейностите от страна на изпълнителите/бенефициентите, съгласно сключените договори; да проследи степента на напредък на проекта спрямо заложените цели и резултати, включително и постигане на заложените индикатори в договора; проверка и потвърждение на допустимостта на действително извършените разходи.³³⁴

Съгласно описанието на действащите процедури на ОПИК 2014-2020 и Наръчника по програмата са определени отговорности за осъществяване на мониторинг и наблюдение в рамките на подготовката и одобрението на годишните доклади и окончателния доклад за напредъка, както и за текущ мониторинг при изпълнението на проектите³³⁵.

Според Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на епидемичния взрив от COVID-19 на ЕК, всички държави-членки са длъжни

³³⁴ <https://opic.bg/uploads/2020/06/rkovodstvo-za-izplnenie-na-dbf-p-o-operativna-programa-inovatsii-i-konkurentosposobnost-2014-2020-14.pdf>

³³⁵ Одитно доказателство № 3 и Одитно доказателство № 10

да представят годишни доклади на ЕК относно въведените мерки.³³⁶

Във връзка с мониторинга и докладването за изпълнението на мерките, Комитетът за наблюдение на съответната програма³³⁷ разглежда и одобрява изготвените от управляващия орган годишни доклади и окончателния доклад за изпълнението на съответната програма, както и следи за напредъка в изпълнението на целите и приоритетите по изпълняваните процедури въз основа на дефинираните индикатори.³³⁸

Функциите на структурите за извършване на текущо проследяване на напредъка за изпълнението на целите по процедурите за предоставяне на БФП са определени в Наръчника на ОПИК 2014–2020 (версия 8)³³⁹. Разработени са подробни процедури за извършване на проверка на изпълнението на сключените договори, които включват осъществяването на предварителен, текущ и/или последващ контрол; преглед и оценка на междинни/финални технически отчети, вкл. на индикаторите за резултат и изпълнение, наблюдение на напредъка по изпълнението на договорите, както и извършване на проверки на място при необходимост.³⁴⁰

Въведен е механизъм за наблюдение на индикаторите за изпълнение и резултат от страна на УО на ОПИК 2014–2020, което е важно условие за проследяване на напредъка на изпълнението на проектите спрямо заложените цели и очаквани резултати.

б) Съгласно Наръчника по ОПИК 2014–2020, в хода на верификацията на всеки финален отчет при процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти и при директно предоставяне, експертите, осъществяващи съответните проверки, следва да извършват и верификация на отчетените от бенефициентите стойности по индикаторите за изпълнение и резултат, въведени в ИСУН 2020³⁴¹. На база на въведената от бенефициентите информация за индикаторите и верифицираното от страна на експертите, УО извлича и обобщава данни за постигнатите стойности на индикаторите на ниво договор/процедура/приоритетна ос/оперативна програма, като се използват разработените функционалности на ИСУН 2020.

В т. 7 Индикатори от Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение по процедурите, включени в обхвата на одита³⁴², са дадени насоки към кандидат-бенефициентите *да не въвеждат* информация за индикаторите за изпълнение в ИСУН 2020. Определено е, че Управляващият орган на ОПИК 2014–2020 попълва служебно тези индикатори, като следи за тяхното изпълнение и отчитане по съответната процедура. В условията за кандидатстване са посочени изисквания, валидни за всички бенефициенти, по отношение на докладване и отчитане на изпълнението на проектите в съответните отчетни

³³⁶ Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 на Европейската комисия от 19.03.2020 г. (т.35), Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 на Европейската комисия от 28 януари 2021 г. (консолидирана версия) (т. 89)

³³⁷ създаден по силата на чл. 47, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. От датата на нотифициране на държавата-членка за решението на Комисията за одобрение на дадена програма, в срок от три месеца държавата-членка в съответствие с нейната институционална, правна и финансова рамка създава комитет за мониторинг на изпълнението на програмата, като го съгласува с управляващия орган.

³³⁸ чл. 11 от ПМС № 79 от 10.04.2014 г.

³³⁹ Одитно доказателство № 3

³⁴⁰ Одитно доказателство № 3

³⁴¹ т. 7.5.³⁴¹ Събиране и обобщаване на постигнатите индикатори по ОПИК от глава 7 на Наръчника по ОПИК 2014–2020

³⁴² BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“ <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>; BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19, <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>; BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)“, BG16RFOP002-2.015 „Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от ИАНМСП“, <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2015-podkrepa-za-rastezh-na-malkite-i-sredni-predpriyatiya-ianmshts>; <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2079-podkrepa-za-msp-izvrshvashchi-avtobusni-prevozi-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-covid-19-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-ministerstvoto-na-transporta-i>; BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“, <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prihodite-nap>

форми и документи, приложени към Ръководството за изпълнение на договор за БФП по ОПИК 2014-2020.

В процедурния ръчник на ОПИК 2014-2020 (глава 7) не са изрично уредени изискванията относно осъществяването на мониторинг и контрол, както и извършването на проверки във връзка с предоставянето на БФП от конкретните бенефициенти на крайните получатели по схемите/процедурите за подпомагане. Липсата на правила и процедури за обема, обхвата и начина на извършване на проверки от УО по схемите/процедурите, изпълнявани от конкретните бенефициенти, поставя под риск реализирането на дейностите за подбор и оценка на проектите и договорирането на финансов ресурс към крайните получатели на средствата, което може да доведе до неефективно и неефикасно разходване на средствата.

Министерството на икономиката предприема проактивни действия за определяне на подходящи мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на пандемията COVID-19, с които да осигури равен достъп до финансиране на предприятията и балансирано разпределение на мобилизирания свободен финансов ресурс по ОПИК 2014-2020. Независимо от допуснатите пропуски при разработване на дизайн на мерките, е постигнат баланс при съчетаването на различните видове процедури, с оглед необходимостта от осигуряване на своевременност на подпомагането за засегнатите от пандемията предприятия.

Съобразяването с необходимостта от приоритизиране на потребностите от средства за предприятията в различните икономически сектори е довело до вземането на решения, свързани с разработването и обявяването на процедури, осигуряващи достъп до финансиране на МСП в най-засегнатите от пандемията сектори.

2.2. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

2.2.1. Финансиране за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с финансови инструменти

В пакета от икономически мерки за подкрепа на МСП, предвидени в отговор на пандемията от COVID-19, са включени мерки за изпълнение чрез финансови инструменти под формата на гаранции и дялови инвестиции, като финансовият принос към инструменти е осигурен със средства от европейски фондове, чрез ОПИК 2014-2020, и от националния бюджет³⁴³. Пакетът от финансови инструменти включва ресурс, предоставян от ФМФИБ ЕАД и мерки за подкрепа за микро-, малкия и среден бизнес чрез ББР ЕАД.

2.2.1.1. Финансови инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър за финансови инструменти в България ЕАД

Предвид дадената на европейско ниво възможност за гъвкавост при използване на договорените ресурси по кохезионната политика са предприети действия на национално ниво за идентифициране на възможните ресурси по отделните оперативни програми, с които да се изпълняват мерки за преодоляване на последиците за МСП, породени от пандемията, в т.ч. трансформиране на част от предвидения по ОПИК 2014-2020 ресурс за изпълнение чрез финансови инструменти.

От Министерството на икономиката чрез УО на ОПИК 2014 -2020 са изготвени предложения, в рамките на които е предвидено част от ресурса по програмата, предназначен за изпълнение чрез финансови инструменти и възложен за управление на ФМФИБ ЕАД³⁴⁴, да бъде трансформиран към мерки във връзка с пандемията, предвид идентифицирането на

³⁴³ На 15 март 2020 г., <https://www.mi.government.bg/bg/news/merki-covid-19-3893.html?p=eyJwYWdlJjoxM30>

³⁴⁴ Приложение № 6 Планирана подкрепа за малки, средни и големи предприятия чрез финансови инструменти

значителен неусвоен ресурс от около 327 000 хил. лв. в резултат от забавяне изпълнението на финансовите инструменти по ОПИК 2014-2020.³⁴⁵

След искане на УО на ОПИК 2014-2020 за промени във финансовите инструменти на програмата, с писмо от 24.03.2020 г., от ФМФИБ ЕАД са идентифицирани три финансови инструмента (Фонд за технологичен трансфер, Портфейлни гаранции с таван на загубите за енергийна ефективност (ЕЕ) и иновации и Инструмент за микрокредитиране със споделяне на риска), чиито средства с общ размер 224 920 хил. лв. (115 000 хил. евро) биха могли да се пренасочат, като мярка за противодействие на последствията от пандемията COVID-19³⁴⁶. Предложенията от Фонда предвиждат:

- създаване на нов гаранционен инструмент, изцяло насочен в отговор на последствията от COVID-19, с възможен бюджет от около 165 000 хил. лв. При определяне на целите, допустимите дейности, ресурс, условия и изисквания за инструмента са взети предвид правомощията на ФМФИБ ЕАД, статуса на изпълнение на финансовите инструменти по ОПИК 2014 - 2020, типа инструменти и доколко са приложими в създалата се ситуация, европейската и националната нормативна рамка, вкл. Инициативата на Европейската комисия за инвестиции в отговор на пандемията от COVID-19 I и II³⁴⁷;

- допълнителен ресурс към действащите фондове за ускоряване и начално финансиране и за рисков капитал с индикативен ресурс около 60 000 хил. лв., осигурен чрез прехвърляне на средствата първоначално предвидени за фонд за технологичен трансфер.

Статусът на всички финансови инструменти, съфинансирани от ОПИК 2014-2020 и прилагани от ФМФИБ ЕАД, към датата на представяне на предложението за мобилизиране на ресурс във връзка с пандемията е:

Таблица № 18 Финансови инструменти, съфинансирани от ОПИК 2014-2020 и прилагани от ФМФИБ

Финансов инструмент	Вид	Бюджет	Статус	Трансформиран (да/не), коментар
Фонд за ускоряване и начално финансиране	Дялово и квази-дялово участие	55 000 хил. евро (първоначален) Увеличен на 75.65 млн. евро във връзка с трансформирането на Фонда за технологичен трансфер	Възложен на трима финансови посредници, В инвестиционен период	Не е трансформиран Увеличен бюджет със средства от Фонда за технологичен трансфер във връзка с КОВИД19. Допълнителните средства са възложени и са в инвестиционен период
Фонд за рисков капитал	Дялово и квази-дялово участие	25 000 хил. евро (първоначален) Увеличен на 34.37 млн. евро във връзка с трансформирането на Фонда за технологичен трансфер	Възложен на един финансов посредник	Не е трансформиран Увеличен бюджет със средства от Фонда за технологичен трансфер във връзка с КОВИД19. Допълнителните средства са възложени и са в инвестиционен период
Фонд за технологичен трансфер	Дялово и квази-дялово участие	30 000 хил. евро	Процедурата за избор на посредници е прекратена.	Трансформиран Ресурсът е възложен на посредниците по Фонд за ускоряване и начално финансиране и Фонд за рисков капитал във връзка с мерките против КОВИД 19
Фонд Мецанин/Растеж	Дялово и квази-дялово участие	40 000 хил. евро	Възложен на един финансов посредник	Не е трансформиран Предстои затваряне на фонда и стартиране на инвестиционен период
Портфейлни гаранции с таван	Гаранция	70 000 хил. евро	Процедурата за избор на посредници е прекратена.	Трансформиран Ресурсът е разпределен за създаване на нов

³⁴⁵ Одитно доказателство № 3 ; Приложение №5

³⁴⁶ Одитно доказателство № 3

³⁴⁷ Одитно доказателство № 4

на загубите за ЕЕ и иновации				гаранционен инструмент във връзка с КОВИД 19
Инструмент за микрокредитиране със споделяне на риска	Финансов инструмент за финансиране със споделяне на риска	15 000 хил. евро	Тръжната документация е изготвена и одобрена, Стартирането на процедурата за избор на посредници е отменена	Трансформиран Ресурсът е разпределен за създаване на нов гаранционен инструмент във връзка с КОВИД 19
Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19	Гаранции	85 000 хил. евро	Избрани са девет банки, с осем от които с подписано споразумение	Нов продукт Гаранциите са финансирани чрез ресурса, пренасочен от тези за ЕЕ и иновации, както и от Инструмента за микрокредитиране
Източник: ФМФИБ и УО на ОПИК 2014-2020				

За новия гаранционен продукт „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19“ са предвидени 166 246 хил. лв. (85 000 хил. евро) от следните инструменти:

- Портфейлни гаранции с таван на загубите за ЕЕ и Иновации, предвиден по инвестиционен приоритет 3.1 „Енергийни технологии и енергийна ефективност“ от ОПИК 2014-2020 за 136 908 хил. лв. (70 000 хил. евро);

- Инструмент за микрокредитиране със споделяне на риска, предвиден по инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“ – за 29 337 хил. лв. (15 000 хил. евро).

Средствата за фонда за технологичен трансфер, в размер на 58 675 хил. лв. (30 000 хил. евро), са предвидени за прехвърляне към действащите фондове:

- за ускоряване и начално финансиране, изпълнявани по сключени оперативни споразумения с трима финансови посредници;

- за рисков капитал - изпълняван по сключено оперативное споразумение с един финансов посредник.

Предложенията за промени в идентифицираните инструменти са изцяло застъпени в изразената обща позиция относно изпълнението на ОПИК 2014-2020 от страна на национално представителните организации на работодателите в България.³⁴⁸

За изпълнение на европейските правила и дадените от ЕК инструкции³⁴⁹, е извършен „Преглед на пазарната ситуация и необходимостта от подкрепа чрез финансовите инструменти като мярка за противодействие на последствията от пандемията COVID-19“³⁵⁰. В него са обосновани обмисляните от УО промени в прилаганите финансови инструменти и структурирането на нови³⁵¹, с които да се осигури достъп до финансиране при облекчени условия и подпомагане на ликвидността на МСП, както и за подкрепа на стартиращите предприятия, които са силно засегнати поради отлива на частни инвестиции в рисков капитал. Фокус на прегледа е Инвестиционната стратегия на ОПИК 2014-2020 с основните характеристики на всеки от продуктите - гаранции по заеми, предоставяни от банки и на дяловите/квази-дялови инвестиции, вследствие на което стратегията е изменена. Направена е прогноза за евентуален размер на общия ресурс за финансови инструменти, както и на възможните източници на финансиране – национални средства, средства по линия на ОПИК 2014 - 2020, както и средства по линия на ЕИФ.³⁵²

³⁴⁸ Одитно доказателство № 3

³⁴⁹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/support_through_crii.pdf - EGESIF_20-0006-00 06/05/2020 - Paper explaining how the Articles related to FI provide flexibilities to facilitate delivering support through Financial Instruments in tackling the economic impact of the COVID crisis

³⁵⁰ Одитно доказателство № 3

³⁵¹ Одитно доказателство № 3

³⁵² Одитно доказателство № 3

Във връзка с дадените предложения за мерки, изпълнявани чрез финансови инструменти, са направени и изменения в оперативната програма.³⁵³ Ресурсът за изпълнение на предвидените мерки за подпомагане на МСП под формата на финансови инструменти е осигурен чрез трансформиране на съществуващи инструменти, които към датата на обявяване на извънредното положение в страната не са договорени. Измененията засягат всички инструменти в рамките на програмата (с изключение на Фонд Мечанин/Растеж), като средствата изцяло са концентрирани в Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“. Проектът за изменение на ОПИК 2014-2020, включващ и промените свързани с финансовите инструменти, е одобрен от КН, Съвета за координация и управление на средствата от ЕС (СКУСЕС) и Министерския съвет.³⁵⁴ Мерките са съобразени с правилата за държавна помощ, в т. ч. и с приетата Временна рамка.³⁵⁵

С одобрените изменения на ОПИК 2014-2020³⁵⁶, първоначално определеният за програмния период ресурс за изпълнение чрез финансови инструменти в размер на 459 620 хил. лв. (235 000 хил. евро) остава непроменен, но неусвоените ресурси по приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ - 117 350 хил. лв. (60 000 хил. евро) и по приоритетна ос 3 „Енергийна и ресурсна ефективност“ - 78 233 хил. лв. (40 000 хил. евро) се разпределят към приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“, където е включена нова специфична цел 2.3. „Смекчаване на последиците от епидемичния взрив от COVID-19 върху българските МСП“.^{357,358,359}

След одобрение на измененията в ОПИК 2014–2020 от КН, СКУСЕС и МС, от Управляващият орган и ФМФИБ ЕАД са предприети действия едновременно по:

- изменение на Финансовото споразумение между УО на ОПИК 2014-2020 и ФМФИБ ЕАД;
- изготвяне на Методология и критерии за подбор на операции „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19“;
- изготвяне на техническа спецификация за гаранционния финансов инструмент.

От УО и ФМФИБ ЕАД е направена актуализация на предварителната оценка, в която е обоснована необходимостта от промени в прилаганите финансови инструменти и структурирането на нови, като мярка за противодействие на последиците от пандемията COVID-19.³⁶⁰ Сключено е Допълнително финансово споразумение № 1 от 02.07.2020 г. към Финансово споразумение между УО на ОПИК 2014-2020 и ФМФИБ ЕАД от 01.08.2016 г.³⁶¹, включително изменение на Инвестиционната стратегия и Бизнес плана към него, във връзка с промяната в оперативната програма.³⁶² Допълнителното споразумение е въведено в ИСУН 2020 с голямо закъснение на 01.03.2021 г., с което не са спазени изискванията на чл.

³⁵³ <https://www.opic.bg/opik/operativna-programa> Изменение на ОПИК, одобрено от КН през м. май 2020 г. и нотификация от ЕК на 17.12.2020 Предвид необходимостта от преодоляване на икономическите последиствия, настъпили в резултат от пандемията COVID-19, настъпиха промени в параметрите на финансовите инструменти, заложили в ОПИК. С Решение на МС от 11 май 2020 г. е прието изменение в ОПИК, с което средства за финансови инструменти по ПО1 „Технологично развитие и иновации“ се прехвърлят за изпълнение на финансови инструменти по СЦ 2.1 „Подобряване нивото на осъществяване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството“ на ПО2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“.

³⁵⁴ Одитно доказателство № 3

³⁵⁵ Одитно доказателство № 6, т. 6.5.

³⁵⁶ Предложените от Управляващия орган промени в ОПИК 2014 – 2020 са одобрени от Комитетът за наблюдение с Решение от 05.05.2020 г., както и от СКУСЕС. С Решение № 320 на Министерски съвет от 11.05. 2020 г. е одобрен проект за изменение на ОПИК, който да се представи на ЕК. С Решение № С(2020) 8396 от 25 ноември 2020 г. ЕК официално одобрява предложените от УО промени в ОПИК 2014-2020 г.

https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opic/docs/2020-05/1_Reshenie_KN_22WP.pdf – т.1 и т.2 от решението;

https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opic/docs/2020-05/2_Programme_2014BG16RFOP002_3_1_bg_track_COVID-19_4May.pdf

³⁵⁷ към инвестиционния приоритет „Предоставяне на подкрепа за капацитета на МСП за растеж в рамките на регионалните, националните и международните пазари и за участие в процеса на иновации“.

³⁵⁸ Табл. 2: Преглед на инвестиционната стратегия на оперативната програма; 2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно) – стр.78-80, табл. 8: Измерение 2 Форма на финансиране – стр.84

³⁵⁹ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/553>

³⁶⁰ Одитно доказателство № 6

³⁶¹ Одитно доказателство № 3

³⁶² Одитно доказателство № 3

3, ал. 5 от Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН^{363,364}

Комуникацията между ФМФИБ ЕАД и УО, във връзка с подготовка на допълнителното споразумение, стартира още на 24.03.2020 г., но ФМФИБ ЕАД представя необходимите документи на УО два месеца и половина по-късно, с писмо от 01.06.2020 г.³⁶⁵ На УО е бил необходим още един месец за съгласуването им, или повече от три месеца са били необходими, за да стартира процедура за избор на финансови посредници, които евентуално биха проявили интерес към използване на финансовия инструмент за портфейлни гаранции. Самият процес по провеждане на процедурата след това, в т.ч. и преговорите за сключване на договори със заявите интерес търговски банки, е отнел около 100 дни³⁶⁶ Първият договор, с който финансовият инструмент става наличен/достъпен на пазара, е подписан през м. октомври 2020 г.

Продължителният процес от разработване на предложенията за използване на финансови инструменти до тяхното реално предлагане на пазара, не дава увереност, че е създадена ефективна организация, в т.ч. комуникация и координация за бърза и адекватна реакция в отговор на ситуацията, породена от пандемията, което води до забавяне на подпомагането на МСП.

2.2.1.2. Финансови инструменти, изпълнявани от Българска банка за развитие ЕАД

С приетата от ЕК Временна рамка за мерки за държавна помощ се определят възможностите, които държавите членки имат съгласно правилата на ЕС, за осигуряване на ликвидност и достъп до финансиране за предприятията, по-специално за МСП, които през периода на пандемията от COVID-10 са изправени пред внезапен недостиг на средства, за да им се даде възможност за възстановяване, в т.ч. мерки под формата на гаранции по заеми, субсидиран лихвен процент за заем и други.

Като част от мерките, които Министерският съвет предприема за преодоляване на икономическите последици от разпространението на COVID-19, на 24.03.2020 г. от министъра на икономиката са внесени проекти на актове, относно увеличаване на капитала на ББР ЕАД с до 500 000 хил. лв. чрез промени в бюджета на министерство на икономиката за 2020 г., като средствата от това увеличаване да се използват за мерки за подпомагане на икономиката.³⁶⁷ Към внесенния проект на нормативен акт са приложени и съгласувани от министъра на финансите Финансови обосновки³⁶⁸, в които е посочено, че средствата до 500 000 хил. лв. ще бъдат предоставяни на етапи, на база фактическо изпълнение в зависимост от нуждите за изпълнение на мерките и ще бъдат изразходвани след изготвяне от Българската банка за развитие ЕАД на подробен план от мерки и програми, който ще бъде представен за одобрение от Министерството на икономиката. Докладът на министъра на икономиката за внасяне на проекта на актове, не се основава на информация, данни и/или други анализи и доклади, разработени от Дирекция „Индустриални отношения и управление на държавното участие“ или други структурни звена в МИ, с цел мотивиране на предложението за увеличаване на капитала на ББР ЕАД с посочения размер, нито

³⁶³ Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на информационната система за управление и наблюдение на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове (ИСУН) и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН (Приета с ПМС № 243 от 20.09.2016 г., обн., ДВ, бр. 76 от 30.09.2016 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 35 от 30.04.2019 г.)

³⁶⁴ Одитно доказателство № 17, т. 17.2.; т. 17.3; т. 17.8; т. 17.18.

³⁶⁵ Одитно доказателство № 17 т. 17.2.; т. 17.3; т. 17.8; т. 17.18.

³⁶⁶ Одитно доказателство № 6

³⁶⁷ Одитно доказателство № 4 и Одитно доказателство № 15

³⁶⁸ Одитно доказателство № 15 и Одитно доказателство №.... Писмо 2 МИ, CD към писмо МИ, изх.№92-00-138/10.03.2021 г. – т.2 от Финансова обосновка.

съдържа предложение за мерки за преодоляване на последствията от настъпващата финансово-икономическа кризата, както и механизмът за тяхното изпълнение. В доклада липсва и предложение за вида на подкрепата, която ББР ЕАД следва да предостави на целевите потребители.

Внесеното от министъра на икономиката предложение е разгледано на заседание на МС, проведено на 25.03.2020 г., като по време на заседанието е направено устно предложение³⁶⁹ от министъра на финансите първоначално предложеният размер за увеличаване на държавното участие в банката да се допълнен с още 200 000 хил. лв. с оглед изпълнението на мерки, свързани с кредитите в подкрепа на физически и самоосигуряващи се лица. Това изменение е отразено в окончателното предложение³⁷⁰, с което размерът за увеличаване държавното участие в капитала на банката е вече до 700 000 хил. лв., като увеличението е с повече от 100 на сто спрямо регистрирания към момента капитал на банката от 601 774 хил. лв.

В резултат е прието ПМС № 52 от 26.03.2020 г. за одобряване на промени по бюджета на Министерството на икономиката за 2020 г. за увеличаване капитала на Българската банка за развитие ЕАД, за изпълнение на мерки за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от COVID-19, в т.ч. за издаване на портфейлни гаранции към търговските банки, които да им позволят да предоставят по-гъвкави условия за бизнес кредити за определен период. С постановлението са одобрени промени по бюджета на Министерство на икономиката за допълнителни плащания в частта на финансирането на бюджетното салдо за сметка на централния бюджет в размер до 700 000 хил. лв. за увеличаване капитала на банката, като се предвижда средствата да се предоставят на етапи в зависимост от нуждите за изпълнение на мерките за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от COVID-19 и предвиденото за това увеличаване на капитала на банката. Регламентирано е тези мерки и механизмът за тяхното изпълнение да се приемат с решение на Министерския съвет по предложение на министъра на икономиката след получаване на решение от ЕК във връзка с европейските правила за държавна помощ.

С Решение на Министерски съвет от 27.03.2020 г.³⁷¹ е дадено съгласие за увеличаване на акционерното участие на държавата в капитала на банката чрез парични вноски, като конкретният размер на всяко увеличение на капитала се определя от министъра на икономиката след мотивирано предложение от банката. Налице е изрична разпоредба, средствата от увеличаването на капитала да се използват само за изпълнение на мерки за подпомагане на икономиката във връзка с епидемията от COVID-19.³⁷² Министърът на икономиката е определен за администратор на държавна помощ – пряко и чрез Банката за възстановяване и развитие ЕАД.³⁷³

Във връзка с разпоредбата в ПМС № 215 от 2020 г. за представяне от ББР ЕАД на мотивирано предложение до министъра на икономиката за определяне на конкретен размер за увеличаване на капитала в зависимост от нуждите за изпълнение на мерките, на 31.03.2020 г. в министерството постъпва предложение³⁷⁴ от страна на банката с искане за еднократно увеличаване капитала на банката, като в случай на невъзможност за превеждане на цялата сума преди подаването на заявление за вписване на увеличаването на капитала в търговския регистър първоначално да бъдат преведени 175 000 хил. лв., а остатъкът от 525 000 хил. лв. да бъде преведен във възможно най-кратък срок. На 2.04.2020 г. е проведено извънредно общо събрание на акционерите на банката и е взето решение за

³⁶⁹ Точка 23 от Стенограма от заседание на МС от 25 март 2020 г. http://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=VP6z9dKoKo5X5omfgyEOUw

³⁷⁰ Одитно доказателство № 15 По Писмо 2 ББР №04-00-22 от 26.03.2020г., т.1.1. Одитно доказателство № 2, т. 2.3.

³⁷¹ Решение № 215 на МС от 27.03.2020 г. за увеличаване на акционерното участие на държавата в капитала на "Българска банка за развитие" АД, гр. София

³⁷² чл. 1, ал. 2 от ПМС № 52 от 2020 г.

³⁷³ чл. 1, ал. 3 от ПМС № 52 от 2020 г.

³⁷⁴ Одитно доказателство № 4

увеличаване на капитала със 700 000 хил. лв., като министърът на икономиката следва да внесе в 14 дневен срок от датата на общото събрание – 175 млн. лв. (25 на сто от номиналната стойност на всяка нова акция), а останалата част от 525 млн. лв. - в срок до 6 месеца от датата на решението.³⁷⁵ Към датата на вземане на решението на Общото събрание за увеличение на капитала на ББР ЕАД, все още не е представено предложение до министъра на икономиката за мерки за подкрепа и съответно не е уведомена ЕК, с което не са спазени условията за увеличение на капитала, определени в ПМС № 52 от 2020 г. и РМС № 2015 от същата година.

От министъра на финансите³⁷⁶ е издадена заповед на 9.04.2020 г. за извършване на промени по централния бюджет и увеличаване на бюджетното взаимоотношение с бюджета на Министерство на икономиката за 2020 г. за 175 000 хил. лв.³⁷⁷, а на 30.04.2020 г. – заповед за 525 000 хил. лв.^{378;379} Предоставянето на пълния размер на средствата, необходими за увеличение на капитала на ББР ЕАД по бюджета на Министерството на икономиката преди изтичането на посочените в решението на Общото събрание на ББР ЕАД 6 месеца, е поради проведен избор на банки като финансови посредници през периода 12-14.05.2020 г. и поетите от тях ангажименти за предоставяне на гаранции по кредитни портфейли.³⁸⁰

Решенията на правителството, свързани с одобряване на мерките за въвеждане на подкрепа чрез финансови инструменти, изпълнявани от ББР ЕАД, са осъществени в периода 26 март – 11 май 2020 г., с което са предприети своевременни действия.

Предприетите действия по управление на ББР ЕАД от страна на министъра на икономиката като представител на държавата в общото събрание във връзка с увеличението на капитала не са достатъчно аргументирани, което води до риск за ефективното управление на публичния ресурс.

2.2.2. Планирани и въведени мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с финансови инструменти

2.2.2.1. Финансови инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД

Първият финансов инструмент, който е одобрен по ОПИК 2014-2020 за подкрепа в условията на COVID-19, е по операция „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19“ в рамките на инвестиционен приоритет 2.2. „Капацитет за растеж на малките и средни предприятия“ с цел подпомагане на МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19^{381,382}

Таблица № 19 Финансов инструмент „Портфейлни гаранции“ – основна информация

Финансов инструмент	Вид	Бюджет	Статус
Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19	Гаранции	85 000 хил. евро	Избрани са девет търговски банки, с осем от които е подписано споразумение
Източник: ФМФИБ ЕАД			

³⁷⁵ Одитно доказателство № 4

³⁷⁶ Одитно доказателство № 2

³⁷⁷ Одитно доказателство № 2

³⁷⁸ Одитно доказателство № 2

³⁷⁹ Одитно доказателство № 4

³⁸⁰ Одитно доказателство № 4

³⁸¹ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opic/docs/2020-07/4_Pril.%205.1_Selection%20criteria_PCG_fin_1.pdf

³⁸² Приложение № 6

Гаранционният инструмент е нов, изпълнява се по правилата на ЕК за помощта *de minimis*, съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на ЕК³⁸³, и е одобрен от ЕК на 1.07.2020 г.³⁸⁴

За втория инструмент „Фонд/ове за рисков капитал“, са приети изменени методология и критерии за подбор на операции по финансовите инструменти „Фонд/ове за промотиране на предприемачеството и предоставяне на първоначално финансиране за устойчиво развитие (Фонд/ове за ускоряване и за начално финансиране)“ на 26.08.2020 г.³⁸⁵.

Посоченият режим на държавна помощ и за двата инструмента предвижда изпълнение в съответствие с раздел 2.1 от Насоките относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране и схемата за държавна помощ³⁸⁶, одобрена от ЕК по Временната рамка.³⁸⁷

Таблица № 20 Финансови инструменти с дялови и квазидялови инвестиции – основна информация

Финансов инструмент	Вид	Бюджет	Статус
Фонд за ускоряване и начално финансиране	Дялово и квазидялово участие	55 000 хил. евро (първоначален) Увеличен на 75 650 хил. евро във връзка с трансформирането на Фонд за технологичен трансфер	Възложен на три посредника: В инвестиционен период
Фонд за рисков капитал	Дялово и квазидялово участие	25 млн. евро (първоначален) Увеличен на 34 370 хил. евро във връзка с трансформирането на Фонд за технологичен трансфер	Възложен на един финансов посредник -

Източник: ФМФИБ ЕАД

Финансовите инструменти, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД, са въведени близо седем месеца след обявяване на извънредното положение в страната и не могат да бъдат оценени като своевременни, тъй като единият от инструментите е адаптиран въз основа на съществуващ и не се е налагало извършването на избор на нови финансови посредници.³⁸⁸

2.2.2.2. Финансови инструменти, изпълнявани от Българската Банка за развитие ЕАД

Съгласно действащата нормативна рамка в областта на държавните помощи³⁸⁹, администраторът на помощ определя предварително целите и разработва съдържанието, параметрите и механизмите за предоставяне и контрол на всяка нова държавна помощ, която възнамерява да предостави и изготвя Уведомлението до ЕК, което се представя чрез Министерство на финансите.

До Европейската комисия е изпратено уведомление само за една мярка, с която се предвижда държавна помощ под формата на гаранции, като мярката е разработена при условията на Временната рамка и по-конкретно в съответствие с изискванията, посочени в раздел 3.2. – „Помощ под формата на гаранции по заемите“ и раздел 3.4. „Помощ под формата на гаранции и заеми, отпуснати чрез кредитни институции или други финансови институции“³⁹⁰. В уведомлението са представени рамковите параметри на мярката, както и друга необходима информация, посочена в утвърдения от ЕК формат/образец за

³⁸³ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*

³⁸⁴ Одитно доказателство № 6

³⁸⁵ <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-87.pdf> - изменена методология ФУНФ; <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-88.pdf> - изменена методология Рисков капитал

³⁸⁶ Одитно доказателство № 4

³⁸⁷ Одитно доказателство № 6

³⁸⁸ Одитно доказателство № 3; Приложение № 5

³⁸⁹ чл.13 от Закон за държавните помощи; чл.1 от Правилник за прилагане на Закона за държавните помощи

³⁹⁰ Раздел 3.2. и раздел 3.4. от Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на епидемичен взрив от COVID-19, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.CI.2020.091.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2020:091:TOC> и изменение, публикувано на адрес: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0404\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0404(01)&from=EN)

уведомление. Уведомлението е изготвено от ББР ЕАД, като за разработване на мярката, банката е осъществила оперативна експертна комуникация и предварителна консултация с експерти от ЕК. Във връзка с пандемията и за експедитивност от страна на ЕК е създадена точка за контакти на отделните държави, като по този начин е дадена възможност за предварително изясняване на мерките и правилното им планиране.³⁹¹ Изготвеното уведомление за разработената от банката мярка е представено на Министерство на финансите за съгласуване в изпълнение на чл. 22, ал. 3 от ЗДП³⁹². Министерството на финансите в изпълнение на функциите по Закона за държавните помощи (ЗДП) на 07.04.2020 г. процедира уведомлението до ЕК чрез електронната системата на ЕК³⁹³. С Решение на ЕК от 8 април 2020 г. предложената схема за публични гаранции в размер на 500 000 хил. лв. е одобрена, като ЕК приема, че тя е държавна помощ, съвместима с разпоредбите за вътрешния пазар^{394,395}

След одобрението на схемата, от ББР ЕАД стартира подготовка за разработване на конкретна програма въз основа на параметрите на схемата за публични гаранции³⁹⁶. ББР ЕАД представя на вниманието на министъра на икономиката програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността³⁹⁷, с писмо, в което се посочва, че е предвидено по програмата да кандидатстват микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията, на които ще се отпускат кредити от търговски банки, а ББР ЕАД ще предоставя портфейлни гаранции с определен гаранционен процент от формираните от банките портфейли с допустими кредити.^{398,399}

С РМС № 257 от 14.04.2020 г. и РМС № 310 от 07.05.2020 г. са одобрени програмите съответно за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд в условията на пандемията и за портфейлни гаранции за подкрепа на ликвидността на МСП, с цел да се подпомогнат засегнатите от икономическите последици от пандемията физически лица и МСП и програмите са възложени за изпълнение на ББР ЕАД⁴⁰⁰. Рамковите параметри на двете програми са одобрени на заседания на Управителния съвет ББР ЕАД до края на м. април 2020 г.⁴⁰¹ От Министерството на икономиката не е представена информация за разработени доклади/анализи до министъра на икономиката във връзка с предоставянето на държавна подкрепа за МСП чрез ББР ЕАД, аналогични на докладите, представяни за разпределението на ресурса по ОПИК 2014 - 2020.

Допълнително, през м. ноември 2020 г., с решение на Министерски съвет⁴⁰², са одобрени изменения в Програмата за портфейлни гаранции за подкрепа на ликвидността на МСП и в тази връзка са разпоредени действия на министъра на икономиката и ББР ЕАД за уведомяване на ЕК. Промените са свързани с увеличение на обхвата на програмата, като са добавени и големите предприятия и е увеличен размера на кредитите, по които могат да бъдат предоставени гаранции – от 300 хил. лв. на 1000 хил. лв. за МСП и от до 2000 хил. лв. за големите предприятия. Проектът на Решение на Министерски съвет за изменение на РМС

³⁹¹ Одитно доказателство № 15

³⁹² Одитно доказателство № 2

³⁹³ Одитно доказателство № 2

³⁹⁴ съгласно чл. 107, параграф 3 буква б от ДФЕС

³⁹⁵ Одитно доказателство № 4

³⁹⁶ Одитно доказателство № 4

³⁹⁷ Одитно доказателство № 4

³⁹⁸ С решение на УС на ББР ЕАД от проведено на 27.04.2020 г. заседание са одобрени рамкови параметри на нов продукт „Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“

³⁹⁹ Одитно доказателство № 4

⁴⁰⁰ Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19 и Програма за гарантиране на безлихвените кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19

⁴⁰¹ Одитно доказателство № 6

⁴⁰² Решение № 797 на МС от 4 ноември 2020 г. за изменение на Решение № 310 на МС 2020 г. за одобряване на Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19 <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1326>

№ 310/2020 г. е съгласуван от министъра на финансите⁴⁰³ и е разработен във връзка с проучване, извършено от ББР ЕАД сред Асоциацията на банките в България относно одобряване на условията по Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, пострадали от извънредната ситуация и пандемията от COVID-19.⁴⁰⁴ В резултат, МС приема РМС № 797 от 04.11.2020 г. за изменение на условията за кандидатстване по Програма за портфейлни гаранции, с което кръгът от потенциалните ползватели на инструмента е разширен.

С решение на Министерски съвет № 194 от 5 март 2021 г.⁴⁰⁵ са одобрени промените в бюджетите на изпълняваните от ББР ЕАД програми, като бюджетът на програмата за гарантиране на безлихвени кредити е увеличен до 100 000 хил. лв., а бюджетът на програмата за портфейлни гаранции е намален със същия размер на средствата, независимо че в края на 2020 г. обхватът по отношение на кръга на потенциалните кредитополучатели по програмата за портфейлни гаранции е увеличен.

С РМС № 578 от 5.08.2021 г. се изменя Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19, като се дава възможност на ББР ЕАД да преразпределя част от средствата в рамките на одобрения бюджет по програмата за реализиране на други мерки за преодоляване на последствията от COVID-19, възложени за изпълнение от Министерския съвет на „Българска банка за развитие“ ЕАД.

Необходимостта от технологично време за изпълнение на всички стъпки до достигане на мярката на пазара – разработване в детайли на самата схема, избор на финансови посредници - търговски банки и сключване на съответните гаранционни споразумения с тях; създаване във всяка от банките на подходящата организация и ресурсна осигуреност (кадрова и техническа) на практика увеличават допълнително времето, през което мярката може ефективно да се предлага на пазара. В този смисъл разполагаемият ресурс по схемата би следвало да бъде съобразен с тези обективни обстоятелства, както и да отчете факта, че при въвеждането на схема, която е нова за българските условия липсва яснота доколко същата ще бъде припозната и търсена от страна на МСП.

2.2.3. Дизайн на мерките, предоставяни като финансови инструменти

Съгласно насоките на ЕК по отношение на държавните помощи под формата на гаранции във връзка с прилагане на чл. 107 и 108 от ДФЕС в т. 3.2. до т. 3.4. от Временната рамка за мерки за държавна помощ, държавната гаранция предоставя предимство на заемополучателя, тъй като му позволява да получи по-добри финансови условия за заем, отколкото обичайно съществуващите на финансовите пазари. Обикновено благодарение на държавната гаранция заемополучателят може да има по-ниски лихви и/или да му се налага да предостави по-ниски обезпечения. Така държавните гаранции могат да улеснят създаването на нов бизнес и да позволят на някои предприятия да съберат пари, за да започнат нови дейности. Държавната гаранция може да помогне на предприятията, изправени пред внезапен недостиг на ликвидност, като по този начин запази жизнеспособността им и предотврати изпадането в несъстоятелност. Един от посочените във Временната рамка специфични видове инструменти са гаранциите, предоставяни като

⁴⁰³ Одитно доказателство № 2

⁴⁰⁴ Одитно доказателство № 4

⁴⁰⁵ Решение №194 от 5 март 2021 г. за изменение и допълнение на Решение № 257 на Министерския съвет от 2020 г. за одобряване на Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19 и за възлагане изпълнението ѝ на „Българска банка за развитие“ АД, изменено с Решение № 408 на Министерския съвет от 2020 г., изменено и допълнено с Решение № 910 на Министерския съвет от 2020 г., и за изменение и допълнение на Решение № 310 на Министерския съвет от 2020 г. за одобряване на Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19 и възлагане изпълнението ѝ на "Българска банка за развитие" АД, изменено с Решение № 797 на Министерския съвет от 2020 г.

схема за подпомагане за осигуряване на ликвидност. Въз основа на този инструмент, могат да се предоставят гаранции на предприятия, като се спазват някои условия за продължителност, размер, основна транзакция, вид и/или размер на предприятията (като МСП).

2.2.3.1. Финансови инструменти, предоставяни от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД

2.2.3.1.1. Финансов инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19“

Методологията и критериите за подбор на операции по инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19“, наричан за краткост „Портфейлни гаранции с таван на загубите по ОПИК“ в рамките на Инвестиционен приоритет 2.2. „Капацитет за растеж на малките и средни предприятия“ са одобрени от КН на ОПИК 2014-2020 и на Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ (ОПИМСП) 2014-2020 с решение от 01.07.2020 г. Целта на мярката е подпомагане на МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19, а очакваните резултати предполагат осигуряване на достъп до финансиране на МСП за оборотни средства и/или средства за инвестиции, като по този начин подпомогне продължаване на дейността им и осигури достатъчна ликвидност за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

Инструментът се изпълнява в съответствие с Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18.12.2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от ДФЕС към помощта de minimis, който не изисква нотифициране на помощта пред ЕК⁴⁰⁶. Съгласно чл. 4, т. 6 от регламента, помощта под формата на гаранции се счита за прозрачна помощ de minimis, ако бенефициентът не е субект на процедура по обявяване в несъстоятелност и гаранцията не надхвърля 80 на сто от свързания с нея заем, като гарантираната сума е 1 500 000 евро (или 750 000 евро за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) и продължителността на гаранцията е пет години или гарантираната сума е 750 000 евро (или 375 000 евро за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) и продължителността на гаранцията е десет години.⁴⁰⁷

Бюджетът за изпълнение на финансовия инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите по ОПИК“ в комбинация с БФП под формата на лихвена субсидия (вкл. такси и разходи за управление) възлиза на 157 876 хил. лв., като приблизително 15 на сто от средствата, насочени към пазара, са заделени за предоставяне на лихвена субсидия.

Съгласно споразуменията с търговските банки, в качеството им на финансови посредници при изпълнението на инструмента „Портфейлни гаранции с таван на загубите“, максималният размер на гарантираната част от кредита не следва да надхвърли 1 500 000 евро, а продължителността на гарантирания кредит/лизинг не може да надвишава 120 месеца, включително потенциалния гратисен период при изплащане на заемите. Допустимите дейности са инвестиции в материални и/или нематериални активи и/или оборотен капитал на допустими крайни получатели, засегнати от кризата свързана с COVID-19. Споразуменията на търговските банки са съобразени и с изискванията на Временната рамка (т. 3.2. параграф 25), като е определена максимална продължителност на срока за погасяване на гарантираните кредити за оборотни средства на предприятията от 60 месеца.⁴⁰⁸

⁴⁰⁶ Чл. 7, параграфи 2 и 3 на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis

⁴⁰⁷ Приложение № 6

⁴⁰⁸ Одитно доказателство № 6,

Предприятията, които могат да се възползват от мярката, следва да отговарят на следните условия:

- да са микро-, малки или средни предприятия по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО и на Закона за малките и средните предприятия;
- да са търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите;
- да не извършват дейност в сектора на рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета, освен при ограниченията на Регламент (ЕС) № 1407/2013; да не извършват дейност в областта на първичното производство на селскостопански продукти освен при ограниченията на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
- да отговарят на всички относими изисквания на приложимото законодателство.⁴⁰⁹

Финансовият инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите по ОПИК“, реализирана в партньорство с банките, има следните основни предимства:

- широк достъп до бизнес кредити, без изискване за материални обезпечения; необезпечен кредит, с изключение на лични гаранции, предоставени от собствениците;
- възможност за договаряне на 12-месечен гратисен период;
- разсрочване на изплащането до 84 месеца;
- възможност за получаване на финансиране в размер до 3 000 хил. лв. и до 70 на сто от оборота за 2019 г. или 2020 г., според това за коя от годините оборотът е бил по-голям.

- не се дължи лихвена премия от крайните получатели;

- ресурсът е достъпен във всички клонове на осемте банки-партньори на ФМФИБ ЕАД, с които са подписани споразумения за прилагане на финансовия инструмент⁴¹⁰.

Дизайнът на мярката „Портфейлни гаранции с таван на

Таблица № 21 Сключени споразумения с финансови посредници за подпомагане на МСП с финансовия инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите по ОПИК“

Банка	Дата на подписване на споразумението
„Българо-Американска кредитна банка“ АД	12.10.2020 г.
„Токуда Банк“ АД	19.10.2020 г.
„Първа инвестиционна банка“ АД	23.10.2020 г.
„Търговска банка Д“ АД	11.11.2020 г.
„Обединена българска банка“ АД	18.12.2020 г.
„Райфайзенбанк (България)“ АД	22.12.2020 г.
„Юробанк България“ АД	21.12.2020 г.
„Банка ДСК“ АД	07.01.2021 г.

Източник : ФМФИБ ЕАД

загубите за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19“, финансирана по ОПИК 2014-2020, е съобразена с изискванията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 и Временната рамка и осигурява подходящо подпомагане на микро-, малки или средни предприятия в условията на пандемията от COVID-19.

2.2.3.1.2. Дялови и квази-дялови инструменти

а) Фондът за начално и ускорено развитие⁴¹¹ е инструмент, чрез който се предоставят дялови и квази-дялови инвестиции, осигуряващи капитал за предприятия в ранен етап на развитие.

Целите на инструмента са:

- насърчаване на предприемачеството в България и улесняване на достъпа до финансиране на малките и средни предприятия в начален етап на тяхното развитие;
- създаване и развитие на нови устойчиви бизнеси;
- успешно изпълнение на нови бизнес идеи, основани на иновациите;
- повишаване на активността и развитие на предприемаческата екосистема в България;
- създаване на добавена стойност за предприятията, в които се инвестира.

⁴⁰⁹ Одитно доказателство № 6

⁴¹⁰ <https://www.fmfib.bg/bg/fi/20-dalgovi-instrumenti/15-portfeylna-garantsiya-s-tavan-na-zagubite-za-preodol'yavane-na-posledstviyata-ot-covid19> Приложение № 9

⁴¹¹ <https://www.fmfib.bg/bg/fi/21-equity-and-quasiequity-investments/10-seedacceleration-and-startup-fund>

б) *Фондът за рисков капитал*⁴¹² е насочен към МСП, които също са на ранен етап от своето развитие, но са и с висок рисков профил, тъй като осъществяват дейността си в областта на развойната дейност и иновациите, високите технологии и предприемачеството; ИКТ-услугите и електронната търговия и др.

Целите на инструмента са:

- подкрепа на предприемаческата екосистема в България;
- подпомагане на високотехнологични компании, които имат нужда от финансиране, за да утвърдят и разширят дейността си;
- подобряване на достъпа до капитал за комерсиализация на разработените продукти, както и на цялостния капацитет за постигане на по-висок ръст, включително чрез прилагане на иновации.

Двата финансов инструмента (Фонд за начално и ускорено развитие и Фонд за рисков капитал) се изпълняват чрез финансови посредници, които осъществяват дялови и квази-дялови инвестиции. Инструментите, съгласно раздел 3.1, т. 22 от Временната рамка за мерки за държавна помощ, предоставят помощ на МСП под формата на държавна подкрепа, съвместима с вътрешния пазар, съгласно чл. 107, параграф 3, буква „б“ от ДФЕС, с основни параметри: общият размер на помощта не надвишава 800 000 евро на предприятие, като помощта може да бъде предоставена под формата на преки безвъзмездни средства, данъчни и платежни предимства или други форми, като например подлежащи на възстановяване аванси, гаранции, заеми и собствен капитал, при условие че общата номинална стойност на тези мерки не надхвърля 800 000 евро на предприятие. Помощта не може да бъде предоставяна на предприятия, които вече са били в затруднено положение към 31.12.2019 г. (с третото изменение на Временната рамка е разрешено за микро- и малки предприятия, тъй като ЕК счита, че те не биха нарушили конкуренцията на пазара, за разлика от средните и големите предприятия).

2.2.3.2. Финансови инструменти, изпълнявани от Българска банка за развитие ЕАД

Програмата „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“, изпълнявана като финансов инструмент, е одобрена от МС на 7.05.2020 г., с бюджет от 500 000 хил. лв.⁴¹³ Целта на програмата е ББР ЕАД да предостави гаранции в полза на търговските банки, които от своя страна да формират портфейли от кредити към микро-, малки, средни и големи предприятия, пострадали от избухването на COVID-19, като осигурят ликвидност на кредитополучателите, въпреки затрудненото им положение, да им изискват намалено обезпечение, от 0 до 50 на сто от размера на кредитите и да намалят приложимия годишен лихвен процент с 0,8 на сто.⁴¹⁴

Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19, приета на 14.04.2020 г., е с бюджет 200 000 хил. лева⁴¹⁵. Програмата е насочена към подкрепа на лица на трудов договор и самоосигуряващи се лица, земеделски производители, сезонни работници, които са преустановили дейността си.

Съгласно действащата нормативна рамка в областта на държавните помощи⁴¹⁶, администраторът на помощ определя предварително целите и разработва съдържанието,

⁴¹² <https://www.fmfb.bg/bg/fi/21-equity-and-quasiequity-investments/13-venture-capital-fund>

⁴¹³ Решение № 310 от 7 май 2020 г. за одобряване на Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19 <https://coronavirus.bg/bg/merki/ikonomicheski#>

⁴¹⁴ Приложение № 6

⁴¹⁵ Решение № 257 на МС от 14.04.2020 г. за одобряване на Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19 <https://coronavirus.bg/bg/merki/ikonomicheski#>

⁴¹⁶ чл. 13 от Закон за държавните помощи; чл. 1 от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи

параметрите и механизмите за предоставяне и контрол на всяка нова държавна помощ, която възнамерява да предостави, като планираните мерки се оформят така, че да съдържат най-малко информация за:

- правното основание на мярката;
- описание на целите на мярката и обосновка за избора на режим по държавните помощи или минималните помощи;
- условията за кандидатстване, предоставяне и изпълнение по съответната мярка;
- допустимите и недопустимите дейности, разходи, получатели и партньори;
- начина и информационните източници, чрез които се контролира наличието и изпълнението на условията, имащи отношение към държавните помощи/минималните помощи;
- акта, с който се предоставя помощта;
- размера на помощта в стойностно и процентно изражение;
- източника на финансиране.

а) Информация за разглежданите от Министерство на икономиката варианти по отношение на броя, вида и индикативния бюджет на програмата „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“, която правителството възнамерява да изпълнява чрез ББР ЕАД, както и за предвидения режим на държавна помощ, условията за допустимост на получателите на помощта и конкретните параметри на мерките първоначално е представена в публикувано на 8.04.2020 г. на интернет страницата на ЕК решение на ЕК във връзка с отправено уведомление от българска страна. Мярката е представена на български език в Единния информационен портал за COVID-19 и на страницата на ББР ЕАД.⁴¹⁷

При оценката на предложената програма, от ЕК е установено, че тя представлява държавна помощ по смисъла на чл. 107, параграф 1 от ДФЕС⁴¹⁸, тъй като:

- се финансира с държавен ресурс – Централния бюджет и ще се администрира от държавната банка – ББР ЕАД⁴¹⁹;

- с нея се предоставя предимство на крайните получатели, изразяващо се в намалени обезпечения по кредитите и по-ниски нива на рисковите премии отколкото тези бенефициенти биха получили при нормални пазарни условия;⁴²⁰

- мярката е селективна, тъй като поставя в по-благоприятна положение определени групи предприятия – МСП и по-специално тези, които имат затруднения във връзка с COVID-19;⁴²¹

- влияе на конкуренцията, давайки конкурентно предимство на получателите, а така също и може да повлияе на търговията между държавите членки^{422, 423}.

Предвидено е програмата „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“ да се изпълнява при режим на държавна помощ, базиращ се на приетата от ЕК Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19⁴²⁴. Сроктът за изпълнение на програмата е

⁴¹⁷ Одитно доказателство № 2

⁴¹⁸ SA.56933 (2020/N) – т. (36)

⁴¹⁹ SA.56933 (2020/N) – т. (32)

⁴²⁰ SA.56933 (2020/N) – т. (33)

⁴²¹ SA.56933 (2020/N) – т. (34)

⁴²² SA.56933 (2020/N) – т. (35)

⁴²³ Одитно доказателство № 2

⁴²⁴ Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19, приета на 19 март 2020 г. (С (2020), 1863) публикувана на интернет адрес: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.CL.2020.091.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2020:0911:TOC> и нейното изменение, (С (2020) 2215), прието на 3 април 2020 г., публикувано на адрес: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0404\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0404(01)&from=EN)

съобразен с указания във Временната рамка срок – 31.12.2020 г., който впоследствие удължен с изменения на същия документ. Програмата е разработена при спазване на изискванията за специфичните категории държавна помощ, посочени в т. 3.2. от Временната рамка – „Помощ под формата на гаранции по заемите“ и т.3.4. от Временната рамка - „Помощ под формата на гаранции и заеми, отпускани чрез кредитни институции или други финансови институции“⁴²⁵. *Посочените от българската страна параметри на предвидената за въвеждане мярка за държавна помощ са оценени от ЕК като отговарящи на всички условия на Временната рамка*⁴²⁶, *респ. ЕК приема мярката за съвместима с правилата за вътрешния пазар*⁴²⁷.

б) Въз основа на одобрените от ЕК рамкови параметри за предоставяне на държавна помощ, от ББР ЕАД са извършени действия по разработване на „нов банков продукт“, чрез който банката да реализира предвидената програма за предоставяне на гаранции по заеми, отпускани от кредитни или други финансови институции. Параметрите на разработения продукт отразяват заявеното в уведомлението до ЕК намерение за нова държавна помощ, като е налице конкретизация по някои от тях, които са заявени опционално, а други са прецизирани, като има и известни допълнения:

- предвидено е гаранциите по заеми да се предоставят само на портфейлна база, като не се прилага и другата разглеждана възможност за издаване и на индивидуални гаранции по заеми;

- от разглежданите възможности за пренасяне на произтичащото от гаранцията предимство към крайния получател е избрана опцията банките да намалят размера на обезпечението, изисквано от кредитополучателите, като този размер може да бъде максимум 20 на сто от размера на заема;

- не е включена предвидената първоначално възможност да не се изисква никакво обезпечение по заеми за оборотен капитал в размер до 100 хиляди лева;

- максималният размер на отпусканите на допустим бенефициент заеми е намален на 300 хил. лв., спрямо първоначално разглеждания размер от 2 000 хил. лв.;

- предвидено е банките да формират два под-портфейла: с нови кредити, за които е възможен гратисен период за плащания по главница и лихва до 36 месеца; със съществуващи кредити и до 3 месеца гратисен период за плащане на главница и лихва и за още до 3 месеца гратисен период за плащане на главница;

- предвидено е отпусканите от банките заеми да бъдат само за оборотни нужди, като не са включени и инвестиционните заеми, които първоначално са били предвидени.⁴²⁸

Предприятията, които могат да се възползват от мярката следва да отговарят на следните условия:

- микро-, малки и средни предприятия в съответствие със Закона за малките и средните предприятия, регистрирани в България, които търпят неблагоприятни икономическите последици от разпространението на епидемия от COVID и които имат:

- спад на оборота след първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период в 2019 г. (въз основа финансови отчети на дружеството); или

- наличие на вземания от клиенти, които не са получени/суми, неразплатени към доставчици, след 01.03.2020 г. (въз основа на финансови отчети на дружеството); или

- прекратени доставки от внос, необходими за дейността на предприятието- след 01.01.2020 г., отменени договори за износ; или

⁴²⁵ (41) от публичната версия на решението на ЕК - Brussels, 8.04.2020 C(2020) 2342 final - State Aid SA.56933 (2020/N) – Bulgaria COVID-19: intermediated SME loan guarantee program https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202015/285460_2146849_41_2.pdf
https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56933

⁴²⁶ SA.56933 (2020/N) – т. (42)

⁴²⁷ SA.56933 (2020/N) – т.5 Заключение

⁴²⁸ Приложение № 6

- случаи на болест и самоизолация на служителите, общо намаление на броя на заетите лица, затворени производствени съоръжения, помещения и офиси.

Други параметри на програмата „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“ са:

- финансираните разходи трябва да са пряко свързани със стопанската дейност на предприятията;

- няма ограничение за минимален или максимален срок на кредитите, но гаранцията от ББР ЕАД ще е 6-годишна.

- лихвените условия се определят по правилата на банките-партньори, като банките ще намаляват с 0,8 % определения от тях стандартен лихвен процент, преди да предоставят финансирането.

Програмата „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“ запазва посочения в уведомлението до ЕК широк набор от критерии с оглед определянето на крайните кредитополучатели, за разлика от финансовия инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите“, разработен от ФМФИБ ЕАД и финансиран по ОПИК 2014-2020, при който липсва изискване, крайните кредитополучатели да доказват затруднения в резултат от пандемията.^{429 430}

в) В разработения от ББР ЕАД продукт „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“ е предвидено и заплащане от страна на крайните получатели на гаранционна такса/премия, за разлика от продукта на ФМФИБ ЕАД, където такава такса/премия не е предвидено да се начислява.⁴³¹

В процеса на изпълнение на Програмата за портфейлните гаранции от ББР ЕАД е установено бавно разгръщане на нейния потенциал и „на фона на краткия срок за формиране на портфейлите от кредити до края на 2020 г. е идентифицирана необходимост от вземане на мерки, целящи забързване на процеса по алокиране и увеличаване на броя на възползващи се финансиране предприятия“.⁴³²

През м. септември 2020 г., ББР ЕАД инициира чрез Асоциацията на банките в България (АББ) допитване (маркет тест) до нейните членове как програмата може да стане „по-продаваема“ за самите тях и да достига по-бързо и по-ефективно до нуждаещия се от ликвидност бизнес.⁴³³ На база на предложенията от АББ; измененията на Временната рамка – удължаване на срока и въвеждане на допустимост за държавна подкрепа на МСП, които са били в затруднения и към 31.12.2019 г. и извършен анализ на резултатите от ежедневните наблюдения по прилагане на финансовия инструмент от ББР ЕАД, са изготвени предложения за съществени промени в Програма „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“. Измененията целят преодоляване на несъвършенствата и оптимизиране на нейния полезен ефект в условията на продължаващата пандемия. С измененията се:

- разширява обхвата на инструмента по отношение на осигуряването на ликвидност и на големите предприятия;

- увеличава абсолютния максимален размер на кредита към едно и свързани лица от 300 хил. лв. на 1 млн. лв. за МСП и до 2 млн. лв. за големи предприятия;

⁴²⁹ Одитно доказателство № 4

⁴³⁰ Приложение № 6

⁴³¹ Одитно доказателство № 4

⁴³² Одитно доказателство № 4

⁴³³ Решение № 797 на МС от 4 ноември 2020 г. за изменение на Решение № 310 на МС 2020 г. за одобряване на Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19 <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1326>

- увеличава лимита на гаранционни плащания от 30 на сто до 50 на сто и срока на предоставената гаранция – от 5 на 6 години;
- увеличава процента обезпеченост, който се изисква от крайните кредитополучатели от 20 на сто на 50 на сто;
- въвежда изискване поне 60 на сто от формираните от всяка от търговските банки портфейли с кредити по Програмата да са предоставени на МСП.

Предложенията са одобрени с решение на УС и са изпратени на 26.10.2020 г. на министъра на икономиката за внасяне на предложения за изменение на РМС № 310 от 2020 г.⁴³⁴

Общата стойност на гаранцията по кредитите към 31.03.2021 г. достига до 150 000 хил. лв. или възлиза на едва 30 на сто от разполагаемия ресурс по финансовия инструмент.⁴³⁵

С промените в програмата за портфейлни гаранции, изпълнявана от ББР ЕАД, по отношение на разширяване на обхвата и увеличаване процента обезпеченост, който се изисква от крайните кредитополучатели, не се постига оптимизиране на нейния полезен ефект в условията на продължаващата пандемия, предвид резултатите от прилагане на инструмента, постигнати към края на одитирания период.

г) Програмата на ББР ЕАД за безлихвени кредити на физически лица дава повече възможности и за включване на сезонните работници и младежите, започнали трудовата си дейност през 2020 г., които имат поне 3 месеца трудово правоотношение в периода между 01.01.2020 г. и датата на кандидатстване за кредит.⁴³⁶ Документите се одобряват от търговските банки, след което веднъж дневно, или с друга честота, в ББР ЕАД се изпраща нотификация за всеки сключен договор с правоимащо лице. ББР ЕАД възстановява на търговските банки разходи по събиране на станалите изискуеми в цялост вземания по кредити, включващи разходи, платими към съдилищата във връзка със заповедните производства, таки платими на съдебни изпълнители за образуване и водене на изпълнително дело:

- за не повече от 10 на сто от размера на всяко одобрено финансиране или
- за не повече от 10 на сто от одобрения гаранционен лимит на всяка търговска банка.

Банките, които отпускат заеми по програмата, са общо четири, две от които към 12.08.2021 г. са покрили целия лимит от кредитни сделки от гарантирания портфейл, съгласно сключеното с ББР ЕАД финансово споразумение.⁴³⁷

С приетите от МС през м. декември 2020 г. промени в програмата, насочена към подкрепа на лица на трудов договор и самоосигуряващи се лица, земеделски производители, сезонни работници, които са преустановили дейността си, се дава възможност за подкрепа на повече хора, включително такива, които веднъж са били в неплатен отпуск, оставали са без трудов договор и са били насочвани към бюрата по труда.

С РМС № 506 от 15.07.2021 г. е одобрено удължаване на срока за кандидатстване за кредити на физическите лица до 31.08.2021 г. или до изчерпване на гаранционните лимити за финансиране от страна на банките - партньори по програмата и междинно е увеличен и максималният размер на отпусканите кредити от 4500 лв. на 6900 лв.

2.2.4. Мониторинг и наблюдение на изпълнението на мерките

2.2.4.1. Съгласно Наръчника на ОПИК 2014-2020, мониторингът на изпълнението на финансовите инструменти се осъществява на три нива от УО на ОПИК 2014-2020, от

⁴³⁴ Т.2.9. от писмо МИ от 11 март 2021 и приложен CD към него

⁴³⁵ Одитно доказателство № 14

⁴³⁶ <https://bbr.bg/web/files/public/covid/uslovia-programa-za-fizicheski-litsa.pdf>

⁴³⁷ Одитно доказателство № 17

ФМФИБ ЕАД и от финансовите посредници.⁴³⁸ Дейностите по мониторинг включват наблюдение и анализ на месечна справка за напредъка; тримесечен отчет за инвестициите; преглед и административна проверка на докладите за напредъка, подавани от ФМФИБ ЕАД към УО на ОПИК 2014-2020. Проверките, извършвани от експертите от УО, следва да се документират в контролни листове, утвърдени с Наръчника на ОПИК 2014-2020. Извършването на проверка на годишния доклад за напредъка се документира с попълването на Контролен лист за проверка на доклад за напредъка. Със заповед на РУО е определен екип за подпомагане УО при осъществяване на функциите му по управление и контрол при прилагането на финансовите инструменти.⁴³⁹

В наръчника са предвидени и проверки на място, които УО следва да извършва при ФМФИБ ЕАД и при финансовите посредници - поне веднъж годишно, а при крайните получатели на помощта – само в случай на необходимост. При проверките на място УО извършва преглед на документацията, доказваща предоставянето на финансова подкрепа, както и проверка дали заложените резултати и показатели в договорите между финансовите посредници и крайните получатели са постигнати.⁴⁴⁰

Съгласно сключеното допълнително споразумение № 1 между УО и ФМФИБ ЕАД за изпълнение на финансовите инструменти за подпомагане на МСП, ФМФИБ ЕАД има задължение да осъществява мониторинг на изпълнението на финансовите инструменти и на оперативните споразумения с финансовите посредници. Цялата информация за изпълнението на финансовите инструменти, в т.ч. резултатите от извършения мониторинг ФМФИБ ЕАД следва да отчита и регистрира своевременно и надлежно в ИСУН 2020.⁴⁴¹ В срока на действие на всяко оперативное споразумение, ФМФИБ ЕАД следва да извърши поне по една проверка на място годишно при финансовите посредници и документална проверка на всеки шест месеца. Информацията, събрана в процеса на мониторинг, включително констатации, препоръки и проведени мерки за намаляване на риска следва да бъдат адекватно отразени в следващия шестмесечен и/или годишен доклад за напредъка, подавани от ФМФИБ ЕАД към УО. Въз основа на предоставената от финансовите посредници информация, ФМФИБ ЕАД съставя доклади и отчети, които се предоставят на УО на ОПИК 2014-2020.

Със сключеното допълнително споразумение между УО и ФМФИБ ЕАД⁴⁴² се извършва допълнение към подкрепящите документи, предвидени в споразумението за изпълнение на финансовите инструменти за периода 2014-2020, като са утвърдени нови образци на годишен и полугодишен доклад за напредъка, месечна справка за напредъка, полугодишна/годишна справка за напредъка⁴⁴³ и тримесечна справка за съкровищното управление. При попълване на справките за финансовите инструменти е предвидено разграничаване на информацията за гаранционния продукт за портфейлни гаранции и за финансовите инструменти за дялов капитал. В образците на справки, изготвени във връзка с приетите мерки за преодоляване на пандемията е предвидено разграничаване на характера на средствата при отпуснатите кредити на крайни получатели (за ликвидност или за инвестиционни цели) чрез посочването на кратко описание на инвестицията, както и посочването на аналитични данни за крайните получатели като ЕИК, сфера на дейност, категория – микро-, малко, средно. В справките за дялов капитал обаче не е заложено да се посочва информация за допълнителния ресурс, насочен към фондове за начален и за рисков капитал, като мярка в кризисната ситуация⁴⁴⁴.

⁴³⁸ Одитно доказателство № 3

⁴³⁹ Одитно доказателство № 3

⁴⁴⁰ Одитно доказателство № 3

⁴⁴¹ Одитно доказателство № 3

⁴⁴² Одитни доказателства № 6 и № 9

⁴⁴³ Одитни доказателства № 6 и № 9

⁴⁴⁴ т.2.4. (9) и т.2.7. (15)от Решение на ЕК С (2020) 2713 final
https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202018/285584_2151302_61_3.pdf

В Инвестиционната стратегия, приложена към подписаното между УО на ОПИК 2014 – 2020 и ФМФИБ ЕАД, допълнение към Финансовото споразумение, са включени целеви стойности за отделните финансови инструменти, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД. Показателите (индикатори) са част от одобрените от КН „Методология и критерии за подбор на операциите“ за всеки един от трите финансови инструменти, предвидени като мерки за подкрепа на икономиката в отговор на пандемията и които следва да осигурят проследяване на изпълнението на целите за 2023 г.:

Таблица № 22 Индикатори, заложиени за изпълнение на финансовите инструменти в ОПИК 2014-2020

Портфейлни гаранции за преодоляване на последствията от COVID-19 ⁴⁴⁵			
Очаквани резултати	Вид показател	Показател	Цел за 2023 г.
Да се осигури достъп до финансиране на МСП, което ще ги подкрепи за покриване на непосредствените им нужди от оборотни средства и/или от средства за инвестиции, като по този начин подпомогне продължаване на дейността им и осигури достатъчна ликвидност за преодоляване на кризата свързана с пандемията COVID-19	продукт	Частни инвестиции, допълващи Публичната подкрепа за Предприятията (различни от безвъзмездни средства)	не по-малко от 132 940 000 EUR
	продукт	Брой Крайни Получатели (предприятия), които получават финансова подкрепа, различна от безвъзмездни средства:	не по-малко от 220
Фондове за ускоряване и за начално финансиране ⁴⁴⁶			
Очакваните резултати от тези дейности са създаване на нови и устойчиви предприятия и работни места в тях чрез повишаване на предприемаческата активност, както и успешното реализиране на нови и перспективни бизнес идеи	продукт	Брой подпомогнати нови предприятия	304
	продукт	Брой на предприятията, получаващи подкрепа различна от безвъзмездни средства	401
	продукт	Ръст на заетостта в подпомогнатите предприятия	304
Фонд за рисков капитал ⁴⁴⁷			
Очакваните резултати са свързани с осигуряването на подходяща подкрепа и повишаване успеваемостта и устойчивостта на предприятията.	продукт	Брой на предприятията, получаващи подкрепа различна от безвъзмездни средства	20
	продукт	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятията (различни от безвъзмездни средства)	7 140 000 EUR

Източник: ОПИК 2014-2020

Разработени са документи, в които са въведени ясни отговорности и форми за взаимодействие, координация и контрол между органите, отговорни за управлението и изпълнението на мерките, предвидени за изпълнение чрез финансови инструменти. Определени са ред и начин за осъществяване на текущ и последващ мониторинг на изпълнението на въведените мерки на ниво УО, на ниво ФМФИБ ЕАД, на ниво финансови посредници. Създадени са достатъчно условия за осъществяване на ефективен мониторинг относно използването на финансовите инструменти от МСП.

⁴⁴⁵ Методология и критерии за подбор на операции https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opik/docs/2020-07/4_Pril.%205.1_Selection%20criteria_PCG_fin_1.pdf

⁴⁴⁶ <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-87.pdf> - изменена методология ФУНФ

⁴⁴⁷ <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-88.pdf> - изменена методология Рисков капитал

2.2.4.2. Редът за осъществяване на контрол и мониторинг по изпълнението на финансовите инструменти от ББР ЕАД е определен през м. януари 2021 г., около 9 месеца след обявяване на програмите за подпомагане на физически лица и МСП с финансови инструменти в условията на пандемията COVID-19 с разработването и приемането на „Правила за законодателството за държавни помощи“ в ББР ЕАД (версия 1.1 от 29.01.2021 г.)⁴⁴⁸ До приемането на Правилата за прилагане на законодателството за държавни помощи, банката е следвала приложимата нормативна уредба, включително „Временната рамка“, както и „Инструкция към търговските банки - партньори за прилагане на схема за държавна помощ по Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19“, която е имплементирана в сключените с търговските банки финансови споразумения. В образца на Финансово споразумение и приложенията към него⁴⁴⁹ е налице детайлна регламентация на правата и задълженията на ББР ЕАД и финансовите посредници по изпълнението на Програмата, в т.ч. правото на ББР ЕАД да извършва мониторинг и да получава информация, необходима за целите на докладване съгласно приложимите разпоредби по отношение на държавните помощи, за което търговската банка-партньор следва да осигури необходимото съдействие и информация. Българска банка за развитие ЕАД се задължава да извършва регулярно мониторинг на дейността на търговската банка-партньор на база отчетите за включени в портфейлите кредити, подавани ежемесечно/ на тримесечие от банката, както и чрез извършване на проверки на място (най-малко веднъж годишно по план), на извадков принцип или по конкретно възникнали казуси. Българска банка за развитие ЕАД следва да извършва и проверки на кредитните досиета на конкретни кредитополучатели по Програмата.⁴⁵⁰ На база на постъпилата информация от всички търговски банки, които участват в Програмата, ББР ЕАД следва да:

- а) предоставя на министъра на финансите годишен доклад за администрираните държавни помощи по Програмата в стандартизиран формат;
- б) въвежда информация за обявяване в регистъра, поддържан от Европейската комисия за осигуряване на прозрачност на държавните помощи;
- в) предоставя друга информация при поискване от министъра на финансите или Европейската комисия.

Взаимоотношенията между Министерство на икономиката и ББР ЕАД във връзка с отчитане изпълнението на Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия и Програмата за безлихвени кредити на физически лица не са изрично уредени в споразумение или друг документ, определящ правила и процедури за мониторинг и отчитане на изпълнението, което не подпомага управлението и контрола по изпълнението на финансовите инструменти от страна на министъра на икономиката.⁴⁵¹

От Министерството на финансите не са давани насоки/указания/инструкции на Министерство на икономиката и/или на ББР ЕАД във връзка с реализиране на Програмата. Министерство на финансите подчертава, че ББР ЕАД е лицензирана от БНБ да извършва дейностите по чл. 2, параграфи 1 и 2 от Закона за кредитните институции и е задължена да спазва всички пруденциални изисквания.⁴⁵²

За изпълнение на програмата „Портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро, малки и средни предприятия“ с финансовото споразумение, сключвано от Българска банка за развитие ЕАД с банките-партньори, е определен реда за

⁴⁴⁸ Одитно доказателство № 4

⁴⁴⁹ Одитно доказателство № 14 и Одитно доказателство № 15

⁴⁵⁰ Одитно доказателство № 14, т. 14.6.

⁴⁵¹ Одитно доказателство № 3

⁴⁵² Одитно доказателство № 4

осъществяване на мониторинг и контрол с оглед проследяване на изпълнението на заложените с програмата цели, но дейностите, свързани с наблюдението и отчитането на изпълнението на финансовите инструменти между ББР ЕАД и Министерството на икономиката не са изчерпателно регламентирани.

II. Изпълнение на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на последствията от COVID-19

1. БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

1.1. Обявяване на мерките, планирани в Индикативните годишни работни програми

Индикативната годишна работна програма (ИГРП) се изготвя в съответствие с ПМС № 162 от 2016 г.⁴⁵³, като изискванията за нейното разработване по ОПИК 2014-2020 са определени в Наръчника по ОПИК 2014-2020 г.⁴⁵⁴

През 2020 г. УО на ОПИК 2014-2020⁴⁵⁵ разработва и изменя ИГРП, като са ползвани съответните изискуеми и утвърдени от ресорния заместник министър-председател образци⁴⁵⁶. При извършваните актуализации на ИГРП са направени изменения и в процедурите за предоставяне на БФП, планирани по Приоритетна ос (ПО) 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“⁴⁵⁷.

Обявените мерки в подкрепа на МСП по ОПИК 2014-2020 г. са включвани текущо в ИГРП за 2020 г. след одобряването им от Комитета за наблюдение.⁴⁵⁸

Индикативната годишна работна програма за 2020 г. има три изменения⁴⁵⁹. В първото изменение⁴⁶⁰ на ИГРП за 2020 г. са включени две процедури за предоставяне на БФП, свързани с преодоляване на последствията от пандемията⁴⁶¹; във второто изменение⁴⁶² - още две допълнителни процедури за предоставяне на БФП, свързани с преодоляване на последствията от пандемията⁴⁶³. В третото изменение на ИГРП, общият брой на включените и обявени процедури по ПО 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ на ОПИК 2014-2020 г. към 31.12.2020 г.⁴⁶⁴, е 7, като една от тях не е свързана конкретно с мерки за подкрепа на предприятията за преодоляване на последиците от пандемията⁴⁶⁵. От включените в обхвата на одита 6⁴⁶⁶ процедури: 2 процедури са

⁴⁵³ чл. 26, ал. 1 от ПМС № 162 от 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от ЕСИФ за периода 2014-2020 г.

⁴⁵⁴ Одитно доказателство № 3..

⁴⁵⁵ Отдел „Програмиране и договаряне“ в Главна дирекция „ЕФК“ към Министерство на икономиката

⁴⁵⁶ <https://www.opic.bg/public/uploads/2020/09/igrp-26.pdf>

⁴⁵⁷ <https://opic.bg/>

⁴⁵⁸ <https://opic.bg/opik/igrp>; Приложение № 10

⁴⁵⁹ <https://opic.bg/opik/igrp>

⁴⁶⁰ Изменена ИГРП за предоставяне на БФП за 2020 г. по ОПИК 2014-2020, одобрена в рамките на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от Комитета за наблюдение, проведена в периода 24.06 – 06.07.2020 г.

⁴⁶¹ BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“; 2. BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“;

⁴⁶² писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020, проведена в периода 11–31.08.2020 г.

⁴⁶³ 3. BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията; Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на туризма (МТ)

⁴⁶⁴ Изменена Индикативна годишна работна програма, съгласувана от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 в рамките на Десетото официално заседание, проведено на 17.09.2020 г.

⁴⁶⁵ Развитие на устойчива бизнес среда чрез осигуряване на ефективен надзор в областта на контрола на качеството на течните и твърдите горива

⁴⁶⁶ 1. BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“; 2. BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“; 3. BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията; 4. BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“; 5. BG16RFOP002-2.083 Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“

предвидени за конкурентен подбор на проектни предложения и 4 процедури - чрез директно предоставяне на безвъзмездна помощ. Процедурата BG16RFOP002-2.094 "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)" не е обявена в ИГРП за 2020 г. Националната агенция за приходите е одобрена за конкретен бенефициент на прието чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от Комитета за наблюдение, проведена в периода 11–17 декември 2020 г.⁴⁶⁷

Към 29.03.2021 г. не е приета и обявена от УО на ОПИК 2014-2020 г. ИГРП за 2021 г.⁴⁶⁸, тъй като по ОПИК 2014-2020 не е наличен свободен остатъчен финансов ресурс за обявяването на нови процедури, които не са били вече включени в ИГРП за 2020 г. (напр. BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“).

С решения на Комитета за наблюдение към 31.03.2021 г. са одобрени следните мерки за предоставяне на БФП в подкрепа на микро-, малки и средни предприятия, засегнати от пандемията COVID-19:

Таблица № 23 Обявени процедури за предоставяне на БФП в периода м. 02.2020- 03.2021 г.

Процедура	Месец на обявяване	Бюджет (в лв.)
Подкрепа за микро и малки предприятия (ОПИК 2014-2020)	Май 2020 г. ⁴⁶⁹	173 000 хил. лв.
Подкрепа за средни предприятия (ОПИК 2014-2020)	Юли 2020 г. ⁴⁷⁰	200 000 хил. лв.
Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии (ИАНМСП)	Август 2020 г. ⁴⁷¹	9 180 хил. лв. (процедура от 2018 г.)
Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози (с конкретен бенефициент МТИТС)	Октомври 2020 г.	30 000 хил. лв.
Подкрепа за МСП от туристическия сектор (с конкретен бенефициент Министерството на туризма)	Октомври 2020 г. ⁴⁷²	10 000 хил. лв.
Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки (с конкретен бенефициент НАП) ⁴⁷³	Декември 2020 г. ⁴⁷⁴	156 000 хил. лв.
Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	Февруари 2021 г.	78 233 хил. лв. (REACT EU)
Източник: ИСУН 2020		

а) На 12.05.2020 г. или два месеца след обявяване на извънредното положение, УО на ОПИК 2014-2020, обявява първата мярка за кандидатстване за подкрепа на МСП - BG16RFOP002-2.073^{475,476}.

В изпълнение на изискванията на чл. 26, ал. 4 от ЗУСЕСИФ, проектът на документи (Условията за кандидатстване с пакета документация)⁴⁷⁷ са публикувани на интернет

⁴⁶⁷ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opik/docs/2020-12/3_Protokol%20for%20Internet.pdf

⁴⁶⁸ <https://opik.bg/opik/igrp>

⁴⁶⁹ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podborbg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-na-proekti-bg16rfop002-2073-p>

⁴⁷⁰ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podbor-na-proekti-bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

⁴⁷¹ https://www.eufunds.bg/bg/opik/node/55_лклоб...8мммк25

⁴⁷² <https://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/opik-2014-2020/kandidatsvane-po-procedura-bg16rfop002-2092-podkrepa-na-predpriyatiya>

⁴⁷³ <https://nra.bg/page?id=813>

⁴⁷⁴ <https://opik.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemicni-merki-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prihodite-nap>

⁴⁷⁵ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID“

⁴⁷⁶ със Заповед № РД-16-375 от 12.05.2020 г. на УО на ОПИК 2014-2020 г. <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podborbg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-na-proekti-bg16rfop002-2073-p>

⁴⁷⁷ <https://opik.bg/public/protseduri-opik/podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>; <https://umis2020.government.bg/#/procedures/1273/publicDiscussions?rf=1601984888000>; <https://opik.bg/protseduri-opik/podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

Решението на ЕК № 3259 за нотификация на процедурата е от 13.05.2020 г.

страницата на оперативната програма и в ИСУН 2020 преди утвърждаването им, като Управляващият орган осигурява на заинтересованите лица срок за предложения, бележки и коментари по-кратък от една седмица.⁴⁷⁸ Методологията и критериите за подбор на операции по процедура са одобрени с писмена процедура за неприсъствено вземане на решение на КН на 12.05.2020 г.⁴⁷⁹ Процедурата е обявена официално в ИСУН 2020 на 15.04.2020 г. и на електронната страница на оперативната програма на 12.05.2020 г.⁴⁸⁰

С цел ускорено предоставяне на подкрепа на икономически засегнатите от пандемията COVID-19 предприятия по процедурата е определено представяне на всички необходими документи (преди подписване на административен договор) на етап кандидатстване, което предпоставя извършването заедно на предвидените съгласно ЗУСЕСИФ процедурни етапи: оценка на административното съответствие и допустимостта, и сключване на административен договор⁴⁸¹.

б) Втората обявена процедура за предоставяне на подкрепа с безвъзмездни средства за оборотен капитал за преодоляване на последствията от пандемията по ОПИК 2014-2020 е насочена към средните предприятия⁴⁸². Вследствие на взетите решения за съществени промени в дизайна на процедурата и нейното повторно обявяване за обществено обсъждане, приемът на заявления по процедурата е обявен в ИСУН 2020 на 10.07.2020 г.⁴⁸³ вместо на 10.06.2020 г. както е предвидено в ИГРП или почти четири месеца след обявяване на извънредното положение.⁴⁸⁴ Наличието на второ обществено обсъждане, според посочените коментари на Министерството на икономиката, е с цел в максимално висока степен да бъдат взети предвид заявените нужди от целевата група.⁴⁸⁵ Допълнително средните предприятия имат по-голям потенциал да се справят с последиците от пандемията COVID-19 затова и подкрепата за тях е осигурена след тази на микро- и малките предприятия. Въпреки включването на външни оценители за изпълнението на мярка BG16RFOP002-2.073, практически е било невъзможно успоредното управляване на две масови схеми каквито са BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077 с оглед ограничения административен капацитет на УО на ОПИК 2014-2020. Поради тази причина е заложено последователно, а не паралелно осъществяване на двете процедури.⁴⁸⁶

в) През м. септември 2020 г. са обявени две секторни мерки за предоставяне на безвъзмездни средства за оборотен капитал, насочени към силно засегнатите сектори на туризма и автобусния транспорт.⁴⁸⁷ Процедурите се предоставят за изпълнение на конкретни бенефициенти - МТИТС и на Министерство на туризма. Кандидатстването за подпомагане от крайните ползватели на помощта е обявено от 21.10.2020 г. за автобусните превозвачи и от 13.10.2020 г. за туристическия сектор или подпомагането в най-засегнатите от пандемията сектори започва 7 месеца след обявяване на извънредно положение.⁴⁸⁸

⁴⁷⁸ <https://opic.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-za-obshchestveno-obszhdane-protsedura-za-podbor-na-proekti-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichekite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

⁴⁷⁹ протокол № 1 от 12.05.2020 г. от заседание на КН <http://opic.bg/uploads/2020/05/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-67.pdf>

⁴⁸⁰ Решението на ЕК № 3259 за нотификация на процедурата е от 13.05.2020 г. Решението на ЕК № 3259 за нотификация на процедурата е от 13.05.2020 г.

⁴⁸¹ чл. 29, ал. 2, т. 1 и чл. 37 от ЗУСЕСИФ.

⁴⁸² BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁴⁸³ Заповед № РД-16-562/10.07.2020 г. на РУО на ОПИК 2014-2020

⁴⁸⁴ Решението на ЕК № 4446 за нотификация на процедурата е от 26.06.2020 г. Допълнителното решение № 4801 на ЕК за нотификация на процедурата е от 09.07.2020 г. <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/4637;https://opic.bg/uploads/2020/07/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichekite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-1.pdf>

⁴⁸⁵ Одитно доказателство № 21 Становище на МИ по проекта на одитния доклад

⁴⁸⁶ Одитно доказателство № 21 Становище на МИ по проекта на одитния доклад

⁴⁸⁷ BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от МТИТС с е индикативна дата на обявяване - 08.2020 г. МТИТС е одобрена за конкретен бенефициент на прието чрез писмена процедура неприсъствено вземане на решение на заседание на КН, проведена в периода 11.08 – 25.08.2020 г.

⁴⁸⁸ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonikata-za-preodo-4035.html>

з) Поради въвеждане на допълнителни ограничителни мерки в края на м. октомври 2020 г. е взето решение за въвеждане на процедура BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП”, за компенсиране на засегнатите МСП от въведените временни противоепидемични мерки със заповеди на министъра на здравеопазването за периода 29.10.2020 г. - 31.01.2021 г.⁴⁸⁹

Процедурата и схемата за изплащане на компенсации на крайните получатели на подпомагането, въведена с чл. 21б от Закона за мерките⁴⁹⁰, е одобрена с решение на МС⁴⁹¹ като процедура за директно предоставяне на НАП, финансирана със средства по ОПИК 2014-2020. Обявена е за кандидатстване от крайните ползватели на помощта на 21.12.2020 г. или 36 дни след въвеждане със заповеди на министъра на здравеопазването на новите ограничителни мерки за периода 29.10.2020 г. до 31.01.2021 г.⁴⁹² Поради продължаване на въведените временни противоепидемични мерки⁴⁹³ е обявена втора фаза за подпомагане, която обхваща периода 01.02.2021 г. до 31.03.2021 г.⁴⁹⁴ За компенсиране на предприятията, които са ограничили или преустановили дейността си поради заповедта за министъра на здравеопазването с № РД-01-173 от 18.03.2021 г. с действие за периода 22.03.2021 г. – 31.03.2021 г. е предвидено обявяване и на трета фаза по схемата/процедурата, по която могат да кандидатстват и предприятия, които не са подкрепени през първите две фази. Процедурата е изменена в началото на м. април 2021 г., а кандидатстването по третата фаза на схемата за изплащане на подпомагането на крайните получатели е в периода 14.06-22.06.2021 г.⁴⁹⁵

Направеното проучване по време на одита на предприетите мерки за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19, приети и прилагани в други страни, включва 15 държави⁴⁹⁶, от списъка на Независимите фискални институции в ЕС, актуализиран към 29.10.2020 г.⁴⁹⁷ При всички държави, включени в проучването, предприетите действия за стартиране на мерките са с най-късен период до края на м. март 2020 г.⁴⁹⁸

Процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с цел подкрепа на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“ са обявени в извънредна обстановка, различават се от останалите процедури преди пандемията, проведени са в съответствие със Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. От Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 г. са положени усилия процедурите за подпомагане да бъдат обявени в максимално кратък срок след приемане на решението за подпомагане.

⁴⁸⁹ <https://www.opik.bg/uploads/2020/12/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-99.pdf>

⁴⁹⁰ Чл.26, б от Закона за мерките и в сила от 11.12.2020 г.

⁴⁹¹ РМС 947 от 18.12.2020 г.

⁴⁹² В края на месец октомври 2020 г. с увеличението на заболяемостта от COVID-19 и въвеждането на временни противоепидемични мерки със заповеди на министъра на здравеопазването №№ РД-01-626/27.10.2020 г., РД-01-655/13.11.2020 г., РД-01-677/25.11.2020 г. и РД-01-718/18.12.2020 г., са предприети действия за въвеждане на нова мярка за компенсиране/ предоставяне на оборотни средства на засегнатите предприятия от временните противоепидемични мерки на микро, малки и средни предприятия, които са ограничили или преустановили дейността си вследствие на поставените ограничения за периода 29.10.2020-31.01.2021 г.

⁴⁹³ със Заповеди с № РД-01-20/15.01.2021 г., РД-01-52/26.01.2021 г. и РД-01-132/26.02.2021 г. на министъра на здравеопазването

⁴⁹⁴ https://nra.bg/wps/portal/nra/za-nap/Podkrepa-chrez-oboroten-kapital/dokumenti_podkrepa.oboroten.kapital/2cc55835-63f6-47d5-bbd8-cec35be71503/lut/p/z1/xVJfb4lwHPwsPvBYWy1g90jU4CYkuPkHeDEFqnRli6zT6adfeISlynuaX37JXfXu8vBGiYwFnTH11RxKehG31FsL4PAdUYuQWhkTxCaTAd9EwfjR29uw8U14MHzMJoEYzwYT4doSGwY3-bPYQzjKuUZjLppalkEW8DGGKxuYvcwCSZIRkLIUWwnrdSyET-hUqErlMKJrJtKDgd64YgY6UiBoZaBKZkXNKgrSvGZHIBNZS8UEKGjFFd0YKJPFe8mE4ssztH0Gtb9Bd3lZNVzyo6uPAc1dOdaTd198W980MiPLyG_OGjK8FNhbp4YEEQ58g17dhpE32nrkYoA5c7Djbw5mQdakH9_LHPYwQfGrKqUfMX7fb2NHbkUKxDwXdfx-PNtWt_b6_1nGpygEXKwnDO_RheJd-Vc5Kgg-cg-KZ7KerfLPzHKfV-gTlsj4m/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?urle=wcm%3Apath%3A%2Fagency%2Fsite%2Fza-nap%2Fpodkrepa-chrez-oboroten-kapital%2Fdokumenti_podkrepa.oboroten.kapital%2F2cc55835-63f6-47d5-bbd8-cec35be71503

⁴⁹⁵ Одитно доказателство № 20 <https://nra.bg/wps/portal/nra/za-nap/Podkrepa-chrez-oboroten-kapital/treta.faza.podkrepa.oboroten.kapital-msp>

⁴⁹⁶ Австрия, Дания, Естония, Испания, Финландия, Франция, Унгария, Италия, Холандия, Румъния, Швеция, Словения, Словакия, Великобритания и Германия

⁴⁹⁷ <https://www.euifis.eu/eng/home>

⁴⁹⁸ EUIFI measures29.10.2020 актуална.xlsx – Актуализиран списък към 29.10.2020 г. на Независимите фискални институции в ЕС, <https://www.euifis.eu/eng/home>

Независимо от положените усилия, част от процедурите не са обявени своевременно след въвеждането на извънредното положение. Между два и девет месеца след обявяване на извънредното положение са необходими на УО на ОПИК 2014-2020 за обявяване на част от процедурите за кандидатстване, предвид необходимостта от спазване на изискванията на европейското и национално законодателство, свързани с разработването и одобряването на дизайна на процедурите и документите, свързани с кандидатстването и изпълнение на процедурите, финансирани със средства на ЕС.

1.2. Предоставяне на разяснения и информираност на заинтересованите страни за обявените процедури

1.2.1. Кандидатите по процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти могат да поискат разяснения по документите в срок до три седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Разясненията се утвърждават от РУО или оправомощено от него лице.⁴⁹⁹ Изискванията за даване на допълнителни разяснения на бенефициентите по процедурите за подбор на проекти по ОПИК 2014-2020 са описани и в Наръчника на оперативната програма.⁵⁰⁰

С Условието за кандидатстване по процедурите за подбор (BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077) и с оглед въвеждането на опростени правила при изпълнение на процедурите за предоставяне на БФП в условията на пандемията COVID-19, във връзка с насоките на Временната рамка, този срок е намален до 2 (две) седмици преди крайния срок за подаване на проектни предложения. Пояснено е, че допълнителните въпроси могат да се задават само по електронната поща или в ИСУН 2020. Разяснения следва да се дават по отношение на самите Условия за кандидатстване и не могат да съдържат становище относно качеството на проектното предложение, като също така са задължителни за всички кандидати, съгласно разпоредбите на ЗУСЕЦИФ.⁵⁰¹

От УО на ОПИК 2014-2020 са предоставяни разяснения по всеки един от въпросите, постъпили чрез ИСУН 2020, които са публикувани на електронната страница на програмата и са налични в ИСУН 2020.⁵⁰²

1.2.2. При процедурите за директно предоставяне на БФП, УО на ОПИК 2014-2020 изпраща проектите на документи на конкретните бенефициенти за предложения и възражения в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица.⁵⁰³

В Условието за кандидатстване по процедурите за директно предоставяне на БФП с МТИТС, НАП и ИАНМСП е пояснено, че разясненията може да бъдат поискани по документите в срок до 3 (три) седмици преди изтичането на срока за кандидатстване. Спазени са въведените изисквания, като от УО са предоставяни разяснения.⁵⁰⁴ Пълният пакет с документите за кандидатстване са публикувани на електронните страници на МТИТС, НАП и ИАНМСП⁵⁰⁵. На електронната страница към процедурата в ОПИК 2014-

⁴⁹⁹ чл. 26, ал. 8 от ЗУСЕЦИФ <https://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2136715858> и чл. 5, ал. 3 от ПМС № 162/05.07.2016 г.

⁵⁰⁰ Одитно доказателство № 3

⁵⁰¹ Одитно доказателство № 20 Условия за кандидатстване и изпълнение по процедура BG16RFOP002-2.073,

<https://umis2020.government.bg/#/procedures/1273/allDocs/appGuidelines/10335?rf=1616057418000>;

Условия за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.077;

<https://umis2020.government.bg/#/procedures/1320/allDocs?rf=1616059439000> ;

Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 от 19.03.2020 г., [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52020XC0320\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52020XC0320(03)) и РД-И-33

⁵⁰² ОПИК 2014-2020, Допълнителни разяснения по процедура BG16RFOP002-2.073 <https://opik.bg/public/protseduri-opik/vprosi-i-otgovori-po-protsedura-bg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>; Допълнителни разяснения по процедура BG16RFOP002-2.077 <https://opik.bg/public/protseduri-opik/vprosi-i-otgovori-po-protsedura-bg16rfop002-2077-podkrepa-na-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

⁵⁰³ чл. 26, ал. 5 от ЗУСЕЦИФ и чл. 5, ал. 3 от ПМС № 162/05.07.2016 г.

⁵⁰⁴ Одитно доказателство № 22

⁵⁰⁵ МТИТС, <https://www.mtitc.government.bg/bg/category/225/dokumenti-po-myarkata-za-finanova-podkrepa-na-avtobusnite-prevozvachi> НАП, https://nra.bg/wps/portal/nra/za-nap/Podkrepa-chrez-oboroten-kapital/Nai-chesto-zadavani-vuprosi-i-tehnite-otgovori/nai-chesto-zadavane-vuprosi-i-tehnite-otgovori!/ut/p/z1/zJLU8fWfIV_C4suM7n03WXlqZSxCAWajRNLSiOQIBKr8OsNM24YBGRndpl7zs259wsmeI6JoDVfUsWloGt9T4n7Gse9s

2020 са публикувани само разясненията по пакета с документи по процедурите, изпълнявани от НАП и ИАНМСП.⁵⁰⁶

Въпреки определените кратки срокове, от УО на ОПИК 2014-2020 са предоставяни разяснения по Условието за кандидатстване при процедурите за подбор на проекти и по проектите на документи на конкретните бенефициенти (МТИТС, НАП и ИАНМСП) при процедурите за директно предоставяне на безвъзмездна помощ.

С оповестяването на пакетите с документи по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за преодоляване на пандемията от COVID-19 на електронните страници на ОПИК 2014-2020, на МТИТС, НАП, ИАНМСП, след одобряване на документацията от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020, е осигурявана навременна и достатъчна информираност за бенефициентите.

1.2.3. Резултатите от проведеното от Сметна палата маркетингово проучване сред МСП показват, че основните използвани от тях канали за информиране относно икономическите мерки са три:

- медиите и социалните мрежи;
- интернет страницата на отговорната институция;
- случайно от познати лица.

Мнозинството от предприятията, кандидатствали за подпомагане са удовлетворени от получената информацията относно мерките.

За програмите, изпълнявани от ББР ЕАД, основен канал за информиране е обслужващата банка, а за финансовите инструменти - информация от ФМФИБ ЕАД и медиите.

Браншовите организации са източник на информация при мерките за средни предприятия и за автобусните превозвачи, бенефициенти по схемата, изпълнявана от МТИТС.

Близко половината от интервюираните кандидати по Ваучерната схема са посочили, че информация, относно подпомагането са получили случайно от познати лица.

[N_zAfrd2IXR5KH5POhEzXEX8OxUEESRBa4YLHkw50eg4mJ353BNrftblWPHiMpu6PHy6cEP7mvyIg1_NPMcGkzPgCp25gmp7n5cjJPUD2wjeR7zgBsnMWeIGdOU0aHNWZUKUqcEqXTGR7A3ZcMQMOFAlaGIDKxapiJUVZUbeDkm-ykooJtKlV3RtgKBc19hOSXSgC1pTwVH9UVZyxxFHihVC90NSLWUtK_6rXtcvO85WcjYzub7x2XHIE6hT29ZQAz_uDH3oDd0zwTn1W4-kOqR3MeTUxrOas0-](https://www.opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skhema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prikhodite-nap)

[cCFIt9D8c34mpD_jpFnr9t_n7dktCjVQKxb4Unv9XpjqrWQ1bw6XeAlUF4iKXeH53m3KTJMnGt_Zo9eJ_TvJiXUdh2Gh8A_stljk!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?urile=wcm%3Apath%3A%2Fagency%2Fsite%2Fza-nap%2Fpodkrepa-chrez-oboroten-kapital%2Fnai-chesto-zadavani-vuprosi-i-tehnite-otgovori%2Fnai-chesto-zadavani-vuprosi-i-tehnite-otgovori](https://www.opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skhema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prikhodite-nap); ИАНМСП, https://www.sme.government.bg/?page_id=51254;

⁵⁰⁶ ОПИК 2014-2020, процедура "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП", <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skhema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prikhodite-nap>; процедура „Подкрепа за растеж на МСП чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от ИАНМСП“, <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2015-podkrepa-za-rastezh-na-malkite-i-sredni-predpriyatiya-msp-chrez-pilotno-prilagane-na-vaucherni-skhem-i-ot-izplnitelnata-agentsiya-za-nasrchavane-na-malkite-i-sredni-predpriyatiya-ianms>; ОПИК, процедура BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от МТИТС“, <https://opic.bg/search/BG16RFOP002-2.079>

Най-удовлетворени от получената информация са кандидатите по мерките, изпълнявани от МТИТС и НАП, а повечето бенефициенти, кандидатствали по процедурата за средни предприятия смятат, че информацията не е била нито достатъчна, нито навременна и е било наложително ползване на консултация от други лица.⁵⁰⁷

Фигура № 1

	Подкрепа на микро и малки предприятия	Подкрепа за средни предприятия	Ваучерна схема за ИКТ	Подкрепа за МСП от МТИТС	Оборотен капитал за МСП от НАП	Финансови инструменти по ФФ към ОПИК	Кредити от ББР
База	49*	15*	15*	75	75	22*	53*
Интернет страница на отговорната институция	43%	67%	20%	36%	25%	5%	13%
Медии и социални мрежи	49%	60%	13%	33%	56%	27%	26%
Случайно от познати лица	35%	47%	47%	28%	21%	14%	11%
На място от отговорната институция или нейно подделение		7%	20%	1%	1%		4%
Браншови организации	8%	20%	7%	21%	9%	14%	2%
Интернет страницата на съответната оперативна програма или Фонд на фондовете		7%		5%	3%	59%	
Обслужваща банка		7%					59%
Интернет страница/информационен портал или други информационни източници на Европейската комисия							
Единен информационен портал COVID 19	2%						

Източник: SDDI Consultia

Следва да се отбележи, че механизмът за предоставяне на информация по мярката за подпомагане на средните предприятия не се различава от механизма, заложен по другите COVID-19 процедури, като са спазени изискванията и сроковете за публикуване на информация и предоставяне на разяснения. По инициатива на УО на ОПИК 2014-2020 е изготвено и Ръководство за кандидатстване, което визуализира процеса стъпка по стъпка, като е публикуван и Примерен попълнен формуляр за кандидатстване. Големият брой подадени проектни предложения (около 50 на сто от регистрираните средни предприятия са кандидатствали за финансиране по мярката) също е в подкрепа на това, че информацията е стигнала до голяма част от заинтересованите страни.

1.3. Административен капацитет за извършване на оценка на проектните предложения

Оценяването и класирането на проектните предложения се извършва от комисия, назначена със заповед на РУО в двуседмичен срок от крайния срок за подаването им.⁵⁰⁸ Членовете и резервните членове на комисията могат да бъдат щатни служители на управляващия орган, междинното звено или на администрацията, в рамките на която се намира управляващият орган, както и външни оценители.⁵⁰⁹ Оценителната комисия и участниците в оценителния процес следва да извършват дейността си в съответствие с изискванията на ЗУСЕСИФ, ПМС № 162 от 2016 г., и Вътрешните правила за работа на оценителната комисия.⁵¹⁰

⁵⁰⁷ Одитно доказателство № 16

⁵⁰⁸ чл. 331, ал. 1 от ЗУСЕСИФ Чл. 12 ал. 1 от ПМС № 162 от 5 юли 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на БФП по програмите, финансирани от ЕСИФ за периода 2014 - 2020 г.

⁵⁰⁹ Чл. 12, ал. 5 от ПМС № 162 от 5 юли 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на БФП по програмите, финансирани от ЕСИФ за периода 2014 - 2020 г.

⁵¹⁰ Одитно доказателство № 3

По одитираните процедури⁵¹¹ в процеса по оценка на проектните предложения са включени само служители на УО на ОПИК 2014-2020, с изключение на процедура BG16RFOP002-2.073⁵¹².

1.3.1. В оценката на проектните предложения по процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ са включени 236 оценители, в т.ч. 101 оценители от УО и 135 външни оценители. В състава на външните оценители са включени: 12 служители от дирекции на Министерството на икономиката извън УО, 93 служители от други държавни администрации, които не заемат длъжност в УО на ОПИК 2014-2020, и 30 външни експерти.

Във връзка с подадения значително по-голям брой заявления от планираните между 7000 и 10 000 повече, са установени трудности за осигуряване на достатъчен административен капацитет за извършване на оценка на проектните предложения. Това е довело до необходимостта от включване в състава на оценителната комисия по процедурата и на служители от други държавни институции. От Министерството на икономиката е потърсено съдействие от заместник министър-председателя⁵¹³ за осигуряване на допълнителни експерти от останалите управляващи органи.

С цел ускоряване процеса по оценка на административното съответствие и допустимост на кандидатите, работата на оценителната комисия по разглеждане на постъпилите проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.073⁵¹⁴ стартира непосредствено след обявяването на процедурата, в противоречие с изискванията на чл. 33, ал. 1 от ЗУСЕСИФ, съгласно които оценяването и класирането на проектните предложения се извършва от комисия, назначена от ръководителя на управляващия орган в двуседмичен срок от крайния срок за подаването им.

Заповедта за състава на оценителната комисия периодично е изменяна и допълвана. Във връзка с увеличаването на броя на подадените проектни предложения по процедурата⁵¹⁵, съставът на комисията също е увеличаван с цел навременно предоставяне на помощта на засегнатите МСП.

Въпреки че оценката на проектните предложения е извършена по опростени процедурни правила за предоставяне на БФП, оценителният процес надхвърля максимално допустимият срок, определен в чл. 33, ал. 2 от ЗУСЕСИФ от 4 месеца с 16 дни, като за този период са оценени 27 623 броя проектни предложения от общо 236 оценители. Това означава, че средно един оценител е извършил оценка за административно съответствие и допустимост на 117 кандидата за общо 88 работни дни, или е прегледал и анализирал данните средно по 1,3 формуляри за кандидатстване дневно.^{516;517} Формулярът за кандидатстване съдържа 27 позиции, които оценителят следва да провери при извършване на проверката за административно съответствие и допустимост на кандидата, по 14 от които е необходимо да се извършат служебни проверки от регистри на други администрации. За повечето от тези проверки, в досиетата в ИСУН 2020 на проектите от одитната извадка, липсва одитна следа, поради което не може да се потвърди с разумна увереност, надлежното им извършване.⁵¹⁸

⁵¹¹ процедури чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077 и и три процедури чрез конкретен бенефициент BG16RFOP002-2.091, BG16RFOP002-2.095, BG16RFOP002- 2.097

⁵¹² „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁵¹³ Одитно доказателство № 3

⁵¹⁴ „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁵¹⁵ Заповед № РД-16-380/14.05.2020 г. на Главния директор на ГДЕФК и Ръководител на УО на ОПИК 2014-2020, с която е определен първоначалния състав на оценителната комисия, е допълвана и изменяна периодично със Заповед № РД-16-559/10.07.2020 г., Заповед № РД-16-652/31.07.2020 г. и Заповед № РД-16-696/10.08.2020 г.

⁵¹⁶ Одитно доказателство № 9, т. 9.2.

⁵¹⁷ Одитно доказателство № 9

⁵¹⁸ Одитно доказателство № 18

Таблица № 24 Справка за броя на оценители, участвали в оценка на проектните предложения

Оценители по процедура BG16RFOP002-2.073:	Брой	Среден брой оценени ПП на оценител	Изплатени възнаграждения (лв.)	Източник на финансиране на възнагражденията
1. Вътрешни оценители от УО на ОПИК:	101	164	НП	НП
2. Външни оценители извън УО на ОПИК, в т.ч.:	135	-	НП	НП
2.1. външни оценители - длъжностни лица от дирекции в МИ:	12	31	НП	НП
2.2. външни оценители - служители от други държавни администрации, които не заемат длъжност в УО на ОПИК, и които не са от МИ:	93	92	НП	НП
2.3. външни оценители - лица, избрани в съответствие със ЗОП:	30	59	148 824	ОПИК
Източник: УО на ОПИК 2014-2020				

Изразходваните средства за наемане на външни изпълнители за оценка на проектните предложения по процедура BG16RFOP002-2.073 за подкрепа на микро- и малките предприятия са непредвидени разходи поради подадени около 1,39 пъти повече от планираните проектни предложения по мярката. Разходваните средства са от бюджета на оперативната програма по приоритетна ос „Техническа помощ“.⁵¹⁹ Външните експерти са осигурени по силата на сключен договор от Министерство на икономиката за осигуряване на експертна помощ⁵²⁰. Във възлагателното писмо от Министерството на икономиката са посочени следните изисквания към оценителя: да е завършил висше образование, да е пълнолетно физическо лице; да не е поставено под запрещение; да не е и да не е бил през последните две години назначен по трудово или служебно правоотношение в УО на ОПИК 2014-2020, както и да не е участвал в подготовката на проектните предложения по процедурата.⁵²¹

В началото на работата на оценителната комисия по процедура BG16RFOP002-2.073 от УО е отчетено леко забавяне във връзка с изключително големия ѝ състав, което е наложило провеждане на обучения, имащи за цел запознаване на всички участници в оценителния процес с отговорностите им съгласно ЗУСЕСИФ, ПМС № 162 от 2016 г., утвърдените от РУО на ОПИК опростени процедурни правила за работа на оценителната комисия по процедурата, както и други приложими за оценката нормативни актове. Проведени са шест допълнителни обучения, в рамките на които на експертите са разяснени спецификите на оценката по процедурата, начините за проверка на електронните подписи, попълването на оценителните таблици в ИСУН 2020, както и методите за извършване на съответните проверки. Проведено е допълнително обучение за оценителите и след приключване на оценката по първа оценителна сесия. Оценителите са декларирали, че са запознати с цялата налична информация по процедурата.⁵²²

Установените трудности на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 при оценката на проектните предложения по процедурата, насочена за подкрепа на микро- и малки предприятия са показател, че при планирането ѝ не са съобразени изцяло изискванията Управляващият орган да разполага с необходимия административен, финансов и оперативен капацитет за изпълнение на условията, преди одобряването на операцията, съгласно чл. 125 параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, което е довело и до продължителност на оценителния процес от 4 месеца. Причините са свързани със слабости в прогнозирането на потенциалните кандидати по процедурата.

1.3.2. По процедура BG16RFOP002-2.077⁵²³ в състава на Оценителната комисия не са включвани външни оценители, като разглеждането, оценката и класирането на

⁵¹⁹ Одитно доказателство № 9

⁵²⁰ Одитно доказателство № 9

⁵²¹ Одитно доказателство № 9

⁵²² Одитно доказателство № 9

⁵²³ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ на ОПИК 2014-2020

подадените проектни предложения по процедурата е извършено изцяло от служители на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020, тъй като броят на подадените проектни предложения е значително по-малък. Оценителният процес е приключил на 01.12.2020 г.⁵²⁴ и е с продължителност от 4 месеца, броят на оценените предложения е 1932, а оценката е двустепенна.

1.4. Подбор и оценка на проектни предложения по процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ

Подаването и оценката на проектни предложения се извършва чрез модула за електронни услуги на ИСУН 2020 при спазване на условията, реда и механизма за функциониране на ИСУН 2020.^{525,526} Съгласно чл. 30, ал. 1 от ЗУСЕСИФ, датата на започване на производството по предоставяне на безвъзмездна помощ чрез подбор е датата на публикуването на обявата за откриване на процедурата чрез подбор по реда на чл. 26, ал. 6 от същия закон.

При процедурата за подбор на проекти, въз основа на извършената проверка за административно съответствие и допустимост, оценителната комисия⁵²⁷ изготвя списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка. В списъка се посочват и основанията за недопускане. На проектните предложения на кандидатите, които са преминали успешно оценка на административното съответствие и допустимост, се извършва техническа и финансова оценка по критерии и специална методика⁵²⁸. Въз основа на резултатите, оценителната комисия изготвя оценителен доклад⁵²⁹. В 10-дневен срок от получаване на оценителния доклад с приложените към него документи РУО одобрява доклада.⁵³⁰ В двуседмичен срок от одобряването на оценителния доклад, РУО взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по всяко проектно предложение, включено в списъка с одобрените проектни предложения.⁵³¹

При процедурата за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, УО на оперативната програма извършва оценка на проектното предложение на конкретния бенефициент и предоставя безвъзмездна помощ само на кандидат, посочен в програмата или в документ, одобрен от Комитета за наблюдение на програмата като конкретен бенефициент за съответната дейност.

По схемите/процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор, изпълнявани от конкретните бенефициенти (МТИТС и НАП), оценяването на проектните предложения е извършено в изключително кратки срокове без да са прилагани опростени правила за работа.⁵³²

1.4.1. Оценителен процес

а) Оценителният процес на проектните предложения по процедура BG16RFOP002-2.073⁵³³ се извършва по опростени правила за работа на оценителните комисии, утвърдени със заповед на РУО на ОПИК 2014-2020, съгласно които по процедурата се извършва една комплексна оценка, която включва проверка на съответствието на проектното предложение с минималните изисквания, предвидени в условията за кандидатстване и документална

⁵²⁴ Оценителен доклад, одобрен от РУО на ОПИК 2014-2020 на 01.12.2020 г.

⁵²⁵ Приети с Наредбата за определяне на условията, реда и механизма за функциониране на ИСУН и за провеждане на производства пред управляващите органи посредством ИСУН <https://www.lex.bg/en/laws/ldoc/2136906184> и съгласно примерните указания на УО за попълване на електронен формуляр за кандидатстване, които са приложения към условията за кандидатстване по конкретната процедура

⁵²⁶ Одитно доказателство № 3

⁵²⁷ чл. 33 на ЗУСЕСИФ

⁵²⁸ чл. 26, ал. 1 на ЗУСЕСИФ

⁵²⁹ чл. 35 от ЗУСЕСИФ

⁵³⁰ чл. 36, ал. 1 от ЗУСЕСИФ

⁵³¹ чл. 37, ал. 1 от ЗУСЕСИФ

⁵³² Одитно доказателство № 10

⁵³³ „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

проверка, дали кандидатът отговаря на изискванията за бенефициент. Оценителният процес се извършва в ИСУН 2020 на отделни оценителни сесии от по 1000 проектни предложения, включвани в оценителните сесии от администраторите в системата по реда на тяхното постъпване.⁵³⁴

Оценката на постъпилите 27 623 броя проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.073⁵³⁵, съгласно изискванията, посочени в Условието за кандидатстване и изпълнение приключва до 30.09.2020 г.,⁵³⁶ като броят на окончателно⁵³⁷ отхвърлените проектни предложения е 3629 и възлиза на 13,01 на сто от общия брой.⁵³⁸ Оттеглените проектни предложения са 386 или 1,4 на сто от общия брой проектни предложения.

Липсата на достатъчно опит за работа с ИСУН 2020 на кандидат бенефициентите, създава затруднения при: подписване и прикачване на формуляра за кандидатстване и придружаващите документи съобразно изискванията; определяне на отговорните лица, които имат право и следва да подпишат и подадат изискуемите документи (управители, прокуристи, упълномощени лица); предоставяне на финалните образци към одобрения пакет с документи по процедурата, обявен и публикуван на 12.05.2020 г.⁵³⁹ Кандидат-бенефициентите посочват тези затруднения независимо от предприетите от УО мерки за улесняване на кандидатстването чрез разработените образци на документи за кандидатстване и указания за тяхното попълване, включително видео-указания⁵⁴⁰ за попълване на електронен формуляр по процедура BG16RFOP002-2.073⁵⁴¹ и за най-често срещаните грешки при подаване на отговор по процедурата.

Публикуването на предварителна версия на Условието за кандидатстване и изпълнение по процедурата BG16RFOP002-2.073⁵⁴² на 12.05.2020 г. и извършената впоследствие промяна в част от изискванията и документацията по процедурата, в резултат от проведеното обществено обсъждане довежда до объркване сред кандидатите и подаване на множество документи и декларации по предварителните и неактуални образци⁵⁴³. Големият брой проектни предложения с установени нередовности по процедура BG16RFOP002-2.073 води до изпращане от страна на оценителната комисия по процедурата чрез ИСУН 2020 на голям брой уведомления за установени нередовности до кандидатите. Краткият срок за отстраняване на установените нередности, определен от УО на ОПИК 2014-2020 в противоречие с изискванията на чл. 34, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, води до отхвърлянето на голям брой проектни предложения като недопустими за финансиране.

Предвид засиления обществен интерес към процедурата, големия брой отхвърлени проектни предложения и необходимостта от осигуряване на средства за ликвидност на микро- и малките предприятия, засегнати от разпространението на пандемията COVID-19, УО на ОПИК 2014-2020 предприема действия за:

- сформирание на работна група за преразглеждане на първоначално отхвърлените поради непредставяне или непредставяне в срок на необходимите съгласно изискванията документи 6045⁵⁴⁴ броя проектни предложения, която впоследствие предлага част от тях да бъдат преоценени и съответно кандидатите да бъдат допуснати до финансиране⁵⁴⁵;

⁵³⁴ Одитно доказателство № 9, т. 9.2.

⁵³⁵ „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁵³⁶ Заповед РД-16-380/14.05.20 на РУО. В т. V. от заповедта е определен срок от четири месеца за представяне на оценителния доклад.

⁵³⁷ Броят на първоначално отхвърлените проектни предложения е 6000, които са преразгледани и впоследствие 3361 от тях са допуснати за финансиране

⁵³⁸ Одитно доказателство № 10

⁵³⁹ Одитно доказателство № 16

⁵⁴⁰ Видео-указания:

Попълване на електронен формуляр по процедура BG16RFOP002-2.073 : <https://www.youtube.com/watch?v=wqXdlANA11g>

„Най-често срещани грешки при подаване на отговор по процедура BG16RFOP002-2.073 <https://www.youtube.com/watch?v=DrfVz-FgbJA>“

⁵⁴¹ „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁵⁴² „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁵⁴³ Одитно доказателство № 9

⁵⁴⁴ Одитно доказателство № 3 и Одитно доказателство № 9

⁵⁴⁵ Одитно доказателство № 9 и Одитно доказателство № 10

- промяна в Условието за кандидатстване и изпълнение по процедурата;
- инициране на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 за увеличаване на бюджета по процедурата със средства в размер до 52 млн. лв. за проектните предложения, одобрени за финансиране след извършената преоценка от работната група⁵⁴⁶.

От УО на ОПИК 2014-2020 е извършен е частичен анализ на мотивите за отхвърляне на проектните предложения, разгледани в оценителни сесии от № 1 до № 18 преди преоценката по процедура BG16RFOP002-2.073⁵⁴⁷. Основните мотиви при оценителните сесии, посочени в анализа, са свързани с: факта, че документите на кандидата (декларации), не са представени съобразно утвърдения в Условието за кандидатстване образец; че не са попълнени/подписани коректно или изобщо не са представени; че административният договор не е подписан съгласно изискванията или кандидатът не е декларирал, че е в затруднено положение; кандидатът има задължения по чл. 162, ал. 2, т. 1 от ДОПК и други. Разпределението на отхвърлените проектни предложения, в зависимост от мотивите, по оценителна сесия 04 е:

Фигура № 2



Източник: УО на ОПИК 2014-2020

В оценителна сесия 14, най-голям е дялът на отхвърлените предложения, при които административният договор (21 на сто) не е подписан съгласно изискванията на Условието за кандидатстване. Дялът на случаите, при които представените от кандидата документи (декларации) не съответстват на утвърдения в Условието за кандидатстване образец, не са попълнени или подписани коректно или изобщо не са представени е 17 на сто.

Тези случаи показват трудностите на кандидат-бенефициентите, свързани с разясненията и информираността им по отношение на документацията за кандидатстване. Причините са свързани с промените в пакета с документи по процедурата след извършеното обществено обсъждане.

Преоценката на първоначално отхвърлените проектни предложения, след увеличаване на бюджета по мярката, е проведена в периода 14.12.2020 г. - 14.04.2021 г. На интернет страницата на ОПИК 2014-2020 са публикувани списъци с одобрени за финансиране проекти в периода м. декември – април 2021 г. или 11 месеца след стартирането на процедурата.⁵⁴⁸

⁵⁴⁶ Решение на КН на ОПИК 2014-2020 взето след провеждане на писмена процедура на 03.12.2020 г.

⁵⁴⁷ „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁵⁴⁸ Одитно доказателство № 18

Одобрени за финансиране в рамките на двадесет и осем оценителни сесии са около 85,5 на сто от общо подадените проектни предложения (27 623), с обща стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ в размер на 173 000 хил. лева, съгласно одобрения бюджет на процедурата. Преобладават одобрените проектни предложения от микропредприятия – 22 476 бр. при 4 793 бр. малки предприятия.⁵⁴⁹

Всяка оценителна сесия приключва с доклад и списъци с одобрени и отхвърлени кандидати. Съгласно опростените процедурни правила за работа на оценителната комисия, след приключване на работата по всички оценителни сесии, следва да се състави общ оценителен доклад на комисията по оценка. Към 13.05.2021 г. такъв оценителен доклад не е прикрепен в модул „Оценителна сесия“ в ИСУН 2020. Оценителният доклад е от 05.06.2021 г. или почти 12 месеца след крайния срок за подаване на проектните предложения (15.06.2020 г.).⁵⁵⁰

б) При процедура BG16RFOP002-2.077⁵⁵¹ от оценителната комисия са използвани утвърдените в пакета с документи към Наръчника, версия 8 вътрешни правила за работа на оценителната комисия, глава 4 II, Приложение 4II.1. Броят на подадените проектни предложения по процедурата са 1932, като от тях са одобрени 1703 или 88,1 на сто. Броят на подадените заявления от средни предприятия съвпада с предвиденото по първоначални очаквания и анализи на УО на ОПИК 2014-2020 - половината от всички около 4738 средни предприятия (съгласно публични данни на НСИ за 2019 г.).⁵⁵² Със заповед от 08.09.2020 г. е определен състава на оценителната комисия за разглеждане, оценка и класиране на проектните предложения по процедурата, която впоследствие е изменена с нова заповед от 07.10.2020 г.⁵⁵³ Оценките на проектните предложения са извършени в два етапа – за административно съответствие и допустимост, и за техническо-финансова оценка. Спазен е определеният със заповедта на УО срок. Налице е забавяне на етапа на договориране, като решението на РУО на ОПИК 2014-2020 за одобряване на оценителния доклад е от 01.12.2020 г., а договорите с бенефициентите са сключени в периода от 09.03.2021 г. до края на м. декември 2021 г.⁵⁵⁴

При техническата и финансова оценка, проектите в одитната извадка са оценени с точки между 22-28 от общо 30 точки. Приложени са формуляри с калкулация на изчислението на показателите при техническа и финансова оценка за EBITDA и коефициент за разходите за данъци спрямо реализираните приходи за 2018 г. и 2019 г., както и за годишния оборот за 2019 г., върху който се изчислява размера на БФП (подкрепата е до 5 на сто от годишния оборот за 2019 г., но не повече от 150 000 лв.).

Четири от общо шестте проектни предложения от одитната извадка са одобрени за финансиране с максималния размер на БФП - 150 000 лв., едно - 133 477 лв. и едно - 112 775 лв. Към формулярите за кандидатстване са приложени калкулации, в които е определен размерът на помощта по съответните проектни предложения.

Отхвърлени са 189 проектни предложения или 9,8 на сто от общо подадените предложения⁵⁵⁵, а оттеглени – 40 или 2,1 на сто.^{556,557}

в) По схема/процедура BG16RFOP002-2.091⁵⁵⁸ за подбор на проекти, изпълнявана от МТИТС, заповедта за сформиране на оценителната комисия е от 27.10.2020 г.⁵⁵⁹, като е определен срок за оценка на проектните предложения до 30.11.2020 г. или общо 33

⁵⁴⁹ Одитно доказателство № 10

⁵⁵⁰ Одитно доказателство № 18

⁵⁵¹ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁵⁵² Одитно доказателство № 9

⁵⁵³ Одитно доказателство № 9

⁵⁵⁴ Одитно доказателство № 17

⁵⁵⁵ Одитно доказателство № 10

⁵⁵⁶ Приложение № 5 и № 6

⁵⁵⁷ Одитно доказателство № 9

⁵⁵⁸ Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19”

⁵⁵⁹ Одитно доказателство № 17, т. 17.4

календарни дни. Сформирането на оценителната комисия от конкретния бенефициент също е извършено преди крайния срок за кандидатстване⁵⁶⁰ или 6 дни след обявяване на процедурата в противоречие с изискванията на чл. 33, ал. 1 от ЗУСЕСИФ, с цел общо съкращаване на сроковете за подпомагане. Извършената оценка е комплексна и включва проверка на съответствието на проектното предложение с минималните изисквания, предвидени в условията за кандидатстване и документална проверка, дали кандидатът отговаря на изискванията за бенефициент, като оценителният процес е разделен на 2 отделни оценителни сесии.

Оценката на втората оценителна сесия, която стартира на 17.11.2020 г. и обхваща 399 проектни предложения (от № 0241 до 0639), оценителният доклад е от 29.12.2020 г., като едномесечният срок за представянето, определен в заповедта за назначаване на оценителната комисия не е спазен.⁵⁶¹ Определеният кратък срок за оценка, значителният брой установени непълноти и нередовности в подадените от кандидатите документи и изпратените общо 456 комуникации за отстраняване на неточности по 639 проектни предложения са причина за закъснението при представяне на оценителния доклад с близо месец. Документите от двете оценителни сесии са приложени в ИСУН 2020⁵⁶².

Отхвърлените проектни предложения са 53 или 11,8 на сто, при оттеглени - 6 или 0,5 на сто.⁵⁶³ Оценката е проведена в периода 25.09.-29.09.2020 г.

В доклада на оценителната комисия от оценителна сесия 2 е посочено, че в ИСУН 2020 не са налични одобрени проекти по процедура BG16RFOP002-2.077, за да се извърши проверка за спазване на изискването дали помощта за всеки одобрен кандидат по процедури BG16RFOP002-2.091 и BG16RFOP002-2.077 не надхвърля максималния размер от 450 000 лв.⁵⁶⁴

з) По схема/процедура за подбор на проекти BG16RFOP002-2.095⁵⁶⁵, изпълнявана от НАП (фаза 1), към 31.03.2021 г. отхвърлените проектни предложения са 224 или 2,74 на сто от всички подадени предложения, а оттеглените са 174 или 2,13 на сто. По схема/процедура за подбор на проекти BG16RFOP002-2.097⁵⁶⁶ на НАП (фаза 2) към 31.03.2021 г. оттеглените проектни предложения са 74 или 1,72 на сто⁵⁶⁷, като няма отхвърлени кандидати, тъй като допустими участници по процедурата са одобрените от първа фаза. Продължителността на оценителния процес на предоставените заявления е⁵⁶⁸:

Таблица № 25 Продължителността на оценителния процес на подадените заявления (брой)

Продължителността на оценителния процес до изплащане на средствата на крайните получатели на подпомагането	До 30 дни	От 30 до 60 дни	От 60 до 90 дни	Над 90 дни
Брой проектни предложения Първа фаза към 31.03.2021 г.	2 971	2 394	1 491	77
Брой проектни предложения Втора фаза към 31.03.2021 г.	2 455			

Източник: НАП

Основната част от заявленията, подадени в НАП са оценени в рамките на тримесечния период за оценка, в съответствие с изискванията на чл. 33, ал. 2 от ЗУСЕСИФ. Поради ограничения достъп до информацията в ИСУН 2020, модул „Оценителна сесия“ за

⁵⁶⁰ Одитно доказателство № 17, т. 17.4

⁵⁶¹ Одитно доказателство № 17, т. 17.4

⁵⁶² Одитно доказателство № 17, т. 17.4

⁵⁶³ Одитно доказателство № 10

⁵⁶⁴ Одитни доказателства № 5 и № 17; ИСУН 2020, Оценителна комисия, назначена със Заповед № 08-389 от 27.10.2020, две оценителни сесии 27.10-28.12. и оценителни доклади от № 14-00-833 от 08.12.2020 и № 14-00-890 от 29.12.2020. Окончателен оценителен доклад № 14-00-18 от 11.01.2021

⁵⁶⁵ „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП“

⁵⁶⁶ „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП“

⁵⁶⁷ Приложение № 9 Справка относно броя, общата стойност и относителен дял на подадените, одобрени, отхвърлени и оттеглени проектни предложения по одитираните процедури - по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие

⁵⁶⁸ Одитно доказателство № 10

периода на изпълнение на оценката от оценителните комисии, в одитната извадка не са включени договори по схеми/процедури BG16RFOP002-2.095 (фаза 1) и BG16RFOP002-2.097 (фаза 2) на НАП, за целите на анализа и оценката на ефективността на контролните процедури при проверка на допустимостта на кандидатите на подпомагане от НАП, тъй като одитът е проведен паралелно с изпълнението на действията по оценка на потенциалните кандидати.⁵⁶⁹

д) По схема/процедура BG16RFOP002-2.083⁵⁷⁰ оценените проектни предложения са 710 с относителен дял от 38,67 на сто от постъпилите 1836 проектни предложения. Поради въведените правила в условията за кандидатстване, не са оценени всички заявления и е предоставена помощ на първите кандидатствали – близо 30 на сто от кандидатите. Кандидатите, които са одобрени са 516 с обща стойност на предоставените ваучери от 9 165 хил. лева или 72,67 на сто от оценените 710 проектни предложения. По категория предприятие помощта е разпределена, както следва: най-много са одобрените в категория микропредприятие - 56,59 на сто, следвани от малките предприятия, които представляват 27,91 на сто и 15,5 на сто - средни предприятия.

Отхвърлените проектни предложения представляват 12,12 на сто от оценените 710 бр. проектни предложения. Класирани като резерви са 108 проектни предложения. Няма оттеглени предложения.

Оценката е извършена в две оценителни сесии с оценителни периоди съответно от 31.08.2020 г. до 31.12.2020 г. и от 01.01.2021 г. до 31.03.2021 г.

1.4.2. Цели, очаквани резултати и индикатори по процедурите

За анализа и оценката на извършения подбор и оценка на проектните предложения при процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, както и за извършените плащания по сключените договори е използвана одитна извадка. В извадката са включени общо 25 проекта по процедурите BG16RFOP002-2.073⁵⁷¹ и BG16RFOP002-2.077⁵⁷² и схема/процедура BG16RFOP002-2.091, изпълнявана от МТИТС, с общ размер на договорената безвъзмездна помощ от 1289 хил. лв.^{573,574} При анализа на резултатите от извършените проверки на проектите в одитната извадка се установи:

1.4.2.1. Целта по всички проекти съответства с целта по съответните процедури и е свързана с осигуряване на оперативен капитал за българските микро- и малки предприятия за справяне с последиците от пандемията COVID-19. Средствата следва да се използват за покриване на текущите нужди на кандидатите и за суровини, материали, горива, труд и други, чиято стойност се калкулира в стойността на произведените стоки и/или предоставените услуги.

За процедурата за средните предприятия, за разлика от процедурата, насочена към микро- и малките предприятия, съгласно Условията за кандидатстване, е изисквана обосновка за целта на всеки проект и очакваните ефекти от неговото изпълнение. Съответно от бенефициентите по процедурата, като обосновка е посочена пандемията с COVID-19 и трудностите, които предприятията изпитват при изпълнение на конкретна дейност като: „...спад в оборота на предприятието;... загуба на клиенти,затруднения с доставчици,...“ както и затруднения при изпълнението на производствените процеси, засегнати от пандемията като „забавяне на доставки към клиенти;...нарастване на задълженията към доставчици в страната или от чужбина и др.“.

⁵⁶⁹ Одитно доказателство № 10

⁵⁷⁰ Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“:

⁵⁷¹ „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ (за микро- и малки предприятия)

⁵⁷² „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁵⁷³ Одитно доказателство № 18

⁵⁷⁴ Приложение № 1

1.4.2.2. *Очакваните резултати* са свързани с постигане на положителен ефект за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19 и стабилност на работните места.

а) Обосноваване на очакваните резултати е предвидено при процедурата за средните предприятия. Съответно, по тези проекти са посочени и очакваните ефекти от изпълнението на проектите като например: „...за покриване на текущите нужди на кандидатите“; „...за суровини, материали, горива, труд и други“. Не е предвидено средствата по проектите да се използват за инвестиционни цели.

б) Информация за *индикаторите* за изпълнение на проектите по двете процедури за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти от УО на ОПИК 2014-2020, не е въведена в ИСУН 2020, независимо че съгласно Условието за кандидатстване, информацията за индикаторите следва да се въвежда служебно от УО. По данни на УО на ОПИК 2014-2020, проследяването на индикаторите за изпълнение по процедурите се извършва извън ИСУН 2020 чрез проверки в регистри на Агенция по вписванията и НАП.⁵⁷⁵ В Административния договор по т. 3.5.5 на процедура BG16RFOP002-2.073⁵⁷⁶ бенефициентът следва да запази дейността си в срок от три месеца от изпълнението на проекта. При неспазване на изискването, получената безвъзмездна финансова помощ подлежи на възстановяване.

Индикаторът за резултат в Условието за кандидатстване и по двете процедури е в съответствие с индикатора за резултат по специфична цел 2.3. „Смекчаване на последиците от епидемичния взрив от COVID-19 върху българските МСП“ на ОПИК 2014-2020, докато определените индикатори за изпълнение са в съответствие с индикаторите по специфична цел 2.2.

Определените индикатори за изпълнение в Условието за кандидатстване и за двете процедури BG16RFOP002-2.073⁵⁷⁷ и BG16RFOP002-2.077⁵⁷⁸ (брой подпомогнати предприятия; брой предприятия, които получават безвъзмездни средства) не включват допълнително въведените в ОПИК 2014-2020 индикатори по специфична цел 2.3 за отчитане на предоставената подкрепа за оборотен капитал. По процедурите не е въведен индивидуален индикатор за изпълнение за отчитане на изпълнението при разходването на средства за персонал, въпреки че една от целите на процедурите е свързана с „осигуряването на стабилност на работните места“.

По схема/процедура BG16RFOP002-2.091, изпълнявана от МТИТС и насочена към предприятията, извършващи автобусни превози, е предвидено:

- индикаторът за резултат „брой предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнението на проекта“ да се отчита служебно от УО на ОПИК 2014-2020, а

- индикаторите за изпълнение „брой подпомогнати предприятия“, „брой предприятия, които получават безвъзмездни средства“ и „брой предприятия, които получават безвъзмездни средства за оборотен капитал“ – да се отчитат също служебно, но от МТИТС.

Целите и индикаторите, както и очакваните ползи са обвързани с приоритета на ОПИК 2014 - 2020 3d „Предоставяне на подкрепа за капацитета на МСП за растеж в рамките на регионалните, националните и международните пазари и за участие в процеса на иновации“ по процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти от УО на ОПИК 2014-2020 и процедурата за подбор на проекти, изпълнявана от МТИТС за предоставяне на БФП.

⁵⁷⁵ Одитно доказателство № 9 и Одитно доказателство № 11

⁵⁷⁶ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID“

⁵⁷⁷ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID“

⁵⁷⁸ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

1.4.3. Оценителни листове и приложени документи в ИСУН 2020

Съгласно опростените процедурни правила за работа на оценителните комисии, проектните предложения са оценявани от 1 оценител, с изключение на процедурата за подбор на проекти, изпълнявана от МТИТС.⁵⁷⁹

а) По процедура BG16RFOP002-2.073 за микро- и малки предприятия, в оценителните листове по отделните критерии за оценка не са отразявани пояснения и коментари, не са приложени и всички подкрепящи документи за извършени от оценителите проверки. Към контролните листове, най-често са приложени разпечатки от Търговския регистър относно данните за кандидата и дали не е обявен в несъстоятелност или ликвидация; справка от ИА ГИТ във връзка с наличието или липсата на нарушения по Кодекса на труда и Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и за съдебен статус - от Министерство на правосъдието. Впоследствие, проверки са извършвани и чрез изискване на обобщени справки от НСИ, НАП и Министерство на финансите по списъци с постъпилите проектни предложения.⁵⁸⁰

б) Съгласно Критерии и методология за оценка на проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.077 за средните предприятия, на етап оценка за административно съответствие и допустимост е налице Критерий № 13: „Кандидатът да е регистрирал спад поне 20 на сто в оборота за посочения от него календарен месец от 2020 г. (в периода от 01.02.2020 г. до месеца, предхождащ месеца на кандидатстване) спрямо оборота за същия месец от 2019 г.“. Оценката по критерия се извършва въз основа на: декларация за финансовите данни и служебна проверка от НАП относно оборота на посочения от кандидата календарен месец от 2020 г. и оборота за съответния месец от 2019 г. Оценката е посочвана с отбелязване от оценителя за съответствие/несъответствие на кандидата с изискванията на критерия. По-подробни пояснения за проследяване на извършената проверка по критерия за спазване на изискванията за спад в оборота на предприятието не са отразени в контролния лист.⁵⁸¹

в) По схема/процедура BG16RFOP002-2.091 за подбор на МСП, извършващи автобусни превози, изпълнявана от МТИТС, към контролните листове са прилагани справки от Търговския регистър, ИА ГИТ, Столична община, Министерство на правосъдието за свидетелство за съдимост, както и в ИСУН 2020; справки от Мониторстат за КИД, Отчет за приходите и разходите за 2018 г. и 2019 г.

1.4.4. Декларации за конфликт на интереси на оценителите

а) По процедурата BG16RFOP002-2.073 за микро- и малки предприятия, декларациите за конфликт на интереси на оценителите, следва да бъдат попълвани съгласно т. 2.5 във връзка с т. 2.21 на опростените процедурни правила за работа на оценителната комисия.⁵⁸² В ИСУН 2020, където се извършва оценката на проектните предложения, няма прикачени декларации на оценителите. Декларациите на оценителите не са приложени и към оценителния доклад, съставен по процедурата.⁵⁸³

б) По схема/процедура BG16RFOP002-2.091 за МСП, извършващи автобусни превози съгласно оценителните доклади:

- по първата оценителна сесия за проектни предложения с номера от 0001 до 0240 е посочено, че са попълнени декларации за липса на конфликт на интереси;

⁵⁷⁹ Одитно доказателство № 9

⁵⁸⁰ Одитно доказателство № 18

⁵⁸¹ Одитно доказателство № 18

⁵⁸² Одитно доказателство № 9, т. 9.2.

⁵⁸³ Одитно доказателство № 18

- по проектите, оценени в рамките на втората оценителна сесия, не е посочено да са попълвани декларации за липса на конфликт на интереси⁵⁸⁴.

Декларациите за липса на конфликт на интереси не са приложени и в ИСУН 2020 към документите по втората оценителна сесия по процедурата.⁵⁸⁵

Поради липса на част от декларациите за конфликт на интереси на оценителите по някои от процедурите и/или оценителните сесии, не може да се потвърди с разумна увереност спазването на изискванията на чл. 16 от ПМС № 162 от 2016 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от ЕСИФ.

1.4.5. Проверки за допустимост и административно съответствие преди сключване на договор

1.4.5.1. Проверка на документите за доказване на обстоятелствата по чл. 25 от ЗУСЕСИФ⁵⁸⁶ и чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от ПМС № 162/2016 г. следва да се направи преди сключване на договора.

а) По процедурата BG16RFOP002-2.073⁵⁸⁷, липсва следа за извършена проверка преди сключване на договорите за предоставяне на БФП. В Критериите и методологията за оценка на проектните предложения по процедурата, на етап оценка за административно съответствие и допустимост, е заложен Критерий № 17, букви „й)“ и „л)“, съгласно които се извършва оценка въз основа на: Формуляра за кандидатстване; декларация, че кандидатът е запознат с Условието за кандидатстване и Условието за изпълнение; служебни проверки от УО и представени от кандидата документи. От оценителя се отбелязва съответствие или несъответствие на кандидата с изискванията на критерия, без да се осигури проследимост за осъществените служебни проверки⁵⁸⁸.

б) По процедурата BG16RFOP002-2.077⁵⁸⁹ са извършени проверки относно представените от кандидат бенефициентите документи за доказване на обстоятелствата по чл. 25 от ЗУСЕСИФ и чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от ПМС № 162 от 2016 г. от съответните експерти от отдел „Оценка на проекти и договаряне“, Главна дирекция „Европейски фондове и конкурентоспособност“ (ГДЕФК) в Министерство на икономиката на етап договаряне, като са изготвени контролни листа приложени към съответните проектни досиета.⁵⁹⁰

1.4.5.2. Съгласно Условието по процедурата BG16RFOP002-2.077 и одобрените Указания към бенефициентите за попълване на Декларация по чл. 3 и чл. 4 на ЗМСП са посочени изискванията към предприятията за покриване на условията за категория

Фигура № 3

Критерии:			
Категория предприятие	Брой персонал	Годишен оборот	Обща стойност на активите
Средно предприятие	< 250	≤ 97 500 000 лв.	≤ 84 000 000 лв.
Малко предприятие	< 50	≤ 19 500 000 лв.	≤ 19 500 000 лв.
Микро предприятие	< 10	≤ 3 900 000 лв.	≤ 3 900 000 лв.

Източник: Указания за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия:
<https://www.sme.government.bg/uploads/2021/05/4a-Obrazsec-Ukazania-za-popalvane-na-Dekl-za-MSP.pdf>

⁵⁸⁴ Одитно доказателство № 17

⁵⁸⁵ Одитно доказателство № 18

⁵⁸⁶ Безвъзмездна финансова помощ не се предоставя на лица, за които са налице обстоятелства за отстраняване от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка съгласно Закона за обществените поръчки или които не са изпълнили разпореждане на Европейската комисия за възстановяване на предоставената им неправомерна и несъвместима държавна помощ.

⁵⁸⁷ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID“

⁵⁸⁸ Одитно доказателство № 18 и Одитно доказателство № 5

⁵⁸⁹ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁵⁹⁰ Одитно доказателство № 18 и Одитно доказателство № 5

„средно“ предприятие.⁵⁹¹ В указанията към бенефициентите, съгласно разпоредбите на ЗМСП се посочва, че критериите за определяне на вида предприятие са два: средносписъчен брой на персонала и финансов критерий. Финансовият критерий може да бъде според реализирания оборот или според стойността на притежаваните активи. Необходимо е предприятието да отговаря едновременно и на двата критерия, за да може да се определи като „средно“ предприятие.⁵⁹²

Съгласно Препоръката на Комисията 2003/361/ЕС⁵⁹³ критерият за числеността на персонала остава един от най-важните и трябва да се разглежда като основен критерий, но е посочено също, че въвеждането на финансов критерий е необходимо допълнение, за да се обхване реалният мащаб и представянето на дадено предприятие, както и неговата позиция спрямо конкурентите му.

При извършените проверки, относно спазването на изискванията на критерия за определяне на категорията предприятие, на четири⁵⁹⁴ от договорите по процедура BG16RFOP002-2.077, сключени с бенефициенти от одитната извадка, които за да отговорят на категорията „средно предприятие“, участват по процедурата като „свързани предприятия“ е установено, че един от бенефициентите не покрива едновременно и двата критерия за определянето му като „средно предприятие“ и допустим кандидат. Независимо от това с бенефициента е сключен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG16RFOP002-2.077-1104-C01, с който е предоставено подпомагане в размер на 150 хил. лв., въпреки изричните указания на УО на ОПИК 2014-2020.⁵⁹⁵

а) С договор BG16RFOP002-2.077-0880-C01, като „средно“ предприятие е финансиран бенефициент, кандидатствал в група свързани предприятия с цел постигане на съответствие с критериите за допустимост по процедурата. Групата, в която участва бенефициента, включва шест МСП, в управлението на които участват роднини по права линия и съпрузи, т. е. предприятията са „свързани лица“ по смисъла на §1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на Търговския закон (ТЗ) вместо по смисъла на чл. 4, ал. 5 от Закона за малките и средни предприятия. Въпреки това с бенефициента е сключен договор за предоставяне на БФП, тъй като според УО на ОПИК 2014-2020 родствените отношения „позволяват на лицата да съгласуват поведението си и да упражняват влияние върху търговските решения на предприятията“.⁵⁹⁶ В допълнение, въпреки че УО на ОПИК 2014-2020 е установил свързаност между предприятията по § 1 от ДР на ТЗ, освен финансирането по този договор, одобрява финансиране на още две от предприятията в групата в размер на 150 000 лв. и 54 400 лв.⁵⁹⁷ Основание за подпомагането е факта, че предприятията извършват дейности в различни икономически области, определени като допустими за финансиране, съгласно условията за кандидатстване. В резултат е допуснато

⁵⁹¹ Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2006 г.) (1) Категорията малки и средни предприятия включва предприятията, които имат: 1. средносписъчен брой на персонала, по-малък от 250 души, и 2. годишен оборот, който не превишава 97 500 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 84 000 000 лв.

(2) От предприятията по ал. 1 малки предприятия са тези, които имат: 1. средносписъчен брой на персонала, по-малък от 50 души, и 2. годишен оборот, който не превишава 19 500 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 19 500 000 лв.

(3) От предприятията по ал. 1 микро-предприятия са тези, които имат: 1. средносписъчен брой на персонала, по-малък от 10 души, и 2. годишен оборот, който не превишава 3 900 000 лв., и/или стойност на активите, която не превишава 3 900 000 лв.

⁵⁹² От своя страна, финансовият критерий съдържа два алтернативни подкритерия: годишен оборот и стойност на активите. Достатъчно е поне единият от двата финансови подкритерия да бъде изпълнен заедно с критерия за средносписъчен брой на персонала, за да може предприятието да бъде квалифицирано като МСП.

⁵⁹³ Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises 2003/361/EC (notified under document number C(2003) 1422) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32003H0361>

⁵⁹⁴ BG16RFOP002-2.077-0880-C01; BG16RFOP002-2.077-0961; BG16RFOP002-2.077-0168-C01

⁵⁹⁵ Одитно доказателство № 18

⁵⁹⁶ решение от 27 февруари 2014 г., HaTeFo, C-110/13, EU:C:214:114, т. 35 и 37; същото в определение от 11 май 2017 г., Bericap, C-53/17, EU:C:2017:370, т. 17. За целите на предоставянето на държавна помощ те „съставляват едно-единствено икономическо образование, посредством физическо лице или група от действащи съвместно физически лица, дори те формално да не поддържат някое от взаимоотношенията, посочени в параграф 3, първа алинея на това приложение. Счита се, че действат съвместно, по смисъла на член 3, параграф 3, четвърта алинея“ - решение от 27 февруари 2014 г., HaTeFo, C-110/13, EU:C:214:114, т. 39, mutatis mutandis решение от 24 септември 2020 г., NMI TT, C-516/19, EU:C:2020:754, т. 63.

⁵⁹⁷ А.Т.Г. ЛАЙФСТАЙЛ ООД, ЕИК: 200681383; BG16RFOP002-2.077-0647-C01 и КОТОНС ИНДУСТРИ БЪЛГАРИЯ АД (ЕИК: 128040208), BG16RFOP002-2.077-0068-C01

съсредоточаването на финансов ресурс в групата от свързани предприятия, надхвърлящ значително максимално допустимия размер за финансиране на кандидатите по процедурата, въз основа на покриването на критерии и изисквания за допустимост на кандидатите.⁵⁹⁸

Във връзка с прилагането на критерия за допустимост на кандидатите по процедура BG16RFOP002-2.077, при кандидатстване за финансиране на МПС като свързани предприятия или като предприятия-партньори за да изпълнят изискванията за категория „средно предприятие“ е извършена проверка на допълнителна извадка от общо 340 или 22 на сто от сключените 1547 договори. При 44 на сто от тях или за 13 на сто от общия брой договори е установено, че са финансирани повече от едно от кандидатстващите като група МСП. Общата стойност на БФП по тези договори възлиза на 3 900 хил. лв. или около 2 на сто от общия размер на изплатените средства по процедурата са съсредоточени в МСП, които са свързани предприятия или предприятия партньори.⁵⁹⁹

б) При анализа и оценката на спазването на изискванията по процедура BG16RFOP002-2.077 към предприятията, покриващи условията за категория „средно“ предприятие като „свързани предприятия“ или партньори (класифицирани с един и същ КИД за основна дейност) за недопускане на финансиране на повече от едно предприятие в групата за сходна дейност, бе извършен преглед на общо 340 договора за предоставяне на БФП. Извадката от договори представлява 30 на сто от 1146 одобрени за финансиране предприятия с максимален размер на помощта от 150 хил. лв., а общият размер на отпуснатата БФП по сключените с тези предприятия договори възлиза на 51 000 хил. лв.

В резултат от извършената проверка се установи, че при 4 броя договори за предоставяне на БФП от одитната извадка⁶⁰⁰ е допуснато финансиране на свързани предприятия, кандидатстващи по процедурата. Предоставената обща помощ за групата е в размер на 541 890 лв., като максималния размер на подпомагането за средно предприятие е от 150 хил. лв. Подпомагането е отпуснато, въпреки че основният им предмет на дейност е еднакъв (с един и същ код за основна дейност по КИД за 2008 г.) в областта на осигуряването на места за настаняване (хотели и туристическо и друго краткосрочно настаняване), *в противоречие с изискванията на т. 25 от Условията за кандидатстване.*^{601,602}

в) Съгласно Условията за кандидатстване, кандидатите за подпомагане по процедура BG16RFOP002-2.077 следва да са регистрирани по Търговския закон (ТЗ), като не е определено изрично изискване, когато кандидатите са „свързани предприятия“, партньорите и/или свързаните предприятия също да са регистрирани по ТЗ. Отношенията на свързани предприятия и предприятия партньори се изследват единствено за целите на определяне на категорията „средно предприятие“.

При проверката на сключените по процедурата договори е установено, че с един от бенефициентите от одитната извадка, е сключен договор BG16RFOP002-2.077-0122-C01⁶⁰³ за предоставяне на БФП за 112 775 лв. Бенефициентът по договора, с цел удовлетворяване на критериите за допустимост като „средно предприятие“, кандидатства по процедурата като „свързано предприятие“ с партньори, единият от които не е регистриран в България, а в Италия.⁶⁰⁴ Във връзка с подписване на договорите за БФП по процедурата, УО на ОПИК 2014-2020 следва да извърши проверка по чл. 36, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, че кандидатите

⁵⁹⁸ Одитно доказателство № 18 и Одитно доказателство № 12

⁵⁹⁹ Одитно доказателство № 17 и Одитно доказателство № 10

⁶⁰⁰ АДФП № BG16RFOP002-2.077-1795-C01 с код 55.10 и АДФП № BG16RFOP002-2.077-1789-C01 с код 55.10; АДФП № BG16RFOP002-2.077-0266-C01 с код 55.20 и АДФП № BG16RFOP002-2.077-0268-C01 с код 55.20

⁶⁰¹ Одитно доказателство № 17

⁶⁰² Приложение № 16 Предприятия, участвали като свързани предприятия или предприятия партньори, на които са изплатени суми по процедура BG16RFOP002-2.077

⁶⁰³ Одитно доказателство № 18

⁶⁰⁴ Одитно доказателство № 18

отговарят на изискванията за бенефициент, включително на условията по чл. 3 и чл. 4 от Закона за МСП за декларираната категория предприятие. Предвид неизградената връзка между Търговския регистър към Агенцията по вписванията и системата за взаимно свързване на търговските регистри на държавите членки на ЕС, извършването на подобна проверка е невъзможно.

1.4.5.3. След премината техническа и финансова оценка по процедура BG16RFOP002-2.077, на етап договаряне са отхвърлени 148 проекти или 9 на сто от общо 1703 одобрени проекти за финансиране по процедурата. Установени са случаи на отхвърлени проекти поради невъзможност за внасяне от страна на бенефициентите на допълнителни и/или коригирани документи в указаните от УО на ОПИК 2014-2020 съкратени срокове за подаване на липсващи или коригирани документи, определен с цел ускоряване на процеса по изпълнение на процедурата.⁶⁰⁵ За съкратените срокове кандидат-бенефициентите са уведомени от УО на ОПИК 2014-2020 предварително в изпратените чрез ИСУН 2020 съобщения-покани с указания за сключването на договора, в които бенефициентите са информирани да не се изчаква представянето на документацията в последният възможен срок за подаване. Това не променя факта, че определеният от УО на ОПИК 2014-2020 3-дневен съкратен срок за подаване на коригирани документи е в несъответствие с определеният от законодателя в чл. 34, ал. 2 от ЗУСЕСИФ минимално допустим срок от една седмица, както и че обхватът на чл. 21 от Закона за мерките не предполага с опростените правила, управляващите органи да съкратят или отменят всички срокове и етапи от предвидените в ЗУСЕСИФ процедури.

От бенефициентите, включени в извършеното за целите на одита маркетингово проучване сред МСП, бенефициенти по процедури и схеми за подкрепа с безвъзмездна финансова помощ и/или финансови инструменти, близо половината от участниците оценяват процеса за кандидатстване като сравнително лесен. Изключение правят кандидатите по процедурата за средни предприятия, които посочват, че са ползвали консултантска помощ. Общото мнение е, че разясненията и консултациите, предоставяни от служителите на институциите, администриращи процедурите са достатъчни. Всеки трети е изпитвал затруднения при кандидатстване. Основните затруднения на участниците са свързани с неясните указания, правила и процедури, затруднения при онлайн подаване на заявленията, необходимост от допълнителни разходи за ползване на консултант и др.⁶⁰⁶

Въвеждането на по-ясни насоки в условията за кандидатстване или чрез ръководство на потребителя може да насърчи потенциалните бенефициенти за по-успешното им кандидатстване, да улесни оценителите и да намали броя на отхвърлените проектни предложения заради непредставени документи, неправилно подадена документация и други.

1.4.5.4. В Условията за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.091 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози“ е заложено, че: „Безвъзмездната финансова помощ, заявена от кандидата по схемата, заедно с договорената от кандидата безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“ не може да надвишава 450 000 лв. и 8 на сто от оборота съгласно Годишната данъчна декларация на кандидата за 2019 г.“. Предвидено е проверката да се извършва от МТИТС, когато е налице заявена помощ по BG16RFOP002-2.091, „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози“ и договорена подкрепа по процедура BG16RFOP002-2.077. Независимо че размерът на подпомагането по двете процедури се определя съобразно подпомагането на едната от тях, в условията за кандидатстване на процедура BG16RFOP002-2.077 не са заложени изисквания за проверка, съответно критерии за обвързване на подпомагането с

⁶⁰⁵ Одитно доказателство № 17

⁶⁰⁶ Одитно доказателство № 7 и Одитно доказателство № 16

това по процедура BG16RFOP002-2.091, основната причина за което е по-ранната им разработка. В резултат, когато по процедура BG16RFOP002-2.091 е предоставено подпомагане в максимален размер и с кандидата по процедурата, до сключване на договора за БФП не е сключен друг договор по процедура BG16RFOP002-2.077, няма основание за съобразяване на подкрепата по процедура BG16RFOP002-2.091 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози“ с подкрепата по процедурата за средни предприятия, дори и кандидатът да е кандидатствал за нея и проектното му предложение да е в процес на оценка. Несъответствието между изискванията, свързани с определяне на максималния размер на подпомагането по двете процедури е факт, независимо че първите договори за предоставяне на БФП по процедурата за средните предприятия са сключени в началото на 2021 г., а тези по процедурата за МСП, извършващи автобусни превози през м. декември 2020 г.

Във връзка с въведеното в насоките за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.091 условие, общият размер на договореното подпомагане по процедурите BG16RFOP002-2.091 и BG16RFOP002-2.077 да не надхвърля надхвърля максимално допустимият размер от 450 000 лв., е установено неспазване на това изискване при 12 АДБФП с бенефициенти или при 2 на сто от общо сключените 581 договори по процедурата. От тях, към 31.12.2021 г., над максималния размер са изплатени средства по девет договори с бенефициенти на обща стойност от 5 022 734 лв. и над прага на максималния размер на помощта са изплатени общо 91 782 лв.⁶⁰⁷ Информация за изпълнението на проектите по процедура BG16RFOP002-2.091 не е налична в ИСУН 2020, в т.ч. за реално изплатените средства по договорите с бенефициентите.^{608,609} Причината за констатираното надвишение на определения максимално допустим размер на финансирането по процедура BG16RFOP002-2.091, е че към момента на изплащане на средствата и извършване от конкретния бенефициент МТИТС на съответните проверки, с кандидатите по процедурата все не са сключени договори от УО на ОПИК 2014-2020 по процедура BG16RFOP002-2.077, поради забавяне на договорирането и поради липсата на синхронизиране на условията за кандидатстване по двете процедури.

Въпреки че Условиата за кандидатстване и по двете процедури и техните изменения са разработени от УО на ОПИК 2014-2020, текстовете в тях по отношение на заложения максимален размер за отпусната БФП не са съобразени. Това е довело до изплащането на средства в размер над максимално допустимия общ размер на подпомагането за бенефициенти, едновременно кандидатствали по процедурите за средни предприятия и за предприятия, извършващи автобусни превози.

1.4.5.5. Съгласно чл. 3, ал. 3 на Регламент (ЕС) № 1301/2013, предприятия, кандидатстващи за финансиране на икономическа дейност, свързана с производство, обработка и продажба на тютюн и тютюневи изделия, не могат да получат безвъзмездна финансова помощ. Тези дейности не са включени в инвестиционните приоритети на ЕФРР, респективно не са определени като допустими и по Условиата за кандидатстване по процедури BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077. Извършен е анализ за спазване на изискванията за недопустимост за финансиране със средства от ЕФРР на тези дейности по процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти, при който се установи:

а) По процедура BG16RFOP002-2.073 общият брой на одобрените МСП с основна дейност в областта на търговията с тютюневи изделия⁶¹⁰ е 435 и представлява 1,84 от общо

⁶⁰⁷ Одитно доказателство № 12 и Приложение № 7

⁶⁰⁸ Одитно доказателство № 17, т. 17.31.

⁶⁰⁹ Приложение № 7 Резултати от проверка за спазване на изискването за максимално допустим размер на БФП по BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091

⁶¹⁰ КИД 46.17 Търговско посредничество с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия; 46.21 Търговия на едро със зърно, семена, фуражи и необработен тютюн, 46.35 Търговия на едро с тютюневи изделия, 46.39 Неспециализирана търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия и 47.26 Търговия на дребно с тютюневи изделия или общо 143 договора (на обща стойност 1 323 205

всички 23 608 одобрени по процедурата кандидати. Общата стойност на сключените договори за финансиране на недопустими дейности, свързани с тютюн и тютюневи изделия, е за 3 786 хил. лв.⁶¹¹

б) Същите недопустими дейности са установени, че са финансирани и по *процедура BG16RFOP002-2.077*, като са сключени общо 11 договори на обща стойност 1650 хил. лв., което представлява 0,6 на сто от общо всички 1703 одобрени бенефициенти по процедурата.^{612,613}

От УО е посочено, че по процедура BG16RFOP002-2.077 оценителната комисия на етап „оценка за административно съответствие и допустимост“ е изпратила до кандидатите, включени в одитната извадка⁶¹⁴ уведомления за установени нередовности с цел получаване на разяснения относно търговската дейност, извършвана от предприятията и дали тя включва търговия с тютюн/тютюневи изделия. Всеки един от запитаните кандидати е отговорил като е разяснил и декларирал, че извършваната от него търговска дейност не включва търговия с тютюн/тютюневи изделия. От оценителната комисия е прието, че тези кандидати са допустими по процедурата.⁶¹⁵ Приемането на факти, свързани с оценката на допустимостта на кандидатите за подпомагане по процедурата на декларативен принцип, без подкрепа със съответни доказателства и проверки от УО не е достатъчно условие, за да гарантира, че УО прилага подходящите процедури и критерии за подбор, доколкото търговията с тютюневи изделия е обект на специална регулация. В досиетата на кандидатите липсват доказателства за извършени такива проверки от УО.

Извършването на проверки за съответствие с част от критериите за допустимост на кандидатите за финансиране на извадков принцип противоречи на изискванията на чл. 29, ал. 2 от ЗУСЕЦИФ, които предвиждат при процедурите за подбор да се извършва оценка на всяко проектно предложение.

1.4.5.6. Съгласно т. 11.2 „Критерии за условията за кандидатстване“ по процедури BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077, с оглед избягване на припокриването на интервенциите между ОПИК 2014-2020 и Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2014-2020, подкрепа не могат да получават кандидати, чиято основна икономическа дейност, попада в обхвата на Приложение I към Договора за създаване на европейската общност⁶¹⁶, или в обхвата на дейностите за преработка и/или маркетинг на горски продукти. Предвид това ограничение, производството на дърва за горене, изделия от корк, слама и материали за плетене, както и производството на пелети, които са част от код C16.29 „Производство на други изделия от дървен материал; производство на изделия от корк, слама и материали за плетене“ са недопустими за подкрепа с изключение на производството на пелети от дървесни отпадъци, получени от индустриалната преработка на дървесина. Недопустима за подкрепа е и икономическата дейност с код C16.10 „Разкрояване, рендосване и импрегниране на дървен материал“, с изключение на производството на несглобени дървени паркетни дъски. Декларираните в заявленията за подпомагане данни за съответния код на икономическата дейност, упражнявана от предприятията като основна, УО на ОПИК 2014-2020 съпоставя с тези от Националния статистически институт.

а) Извършената проверка на сключените договори по *процедура BG16RFOP002-2.073* показва, че са сключени общо 48 договора с МСП с код за основна дейност по КИД-

лв.) и с код 47.11 Търговия на дребно в неспециализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия – 296 проекта (на обща стойност 2 462 772 лв.)

⁶¹¹ Одитно доказателство № 12

⁶¹² Приложение № 11 Справка за бенефициенти, с които са сключени договори по процедура 2.077 (по справката, предоставена с имейл от 19.05.2021 г. от УО на ОПИК 2014 – 2020) с КИД 46.21 и 46.39 – 11 договори на обща стойност 1 650 000 лв.

⁶¹³ Одитно доказателство № 12

⁶¹⁴ Приложение № 11

⁶¹⁵ Одитно доказателство № 12 т. 12.8.

⁶¹⁶ Списък по член 38 от Договора за функционирането на Европейския съюз

2008 16.10 „Разкрояване, рендосване и импрегниране на дървен материал“ и 16.29 „Производство на други изделия от дървен материал; производство на изделия от корк, слама и материали за плетене“, които включват дейности, недопустими за финансиране. Общата стойност на договорите е 424 хил. лв. и представлява 0,2 на сто от общата стойност на всички сключени договори по процедурата⁶¹⁷. Със същите кодове за основна дейност по процедурата са подадени 80 проектни предложения, като 32 от тях са отхвърлени.

По информация от Министерство на икономиката, на етап кандидатстване, от УО е изисквана допълнителна информация от кандидатите, с цел отстраняване на евентуално допуснати грешки при класифициране на изпълняваните дейности. На база на получената информация от бенефициентите и/или допълнително получени справки от НСИ, УО на ОПИК 2014-2020 сключва договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с част от кандидатите.

Документалната проверка на одобрените и отхвърлени кандидати по процедурата, подали заявление за финансиране за дейност, недопустима за финансиране по посочените кодове показва, че от УО на ОПИК 2014-2020:

- е прилаган различен подход при вземане на решение за одобряване на кандидатите за допустими в случаите, когато в заявлението за кандидатстване са посочвали, че изпълняват икономическа дейност с код, определен в условията за кандидатстване като недопустим за финансиране. В част от случаите са извършвани служебни проверки в НСИ и на база получената информация кандидатът е одобряван или отхвърлен, а в други само въз основа на допълнителни разяснения от кандидата;

- при несъответствие на данните за код на основна икономическа дейност, посочен от кандидата във Формуляра за кандидатстване и този, предоставен от НСИ по служебен път, не се извършва служебна корекция във формуляра за кандидатстване, от която да е видно, кои данни са приети за правилни за целите на оценката за административно съответствие и допустимост. В резултат при част от договорите е налице несъответствие в данните за код на основната икономическа дейност на предприятието, въведен в ИСУН 2020, посоченият код в заявлението за кандидатстване и кода за основна дейност на кандидата по данни от НСИ⁶¹⁸.

Таблица № 26 Одобрени и неодобрени бенефициенти с КИД за основна дейност 16.10 и 16.29		
Административен договор/проектно предложение	КИД	Комуникация в ИСУН 2020 между кандидата и УО на ОПИК 2014-2020
<i>Одобрени</i>		
BG16RFOP002-2.073-10 756-C01	16.29	Бенефициентът е посочил в заявлението за кандидатстване грешен КИД. Изпратено разяснение- бенефициентът е определен като допустим
BG16RFOP002-2.073-9367-C01	16.29	Бенефициентът е посочил в заявлението за кандидатстване грешен КИД. УО на ОПИК 2014-2020 допуска кандидата за финансиране, тъй като по данни на НСИ кодът на основна дейност на кандидата е 62.09 и упражняваната от него дейност е допустима за финансиране по процедурата.
BG16RFOP002-2.073-22 384-C01	16.10	Изпратено разяснение от кандидата, с което се потвърждава, че „изкупува дървен материал от доставчици в страната, който се разбива, разкроява, рендосва и от него се произвеждат заготовки за мебели“. Кандидатът е определен за допустим по процедурата без изискване на справка от НСИ относно основната дейност, изпълнявана от него. .
BG16RFOP002-2.073-0366-C01	16.29	Няма данни за проведена комуникация и справка от НСИ, но с кандидата е сключен АДФП

⁶¹⁷ Одитно доказателство № 10, т.10.4 и т. 10.5.

⁶¹⁸ Одитно доказателство № 17, т.17.35.

BG16RFOP002-2.073-1345-C01	16.29	От кандидата е изпратено разяснение относно вида на основната дейност, което е прието от УО за достатъчно и удовлетворяващо критериите за допустимост на финансираните дейности. С кандидата е сключен АДФП.
BG16RFOP002-2.073-4098-C01	16.10	Няма комуникация за разяснения с кандидата, но по данни на НСИ, кандидатът грешно е посочил в заявлението си кода за основна дейност, вместо 56.10 „Дейност на ресторанти и заведения за бързо обслужване“, които са допустими за финансиране е посочил код 16.10. УО на ОПИК 2014-2020 взема предвид данните на НСИ и одобрява кандидата за финансиране
BG16RFOP002-2.073-26976-C01	16.29	Бенефициентът е посочил в заявлението за кандидатстване грешен КИД. След справка на НСИ, УО на ОПИК 2014-2020 одобрява кандидата, тъй като основната му дейност е допустима по процедурата с код 10.71 по КИД-2008
<i>Отхвърлени</i>		
BG16RFOP002-2.073-4146	16.10	Отхвърлен. Кандидатът потвърждава кода на икономическа дейност, но посочва, че извършва и друга с КИД 55.20, за която иска да използва финансирането.
BG16RFOP002-2.073-7873	16.10	Отхвърлен. Кандидатът потвърждава кода на икономическа дейност, предоставя справка от НСИ, от която е видно, че само част от дейността му е свързана с недопустимата за финансиране дейност.
BG16RFOP002-2.073-8269	16.10	Отхвърлен. Отхвърлен след изпратено разяснение за дейността на предприятието – преработване, разкрояване, профилиране и рендосване – краен продукт – детайли, дъски и профили за мебели.
BG16RFOP002-2.073-17287	16.10	Отхвърлен. Кандидатът потвърждава кода на икономическа дейност, но не изпраща конкретна информация за произведени продукти
BG16RFOP002-2.073-21190	31	Отхвърлен за непокриване на критерии спад в оборота
BG16RFOP002-2.073-23947	16.29	Отхвърлен след неизпращане на разяснения за КИД.
<i>Източник: УО на ОПИК 2014-2020</i>		

Липсата на проследими и точни данни за класификацията на основната икономическа дейност на кандидатите по част от договорите, сключени по процедура BG16RFOP002-2.073, въз основа на която те са допуснати за финансиране, не позволяват с разумна увереност да се потвърди, че са спазени всички изисквания на условията и критериите за съответствие и допустимост.

б) по процедура BG16RFOP002-2.077 също са сключени договори с предприятия, упражняващи основна икономическа дейност с код 16.10 „Разкрояване, рендосване и импрегниране на дървен материал“ и код 16.29 „Производство на други изделия от дървен материал; производство на изделия от корк, слама и материали за плетене“, които включват дейности, недопустими за финансиране. При одобрени за финансиране 1696 бенефициенти по процедурата, общо 5 договора или около 0,3 на сто са с бенефициенти, осъществяващи основна дейност с код, включващ дейности, недопустими за финансиране. Общата стойност на тези договори възлиза на 684 хил. лв.⁶¹⁹

Таблица № 27

Номер на договора	ЕИК	КИД	Размер на БФП
BG16RFOP002-2.077-1395-C01	040427216	16.29	150 000
BG16RFOP002-2.077-1087-C01	205375579	16.29	150 000
BG16RFOP002-2.077-1791-C01	203733038	16.29	124 677
BG16RFOP002-2.077-0411-C01	115582949	16.10	109 429
BG16RFOP002-2.077-1833-C01	119033346	16.10	150 000,00
<i>Източник: ИСУН 2020</i>			

⁶¹⁹ Одитно доказателство № 10 т. 10.4, т. 10.5 и т. 10.6.

От УО е посочено, че от оценителната комисия до четирима от кандидатите са изпратени уведомления за установени нередовности с цел получаване на конкретна и подробна информация относно дейностите, които ще се финансират със заявената безвъзмездна помощ по проекта, както и финалните продукти, които ще се произвеждат от тези дейности. Всеки един от четиримата кандидати е разяснил, че извършваните от предприятието дейности не попадат в ограничителното условие на т. 11.2 „Критерии за недопустимост на кандидатите“, подт. 2) от Условията за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.077 относно припокриването на интервенциите между ОПИК 2014-2020 и ПРСР 2014-2020. Последният от 5-те кандидати, посочен в таблица 22 е предоставил подробна информация за извършваните от него дейности във Формуляра за кандидатстване.⁶²⁰

В мотивите на УО на ОПИК 2014-2020 за одобрение на посочените проекти не се посочва да са извършвани контролни процедури за проверка на декларираните от одобрените бенефициенти обстоятелства, така че да се даде увереност, че проектите са допустими за финансиране по ЕФРР, с оглед отговорностите на УО по чл. 125, параграф 4 буква а) на Регламент (ЕС) № 1303/ 2013 относно подбора на проекти.

в) По процедура BG16RFOP002-2.073⁶²¹ са установени сключени 12 договора на обща стойност 105 хил. лв. с предприятия, осъществяващи основната дейност, класифицирана с код от 01 „Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности“ до 03 „Рибно стопанство“; попадащи в обхвата на финансиране по ПРСР 2014-2020⁶²² и съответно, недопустими за финансиране по ОПИК 2014-2020.⁶²³ Недопустимите дейности на предприятията са свързани с отглеждане на семена; на зеленчуци, дини и пъпеши; лов; отглеждане на камили, ламы и подобни животни.⁶²⁴

1.4.5.7. Във връзка с анализа и оценката на осъществяваните от УО на ОПИК 2014-2020 контролни дейности, свързани с изпълнението на проверки за липсата на двойно финансирани проекти с одобрена финансова помощ по Мярка 21 „Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани и малки и средни предприятия, които са особено засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19“, подмярка 21.3 от ПРСР 2014-2020⁶²⁵ (194 проекти)⁶²⁶ и одобрените за финансиране проекти по ОПИК 2014-2020 по процедури BG16RFOP002-2.073 за микро- и малки предприятия (23 608 одобрени проекти) и BG16RFOP002-2.077 за средни предприятия (1703 одобрени проекти). При проверката са установени само два договора, финансирани по процедури BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077 по ОПИК 2014-2020 и едновременно с това, одобрени за финансиране по подмярка 21.3 на ПРСР 2014-2020. Бенефициентите са финансирани по ОПИК 2014-2020 по основен код за икономическа дейност, а по ПРСР 2014-2020 - за допълнителна дейност с различен КИД, което не противоречи на условията за кандидатстване по процедурите за подбор на проекти на ОПИК 2014-2020.⁶²⁷

1.4.5.8. По процедура BG16RFOP002-2.073 са сключени 39 договори с обща стойност 313 хил. лв. с бенефициенти, осъществяващи основна дейност, класифицирана в група с код по КИД-2008 92-00 „Организиране на хазартни игри“^{628 629}. Независимо, че

⁶²⁰ Одитно доказателство № 12 т.12.9.

⁶²¹ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁶²² Приложение 1 към Договора за създаване на европейската общност (Приложение 5 към условията за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.073.

⁶²³ Одитно доказателство № 10 т. 10.4, т. 10.5 и т. 10.6.

⁶²⁴ Одитно доказателство № 3

⁶²⁵ Мярка 21 „Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани и малки и средни предприятия, които са особено засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.

<https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=150692>

⁶²⁶ Одитно доказателство № 17 т. 17.24.

⁶²⁷ Одитно доказателство № 17

⁶²⁸ Одитно доказателство № 10 т. 10.4; т. 10.5 и т.10.6.

⁶²⁹ Приложение № 13 Справка за бенефициенти, с които са сключени договори по процедура 2.073 с КИД 92.00 Организиране на хазартни игри

посоченият сектор не кореспондира с инвестиционните приоритети и дейностите, определени за финансиране от ЕФФР в чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1301/2013, включително изброени и в ПМС № 189 от 28.07.2016 г. предприятията са подпомогнати с БФП по оперативната програма.⁶³⁰

Одобряването на кандидати с основна икономическа дейност, класифицирана с код, включващ дейности, недопустими за финансиране, води до подпомагане на недопустими кандидати и незаконосъобразни разходи по процедурите за подбор на проекти. Финансирането на предприятия с недопустими дейности е неефективно и неефикасно разходване на финансов ресурс, предназначен за подпомагане на МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

Установените случаи на одобрени проекти с недопустим код на икономическа дейност съгласно Регламент (ЕС) № 1303/2013 и Условията за кандидатстване сигнализират за слабости в контролните механизми на УО на ОПИК 2014-2020 във връзка с подбора и оценката на проектните предложения. Липсата на изчерпателно посочване в Условията за кандидатстване на недопустимите дейности, включително с КИД за основна дейност, които попадат в обхвата на ПРСР 2014-2020, е оказало съществено значение за финансиране на кандидати, осъществяващи недопустими дейности. Независимо че относителният дял на недопустимите проекти е малък спрямо общия брой на одобрените за финансиране проекти по процедурите за подбор, тяхното наличие изисква предприемане на адекватни действия от страна на УО за възстановяване на незаконосъобразно изплатените средства, както и повишаване на качеството на одобряваната документация по процедурите за подпомагане чрез подбор на проекти.

Причините за пропуските в контролите за одобрение на проекти с недопустими дейности са свързани с наличието на значителен брой подадени проектни предложения, обществен натиск и необходимост за бързина и експедитивност при одобряване на проектите и изплащане на подпомагането.

1.5. Прилагане на процедури за уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване

Редът, по който се разглеждат постъпили жалби и възражения по процедурите за предоставяне на БФП по ОПИК 2014-2020 е описан в Глава 9 от Наръчника на ОПИК 2014-2020. Всяко постъпващо възражение/жалба се регистрира с входящ номер в информационно-деловодната система на Министерството на икономиката. Кандидат, чието проектно предложение е включено в Списъка на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка, може писмено да възрази пред ръководителя на управляващия орган в едномесечен срок от съобщаването⁶³¹. Жалбата/възражението се разглежда от лица, определени със заповед на ръководителя на УО. Когато жалбата/възражението е подадено след одобряване на оценителния доклад и уведомяване на кандидатите от списъците за отхвърляне на проектни предложения⁶³², отдел „Управление на риска, контрол и сигурност“ изготвя отговор, с който уведомява кандидата, че липсва правна възможност актовете на ръководителя на УО да бъдат оспорвани по административен ред, като същите подлежат на оспорване по съдебен ред. Всички жалби и възражения се вписват в регистър на постъпилите жалби и възражения.⁶³³

В Наръчника по ОПИК 2014 -2020 е предвидено решението за отказ за предоставяне на БФП да се издава от РУО в срок 10 дни от одобряването на оценителния доклад. Мотивирано решение за отказ от предоставяне на БФП се издава:

⁶³⁰ за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г.

⁶³¹ Чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ

⁶³² Чл. 35 от ЗУСЕСИФ

⁶³³ Одитно доказателство № 3

- за всяко проектно предложение, включено в списъка на предложените за отхвърляне проектни предложения и основаниято за отхвърлянето им⁶³⁴;
- за проектно предложение, включено в списък с резервните проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране, които успешно са преминали оценяването, но за които не достига финансиране;
- при несъгласие на кандидата да сключи административен договор⁶³⁵.

1.5.1. Уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.073

В Условието за кандидатстване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.073⁶³⁶ е пояснено, че ако при проверката на проектното предложение бъде установена липса на документи или друга нередовност, оценителната комисия ще изпраща до кандидатите уведомление за установените нередовности посредством ИСУН 2020. Кандидатите следва да представят липсващите документи/отстранят нередовностите в определения с условията за кандидатстване тридневен срок, считано от датата на изпращане на уведомлението в ИСУН 2020. Уведомленията за одобрение/отказ от предоставяне на БФП се изпращат през ИСУН 2020 чрез електронния профил на кандидата, като кандидатът следва да бъде известяван за посоченото електронно съобщение чрез електронния адрес, асоцииран към неговия профил. За дата на получаване на уведомлението се счита датата на изпращането му в ИСУН 2020. Подавайки електронно проектно предложение, кандидатът се съгласява комуникацията по време на оценката да става единствено посредством ИСУН 2020, в профила, от който е подадено предложението. Кандидатът следва регулярно и по собствена инициатива, съгласно условията за кандидатстване, да проверява профила в ИСУН 2020, чрез който е подадено проектното предложение, за наличието на съобщения, отправени към него по повод и във връзка с предоставянето на безвъзмездна финансова помощ.^{637,638} В условията за кандидатстване по процедурата е посочено, че кандидатите, подали проектни предложения, които съответстват на изискванията на условията за кандидатстване ще получат съобщение, че представеният административен договор е подписан от УО и влязъл в сила. Възможностите за обжалване на решението за отказ от подпомагане по процедурите за предоставяне на БФП със средства от ЕСИФ са нормативно уредени, поради което в Условието за кандидатстване не е посочен изрично реда за обжалване.⁶³⁹

При направена справка в деловодната система на МИ се установиха регистрирани редица жалби от кандидати, неодобриени за финансиране по процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти по ОПИК 2014-2020.⁶⁴⁰ Жалбоподавателите са следвали реда по чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ, като са подавали жалби до ръководителя на управляващия орган срещу решенията за отказ от подпомагане в резултат на несъответствие с част от условията за допустимост и/или административно съответствие на кандидатите, вместо да оспорят решението за отказ пред съответния районен административен съд.⁶⁴¹ Основните причини, довели до объркване на кандидатите относно приложимия ред за обжалване, са:

- опростената процедура за кандидатстване, при която след извършената проверка за административно съответствие и допустимост, оценителната комисия се произнася не

⁶³⁴ Чл. 35, т. 3 от ЗУСЕСИФ

⁶³⁵ Чл. 35, т. 1 и т. 2 от ЗУСЕСИФ

⁶³⁶ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID“

⁶³⁷ Одитно доказателство № 20 Условия за кандидатстване и изпълнение BG16RFOP002-2.073 <https://umis2020.government.bg/#/procedures/1273/allDocs/appGuidelines/10335?rf=1616057418000>

⁶³⁸ Одитно доказателство № 9

⁶³⁹ Одитно доказателство № 11 и Одитно доказателство № 20

⁶⁴⁰ Одитно доказателство № 13

⁶⁴¹ Одитно доказателство № 11, т. 11.3 и т. 11.4.

със списък на проектните предложения, които не са допуснати до техническа и финансова оценка, както е посочено в чл. 34, ал. 1 от ЗУСЕСИФ (тъй като оценката е комплексна и се извършва само на един етап), който списък, комисията да публикува на интернет страницата на ОПИК 2014-2020 и в ИСУН 2020, за да може отхвърлените кандидати да възразят писмено пред ръководителя на УО по реда на чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ, а направо с оценителен доклад, въз основа на който ръководителят на УО на ОПИК 2014-2020 с решение определя одобрените и отхвърлени кандидати;

- вида на решенията на УО на ОПИК 2014-2020, с които се одобряват и отхвърлят кандидатите за финансиране, които включват в своето съдържание списъците на оценителната комисия за одобрените или отхвърлени кандидати заедно с посочените мотиви за това.

При проверката на одитна извадка от 6 случайно подбрани от общо 3629 отхвърлени проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.073⁶⁴², бе установено, че от УО на ОПИК 2014-2020 са спазени изискванията на Наръчника по ОПИК 2014 -2020, като са попълнени оценителни листове в ИСУН 2020 с мотиви за установените несъответствия, кандидатите са уведомени чрез ИСУН 2020 относно отхвърлянето на проектното предложение, посочени са мотиви, както и възможността за обжалване пред съда.⁶⁴³

След постъпил сигнал в Сметна палата е извършена проверка на проектно предложение BG16RFOP002-2.073-0192⁶⁴⁴. При проверката се установи, че предложението е отхвърлено на 05.06.2020 г., тъй като посочените от кандидат бенефициента нетни приходи от продажби за 2019 г. възлизат на 0 лева по данни от НАП. Кандидатът е подал възражение до РУО на ОПИК 2014-2020, регистрирано в ИСУН 2020 на 08.06.2020 г., а впоследствие и на 09.06.2020 г. С отговор от 21.07.2020 г. или повече от месец след регистриране на подадената жалба, РУО посочва, че решението за отказ от подпомагане подлежи на обжалване в 14-дневен срок от издаването му по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК). Срокът за обжалване е пропуснат от бенефициента, поради несвоевременното уведомяване на кандидата за неправилното обжалване на отказа за подпомагане по реда на АПК и формата на решението на РУО на ОПИК 2014-2020 за отхвърляне на кандидата, която наподобява Списъкът с отхвърлени проектни предложения от оценителната комисия и създава погрешно впечатление, че документът може да бъде обжалван по реда на чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ пред РУО.⁶⁴⁵

Опростяването на правилата за кандидатстване за БФП по процедурата за подбор на проекти BG16RFOP002-2.073 на практика довежда до намаляване на възможностите за обжалване действията на оценителната комисия по административен ред, тъй като част от предвидените от законодателя хипотези по чл. 34 от ЗУСЕСИФ не се изпълняват.

1.5.2. Уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.077

В Условието за кандидатстване по процедура BG16RFOP002-2.077 е пояснено, че след приключване на оценката на административното съответствие и допустимост, на интернет страницата на УО (www.opic.bg) и в ИСУН 2020, модул „Комуникация“ се публикува списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и

⁶⁴² „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁶⁴³ Чл. 34, ал. 4 от ЗУСЕСИФ

⁶⁴⁴ Одитно доказателство № 19

⁶⁴⁵ Списък на предложените за отхвърляне ПП (ОТКАЗИ сесия 1.pdf от 05.06.2020 г.) https://files2020.government.bg/aa057d10-7594-45c0-ab55-a2d55fdaa56b?access_token=V3rlb-JRHtTTcjKoPNqUxAYhq_ksM3p8cpvcMW8YB-mhZz7yJ-RFCFim8IxMo_u49X-rNBesop1Hep4SB1n72oZ90flgN1fi0mxCLJm3blN4d6D-61nFI0hdChOWy3gC8f1YDNU_qhyDpOYbuCrO-pXeBldFY1WYtzc94yibAJpzTvUV73j-KaKx5ctms3UABrRDCwTOWbxxiPm4dRZ8EhEp59Z6mbJDKeqY8OZw8BWVXpOtrxVYgNWotXyBjKJAQcN6c_b7vKf_Q1pdG-qA

финансова оценка, като се посочват и основанията за недопускане. За недопускането на всеки от кандидатите, включени в списъка, се съобщава само и единствено чрез ИСУН 2020 чрез модул „Комуникация“. Управляващият орган не носи отговорност, ако кандидатите не получават уведомления за кореспонденцията в ИСУН 2020. Кандидатите, чиито проектни предложения са включени в списъка, могат да подадат писмени възражения пред РУО в едноседмичен срок от съобщаването, посредством ИСУН 2020, като към възражението не могат да се представят нови документи, които не са били част от първоначално представеното проектно предложение по реда на т. 24 от Условията за кандидатстване по процедурата. Ръководителят на УО се произнася по основателността на възражението в едноседмичен срок от неговото получаване. В случай че РУО прецени, че дадено възражение е неоснователно, производството по предоставяне на БФП се прекратява и на кандидата се издава решение за отказ.⁶⁴⁶

Кандидатите, включени в списъка на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка, след приключване на оценителния процес се включват в Списък на предложените за отхвърляне на проектни предложения с основание за отхвърлянето им, приложен към оценителния доклад.⁶⁴⁷ Съгласно чл. 38 от ЗУСЕСИФ, ръководителят на УО се произнася с решения за отказ за предоставяне на БФП за тези кандидати в срок 10 дни от одобряването на оценителния доклад.⁶⁴⁸

Извършен е анализ за броя на подадените жалби и възражения, отразени във водения от УО на ОПИК 2014-2020 Регистър на постъпилите жалби и възражения и регистрираните такива в деловодната система на Министерство на икономиката по процедура BG16RFOP002-2.077.

Съгласно Глава 9 Жалби и възражения от Наръчника на ОПИК 2014-2020 всяко постъпващо възражение/жалба следва да се регистрира с входящ номер в информационно-деловодната система на Министерството на икономиката. Когато проектно предложение е включено в списъка на отхвърлените проектни предложения, кандидатът може писмено да възрази пред ръководителя на управляващия орган в едноседмичен срок от съобщаването.⁶⁴⁹ Възражението се разглежда от лица, определени за целта със заповед на ръководителя на УО. Всички жалби и възражения се вписват в *регистър на постъпилите жалби и възражения*.⁶⁵⁰

В извлечението⁶⁵¹ от деловодната система на министерството, са регистрирани 22 жалби по процедура BG16RFOP002-2.077, които фигурират в регистъра, на постъпилите жалби и възражения, воден в УО на ОПИК 2014-2020⁶⁵², който съдържа 64 заведени жалби (предоставени по поща, куриер, ИСУН 2020 или на ръка), подадени по повод отхвърляне на проектните предложения на кандидатите на етап оценка за административно съответствие и допустимост.⁶⁵³ От включените в регистъра на УО 64 броя записи, 60 са възражения по недопуснатите проектни предложения. Резултатът от проверката от страна на УО по регистрираните възражения с изключение на 4 от тях⁶⁵⁴ е, че възраженията са неоснователни.⁶⁵⁵

При проверката на одитна извадка от 6 случайно избрани от общо 189 отхвърлени проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.077, бе установено, че пет проектни

⁶⁴⁶ Одитно доказателство № 20

⁶⁴⁷ Одитно доказателство № 17, т. 7.1.2.1.19 от Вътрешните правила за работа на оценителната комисия и на екипа по договаряне при процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПИК 2014 – 2020 по процедура BG16RFOP002-2.077 и Одитно доказателство № 18

⁶⁴⁸ Одитно доказателство № 20

⁶⁴⁹ Чл. 34, ал. 3 от ЗУСЕСИФ

⁶⁵⁰ Одитно доказателство № 3, Глава 9 от Наръчника на ОПИК 2014-2020 Жалби и възражения

⁶⁵¹ Одитно доказателство № 13

⁶⁵² Одитно доказателство № 11, т. 11.1.

⁶⁵³ Одитно доказателство № 13

⁶⁵⁴ Одитно доказателство № 18

⁶⁵⁵ Одитно доказателство № 21

предложения са отхвърлени на етап оценка за административно съответствие и допустимост и едно - на етап техническа и финансова оценка. Съгласно изискванията на чл. 34, ал. 1 от ЗУСЕСИФ, кандидатите, отхвърлени на етап оценка за административно съответствие и допустимост са уведомени чрез ИСУН 2020 за недопускане до техническа и финансова оценка. Наличен е оценителен лист, в който от съответния оценител са посочени мотиви за установеното несъответствие и е указана възможността за възразяване в седемдневен срок пред ръководителя на УО на ОПИК 2014-2020 по реда на чл. 34, ал. 3 от същия закон. От трима от отхвърлените кандидати е изпратено възразение до ръководителя на УО. На основание чл. 34, ал. 4 от ЗУСЕСИФ проектното предложение на един от тримата кандидати, подали възразение е върнато за техническа и финансова оценка.⁶⁵⁶ При останалите две подадени възразения липсва одитна следа за изпращане на решението на УО за отказ за предоставяне на БФП, като решения не са приложени и към оценителния доклад. В оценителния доклад само е посочена информация, че от кандидатите са постъпили възразения и че възразенията са приети от ръководителя на УО за неоснователни.^{657,658} Едноседмичният срок за произнасяне от ръководителя на УО по възразенията, определен в чл. 34, ал. 4 от ЗУСЕСИФ не е спазен.⁶⁵⁹

1.5.3. Уведомяване на бенефициентите и ред за обжалване по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.091

В Условието за кандидатстване по схемата/процедурата на подбор на проекти BG16RFOP002-2.091, изпълнявана от МТИТС е пояснено, че при установени по време на оценката нередовности, непълноти и/или несъответствия на документите за кандидатстване, на съответния кандидат се изпраща уведомление за установените нередовности, непълноти и/или несъответствия и определя разумен срок за тяхното отстраняване, който не може да бъде по-кратък от една седмица. В уведомлението, което се изпраща на кандидата, задължително се съдържа информация, че неотстраняването на установените нередовности може да доведе до прекратяване на производството по отношение на кандидата. Искането за предоставяне на информация/документи се изпраща чрез Модула за електронни услуги на ИСУН 2020, за което съответния кандидат получава съобщение на електронния адрес, посочен при регистрацията на потребителя, подал проектното предложение.⁶⁶⁰ В указанията не е посочен ред за обжалване действията на конкретния бенефициент по отношение разпределението на средствата по схемата/процедурата за подпомагане.

При проверката на извадка от случайно подбрани 6 от общо 53 отхвърлени проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.091, изпълнявана от МТИТС, бе установено, че от кандидатите няма подадени възразения.⁶⁶¹ За всички недопуснати за финансиране кандидати от оценителите са попълнени оценителни листове с мотиви за установено несъответствие, налични в ИСУН 2020, а кандидатите са уведомени за отказа чрез модул Комуникации в ИСУН 2020. Мотивите за отхвърляне са свързани с несъответствие с категорията за допустимо предприятие микро-; малко или средно, недопустими дейности; липса на лиценз на името на кандидата за извършване на превоз на пътници по смисъла на Закона за автомобилните превози и други.

Не във всички Условия за кандидатстване по процедурите и схемите за предоставяне на БФП по ОПИК 2014-2020 за подпомагане на МСП за преодоляване на последствията от пандемията са определени ясно реда и начина на подаване на

⁶⁵⁶ BG16RFOP002-2.077-1865

⁶⁵⁷ BG16RFOP002-2.077-1563

⁶⁵⁸ BG16RFOP002-2.077-0121

⁶⁵⁹ Одитно доказателство № 18

⁶⁶⁰ Одитно доказателство № 20

⁶⁶¹ Одитно доказателство № 18

възражения/жалби в случаите на отказ от финансиране. Това създава риск отхвърлените кандидати да не могат да защитят правата си по предвидения законов ред поради недостатъчна информираност или неизпълнение на задълженията на УО за своевременно уведомяване.

1.6. Договорена безвъзмездна помощ и реално изплатени средства на малки и средни предприятия

Към 31.03.2021 г. сключените договори по 6-те процедури и схеми, включени в обхвата на одита⁶⁶², са 35 329, като договорената безвъзмездна помощ за МСП е в размер на 535 808 хил. лв. и представлява 86 на сто от техния бюджет.⁶⁶³

Бюджетът по тези процедури, към същата дата възлиза на 620 800 хил. лв. и представлява 87 на сто от общо планирания индикативен бюджет от 717 108 хил. лв., предназначен за подпомагане на МСП с безвъзмездна помощ за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19 по ОПИК 2014-2020. Недоговорени остават около 85 000 хил. лв., като за 55 000 хил. лв. от тях е обявена нова схема/процедура BG16RFOP002-2.101 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II“ изпълнявана от НАП⁶⁶⁴. Първата заповед на изпълнителния директор на НАП за предоставяне на средства по схема/процедура BG16RFOP002-2.101 е от 02.07.2021 г., с която са договорени 1142 хил. лв. по 355 заявления за на бенефициенти.⁶⁶⁵

От 22.02.2021 е обявена и процедура BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 хил. лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“⁶⁶⁶ с бюджет 78 233 хил. лева, като допълнително е дадена възможност за наддоговаряне по процедурата в размер на 106 500 хил. лв.⁶⁶⁷

Реално изплатени средства към 31.03.2021 г. по процедурите и схемите, включени в обхвата на одита са в размер на 317 534 хил. лв. и представляват 59,26 на сто от общо договорените средства.

Таблица № 28 Реално изплатени и верифицирани средства по договори за предоставяне на БФП по процедури за предоставяне на БФП и по категория предприятие към 31.03.2021 г. (в лв.)

До 31.03.2021	Платени до 31.03.2021 г., в лв.	Брой договори с извършени плащания	Договорена БФП в лв.	Брой сключени АДБФП (без прекратените)	Среден размер на предоставената (договорената) помощ по проект МСП в лв.
BG16RFOP002-2.073 - микро	152 259 587	19 415	152 259 587	19 415	7 842
BG16RFOP002-2.073 - малки	38 941 008	4 114	38 941 008	4 114	9 465
BG16RFOP002-2.073 - общо	191 200 594	23 529	191 200 594	23 529	8 126

⁶⁶² Извън обхвата на одита остава процедура BG16RFOP002-2.092 „Подкрепа на предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ – бюджет 10 млн. лв., договорени 8 500 000, отчетени - 1 751,84- справка в ИСУН към 25.07.2021 г.

⁶⁶³ Приложение № 10 Брой сключени договори с извършени по тях плащания и реални изплатени средства по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие към 31.03.2021 г.

⁶⁶⁴ BG16RFOP002-2.101 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки II“, която е трета фаза „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки“

⁶⁶⁵ Заповед № 3-ЦУ-2413/02.07.2021 г. <https://nra.bg/wps/wcm/connect/nra.bg25863/ee4b16a6-9769-49a8-bb04-0121ae44701f/%D0%97%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4+%D0%97-%D0%A6%D0%A3-2413+-+02.07.2021+%D0%B3..pdf?MOD=AJPERES>

⁶⁶⁶ <https://opic.bg/protseduri-opik/bg16rfop002-2089-podkrepa-za-malki-predpriyatiya-s-oborot-nad-500-000-lv-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

⁶⁶⁷ с писмена процедура на Комитета за наблюдение на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 от 15.06.2021 г. се одобряват промени в Методологията и критериите за подбор на операциите по процедура BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, като се осигурява допълнителен ресурс за наддоговаряне в размер на 106,5 млн. лв.

<https://opic.bg/news/uo-na-opik-publikuva-izmenen-paket-dokumenti-po-protsedura-za-podbor-na-proekti-bg16rfop002-2089-podkrepa-za-malki-predpriyatiya-s-oborot-nad-500-000-lv-za-preodolyavane-na-ikonomiceskite-posledstviy>

BG16RFOP002-2.077 - средни	3 542 822	30	212 737 104	1 547	137 516
BG16RFOP002-2.091 - микро	7 226 193	396	7 297 652	397	18 383
BG16RFOP002-2.091 - малки	12 869 524	155	12 869 524	155	83 030
BG16RFOP002-2.091 - средни	8 952 461	28	8 952 461	28	319 731
BG16RFOP002-2.091 - общо	29 048 179	579	29 119 638	580	50 206
BG16RFOP002-2.083 - микро	50 000	3	5 139 000	289	17 782
BG16RFOP002-2.083 - малки	0,00	0	2 473 000	143	17 294
BG16RFOP002-2.083 - средни	0,00	0	1 440 000	78	18 462
BG16RFOP002-2.083 - общо	50 000	3	9 052 000	510	17 749
BG16RFOP002-2.095 - микро	32 537 997	4 942	32 537 997	4 942	6 584
BG16RFOP002-2.095 - малки	32 866 058	1 532	32 872 139	1 533	21 443
BG16RFOP002-2.095 - средни	13 406 570	233	13 406 570	233	57 539
BG16RFOP002-2.095 - общо	78 810 626	6 707	78 816 706	6 708	11 750
BG16RFOP002-2.097 - микро	5 670 300	1 749	5 670 300	1 749	3 242
BG16RFOP002-2.097 - малки	6 751 628	643	6 751 628	643	10 500
BG16RFOP002-2.097 - средни	2 460 081	63	2 460 081	63	39 049
BG16RFOP002-2.097 - общо	14 882 009	2 455	14 882 009	2 455	6 062
ОБЩО	317 534 230	33 303	535 808 051	35 329	231 409

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

Докато към 31.12.2020 г. са изплатени средства само по две процедури BG16RFOP002-2.073⁶⁶⁸ и BG16RFOP002-2.091 за съответно по 21 165 и по 207 договори, към 31.03.2021 г., плащания са извършени по всички процедури, включени в обхвата на одита. Изцяло са изплатени средствата на бенефициентите по процедурата за микро- и малките предприятия BG16RFOP002-2.073, по 23 529 договори. По проектите с конкретен бенефициент не са изплатени средствата само по 1 договор, а по процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти, изпълнявани от НАП, като конкретен бенефициент (първа и втора фаза) са сключени общо 9162 договори и по процедурата за МСП, извършващи автобусни превози, изпълнявана от МТИТС - 579 договори.

Към 31.03.2021 г., по данни в ИСУН 2020, най-нисък е ръстът на изплатените средства под формата на ваучери по схема за предоставяне на ИКТ, изпълнявана от ИАНМСП. Около половината от утвърденият бюджет по схемата не е договорен, въпреки че има списък с резервни проектни предложения на бенефициенти, успешно преминали оценяването.⁶⁶⁹ Въз основа на данни, извлечени от ИСУН 2020 на 16.10.2021 г. за периода

⁶⁶⁸ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID“

⁶⁶⁹ Одитно доказателство № 10

от 31.09.2020 г.⁶⁷⁰ до 31.03.2021 г.⁶⁷¹, ИАНМСП е предоставила 509 броя ваучери⁶⁷² на стойност 9051 хил. лева. С отчетеното изпълнение към края на първото тримесечие на 2021 г. са постигнати очакваните резултати по схемата за подпомагане най-малко 450 предприятия да получат ваучери за ИКТ услуги.⁶⁷³ Периодът на изплащане на отчетените ваучери за ИКТ услуги към доставчиците е различен и е заложен във ваучера/респективно в договора между него и доставчика на ИКТ услуги, като варира от 1 месец до 9 месеца.⁶⁷⁴

По процедурата за средните предприятия BG16RFOP002-2.077, размерът на изплатените средства към 31.03.2021 г. е незначителен и възлиза на 1,7 на сто от договорените по процедурата средства. Причината е по-късното стартиране на процедурата, като първите договори са изпълнени през м. юни 2021 г. (таблица № 29).

Към 31.03.2021 г. средният размер на договорената БФП, независимо от категорията на подпомогнатото предприятие, е най-висок по процедура BG16RFOP002-2.091 за МСП, изпълняващи автобусни превози, където размерът на помощта е от 3000 лв. до 450 000 лв. и не следва да надвишава 8 на сто от оборота на предприятието-кандидат, което кореспондира с факта, че транспортът е един от най-засегнатите от пандемията икономически сектори.

Броят на сключените договори и реално изплатените средства конкретно по отделните процедури към 31.12.2020 г. е представен в приложение към доклада.⁶⁷⁵

1.6.1. Сключване на договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Съгласно членове 36 и 37 от ЗУСЕСИФ, срокът за предоставяне на документи от кандидата за сключване на АДФП с бенефициента е до 1 месец, а РУО в двуседмичен срок от предоставяне на информацията следва да сключи административен договор с одобрения кандидат.

Проверката на одитна извадка от случайно подбрани 25 сключени договора по процедури BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091^{676,677} установи:

а) По процедурата за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073, проектните предложения на кандидат бенефициентите са одобрени за финансиране, като са сключени договори със срок за изпълнение от 3 месеца. Договорите с бенефициентите са сключени, като са спазени изискванията и сроковете за сключване на договора съгласно чл. 36 и чл. 37 от ЗУСЕСИФ, т.е. два месеца след приключване на оценителния процес.⁶⁷⁸

б) По процедурата, насочена за средните предприятия BG16RFOP002-2.077 не са спазени законоустановените срокове за сключване на договор при всички шест договора, като забавянето е между седем и 24 дни над максимално допустимия срок по ЗУСЕСИФ.⁶⁷⁹

в) По процедурата за МСП, извършващи автобусни превози BG16RFOP002-2.091 в ИСУН 2020 не са констатирани закъснения при сключване на договорите с крайните получатели на подпомагането.⁶⁸⁰

⁶⁷⁰ датата на приключване приема на заявления за кандидатстване по Ваучерната схема

⁶⁷¹ Одитно доказателство № 17, т. 17.23.

⁶⁷² без договорите, които са прекратени или сключени след 31 март 2021 г.

⁶⁷³ Одитно доказателство № 10

⁶⁷⁴ Одитно доказателство № 21.

⁶⁷⁵ Приложение № 10 Брой сключени договори с извършени по тях плащания и реални изплатени средства по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие към 31.12.2020

⁶⁷⁶ Одитно доказателство № 18

⁶⁷⁷ Приложение № 1 Списък на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на пандемията COVID-1

⁶⁷⁸ Одитно доказателство № 18

⁶⁷⁹ Одитно доказателство № 18

⁶⁸⁰ Одитно доказателство № 18

1.6.2. Процедура по верифициране на разходи

Верифицирането на разходите и извършването на плащанията по проектите на ОПИК 2014-2020, изпълнявани от УО, се извършват въз основа на приети, със заповед на РУО, опростени правила⁶⁸¹ за проверка на отчетните документи и допустимост на разходите по процедура BG16RFOP002-2.073⁶⁸² и ръководство⁶⁸³ за изпълнение на административните договори по процедурата за предоставяне на БФП по BG16RFOP002-2.077.

При анализа на резултатите от извършените проверки относно спазването на сроковете за верифициране на средствата и изплащане на подпомагането, се установи:

1.6.2.1. Срокове за извършване на плащане

а) По процедурата за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073⁶⁸⁴ е спазен срокът за извършване на плащане по всички договори, включени в одитната извадка. Документите са достъпни чрез модул „Пакет отчетни документи“ към договора в ИСУН 2020.

б) Към 31.03.2020 г. по процедурата за средните предприятия BG16RFOP002-2.077 и за МСП, извършващи автобусни превози BG16RFOP002-2.091, не са извършени плащания, тъй като не са изтекли определените в АДФП срокове за изпълнението на проектите.

1.6.2.2. Подадени финални отчети

а) По процедурата за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073 са подадени финални отчети по 12 от 13-те договора, включени в одитната извадка, като е спазен едномесечния срок за подаване на отчетите след изтичане на крайния срок за изпълнение на проектите, с изключение на един проект. Документите са достъпни чрез модул „Пакет отчетни документи“ към договора в ИСУН 2020.

б) По процедурата за средните предприятия BG16RFOP002-2.077, към 17.05.2021 г. са предявени искания за плащане по четири от шестте договора от одитната извадка⁶⁸⁵. Исканията за плащане по договорите са предявени съобразно сроковете, определени в условията за кандидатстване чрез ИСУН 2020 и към тях са представени необходимите документи (технически и финансов отчет, с приложени декларация за липса на друго финансиране, декларация за регистрация по Закона за данъка върху добавената стойност (ЗДДС), информация за изпълнение на хоризонталните политики, информация за същността на проектната дейност и др.).

в) По процедурата за МСП, извършващи автобусни превози BG16RFOP002-2.091, всички договори са в процес на изпълнение и към 31.03.2021 г. не са подавани отчети за извършените дейности.

1.6.2.3. Верифицирани разходи

Съгласно чл. 62, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и Наръчника на ОПИК 2014-2020⁶⁸⁶, максималният срок за верифициране на разходите на бенефициентите не следва да надхвърля 90 дни или 60 работни дни от датата на подаване на искането за плащане.

а) По процедурата за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073, към 31.03.2021 г., финалните отчети са верифицирани при дванадесет от общо тринадесет проекта.

⁶⁸¹ Одитно доказателство № 11

⁶⁸² „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID“

⁶⁸³ Одитно доказателство № 11

⁶⁸⁴ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID“

⁶⁸⁵ BG16RFOP002-2.077-1905-C01; BG16RFOP002-2.077-0122-C01; BG16RFOP002-2.077-0880-C01; BG16RFOP002-2.077-0168-C01

⁶⁸⁶ Одитно доказателство № 3 Наръчник Глава : Мониторинг и верификация, вариант 8 на Наръчника на ОПИК 2014-2020

В утвърдените Вътрешни правила за проверка на отчетните документи и допустимост на разходите по процедура BG16RFOP002-2.073, сроковете за верифициране са съкратени на 30 календари дни от датата на изтичане на срока за подаване на финалните отчети от дадена оценителна сесия. При необходимост може да се добавят допълнително още 30 дни.⁶⁸⁷

По договорите от одитната извадка са изисквани допълнителни документи към отчетта и проверките са прекъсвани, но при 7 от тях или в 58 на сто от случаите не е спазен регламентирания с Вътрешните правила съкратен срок за проверка от 2 месеца.

б) *По процедурата за средните предприятия* BG16RFOP002-2.077, към 17.05.2021 г. исканията за плащания на бенефициентите са в процес на проверка. Срокът за подаване на исканията за плащане е в рамките на 1 месец след изтичане на срокът за изпълнение на договора (3 месеца). Към 30.06.2021 г. разходите не са верифицирани по един от четирите договора, по които са предявени искания за плащане и е извършено плащане по три от шестте договора в извадката като договорите са сключени в периода 25.01.-01.02.2021 г. Срокът за изплащане на помощта е извършен в рамките от 3 до над 8 месеца след срока за сключване на договора (25.01.-01.02.2021 г.). На практика, средствата са изплатени на крайните получатели по четири от шестте договора в извадката в рамките на 13-15 месеца от подаването на проектното предложение (12.07-29.07.2020 г.). Спазени са регламентирания в наръчника на ОПИК 2014-2020 процедури по верифициране на разходите и извършване на плащането.

1.6.2.4. Допустимост на разходите, включително извършени проверки за наличие на двойно финансиране на разходи за персонал по процедурите за подпомагане на МСП с безвъзмездни средства

а) *По процедурата за микро- и малки предприятия* BG16RFOP002-2.073 предявените разходи са допустими. Към съответното искане за плащане са приложени фактури, платежни нареждания за извършените плащания, сметкоплан с обособена аналитична сметка по проекта и оборотна ведомост, от които е видно, че разходите са извършени през съответния период от бенефициента и са заплатени от получателя на подкрепата и отчетени по надлежния ред, в съответствие с изискванията по процедурата.

б) *По процедурата за средните предприятия* BG16RFOP002-2.077, към финансовите отчети са приложени фактури и други отчетни документи за извършените разходи. Представените фактури са за придобиване на материали, заплащане на външни услуги – реклама, наеми и режимни за телефон, за интернет, за гориво, транспортни услуги, куриерски услуги и др.

в) Съгласно условията за кандидатстване по процедури BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091, са допустими разходи за персонал за кандидати, които не са получили публично финансиране за персонал през периода на допустимост на разходите, включително разходи за изплащане на компенсация за запазване на заетостта⁶⁸⁸.

Във връзка с контрола относно изискването за недопускане на двойно финансиране на разходи за персонал, е установено, че от включените в одитната извадка 25 договора за предоставяне на БФП на МСП, само три от предприятията са участвали и по процедури за запазване на заетостта „60/40“ и по проект „Запази ме“ по ОПРЧР 2014-2020, което обстоятелство е изрично посочено от бенефициентите в декларацията за двойно

⁶⁸⁷ Одитно доказателство № 9, т 9.2.

⁶⁸⁸ ПМС № 55 от 30 март 2020 г. за определяне на условията и реда за изплащане на компенсация на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.; Разходи по схема за заетост по чл. 51 от ЗНЗ; разходи за възнаграждения в предприятия, използващи средства за възнаграждения и осигурителни вноски по операции по ОПРЧР 2014-2020 и др.

финансиране. Проверката на пакетите отчетни документи на тези бенефициенти, показва, че от тях не са заявени разходи за персонал по договорите по процедура BG16RFOP002-2.077, за периода до 31.03.2021 г.⁶⁸⁹

С цел повишаване нивото на увереност относно спазване изискването за недопускане на двойно финансиране на разходи за персонал, на случаен принцип е извършена допълнителна проверка на още 14 броя договори, по които са подадени отчетни документи по посочените процедури и мярка за запазване на заетост „60/40“ и проект „Запази ме“ по ОПРЧР 2014-2020.⁶⁹⁰ По нито един от проверените договори не са установени предявени и възстановени разходи за персонал.⁶⁹¹

1.6.2.5. Декларация за липса на друго финансиране

а) По процедурата BG16RFOP002-2.073 в първоначално приетите от 12.05.2020 г. и в ревизираните от 14.12.2020 г. условия за кандидатстване не са включени изисквания за подаване на декларация за липса на друго финансиране. „Декларацията за липса на друго публично финансиране“ е приложение 2.4. от „Ръководство за изпълнение на договори за безвъзмездна финансова помощ по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG16RFOP002-2.073“, публикувано на 09.07.2020 г. По тази причина в документите за кандидатстване на кандидатите не е приложена декларация за липса на друго финансиране. Управляващият орган също не е изисквал от бенефициентите да представят декларация за липса на друго финансиране с мотива, че проверката за липсата на друго финансиране се извършва на етап верифициране на финалния отчет. По данни на УО, към 17.05.2021 г. е извършена верификация на финалните отчети по проектите по първа оценителна сесия и при констатирана липса на декларация за липса на друго финансиране от бенефициентите, същата е изисквана допълнително.⁶⁹²

б) По процедурата BG16RFOP002-2.077⁶⁹³ за средните предприятия са приложени декларации за липса на друго финансиране.⁶⁹⁴

1.6.2.6. Приключени проекти

а) По процедурата за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073, договорите от одитната извадка са приключени, с изключение на един. В ИСУН 2020 не са въведени данни за индикаторите, тъй като бенефициентът не следва да въвежда информация в ИСУН 2020 за отчитане на изпълнението на индикаторите, съгласно Инstrukция за отчитане на АДФФП. От УО е предоставена информация за извършена проверка по индикатор „Предприятието не е в ликвидация 3 месеца след приключване на проекта“ по отношение на АДФФП от първа оценителна сесия.⁶⁹⁵

б) По процедурата за средните предприятия BG16RFOP002-2.077 не са приключени проекти към 31.03.2021 г.⁶⁹⁶

1.6.2.7. Проверки на място

Съгласно утвърдените Вътрешни правила за проверка на отчетните документи и допустимост на разходите по процедура BG16RFOP002-2.073⁶⁹⁷, проверки на място във

⁶⁸⁹ Списък на работодателите, на които са изплатени компенсации по ПМС № 55 от 2020 г. от 19.01.2020 г. до 16.03.2021 г. - част 2 (apis.bg); ИСУН 2020 (eufunds.bg); <http://2020.eufunds.bg/bg/0/0/Company?uin=t8rZYSvyo%2FAMfM%2FxivpC%2FA%3D%3D&uinType=Eik&isHistoric=False&type=Beneficiary>

⁶⁹⁰ Приложение № 14 Резултати от извършени допълнителни проверки за съответствие с изискванията по определени критерии по процедурите за предоставяне на БФП по ОПИК чрез подбор на проекти

⁶⁹¹ Одитно доказателство № 17, т. 17.29

⁶⁹² Одитно доказателство № 20

⁶⁹³ „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁶⁹⁴ Одитно доказателство № 18

⁶⁹⁵ Одитно доказателство № 11, т. 11.2.

⁶⁹⁶ Одитно доказателство № 18 и Одитно доказателство № 10

⁶⁹⁷ Одитно доказателство № 9

връзка с изпълнението по процедурата се извършват на база извадка в размер на 2 на сто от сключените административни договори. При извършването на проверка на място се проверяват документите, в подкрепа на изпълнението на административните договори, свързани с преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19 и с оглед спазване на изискването за наличие на одитна следа. Установява се спазването на правилата за информация и комуникация, като в допълнение, чрез снимков материал се удостоверява наличието на табела за визуализация, документите и помещенията на предприятието бенефициент. Проверките на място се извършват от двама експерти от УО, като за целта се изготвя Формуляр от посещение на място.⁶⁹⁸

При процедурата за подбор на проекти BG16RFOP002-2.077, в Ръководството за изпълнение на АДФП по процедурата е определено, че Управляващият орган има право да извършва проверки на място за изпълнение на задълженията на бенефициентите, но не са определени изискванията относно обхвата на тези проверки, както е определено във вътрешните правила за проверка на отчетните документи и допустимост на разходите по процедура BG16RFOP002-2.073.⁶⁹⁹ По информация на УО, проверки на място във връзка с изпълнението по процедурата се извършват на база извадка в размер на 5 на сто от сключените административни договори.⁷⁰⁰

По данни на УО на ОПИК 2014-2020, по процедура BG16RFOP002-2.073 са извършени 18 проверки на място при проверката на финалните отчети от първа оценителна сесия, а по процедура BG16RFOP002-2.077 - 31 проверки на място.⁷⁰¹ Договорите от одитната извадка не са попаднали в извадките за проверки на място и по двете процедури, извършвани от УО на ОПИК 2014-2020 до 31.03.2021 г.⁷⁰²

Предвид размера на извадката и броя на сключените договори по процедура BG16RFOP002-2.073, УО на ОПИК 2014-2020 следва да извърши около 470 броя проверки, а по процедура BG16RFOP002-2.077 – около 77. В Наръчника на ОПИК 2014-2020⁷⁰³ и Вътрешните правила за проверка на отчетните документи и допустимост на разходите по процедурата, няма определен срок за изпълнение на проверките на място.

Предвид максималния срок за изпълнение на договорите по процедурите от 3 до 6 месеца и изпълнението на индикатора за резултат по ОПИК 2014-2020 „брой предприятия, които не са в ликвидация до 3 месеца след изпълнение на проекта“, извършването на проверките на място на предвидените извадки от 2 и 5 на сто от сключените договори по процедурите е предизвикателство пред УО на ОПИК 2014-2020.

1.7. Списъци на операциите

Съгласно изискванията на чл. 115, ал. 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, държавите членки следва да поддържат списък на операциите по оперативните програми и по фонд във вид на електронна таблица, която позволява сортиране, извличане, търсене, сравняване и лесно публикуване в интернет на данните. Списъкът следва да е достъпен чрез единен уебсайт или портал, предоставящ списък и кратко описание на всички оперативни програми в съответната държава-членка.

Изискванията на регламента са изпълнени с публичния модул на ИСУН 2020. На интернет страницата на ОПИК 2014-2020 са публикувани списъци на операциите по процедурите за предоставяне на БФП, включени в обхвата на одита, които не съдържат цялата информация, определена в приложение XII от Регламент (ЕС) № 1303/2013, но част от тях предоставят възможност за сортиране, извличане и търсене.⁷⁰⁴

⁶⁹⁸ Одитно доказателство № 9

⁶⁹⁹ Одитно доказателство № 17, т.17.1., т. 17.4.

⁷⁰⁰ Одитно доказателство № 9

⁷⁰¹ Одитно доказателство № 9

⁷⁰² Одитно доказателство № 18 и ИСУН 2020, модул Проверки на място

⁷⁰³ Одитно доказателство № 3, Наръчник Глава 7 „Мониторинг и верификация на договори по ОПИК 2014-2020“

⁷⁰⁴ <https://opik.bg/protseduri-opik/sklyucheni-dogovori-3>

На електронните страници на НАП, МТИТС и ИАНМСП⁷⁰⁵ са публикувани списъци/заповеди със одобрените кандидати, както и подробна информация за кандидатите с изисквания за кандидатстване и изпълнение по процедурите. Списъците, оповестени на страниците на конкретните бенефициенти, са в pdf формат. По процедурите на НАП за подкрепа на крайни получатели, списъци с кандидатите, получили отказ от финансиране не се публикуват.

С публикуването на информация за операциите в публичния модул на ИСУН 2020, интернет страницата на УО на ОПИК 2014-2020 и интернет страниците на конкретните бенефициенти се осигурява изпълнение на необходимите мерки за информация и комуникация относно подкрепата от фондовете на ЕС, насочени към обществеността.

1.8. Извършен мониторинг и докладване за изпълнението на мерките

За управлението на оперативната програма, УО съставя и след одобрение от мониторинговия комитет⁷⁰⁶ изпраща до ЕК годишните доклади и окончателния доклад за изпълнението.^{707,708} Според Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 на ЕК, всички държави-членки са длъжни да представят годишни доклади на ЕК относно въведените мерки.⁷⁰⁹

Във връзка с мониторинга и докладването за изпълнението на мерките, Комитетът за наблюдение на съответната програма⁷¹⁰ разглежда и одобрява изготвените от управляващия орган годишни доклади и окончателния доклад за изпълнението на съответната програма и следи за напредъка.⁷¹¹ Съгласно Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, могат да се провеждат неприсъствени заседания за приемане на решения по всички въпроси от компетентността на Комитета за наблюдение.⁷¹²

1.8.1. По данни на УО на ОПИК 2014-2020, във връзка с мониторинга и докладването за изпълнението на мерките по Временната рамка е въведена практика на всеки 3 месеца да се отчита напредъка в изпълнението на програмите към дирекция „Централно координационно звено“ към администрацията на Министерския съвет.⁷¹³ Допълнително, регулярни справки към различни институции се подготвят и представят при поискване. При одита е установено и че на електронната страница на Министерство на икономиката, регулярно 2-3 пъти в месеца, се представя информация за напредъка по изпълняваните процедури в рубрика „Новини“.⁷¹⁴

Информация относно напредъка на мерките е публикувана и на електронните страници на конкретните бенефициенти – МТИТС, НАП и ИАНМСП.⁷¹⁵

1.8.2. През 2020 г., напредъкът по изпълняваните процедури по ОПИК 2014-2020 за предоставяне на БФП за подкрепа на МСП за преодоляване на последствията от

⁷⁰⁵ <https://old.nra.bg/page?id=799>

⁷⁰⁶ създаден по силата на чл. 47, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. От датата на нотифициране на държавата-членка за решението на Комисията за одобрение на дадена програма, в срок от три месеца държавата-членка в съответствие с нейната институционална, правна и финансова рамка създава комитет за мониторинг на изпълнението на програмата, като го съгласува с управляващия орган.

⁷⁰⁷ Чл. 50 от Регламент (ЕС) № 1303/2013

⁷⁰⁸ Чл. 125, параграф 2, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013

⁷⁰⁹ Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 на Европейската комисия от 19.03.2020 г. (т.35), Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 на Европейската комисия от 28 януари 2021 г. (консолидирана версия) (т. 89)

⁷¹⁰ създаден по силата на чл. 47, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. От датата на нотифициране на държавата-членка за решението на Комисията за одобрение на дадена програма, в срок от три месеца държавата-членка в съответствие с нейната институционална, правна и финансова рамка създава комитет за мониторинг на изпълнението на програмата, като го съгласува с управляващия орган.

⁷¹¹ Чл. 11 от ПМС № 79 от 10.04.2014 г.

⁷¹² Чл. 21, ал. 4, ал. 5 и ал. 6 от Закона за мерките

⁷¹³ Одитно доказателство № 11 и Одитно доказателство № 21

⁷¹⁴ Одитно доказателство № 17 <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonmikata-po-liniya-406.html>

⁷¹⁵ Одитно доказателство № 17

пандемията COVID-19 не е докладван пред Комитета за наблюдение, но на проведеното през м. септември същата година присъствено заседание е представена обобщена информация за напредъка по ПО2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ по индикатори за резултат и за изпълнение, за броя сключени договори за безвъзмездна финансова помощ, общата стойност на договорената безвъзмездна финансова помощ, броя договори в процес на изпълнение, броя приключени договори (с извършени финални плащания), броя прекратени договори, както и общия размер на извършените плащания към 11.09.2020 г.⁷¹⁶ На неприсъствените процедури за вземане на решения от КН основно са разглеждани и одобрявани методологията и критериите за подбор на операциите, приемането на индикативните годишни работни програми, измененията на оперативната програма и приемането на годишния доклад за изпълнението на оперативната програма за 2020 г.⁷¹⁷

1.8.3. Във връзка със задължението за изготвяне на годишни доклади за изпълнението на програмите през предходната финансова година, управляващият орган съставя и след одобрение от мониторинговия комитет изпраща до ЕК годишен доклад и окончателен доклад за изпълнението^{718,719}.

Одобреният от КН годишен доклад за 2020 г. на ОПИК 2014-2020 във варианта преди изпращането му на ЕК е публикуван на интернет страницата на програмата в рубриката КН, „Писмени процедури“, а след одобряването му от ЕК – в рубриката „Годишни доклади“.⁷²⁰

В годишния доклад за изпълнение на ОПИК 2014-2020 за 2020 г. е отчетен напредъкът по индикаторите „Брой подпомогнати предприятия“ и „Брой предприятия, които получават безвъзмездни средства“ по процедура BG16RFOP002-2.073.⁷²¹

От Министерство на икономиката е изпращана информация до Министерство на финансите за напредъка по изпълнението на мерките от Временната рамка относно Годишния доклад за предоставените държавни помощи през 2020 г., за изготвянето на годишния доклад за изпълнението на оперативната програма към ЕК.⁷²² В информацията до Министерство на финансите за годишния доклад за предоставените държавни помощи през 2020 г. е включена информация за процедурата BG16RFOP002-2.073⁷²³ с описание на самата мярка и посочване на общия размер на платената помощ през 2020 г. по схемата – 172 604 хил. лв.⁷²⁴

Предприетите действия от отговорните органи за извършване на текущо проследяване на напредъка за изпълнението на целите по процедурите за предоставяне на БФП е съществено условие в посока по-добро отчитане на резултатите от постигането на целите на проектите и цялостното изпълнение на самите проекти.

Публикуването на информацията, свързана с напредъка по изпълняваните мерки, на електронната страница на Министерство на икономиката и на страниците на конкретните бенефициенти, както и отчитането на информацията за предоставените държавни помощи през 2020 г. към Министерство на финансите за изготвянето на годишния доклад за изпълнението на оперативната програма до ЕК, е показател за добра координация и комуникация между УО и конкретните бенефициенти, както и за прозрачно управление на средствата от тяхна страна.

⁷¹⁶ Десето официално заседание на КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020, <https://opic.bg/opik/deseto-ofitsialno-zasedanie-na-kn-na-opik-i-opimsp-17092020>

⁷¹⁷ Одитно доказателство № 3

⁷¹⁸ Чл. 50 от Регламент (ЕС) № 1303/2013

⁷¹⁹ Чл. 125, параграф 2, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013

⁷²⁰ <https://opic.bg/uploads/2021/05/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-117.pdf>

⁷²¹ Одитно доказателство № 11

⁷²² Одитно доказателство № 12, т. 12.1.

⁷²³ „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁷²⁴ Одитно доказателство № 13

1.9. Предприети корективни действия

Основната цел на предоставянето на подкрепа за микро-, малки и средни предприятия е помощта да е навременна, за което е необходимо да се създадат подходящи условия и механизми за облекчено и опростено подпомагане. Същевременно текущото проследяване на постигнатия напредък от въведените мерки, анализирането и проучването на допуснати пропуски и слабости, като механизъм за предприемане на корективни управленски действия осигурява условия за ефективно и ефикасно постигане на целите.

1.9.1. След приключване на оценителния процес по процедурата за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073 през месец септември 2020 г. са предприети действия за нейното изменение, като е увеличен бюджетът за финансиране на проектните предложения до 52 000 хил. лева. Извършена е преоценка на първоначално отхвърлените проектни предложения по процедурата⁷²⁵ през периода от м. декември 2020 г. – април 2021 г. във връзка с първоначално определения кратък срок за представяне на документи при кандидатстване за финансиране.^{726,727} В резултат от увеличения бюджет по процедурата и преразглеждането на заявленията за кандидатстване са одобрени над 2400 микро- и малки предприятия, които са подкрепени с близо 19 милиона лева⁷²⁸.

1.9.2. След приключване на оценителния процес по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“⁷²⁹ е взето решение за увеличаване на бюджета по процедурата за финансиране на всички одобрени проекти в резервните списъци, тъй като по процедурата е извършено предварително разпределение на бюджета по икономически сектори и за проектните предложения по 6 от тях не достига финансиране.⁷³⁰ С решение на КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 от 13.12.2020 г. допълнително са осигурени 12 816 хил. лв.⁷³¹ или 6 на сто от първоначално определения бюджет по процедурата. Средствата са предвидени от неусвоения ресурс по предварителното разпределение по сектори по процедурата, спестявания в рамките на ОПИК 2014-2020 и част от остатъчния ресурс от процедура BG16RFOP002-2.073^{732,733}. През м. декември 2020 г. са изменени и Условията за кандидатстване по процедурата⁷³⁴, с което са допълнени изискванията по отношение на необходимите документи за сключване на административен договор. Въведено е изискване за подписване на документите с КЕП на официалния/те представляващ/и на предприятието-кандидат.

1.9.3. При схемата/процедурата за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.091, изпълнявана от конкретния бенефициент МТИТС, не е извършена промяна. По Ваучерната схема/процедура BG16RFOP002-2.083, изпълнявана от ИАНМСП, е удължен общия срок за изпълнение на проекта от конкретния бенефициент до 01.07.2022 г. или с 9 месеца, с което общият срок за изпълнение на договора за предоставяне на БФП между УО на ОПИК 2014-2020 възлиза на 45 месеца⁷³⁵, а срокът за изпълнение на проектите от крайните

⁷²⁵ Одитно доказателство № 9 и Одитно доказателство № 11

⁷²⁶ Предложението е одобрено от КН на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решения в периода 05.10.2020 до 02.12.2020 г., Условията за кандидатстване и изпълнение са изменени със заповед РД-16-1387 от 10.12.2020 г.

⁷²⁷ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opic/docs/2020-12/1_Decisions_25%20wp.pdf

⁷²⁸ Одитно доказателство № 3 и Одитно доказателство № 9

⁷²⁹ Одитно доказателство № 17, т. 17.4 и т. 17.7 и Одитно доказателство № 18

⁷³⁰ <https://opic.bg/news/uo-na-opik-publikuva-spisitsi-na-predlozhenite-za-finansirane-proektni-predlozheniya-po-reda-na-tyaknoto-klasirane-i-spisitsi-s-rezervnite-proektni-predlozheniya-po-reda-na-tyaknoto-klasirane-po-prot>

⁷³¹ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonomikata-za-preodo-4041.html>

⁷³² „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁷³³ Чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решения в периода 23.12.2020 до 31.12.2020 г.

⁷³⁴ Заповед РД-16-1454 от 21.12.2020 г. на РУО на ОПИК 2014-2020

⁷³⁵ Срокът е удължен с допълнително споразумение, считано от 15.03.2021 г.

получатели по схемата остава непроменен - не повече от 9 месеца от датата на издаване на ваучера.⁷³⁶

Стартирането на процедурата за предоставяне на БФП с конкретен бенефициент НАП BG16RFOP002-2.094 е резултат от установените трудности за своевременно администриране на процедурата за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.073, насочена към широк кръг от потенциални бенефициенти микро- и малки предприятия. С възлагането на изпълнението на процедурата на НАП се постига по-бързо получаване на средствата за подпомагане от крайните получатели.

1.9.4. По процедурата за подкрепа на средни предприятия BG16RFOP002-2.077 след приключване на оценката са предприети действия за наддоговаряне и са осигурени средства за финансиране на всички одобрени предприятия.⁷³⁷

От УО на ОПИК 2014-2020 са предприети своевременни и адекватни действия за изменение на условията по процедурите за предоставяне на БФП за подкрепа на МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 след идентифициране на проблеми или пропуски в изпълнението на процедурите.

1.10. Публичност и прозрачност при предоставената безвъзмездна подкрепа на малки и средни предприятия

1.10.1. Според изискванията, заложи в Регламент (ЕС) № 1303/2013⁷³⁸, за информираност на обществеността относно подкрепата, предоставена от европейските фондове, е необходимо публикуване на информацията за бенефициентите на единен портал за информация по всички оперативни програми.

Действията по информиране на заинтересованите страни по процедурите за предоставяне на БФП по ОПИК 2014-2020 са започнали своевременно с информации, публикувани на електронните страници на отговорните органи – Министерски съвет, Министерство на икономиката, МТИТС, НАП както и на страницата на ИАНМСП и създадения към нея електронен портал в помощ на МСП, както и на Единен информационен портал COVID-19.⁷³⁹

Резултатите от извършеното маркетингово проучване за установяване на удовлетвореността на потенциалните бенефициенти относно осигурената информираност за мерките в подкрепа на МСП за преодоляване на последствията от COVID-19 показват, че един от основните източници за актуална информация е интернет страницата на отговорната институция.

Кандидатите, участвали по процедурите за предоставяне на БФП за микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073, за средни предприятия BG16RFOP002-2.077, както и кандидатите за подпомагане по Ваучерната схема BG16RFOP002-2.083 преобладават сред тези, които са се информирали от интернет страницата на отговорната институция и от познати.

Браншовите организации са използвани като източник от повече кандидати по процедура BG16RFOP002-2.091, изпълнявана от МТИТС, а медиите са основен източник за кандидатите по процедура BG16RFOP002-2.094, изпълнявана от НАП.

⁷³⁶ Срокт е удължен с допълнително споразумение, считано от 15.03.2021 г.

⁷³⁷ Одитно доказателство № 9

⁷³⁸ Чл.115, ал 2 от РОР и Приложение XII Annex XII Списъкът на операциите по член 115, параграф 2 съдържа, на поне един от официалните езици на държавата-членка, следните полета за данни: наименование на бенефициента (само за юридическите лица, името на физическите лица не се посочва); наименование на операцията; обобщение на операцията; дата на начало на операцията; дата на приключване на операцията (очаквана дата на физическо приключване или на пълно осъществяване на операцията); общо допустими разходи, отпуснати за операцията; процент на съфинансиране от Съюза (съгласно приоритетната ос); пощенски код на операцията; или друг подходящ показател за местоположението; държава; наименование на категорията интервенция за операцията в съответствие с член 96, параграф 2, първа алинея, буква б), подточка vi); дата на последното актуализиране на списъка на операциите. Наименованията на полетата за данни се посочват също на поне един друг официален език на Съюза.

⁷³⁹ Одитни доказателства № 6; № 15; № 16; № 17 и № 18

Фигура № 4 Начин за информиране на кандидатите относно мерките за подпомагане



Група 5 - Подкрепа на предприятия	Групата включва кандидати по процедура № BG16RFOP002-2.073 Подкрепа на микро- и малки предприятия; BG16RFOP002-2.077 Подкрепа на средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19; BG16RFOP002-2.083 Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии
Група 6 - Подкрепа за МСП от МТИТС	Групата включва кандидати по процедура № BG16RFOP002-2.091 Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)“
Група 7 - Оборотен капитал за МСП от НАП	Групата включва кандидати по процедура № BG16RFOP002-2.094 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)
Група 8 - Финансови инструменти по ФФ към ОПИК и ББР	Групата включва кандидати, участвали за подпомагане с финансови инструменти по процедури на Фонд на фондовете към ОПИК; Кредити за предприятия, пострадали от пандемията COVID-19, гарантирани от ББР, с размер до 1 млн. лева за МСП и до 2 млн. лева за големи компании по процедури през Българска банка за развитие

Източник: Резултати от маркетингово изследване на СДДИ Кънсалтинг ЕООД

1.10.2. Изискванията за информация и публичност, за които УО на ОПИК 2014-2020 следва да отговаря и осъществява контрол при изпълнението на мерки, финансирани по ЕФРР, са определени в чл. 115 и Приложение XII на Регламент (ЕС) № 1303/2013. Всички бенефициенти трябва да прилагат подходящи мерки за публичност и информираност, като задълженията им са детайлизирани в Условиата за кандидатстване и изпълнение по съответната процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПИК, включително на мерките, въведени с Временната рамка за мерки за държавна помощ. Бенефициентите са длъжни да упоменат финансовия принос на ЕФРР чрез ОПИК 2014-2020 в информацията, изготвяна и предоставяна във връзка с изпълнението на проекта, в отчета за изпълнение на договора, както и във всички други документи, отнасящи се до изпълнението на проекта. В Условиата за кандидатстване и изпълнение, част от одобрения от РУО на оперативната програма пакет с документация по мярката, е акцентирано, че неспазването на правилата за информиране и публичност (визуализация) може да доведе до непризнаване на част или на цялата стойност на извършените по проекта разходи. Съгласно условията за кандидатстване и изпълнение по съответната процедура, бенефициентите следва да приложат към техническия отчет документи, доказващи финансовия принос на средствата от ЕС, в т.ч. плакат, емблема, скрийншот на електронната страница на бенефициента и други документи, удостоверяващи обявяването на проекта, финансиран със средства от ЕС. Плакатът следва да съдържа текстова и визуална информация, като емблемата на ЕС и упоменаването „Европейски съюз“; наименованието на

съфинансиращия фонд - ЕФРР; общото лого за програмен период 2014-2020 г.; наименованието на ОПИК 2014-2020; наименованието на проекта; общата стойност на проекта, както и размера на европейското и националното съфинансиране, представени в български лева; начална и крайна дата на изпълнение на проекта. Изпълнението на посочените изисквания се проверява от УО в рамките на верификацията на средствата при одобряване на разходите по съответната процедура.⁷⁴⁰

Анализът на изпълнението на процедурите за информация и публичност от бенефициентите по процедурите на ОПИК 2014-2020 за предоставяне на БФП за преодоляване на последствията от пандемията е ограничен само до изпълнението на процедура BG16RFOP002-2.073⁷⁴¹, тъй като по останалите процедури, до 31.03.2021 г. бенефициентите не са подали пакет отчетни документи и искания за плащане.

От проверените в одитната извадка 13 договора по процедура BG16RFOP002-2.073⁷⁴², не са установени случаи на неприложени към техническите отчети доказателства за упоменат финансов принос на ЕФРР чрез ОПИК 2014-2020.⁷⁴³ При извършения преглед на документите по постъпилите искания за плащане, които при проверката не са верифицирани от УО е установено, че като цяло, от бенефициентите се спазват задължителните изисквания за представяне на доказателства за потвърждаване на подкрепата на проектите от фондовете на ЕС. Изключения са допуснати при 1 проект, при който не е приложена снимка на плакат и при 4 проекта, при които в плакатите не са разграничени наименованието на проекта и специфичната му цел.⁷⁴⁴

Добри примери за държави, които изпълняват изискванията и публикуват информацията за изпълняваните проекти на Единния информационен портал на съответната страна са⁷⁴⁵ Португалия⁷⁴⁶, Словения⁷⁴⁷, Полша⁷⁴⁸, Малта⁷⁴⁹, Хърватия^{750 751}.

1.11. Постигнати резултати от изпълнението на икономическите мерки за малки и средни предприятия

По предварителни данни на НСИ през м. март 2020 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 5,1 на сто в сравнение с м. февруари 2020 г. Съответно през м. март 2020 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран спад от 6,9 на сто спрямо съответния месец на 2019 г., а през м. април 2020 г. – спадът е от 15,7 на сто спрямо съответния месец на 2019 г.⁷⁵² През 2021 г. се наблюдава увеличение на тези показатели спрямо съответните месеци на 2020 г.⁷⁵³

При извършеното през м. юни 2021 г. ежесечно кратко бизнес изследване от НСИ сред нефинансовите предприятия, с цел да осигури и предостави информация за ефекта на извънредното положение и последвалата епидемична обстановка, свързани с COVID-19

⁷⁴⁰ Процедура 2.073, 2077 – условия за кандидатстване

⁷⁴¹ „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁷⁴² „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

⁷⁴³ Одитно доказателство № 18

⁷⁴⁴ Одитно доказателство № 17

⁷⁴⁵ <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=31&langId=bg>

⁷⁴⁶ <https://www.portugal2020.pt/content/lista-de-operacoes-aprovadas>

⁷⁴⁷ <https://www.eu-skladi.si/sl/seznam-projektov>

⁷⁴⁸ <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/projekty/lista-projektow/lista-projektow-realizowanych-z-funduszy-europejskich-w-polsce-w-latach-2014-2020/>

⁷⁴⁹ <https://eufunds.gov.mt/en/Operational%20Programmes/Programming%20Period%202014%20-%202020/Operational%20Programme%201/Pages/Operational-Programme-I.aspx>

⁷⁵⁰ <https://struktturnifondovi.hr/en/popis-operacija/>

⁷⁵¹ <https://struktturnifondovi.hr/en/popis-operacija/>

⁷⁵² <https://www.nsi.bg/bg/content/882/%D0%B8%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%88%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE#pr-page-2;>

https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/IPI_SAWDA_2020-03_9T49UOH.pdf;

https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/IPI_SAWDA_2020-04_T5WP1ZR.pdf

⁷⁵³ https://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/IPI_SAWDA_2021-06_LLQZRA1.pdf

върху различните сектори на икономиката в страната, 21,8 на сто от нефинансовите предприятия посочват, че са имали намаление в приходите от продажби на стоки или услуги в сравнение с м. май 2021 г., при 54,6 на сто няма промяна, а 23,1 на сто са регистрирали увеличение. През м. април 2020 г. тези показатели са съответно: при 56,7 на сто - спад в приходите от продажби и услуги, при 32,1 на сто няма промяна, а 9,5 на сто са регистрирали увеличение⁷⁵⁴.

С оглед на предприетите ограничителни мерки срещу разпространението на COVID-19, които са концентрирани най-вече в сектора на услугите, очакванията са предприятията в този сектор да бъдат по-силно засегнати от пандемията. Според икономически преглед на БНБ⁷⁵⁵, през периода април – май 2020 г. индексът на строителната продукция се е понижил с -9,7 на сто на верижна база, което се определя едновременно от спада на сградното и на гражданското/инженерното строителство. По отношение на услугите, намаление на произведената продукция през април спрямо март 2020 г. е регистрирано във всички основни подсектори, като спадът е най-голям при „хотелиерство и ресторантьорство“ (-40,1 на сто) и „транспорт, складиране и пощи“ (-20,9 на сто), които са пряко засегнати от кризата с COVID-19. През май 2020 г. според проведената от НСИ анкета за дейността на фирмите в условията на извънредно положение във всички икономически сектори продължава да се наблюдава значително понижение на продажбите спрямо предходния месец.⁷⁵⁶

1.11.1. Финансово изпълнение на мерките за подпомагане на малки и средни предприятия с безвъзмездна помощ

Към 31.03.2021 г. общият брой на малките и средни предприятия, подпомогнати по процедурите за предоставяне на БФП по ОПИК 2014-2020 за МСП за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 (без процедура BG16RFOP002-2.092 за подкрепа на предприятията, регистрирани по Закона за туризма като туроператори или туристически агенти)⁷⁵⁷ са 29 703. Размерът на реално изплатените средства по процедурите е 317 534 хил. лв., което представлява около 44 на сто от общ планиран индикативен бюджет по процедурите за предоставяне на БФП (717 108 хил. лв.) за подкрепа на МСП с цел преодоляване на последиците на COVID-19.

Таблица № 29 Реално изплатени и верифицирани средства по ДБФП спрямо договорените средства, за предоставяне на БФП по категория предприятие към 31.03.2021 г. (в лв.)⁷⁵⁸

до 31.03.2021	Брой МСП (без тези с прекратени АДБФП)	Бюджет	Предоставена (договорена) БФП	Среден размер на предоставената (договорена) БФП за 1 МСП	Брой МСП с извършени плащания	Реално изплатена БФП (към 31.03.2021)
микро	22 881		203 000 072	8 872	22 725	198 153 514
малки	5 120		93 459 161	18 253,74	5 054	91 323 629
средни	1 702		239 348 817	140 627,98	272	28 057 086
общо	29 703	620 800 000	535 808 051	18 038,85	28 051	317 534 230

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

⁷⁵⁴ https://www.nsi.bg/sites/default/files/pressreleases/ACT_NF2021-06_covid.pdf

⁷⁵⁵ „Икономически преглед“, бр. 2 от 2020 г. е представен на УС на БНБ на заседанието му на 11 юни 2020 г. В него са използвани статистически данни и информация, публикувани до 18 май 2020 г.

⁷⁵⁶ https://www.bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_publication/pub_ec_r_2020_02_bg.pdf

⁷⁵⁷ Мерките BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077, BG16RFOP002-2.083, BG16RFOP002-2.091, BG16RFOP002-2.095 и 2.097, които са включени в одитната извадка, като към тях са добавени сключените договори и размера на изплатената подкрепа по процедура 2.092 „Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последствия от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на туризма (МТ)“

⁷⁵⁸ Одитно доказателство № 12, т. 12.10 Не са включени средствата, изплатени по процедура BG16RFOP002-2.092 „Подкрепа на предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“

Таблица № 30 Подкрепа на предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19

Статус на процедурите за предоставяне на БФП	Бюджет	Брой МСП със сключени договори - Общо	Стойност на предоставената БФП
В изпълнение (от дата на стартиране)		707	9 804 922
Прекратен (към дата на прекратяване)		13	195 078
Общо	10 000 000	720	10 000 000

Източник: ИСУН 2020

За периода от 01.02.2020 - 31.03.2021 г., най-голям е броят на подпомогнатите микро- предприятия общо 22 881, които по статистически данни заемат най-значителен брой сред МСП в страната като подпомогнатите с мерки с БФП спрямо регистрираните микро- предприятия по данни на НСИ за 2019 г.⁷⁵⁹ са около 6 на сто. Подпомогнатите малки предприятия са около 20 на сто (по статистически данни 2019 г. - 25 204), а средните – около 36 на сто.

Общият размер на реално изплатените средства е най-голям за микро- предприятията, като най-многобройни сред МСП, и възлиза на 198 154 хил. лв., като представлява 62 на сто от общия размер на реално изплатените средства по процедурите за подпомагане на МСП по ОПИК 2014-2020.

Средният размер на договорената помощ за 1 предприятие, определен спрямо всички процедури за подпомагане на МСП възлиза на 18 038,85 лв., а размерът на средната реално изплатена помощ към 31.03.2021 г. е 10 682 лв.⁷⁶⁰

а) Съгласно условията за кандидатстване по всички процедури за подпомагане на МСП с БФП по ОПИК 2014-2020 е предвиден индикатор за резултат, измерващ постигането на целите по приоритет 2 на оперативната програма в частта на мерките за преодоляване на последствията от COVID-19 - „Брой предприятия, които не са в ликвидация за период от 3 месеца след приключване на проекта“.

Извършени са проверки за устойчивост на резултатите от изпълнението на проектите въз основа на предоставена информация от Агенцията по вписванията и списъците със сключени договори за предоставяне на БФП по процедури BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091 за предоставяне на оборотни средства на МСП за преодоляване на негативните последствия от пандемията COVID-19.

От проверените при одита 25 731 подпомогнати бенефициенти за периода от м. март 2020 до 31.03.2021 г. по ОПИК 2014-2020 от общо 29 703, са установени само 23 или 0,09 на сто, които са прекратили дейност (заличени, в ликвидация, в несъстоятелност или подали заявление за неосъществяване на дейност). От тях 5 предприятия са с подадени заявления за неосъществяване на дейност, 16 са заличени, 1 е в ликвидация и 1 предприятие е обявено в несъстоятелност.⁷⁶¹

По процедурата за подкрепа на микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073 20 от бенефициентите са обявени в ликвидация, несъстоятелност или заличени към 31.03.2021 г., а общата стойност на договорите за предоставяне на БФП с тях възлиза на 175 хил. лв.

По процедурата за подкрепа на средни предприятия BG16RFOP002-2.077, не са открити случаи на бенефициенти обявени в ликвидация, несъстоятелност, без дейност, с изключение на един случай на заличен бенефициент - едноличен търговец, поради смърт на физическото лице.⁷⁶²

⁷⁵⁹ <https://www.nsi.bg/bg/content/8212/%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0>

⁷⁶⁰ Одитно доказателство № 12

⁷⁶¹ Одитно доказателство № 17

⁷⁶² Одитно доказателство № 18

По процедурата за подкрепа на автобусни превозвачи BG16RFOP002-2.091 не са открити бенефициенти, обявени в ликвидация или несъстоятелност, но има 2 бенефициента, единият от които е в списъка на заличените търговци, а другият е с подадена декларация за неосъществяване на дейност към 31.03.2021 г.⁷⁶³

Незначителният дял на МСП в ликвидация, в несъстоятелност, заличени и с подадено заявление за неосъществяване на дейност, финансирани по процедурите за предоставяне на БФП за микро-, малки и средни предприятия, е показател, че предоставяните безвъзмездни средства чрез различни механизми, включително по мерките за заетост, тъй като част от МСП участват и по мерките за заетост, показват, че процедурите, свързани с предоставяне на оборотни средства осигуряват краткосрочно стабилизиране.

Същевременно, неизпълнението на индикатора за устойчивост, дори от минимален брой бенефициенти е основание за предприемане на действия от страна на УО на ОПИК 2014-2020 за възстановяване на предоставената БФП.

б) При изследване на участието на МСП в различните форми за подпомагане в условията на пандемията COVID-19, е направено проучване каква част от МСП, подпомогнати по процедурите по ОПИК 2014-2020, са участвали и в процедури и мерки за запазване на заетост.^{764,765}

След съпоставяне на информацията от списъците с одобрени кандидати по мярка „60/40“ и проект „Запази ме“ по ОПРЧР 2014-2020 със справките за сключени договори за БФП с одобрени кандидати по процедурите за подкрепа на МСП, изпълнявани по ОПИК 2014-2020 се установи:

- по процедурата за подкрепа на микро- и малки предприятия BG16RFOP002-2.073 от общо 23 529 сключени административни договори са идентифицирани 604 бенефициенти, които са подпомогнати и по двете мерки за запазване на заетост. Освен тях още 3095 бенефициенти са получили както БФП по процедурата, така и подкрепа по мярка „60/40“, а други 1115 бенефициенти - и компенсация по проект „Запази ме“;

- По процедурата за подкрепа на автобусни превозвачи BG16RFOP002-2.091 от общо 580 сключени договора са идентифицирани 22 бенефициенти, които са подпомогнати освен по процедурата и по двете мерки за запазване на заетост. Освен тях, още 198 бенефициенти, подпомогнати по процедура BG16RFOP002-2.091, са получили и подкрепа по мярка „60/40“, а други 33 – и компенсация по проект „Запази ме“;

- по процедурата за подкрепа на средни предприятия BG16RFOP002-2.077, от общо 1547 сключени договора са идентифицирани 58 бенефициенти, които са подпомогнати освен по процедурата и по двете мерки за запазване на заетост. Освен тях, още 538 бенефициенти, подпомогнати по процедурата са получили и подкрепа по мярка „60/40“, а други 25 - и компенсация по проект „Запази ме“.

Таблица № 31 Бенефициенти по икономически и социални мерки по ОПИК 2014-2020 и ОПРЧР 2014-2020

Процедура	Брой бенефициенти	В т. ч. бенефициенти, одобрени и по "60/40"	Относителен дял (%)	В т. ч. бенефициенти, одобрени и по "Запази ме"	Относителен дял (%)	В т. ч. бенефициенти, одобрени и по "60/40" и "Запази ме"	Относителен дял (%)
-----------	-------------------	---	---------------------	---	---------------------	---	---------------------

⁷⁶³ Одитно доказателство № 8 и Приложение № 15 Бенефициенти, обявени в несъстоятелност, ликвидация, заличени или подали заявление за неосъществяване на дейност за периода 13.03.2020-31.03.2021 г.

⁷⁶⁴ ПМС № 55 от 30 март 2020 г. за определяне на условията и реда за изплащане на компенсация на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите при извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г.

⁷⁶⁵ Одитно доказателство № 17

Подкрепа за микро и малки предприятия BG16RFOP002-2.073	23 529	3 699	16%	1 719	7%	604	3%
Подкрепа за средни предприятия BG16RFOP002-2.077	1 548	596	39%	83	5%	58	4%
Подкрепа за автобусни превозвачи BG16RFOP002-2.091	580	220	38%	55	9%	22	4%
Общо	25 731	4 515	18%	1 857	7%	684	3%

Източник: ИСУН 2020 и ОПРЧР 2014-2020

Част от бенефициентите по ОПИК 2014-2020 по процедурите за предоставяне на оборотни средства за преодоляване на последствията от пандемията са подкрепени и със средства за запазване на персонала по мерки за запазване на заетостта. Най-висок е дялът на подкрепените предприятия по процедурите за средни предприятия и за автобусните превозвачи, при които близо 40 на сто от бенефициентите са се възползвали и от подкрепата за запазване на заетостта.

1.11.2. Разпределение на средствата по икономически сектори

а) Разпределение на средствата по икономически сектори при процедура BG16RFOP002-2.073⁷⁶⁶

При първата обявена процедура за предоставяне на оборотни средства за преодоляване на последствията от пандемията с COVID-19 по ОПИК 2014-2020 са предоставени средства на 23 529 микро- и малки предприятия на обща стойност 191 201 хил. лв.⁷⁶⁷ Близо една трета от средствата (60 700 хил. лв.) са насочени към сектор „Търговия, ремонт на автомобили“, следват секторите „Хотелиерство и ресторантьорство“ с дял от 12 на сто (22 900 хил. лв.), „Преработваща промишленост“ (22 800 хил. лв.) с дял от 12 на сто, „Професионални дейности и научни изследвания“ (21 000 хил. лв.) с дял от 11 на сто, „Транспорт, складиране и пощи“ (16 700 хил. лв.) с дял от 9 на сто, „Строителство“ (10 800 хил. лв.) с дял от 5,6 на сто от предоставената помощ.

Фигура № 5 Секторно разпределение на БФП по процедура BG16RFOP002-2.073



Източник: УО на ОПИК 2014-2020

⁷⁶⁶ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID“

⁷⁶⁷ Одитно доказателство № 12 Писмо 10 МИ

Разпределението на подпомогнатите предприятия по икономически дейности е:

Таблица № 32 Списък на основните подкрепени дейности (основна икономическа дейност по КИД-2008 за 2019 г.) по BG16RFOP002-2.073

№	КИД-2008	Наименование на КИД	Брой АД	БФП (в лв)	Отн. дял (%)
1	56.10	Дейност на ресторанти и заведения за бързо обслужване	1367	11 574 194	6%
2	49.41	Товарен автомобилен транспорт	1196	11 280 830	6%
3	69.20	Счетоводни и одиторски дейности; данъчни консултации	895	4 984 630	3%
4	56.30	Дейност на питейни заведения	736	5 332 313	3%
5	47.71	Търговия на дребно с компютри, периферни устройства за тях и програмни продукти	555	3 186 105	2%
6	55.10	Хотели и подобни места за настаняване	534	4 667 469	2%
7	47.78	Търговия на дребно с други нехранителни стоки, неклаифицирана другаде	523	4 042 913	2%
8	73.11	Дейност на рекламни агенции	396	3 327 275	2%
9	45.11	Търговия с леки и лекотоварни автомобили до 3.5 т	393	3 702 003	2%
10	70.22	Консултантска дейност по стопанско и друго управление	389	2 918 843	2%
11	96.02	Фризьорски и козметични услуги	378	1 810 368	1%
12	45.20	Техническо обслужване и ремонт на автомобили	371	2 916 506	2%
13	79.12	Туроператорска дейност	349	3 160 448	2%
14	41.20	Строителство на жилищни и нежилищни сгради	346	3 284 607	2%
15	47.11	Търговия на дребно в неспециализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	334	2 833 690	1%
16	86.23	Дейност на лекари по дентална медицина	323	2 459 538	1%
17	71.12	Инженерни дейности и технически консултации	313	2 632 656	1%
		Други дейности, с дял под 1 на сто на подпомогнатите дейности - общо	9 398	74 114 386	39%
		Общо за процедурата	23 529	191 200 594	100%

Източник: ИСУН 2020

б) *Предварително разпределение на подкрепата по сектори при процедурата за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.077*⁷⁶⁸

По процедурата за подкрепа на средни предприятия е извършено предварително секторно разпределение на бюджета с цел да се финансират приоритетно силно пострадалите сектори. Разпределението е включено в Условието за кандидатстване по процедурата. След приключване на оценителния процес са предприети действия за увеличаване на бюджета по процедурата и финансиране на всички одобрени проекти, включително за тези, за които не достига финансиране съгласно предварителното разпределение по дейности. Първоначалният размер на финансирането по процедурата е 200 000 хил. лв., а в резултат на наддоговарянето са сключени договори в общ размер за 212 800 хил. лв. Секторите, подкрепени по процедурата с повече средства спрямо предварително планираното са: „Преработваща промишленост“, при който подпомагането възлиза общо на 17 100 хил. лв., „Строителство“ (8590 хил. лв.), „Хотелиерство и ресторантьорство“ (7100 хил. лв.), „Търговия, ремонт на автомобили“ (3500 хил. лв.), „Транспорт, складиране и пощи“ (2290 хил. лв.) и „Операции с недвижими имоти“ (320 хил. лв.).⁷⁶⁹

⁷⁶⁸ „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID“

⁷⁶⁹ Одитни доказателства № 12 и № 17



Източник: УО на ОПИК 2014-2020

По процедурата за средни предприятия най-силно са подкрепени секторите „Преработваща промишленост“ (89 600 хил. лв.) или 42 на сто от общия ѝ бюджет, сектор „Търговия, ремонт на автомобили“ (38 000 хил. лв.) или 18 на сто от бюджета по процедурата, „Строителство“ (30 000 хил. лв.), „Хотелиерство и ресторантьорство“ (20 600 хил. лв.), „Транспорт, складиране и пощи“ (13 700 хил. лв.).

в) Предоставена подкрепа по икономически сектори при схемата/процедурата за подкрепа с оборотен капитал, изпълнявана от НАП (BG16RFOP002-2.095)

По процедурата за предоставяне на оборотни средства на предприятията с временно преустановена/ограничена дейност, съгласно заповеди на министъра на здравеопазването, и изпълнявана от НАП (фаза 1) са подкрепени предприятия с основен код на икономическа дейност в следните сектори: „Хотелиерство и ресторантьорство“ (48 900 хил. лв.) или 62 на сто от бюджета по процедурата, „Административни и спомагателни дейности“ (9600 хил. лв.) или 12,25 на сто от бюджета, „Търговия, ремонт на автомобили“ (9200 хил. лв.) или 11,7 на сто от бюджета по процедурата, „Култура, спорт и развлечения“ (4300 хил. лв.), „Транспорт, складиране и пощи“ (1980 хил. лв.).⁷⁷⁰

Фигура № 7 Секторно разпределение на средствата по процедурата за оборотни средства, изпълнявана от НАП (BG16RFOP002-2.095)



Източник: УО на ОПИК 2014-2020

⁷⁷⁰ Одитни доказателства № 13 и № 17

Към 31.03.2021 г., с изпълнението на процедурите за предоставяне на БФП за оборотни средства на МСП с цел преодоляване на последствията от пандемията от COVID-19 по ОПИК 2014-2020 г. е предоставена подкрепа на обща стойност 523 808 хил. лв.⁷⁷¹, от които с над 100 000 хил. лв. са подкрепени секторите „Преработваща промишленост“ (112 900 хил. лв.) и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ (108 000 хил. лв.), следвани от „Хотелиерство и ресторантьорство“ (92 600 хил. лв.), „Транспорт, складиране и пощи“ (62 300 хил. лв.), „Строителство“ (40 700 хил. лв.).⁷⁷²

Таблица № 33 Обобщение на предоставената подкрепа по ОПИК 2014-2020 (по мярка BG16RFOP002-2.077 разпределението на подкрепата е въз основа на размера на договорените средства)

Икономически сектор	BG16RFO P002-2.073	BG16RFO P002-2.077	BG16RFO P002-2.094	BG16RFO P002-2.091	BG16RFO P002-2.092	общо
С - Преработваща промишленост	22 859 934	89 664 997	379 920			112 904 851
G - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	60 725 854	38 133 483	9 221 505			108 080 842
I - Хотелиерство и ресторантьорство	22 970 692	20 679 300	48 980 524			92 630 517
H - Транспорт, складиране и пощи	16 721 169	13 691 673	1 982 082	30 000 000		62 394 924
F- Строителство	10 805 995	29 899 071	71 281			40 776 347
N - Административни и спомагателни дейности	7 800 428	4 165 042	9 653 267		10 000 000	31 618 736
M - Професионални дейности и научни изследвания	21 068 454	3 040 865	134 073			24 243 392
J - Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	8 798 232	4 596 526	1 074 632			14 469 391
R - Култура, спорт и развлечения	3 594 587	559 000	4 357 719			8 511 306
Q - Хуманно здравеопазване и социална работа	4 471 376	3 215 710	57 647			7 744 733
L - Операции с недвижими имоти	3 766 047	1 629 377	1 540 474			6 935 899
S - Други дейности	4 768 900	314 818	209 760			5 293 477
P - Образование	2 697 600	649 531	1 092 950			4 440 082
E- Доставка на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	558 035	1 584 360	3 992			2 146 386
B - Добивна промишленост	104 318	692 349				796 667
D - Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	76 093	300 000				376 093
Други	13830		56 879			70 709
Общо	191 200 594	212 816 104	78 816 706	30 000 000	10 000 000	535 808 050

Източник: по данни на УО на ОПИК 2014-2020

Необходимостта от приоритизиране на потребностите от средства за предприятията в различните икономически сектори е задължително условие, така че да се осигури своевременен достъп до финансиране на засегнатите малки и средни предприятия. Съобразяването с възможностите за кандидатстване и подкрепа и в други мерки за подпомагане следва да е част от концепцията на утвърдения дизайн по процедурите, така че да се осигури по-справедливо разпределение на финансовия ресурс, насочен за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

⁷⁷¹ Одитно доказателство № 12 Писмо 10 МИ

⁷⁷² Одитни доказателства № 13 и № 17

2. ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

2.1. Обявяване и приемане на методология и критерии за подпомагане чрез финансови инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020

Методологията и критериите за подбор на операции по финансовите инструменти в рамките на инвестиционен приоритет 2.2. „Капацитет за растеж на малките и средни предприятия“ на ОПИК 2014-2020 се разглеждат и приемат на заседание на Комитета за наблюдение на ОПИК 2014 -2020 и ОПИМСП 2014–2020.

2.1.1. Методологията⁷⁷³ за подбор на операции по инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19“ е изготвена по утвърден образец⁷⁷⁴. В първия раздел са представени основните параметри на мярката – цел, обосновка, очаквани резултати, демаркация, продължителност, териториален обхват, бюджет, режим на държавна помощ. Във втория раздел са посочени конкретните критерии за подбор на операции – допустими крайни получатели, допустими дейности, комбинация с дейности, финансиране с БФП – лихвена субсидия, максимален размер на помощта, продължителност на дейностите, индикатори. Методологията е одобрена от Комитета за наблюдение на ОПИК 2014 -2020 и ОПИМСП 2014–2020 на 24 юни 2020 г.⁷⁷⁵ При приемането на методологията и критериите на инструмента „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19“ не са постъпили коментари/предложения⁷⁷⁶ от членове на КН.

2.1.2. За инструмента „Фонд/ове за рисков капитал“, с Решение⁷⁷⁷ на Комитета за наблюдение са приети изменените методология и критерии за подбор на операции и по финансовите инструменти „Фонд/ове за промотиране на предприемачеството и предоставяне на първоначално финансиране за устойчиво развитие (Фонд/ове за ускоряване и за начално финансиране)“⁷⁷⁸. Посоченият режим на държавна помощ и в двете методологии предвижда изпълнение в съответствие с раздел 2.1 от Насоките относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисков финансиране и схемата за държавна помощ⁷⁷⁹, одобрена от ЕК по Временната рамка за мерки за държавна помощ. На иницирираната от УО писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от КН на ОПИК 2014 -2020 и ОПИМСП 2014–2020 на 11.08.2020 г. за приемане на методологията и критериите за подбор на операции по финансовите инструменти също не са постъпили коментари и предложения⁷⁸⁰ от членове на КН.

Подготовката и приемането на методологията и критериите за оценка на операциите по оперативните програми изискват прилагане на последователни стъпки и специфични процедури, което обективно забавя процесите на одобрение и обявяване на финансовите инструменти, изпълнявани по ОПИК 2014-2020 и не влияе положително за своевременно постигане на целите за подкрепа на бизнеса в условията на пандемията от COVID-19.

⁷⁷³ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opik/docs/2020-07/4_Pril.%205.1_Selection%20criteria_PCG_fin_1.pdf

⁷⁷⁴ Одитно доказателство № 3 Глава V, Приложение 5.1. от Наръчник по ОПИК 2014-2020 – вариант 8

⁷⁷⁵ Решение на КН на ОПИ 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 от 01 юли 2020 г. https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opik/docs/2020-07/1_Decision_MC.pdf - т. 1

⁷⁷⁶ https://www.eufunds.bg/sites/default/files/uploads/opik/docs/2020-07/2_Protokol%201%20za%20Internet.pdf – стр.4 от протокола

⁷⁷⁷ С Решение на КН на ОПИК 2014-2020 от 26 август 2020 г. <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-83.pdf>

⁷⁷⁸ <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-87.pdf> - изменена методология Фонд за ускоряване на начално финансиране; <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-88.pdf> - изменена методология Рисков капитал

⁷⁷⁹ SA.57052 (2020/N)

⁷⁸⁰ <https://opik.bg/public/uploads/2020/09/pismeni-protseduri-na-komiteta-za-nablyudenie-na-opik-2014-2020-g-i-opimsp-2014-2020-g-90.pdf> – стр.3 от протокола

2.2. Оповестяване на електронната страница на отговорните институции за управление и изпълнение на финансовите инструменти

С Регламент (ЕС) № 1303/2013⁷⁸¹ са въведени изисквания държавите членки и управляващите органи да отговарят за информирането на потенциалните бенефициенти относно възможностите за финансиране в рамките на оперативните програми. Подробни правила относно мерките за информиране и комуникация, насочени към обществеността, и мерките за осведомяване на кандидатите и бенефициентите са изложени в приложение към регламента.⁷⁸²

а) Това задължение намира отражение в подписаното Финансово споразумение между ОПИК 2014-2020 и ФМФИБ ЕАД⁷⁸³ в частта за оперативните споразумения и отговорността на финансовите посредници да уведомяват крайните получатели и обществеността, че финансирането е предоставено по оперативната програма, съфинансирана от ЕСИФ. Задължения за публичност и прозрачност са заложи в оперативните споразумения с финансовите посредници^{784 785}.

Финансовият инструмент, изпълняван от ФМФИБ ЕАД, „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19“⁷⁸⁶, има за цел да улесни достъпа на бизнеса до кредити за продължаване на дейността, включително и за задоволяване на нуждите от ликвидност и/или за преодоляване на финансови затруднения, породени от кризата от COVID-19. За неговото предоставяне на МСП, от ФМФИБ ЕАД са сключени финансови споразумения със 7 финансови посредници.⁷⁸⁷

За създаване и управление на фондове за дялови и квазидялови инструменти, свързани с подкрепа на МСП в условията на пандемията COVID-19, от ФМФИБ ЕАД са подписани три оперативни споразумения (Фонд за ускоряване и начално финансиране - I с финансов посредник „Иновейшън Кепитъл“ АД, Фонд за ускоряване и начално финансиране - II с финансов посредник „Витоша_Венчър Партньърс“ ООД и Фонд за ускоряване и начално финансиране - III с финансов посредник „Ню Вижън 3“ ООД).

Във връзка с анализа и оценката на изпълнението на изискванията за публичност и прозрачност на финансовите инструменти, насочени за подпомагане на МСП, финансирани по ОПИК 2014-2020, бе извършен преглед на информацията за потенциалните бенефициенти, публикувана на електронните страници на финансовите партньори.⁷⁸⁸ При извършената проверка към 31.03.2021 г. бе установено:

- на интернет страницата на ФМФИБ ЕАД, която съдържа информация за типа финансиране и конкретния финансов инструмент, е посочен източникът на публичния ресурс – ОПИК 2014-2020. Секцията за COVID-19 е обособена към края на 2020 г., като информацията за продуктите не е актуализирана своевременно.⁷⁸⁹ Към 27.10.2020 г., повече от 7 месеца след началото на пандемията COVID-19, информацията на електронната страница на ФМФИБ ЕАД за управляваните от него финансови инструменти не е актуална с оглед новите изменения в продуктите за подкрепа на МСП в условията на пандемията COVID-19, а правната рамка в секция „Нормативна уредба“⁷⁹⁰ не е

⁷⁸¹ Регламент (ЕС) № 1303/2013 На Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г., чл. 115, 1в

⁷⁸² Приложение XII

⁷⁸³ Одитно доказателство № 6, т. 6.4.

⁷⁸⁴ Раздел XII, При Фондовете за ускоряване и за начално финансиране и Фонда за рисков капитал това е клауза 9.10, а при Фонд мецанин/растеж задължението е в клауза 9.14

⁷⁸⁵ Одитно доказателство № 6

⁷⁸⁶ <https://www.fmfib.bg/bg/buyer/category/4-protsedura-provezhdana-po-vatreshni-pravila-na-fmfib>

⁷⁸⁷ ДСК ЕАД, Обединена българска банка АД, Първа Инвестиционна банка АД, Уникредит Булбанк АД, Токуда банк АД, Райфайзен банк (България) ЕАД, Пощенска банка АД

⁷⁸⁸ Алианс България АД, Банка ДСК ЕАД, Българо-американска кредитна банка АД, Обединена българска банка АД, Първа Инвестиционна банка АД, Уникредит Булбанк АД, Юробанк АД, Токуда банк АД, Райфайзен банк (България) ЕАД, Инвестбанк АД, Търговска банка Д АД

⁷⁸⁹ Одитно доказателство № 17 т. 17.3; т. 17.15; т. 17.17.;

⁷⁹⁰ Одитно доказателство № 17

актуализирана с насоките на ЕК в условията на COVID-19, в т.ч. Временната рамка и Инвестиционната стратегия⁷⁹¹.

- част от връзките на страницата на ФМФИБ ЕАД към електронните страници на финансовите посредници не водят до информацията за конкретния финансов инструмент, което да осигурява максимална информираност и да стимулира потенциалните бенефициенти за използването му;

- интернет страниците на някои финансови посредници са изцяло англоезични, съдържат информация относно съфинансирането им от ЕФРР по ОПИК 2014-2020, управлявана от ФМФИБ ЕАД (с тяхното лого), посочени са финансовите инструменти, които прилагат, както и формуляр за кандидатстване или телефон/мейл за въпроси от потенциалните бенефициенти. Изцяло английската визия на страниците би породила евентуално затруднение в разбирането на предлаганата информация за бенефициентите, които не ползват английски език.

В Наръчника на ФМФИБ ЕАД не са включени правила за актуализация на информацията на електронната страница, в т.ч. утвърдени срокове и отговорни лица, както и въведени контроли за наблюдение на електронните страници на финансовите посредници относно предоставените продукти, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД⁷⁹². През 2020 г. от Управителния съвет е утвърдена „Процедура за съгласуване на комуникационни дейности във ФМФИБ ЕАД“.⁷⁹³ Въпреки това *електронната страница на ФМФИБ ЕАД не обезпечава пълна, достоверна и актуална информация за осигуряване на публичност и прозрачност относно новите предизвикателства в условията на пандемията COVID-19.*

б) Финансовите инструменти, изпълнявани от ББР ЕАД по Временната рамка за мерки за държавна помощ, „Програма за портфейлни гаранции от ББР ЕАД по заеми на микро-, малки и средни предприятия (МСП)“ и „Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19“, имат за цел гарантирането на кредити за осигуряване на ликвидност за МСП за преодоляване на негативните икономически последици от разпространението на COVID-19, предоставяни от банките, посредници по прилагането на инструмента, както и за гарантиране на безлихвени кредити в защита на лица, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията. На интернет страницата на ББР ЕАД е осигурена информация за предлаганите финансови инструменти от банката за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

След 07.01.2021 г. на страницата на ББР ЕАД е създаден портал/секция за предоставяне на актуална информация за COVID-19 продукти, лимитите на търговските банки, реда за отсрочване на задълженията към банки и дъщерните им дружества – финансови институции. На обособената секция за COVID-19 се съдържа подробно описание на финансови инструменти, критериите за допустимост на кандидатите по програмите, изискванията към кредитите и техния размер, както и за банките партньори.⁷⁹⁴

Към 18.01.2021 г. не е бил публикуван образец на гаранционно споразумение с търговските банки, *което не осигурява прозрачност за съдържащите се клаузи в сключените с банките споразумения.* Липсва информация за актуализираните споразумения между ББР ЕАД и търговските банки след измененията на програмата през м. декември 2020 г.⁷⁹⁵ На електронната страница на ББР ЕАД е поместен ежедневно обновяващ се регистър с лимити на търговски банки, с брояч и с допустими данни за кандидат бенефициенти/кредитополучатели на помощта. След края на 2021 г. регистърът и данните за търговските банки и допустимите данни за кандидат

⁷⁹¹ Одитно доказателство № 17

⁷⁹² Одитно доказателство № 6

⁷⁹³ Одитно доказателство № 6

⁷⁹⁴ Одитно доказателство № 17

⁷⁹⁵ Одитно доказателство № 17

бенефициенти/кредитополучатели на помощта не се поддържа и не е налична на електронната страница на ББР ЕАД.⁷⁹⁶

При прегледа на информацията, оповестена на интернет страниците на банките, посредници по прилагането на финансовите инструменти, изпълнявани от ББР ЕАД се установи:

- липсват връзки от електронната страница на ББР ЕАД към страниците на търговските банки, с които са сключени финансови споразумения за изпълнение на финансовите инструменти;
- липса на информация на страниците на някои посредници – Инвестбанк АД, „Търговска банка Д“ АД за наличните продукти от посредници в подкрепа на МСП;
- затруднено търсене дори на данни и информация относно предлаганите финансови инструменти на страниците на финансовите посредници.⁷⁹⁷

Недостатъчната публичност, осигурена чрез електронните страници чрез финансовите посредници, изпълняващи финансови инструменти чрез ФМФИБ ЕАД и ББР ЕАД, не насърчава търсенето на предлаганите финансови инструменти и води до ограничаване на потенциалните бенефициенти за използване на предоставената подкрепа от национални средства и европейските фондове. Липсата на ясни правила за актуализация от ФМФИБ ЕАД и несвоевременното актуализиране на страниците на финансовите посредници не гарантира актуалност на предлаганата информация.

в) Участниците в маркетинговото проучване, извършено за целите на одита, оценяват положително приноса на мерките, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД и ББР ЕАД. При финансовите инструменти, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД, средствата са помогнали за назначаване на персонал и са стимулирали бизнес развитието на МСП, а изпълняваните от ББР ЕАД - за погасяване на задължения.

Общите нагласи за използване на финансови инструменти, споделени от анкетираните бенефициенти, кандидатствали по икономически, социални и земеделски мерки за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19, показват интерес към ползването на финансови инструменти⁷⁹⁸

Капе 1

За изследване на нагласите на предприятията за използване на финансови инструменти в проучването са включени въпроси към всички кандидатствали по икономически, социални и земеделски мерки за безвъзмездна помощ. Половината от участниците в проучването декларират интерес към финансови инструменти. По-голям интерес е отчетен сред участниците от земеделските и социални мерки, а по-малък интерес сред кандидатствалите по икономическите мерки (за подкрепа на средни предприятия и за оборотен капитал за МСП от НАП).

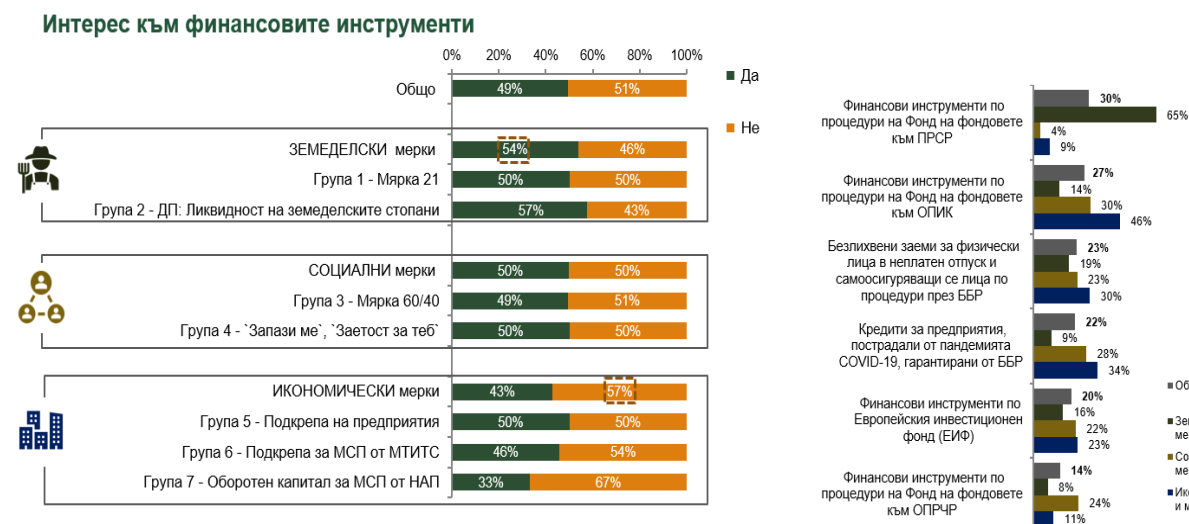
Източник: Маркетингово проучване „СДДИ Кънсалтинг“ ЕООД

⁷⁹⁶ Одитно доказателство № 17

⁷⁹⁷ Одитно доказателство № 6 и Одитно доказателство № 14,

⁷⁹⁸ Одитно доказателство № 16

Фигура № 8 Интерес към финансовите инструменти



Източник: Маркетингово проучване „СДДИ Кънсалтинг“ ЕООД

Съгласно маркетинговото проучване, около една трета от проявилите интерес към финансовите инструменти, посочват, че са кандидатствали по финансов инструмент, изпълняван от ФМФИБ ЕАД, финансирани по ОПИК 2014-2020; безлихвен заем за физически лица и МСП по финансовите инструменти, изпълнявани от ББР ЕАД и по финансови инструменти, финансирани от Европейския инвестиционен фонд.

2.3. Извършен мониторинг и контрол

Съгласно чл. 46, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, Управляващият орган изпраща на ЕК специален доклад за операциите, в който се съдържат финансови инструменти, като приложение към годишния доклад за изпълнението.⁷⁹⁹ С Регламент за изпълнение (ЕС) № 821/2014⁸⁰⁰ е установен образец за докладване пред ЕК относно финансовите инструменти.

2.3.1. Изготвени доклади, отчети и друга информация за изпълнението на финансовите инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020

а) Гаранционните споразумения между ФМФИБ ЕАД и осем търговски банки – финансови посредници за изпълнение на предвидената с финансов принос от ОПИК 2014-2020 мярка „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19“ са сключени⁸⁰¹ в периода октомври - декември 2020 г., както и през м. януари 2021 г.

Същинското изпълнение на мярката е след края на 2020 г.⁸⁰²

б) Във връзка с предвидената мярка за предоставяне на допълнителен финансов ресурс към фонда за ускоряване и за начално развитие и фонда за рисков капитал, на 18.09.2020 г. са сключени допълнения към съществуващите договори с два от финансовите посредници на фонда за ускоряване и за начално развитие и финансовия посредник на

⁷⁹⁹ Дял IV Финансови инструменти към годишния доклад

⁸⁰⁰ Регламент за изпълнение (ЕС) № 821/2014 на Комисията от 28 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на някои подробни разпоредби за прехвърлянето и управлението на приноса от програми, докладването относно финансовите инструменти, техническите характеристики на мерките за информация и комуникация относно операциите и системата за записване и съхранение на данни

⁸⁰¹ Одитно доказателство № 6

⁸⁰² Одитно доказателство № 6

фонда за рисков капитал, като общият размер на допълнителния публичен ресурс във връзка с COVID-19, насочен към тях възлиза на 42 059 хил. лв.⁸⁰³ На 15.01.2021 г. е подписано изменение и по договора с третия финансов посредник на фонда за ускоряване и начално развитие, като допълнителният ресурс с оглед пандемията е в размер на 13 596 хил. лв. Така изпълнението на двата финансови инструмента започва през четвърто тримесечие на 2020 г.⁸⁰⁴

От УО на ОПИК 2014-2020 не е посочена информация за изготвени от тяхна страна и представени към 31.12.2020 г. на Министерския съвет, на Народното събрание и/или други органи доклади, отчети и друга информация за изпълнението на мерките под формата на финансови инструменти, възложени на ФМФИБ ЕАД.⁸⁰⁵

Регулярно (2-3 пъти в месеца) на електронната страница на Министерството на икономиката е представяна информация за напредъка по изпълняваните мерки, в това число и за финансовите инструменти.

Първият отчет на изпълнението на антикризисните икономически мерки, изпълнявани от Министерство на икономиката, е направен на 29.08.2020 г. и обхваща периода 14.08. – 29.08.2020 г. На всеки две седмици, главният секретар на Министерството на икономиката изисква обобщена информация от ИАНМСП, ББР ЕАД, ФМФИБ ЕАД и други органи. Предоставената информация се обобщава и се публикува на страницата на Министерство на икономиката.⁸⁰⁶

2.3.2. Периодично докладване на резултатите от използване на финансовите инструменти със средства от Европейския съюз

а) Съгласно Наръчника по ОПИК 2014-2020, мониторингът⁸⁰⁷ на изпълнението на финансовите инструменти се осъществява на три нива - от УО, от ФМФИБ ЕАД и от финансовите посредници. Изискванията към ФМФИБ ЕАД за своевременно отчитане и регистриране на цялата информация са заложили във финансовото споразумение, подписано от УО с ФМФИБ ЕАД.

Заложените механизми и процедури за наблюдение включват прегледи на подаваните от ФМФИБ ЕАД: месечна справка за напредъка в изпълнението на финансовите инструменти по ОПИК 2014-2020; тримесечен отчет за инвестициите; доклади за напредъка (по образец към Финансовото споразумение).

Годишният/полугодишен доклад за напредъка се подава от ФМФИБ ЕАД в ИСУН 2020.

Проверката на годишния доклад за напредъка се извършва и се документира от съответните експерти от УО на ОПИК 2014-2020 с попълване на контролен лист по образец.⁸⁰⁸

Изпълнението на мерките под формата на финансови инструменти за подпомагане на икономиката, предприети в отговор на пандемията от COVID-19, стартира от четвърто тримесечие на 2020 г., поради което е извършен преглед на попълнената информация в ИСУН 2020 относно техния мониторинг за периода от 01.10.2020 г. до 30.06.2021 г.

⁸⁰³ Одитно доказателство № 6 Фонд за ускоряване и начално финансиране, Фонд за рисков капитал;
https://www.fmfib.bg/media/Sporazumenie__1_18.09.2020_FUNF1_Redacted.pdf
https://www.fmfib.bg/media/Sporazumenie_izmenenie__1_18.09.2020_FUNF2_Redacted.pdf
https://www.fmfib.bg/media/FUNF3/Sporazumenie_zh_izmenenie_3_15.01.2021.pdf
https://www.fmfib.bg/media/Sporazumenie_izmenenie__1_18.09.2020_Redacted_3.pdf

⁸⁰⁴ Одитно доказателство № 6

⁸⁰⁵ Одитно доказателство № 6

⁸⁰⁶ Одитно доказателство № 11

⁸⁰⁷ Одитно доказателство № 3 Раздел IV. Управление и контрол на финансови инструменти от Наръчника по ОПИК

⁸⁰⁸ Одитно доказателство № 3

Попълвани са месечни справки за напредъка в ИСУН 2020 като е приложен договорения с Допълнителното споразумение образец. В справките е включена информация за финансовите инструменти за дялов капитал – с нулеви стойности.⁸⁰⁹

По данни в ИСУН 2020, на 26.03.2021 г. от ФМФИБ ЕАД е изпратен на УО годишен доклад за напредъка за 2020 г., с приложени годишна справка към 31.12.2020 г. и 4 приложения.⁸¹⁰

Съгласно процедурите в Наръчника по ОПИК 2014-2020, след подаване на Годишен/полугодишен доклад за напредъка, Управляващият орган извършва проверки на място⁸¹¹ при мениджъра на ФМФИБ ЕАД, като извършва преглед на документацията, доказваща предоставянето на финансова подкрепа, както и проверка дали заложените резултати и показатели в договорите между финансовите посредници и крайните получатели са постигнати. През м. април 2021 г. от УО е изпратено писмо⁸¹² до ФМФИБ ЕАД за извършването на дистанционна проверка на дейността на ФМФИБ ЕАД с оглед епидемичната обстановка, като за целите на проверката, ФМФИБ ЕАД следва да създаде достъп до облачна платформа, на която да бъдат качени комплект от документи, изискани от УО документи, в т.ч. за финансовите посредници (доклади, искания за плащане, такси, банкови извлечения и други). Годишният доклад за напредъка за 2020 г. е приет от УО, като извършените проверки са документирани с контролни листове за проверка на доклад за напредъка и на документацията към годишния доклад, свързана с таксите за управление.⁸¹³

Към 31.12.2020 г. по данни от справката за напредъка, приложение към годишния доклад за изпълнение на ОПИК 2014-2020 за 2020 г.⁸¹⁴, мярката „Портфейлни гаранции с таван на загубите за преодоляване на последствията от COVID-19“ е изпълнявана от две банки, с които ФМФИБ ЕАД има сключено споразумение. Към 31.12.2020 г. реалният гарантиран обем кредити е в размер на 12,4 млн. лв., а размерът на издадената гаранция възлиза на близо 2,5 млн. лв., като крайните получатели са 10 броя, а гарантираните договори за кредит са 11 броя.⁸¹⁵

Отчетеният напредък по инструментите за дялово финансиране⁸¹⁶ е както следва:

Таблица № 34 Отчетен напредък по инструментите за дялово финансиране

Фонд	Общ бюджет на фонда	Инвестиции в крайни получатели	Стойност на инвестициите към 31.12.2020 (в лв.)	Преведени средства към крайните получатели (в лв.)
Фонд за ускоряване и начално финансиране по споразумение с финансов посредник I	973 409	12	1 007 000	973 409
Фонд за ускоряване и начално финансиране по споразумение с финансов посредник II -	1 688 028	4	4 438 905	0
Фонд за ускоряване и начално финансиране по споразумение с финансов посредник III	10 088 512	9	17 400 000	8 248 000
Фонд за рисков капитал	9 138 833	5	9 138 833	8 248 213

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

⁸⁰⁹ Одитно доказателство № 17, т. 17.8.

⁸¹⁰ Одитно доказателство № 17, т. 17.8.

⁸¹¹ Одитно доказателство № 3 Наръчник IV.3. Проверки на място от Наръчника

⁸¹² Одитно доказателство № 17

⁸¹³ Одитно доказателство № 17

⁸¹⁴ Одитно доказателство № 17

⁸¹⁵ Одитно доказателство № 6 и Одитно доказателство № 12

⁸¹⁶ Одитно доказателство № 17

Към 31.12.2020 г. от ФМФИБ ЕАД са докладвани следните показатели:

Таблица № 35 Показатели за изпълнение по финансовите инструменти на ФМФИБ ЕАД

Финансов инструмент	Вид показател	Показател	Цел за 2023 г.	Постигнато към 31.12.2020 г.
Фонд за ускоряване и финансиране на начален капитал	продукт	Брой подпомогнати предприятия	304	10
	продукт	Брой на предприятията, получаващи подкрепа, различна от безвъзмездни средства	401	19
	продукт	Ръст на заетостта в подпомогнатите предприятия	304	76
Фонд за рисков капитал	продукт	Брой на предприятията, получаващи подкрепа, различна от безвъзмездни средства	20	5
	продукт	Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятията (различни от безвъзмездни средства)	7 140 000 EUR	1 512 772.07 EUR
Портфейлни гаранции за кредити с таван на загубите	продукт	Брой на предприятията, получаващи подкрепа	220	10
		Частни инвестиции, допълващи публичната подкрепа за предприятията (различни от безвъзмездни средства)	132 940 000 EUR	2 161 398,61 EUR

Източник: ОПИК 2014-2020

От Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД периодично са докладвани към УО на ОПИК 2014-2020 резултатите от използване на финансовите инструменти със средства от ЕС. Информацията е представяна съгласно образците на справки и доклади, договорени с Допълнителното споразумение от 2 юли 2020 г.

Напредъкът по изпълняваните COVID мерки не е представян пред Комитета за наблюдение през 2020 г. В резултат КН не е запознат с изпълнението на финансовите инструменти и му е отнета възможността за обсъждането му като основа за вземане на решения.

Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД следва да осъществява мониторинг на изпълнението на финансовите инструменти и на оперативните споразумения с финансовите посредници. В периода на действие на всяко оперативное споразумение, ФМФИБ ЕАД следва да извърши поне по една проверка на място годишно при финансовите посредници и документална проверка на всеки шест месеца.

По данни на ФМФИБ ЕАД, в периода от м. юни 2020 до м. март 2021 г., предвид епидемичната обстановка, проверки по действащите споразумения са извършвани месечно и тримесечно по одобрен Годишен план - дистанционно.⁸¹⁷

б) На основание чл. 48, ал. 1 от Закона за държавните помощи, от ББР ЕАД е извършвано докладване към Министерството на финансите. С писмо от м. февруари 2021 г.⁸¹⁸ от МФ е изискана информация от ББР ЕАД за администрираните и отпуснати през 2020 г. държавни помощи⁸¹⁹, която да съдържа параметрите, съгласно Стандартния⁸²⁰ формат за докладване на съществуващи държавни помощи.

С протокол № 43 от 14.05.2020 г. Управителният съвет на ББР ЕАД разпределя бюджета за изпълнение на Програмата на ББР за портфейлни гаранции за подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната

⁸¹⁷ Одитно доказателство № 6, т. 6.6.

⁸¹⁸ Одитно доказателство № 2

⁸¹⁹ по мярка SA 56999 изм. с SA 59449

⁸²⁰ Приложение II от Регламент (ЕС) 2015/1589 в частта му на Приложение III.A. към Регламент 794/2004 г.

ситуация и поради пандемията COVID-19 и по Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията COVID-19.⁸²¹ До края на м. август 2020 г. между ББР ЕАД и търговските банки - финансови посредници се сключват оперативните споразумения, чрез които ще се изпълняват финансовите инструменти с общ размер от 795 000 хил. лева.

Съгласно представената справка, към 31.12.2020 г., формираният портфейл от допустими кредити на целеви крайни потребители - МСП е в размер на 117 113 хил. лева, с гаранции в размер от 93 690 хил. лв. при осигурен ресурс по Програмата от 500 000 хил. лв. Към същата дата няма подадени и платени искания за плащания на загуби по гарантираните кредити.⁸²²

Информация във връзка с изпълняваните чрез ББР ЕАД финансови инструменти е представяна в обобщен вид на Министерство на финансите от Министерство на икономиката в регулярните отчети.⁸²³

Във връзка с определените във Временната рамка максимални размери за отпускане на кредити от 1 000 хил. лв. за МСП и 2 000 хил. лв. за големи предприятия, по Програмата за портфейлни гаранции за подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия, пострадали от извънредната ситуация и поради пандемията COVID-19, е формирана одитна извадка от случайно избрани МСП, получили кредити гарантирани от ББР ЕАД с портфейлни гаранции. В извадката са включени общо 165 МСП с гарантирани към 31.03.2021 г. кредити, от които :

- 35 МСП с гарантирани кредити над 350 хил. лв., с обща стойност на кредитите 22 884 хил. лв.;
- 1 голямо предприятие с кредит в размер на 2000 хил. лв.;
- 138 МСП с гарантирани кредити между 100 хил. лв. и 300 хил. лв., с общ размер на предоставените кредити, подкрепени с гаранции от 36 897 хил. лв.

При извършената проверка на предприятията в извадката бе установено, че при шест от общо 35 МСП с одобрен кредит над 350 хил. лв. или в 16 на сто от случаите предприятията, участват като „свързани предприятия“ по смисъла на чл. 4, ал. 5 от ЗМСП в група. Общата стойност на гарантираните кредити в размер на 5118 хил. лв. и размер на гаранциите 4094 хил. лв. Всяко едно от предприятията с които тези шест предприятия кандидатстват съвместно за подпомагане по програмата за портфейлни гаранции, също кандидатства за кредитиране, но предвид размера на предприятията съответно за гарантирани кредити между 81 хил. лв. и 300 хил. лв. Общата помощ на предприятията, кандидатстващи като свързани предприятия, не надхвърля максимално допустимия размер от 1000 хил. лв. и в шестте случая, включени в одитната извадка.⁸²⁴

Общата помощ за предприятията от одитната извадка, която е получена по гаранционната програма на ББР ЕАД, както и получената подкрепа по процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ, обект на одита, не надхвърля прага от 1,8 милиона евро на предприятие, определен в т. 22 буква а) на петото изменение на Временната рамка.

2.4. Изпълнение на финансовите инструменти

2.4.1. Изпълнение на финансовите инструменти от Българска банка за развитие ЕАД

Таблица № 36 Напредък по Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятия, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19

Сключени договори между МСП и търговските банки, посредници при изпълнението на финансовите инструменти на ББР ЕАД

⁸²¹ Одитно доказателство № 4

⁸²² Одитно доказателство № 2

⁸²³ Одитно доказателство № 1

⁸²⁴ Одитно доказателство № 15

Към 31.12.2020	Общ брой кредити /за периода от началото на програмата до 31.12.2020/	Обща стойност на отпуснатите кредити /за периода от началото на програмата до 31.12.2020 г. /в лв./	Брой подпомогна ти МСП	Реален гарантиран обем на портфейла /в лв./	Среден размер на отпуснатия кредит за 1 МСП /в лв. /
Микро	428	34 413 625	405	27 530 900	84 972
Малко	396	59 838 014	373	47 870 411	160 424
Средно	105	23 615 785	104	1 8 892 628	227 075
ОБЩО:	929	117 867 423	882	94 293 938	133 637
Към 31.03.2021					
Микро	542	47 605 624	512	38 084 499	92 980
Малко	504	84 383 590	475	67 506 872	177 650
Средно	132	35 283 289	127	28 226 631	277 821
ОБЩО:	1178	167 272 502	1114	133 818 019	150 155
<i>Източник по данни на Министерство на икономиката и ББР ЕАД</i>					

Към 31.12.2020 г. общата стойност на държавната помощ под формата на кредити за МСП, гарантирани по програмата за портфейлни гаранции на ББР ЕАД, е 117 867 хил. лв. и съвпада с декларираната сума в годишния доклад за 2020 г. към ЕК.⁸²⁵

Към 31.03.2021 г. общата стойност на отпуснатите кредити от банките-партньори, покрити с гаранции за МСП от ББР ЕАД, е 167 273 хил. лв., като от тях 99 на сто са за МСП (отпуснат е само 1 кредит за 2000 хил. лв. на едно голямо предприятие).⁸²⁶

Поетите портфейлни гаранции от ББР ЕАД по кредити на МСП са в размер на 133 818 хил. лв. и представляват 27 на сто от заделения бюджет на програмата за портфейлни гаранции на ББР ЕАД - 500 000 хил. лв. до 05.03.2021 г. и 33 на сто от бюджета по програмата след намалението на бюджета от 05.03.2021 г. в резултат от прехвърлянето на средства по програмата за гарантиране на безлихвени кредити на в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19⁸²⁷.

Общият брой на сключените договори с МСП за подпомагане под формата на кредити, покрити с гаранции е 1179, като част от предприятията имат сключен повече от 1 договор. По програмата няма ограничение относно броя на сключените договори с едно МСП в рамките на гарантирания портфейл по програмата.⁸²⁸

Средният размер на отпуснатите портфейлни гаранции по кредити за 1 МСП към 31.03.2021 г. е около 150 хил. лв. при 134 хил. лв. към 31.12.2020 г.

⁸²⁵

Одитно

доказателство

№

14

https://bbr.bg/media/documents/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8_%D0%BE%D1%82_%D0%91%D0%91%D0%A0_%D0%B4%D1%8A%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8_%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%89%D0%B8.pdf

⁸²⁶ Одитно доказателство № 14

⁸²⁷ С ПМС 194 от 05.03.2021 г. – бюджетът на Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от Covid-19 се увеличава от 200 млн. лв. на 300 млн. лв. за сметка на бюджета на програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността за МСП, пострадали от пандемията от Covid-19 който се намалява от 500 млн. лв. на 400 млн. лв.

⁸²⁸ Одитно доказателство № 12.

Таблица № 37 Сключени договори с МСП за помощ под формата на гаранции по заеми

Към 31.03.2021	Общ брой	Брой нови	Обща стойност / лева /	Реален гарантиран обем на портфейла	В т.ч. отпуснати кредити за периода 01.01- 31.03.2021 стойност нови /лева/	Реален гарантиран обем на портфейла	Отн. дял на отпуснатите кредити през периода от 01.01.2021 г. до 31.03.2021 г. /кол.б:5/
Микро	542	91	47 605 624	38 084 499	12 166 900	9 733 520	0,256
Търговия	196	39	19 462 092	15 569 673	5 584 500	4 467 600	0,287
Туризм	63	11	6 394 425	5 115 540	1 103 100	882 480	0,173
Транспорт	92	7	4 784 798	3 827 838	670 800	536 640	0,140
Строителство	27	5	2 619 500	2 095 600	635 000	508 000	0,242
Производство	59	8	4 716 160	3 772 928	771 000	616 800	0,163
Други	105	21	9 628 650	7 702 920	3 402 500	2 722 000	0,353
Малко	504	84	84 383 590	67 506 872	19 633 516	15 706 813	0,233
Търговия	147	25	27 784 077	22 227 262	7 531 250	6 025 000	0,271
Туризм	69	10	8 097 149	6 477 720	1 610 000	1 288 000	0,199
Транспорт	67	6	8 670 734	6 936 586	655 800	524 640	0,076
Строителство	44	8	8 339 060	6 671 248	1 360 000	1 088 000	0,163
Производство	100	17	20 100 800	16 080 640	5 359 000	4 287 200	0,267
Други	77	18	11 391 770	9 113 416	3 117 466	2 493 973	0,274
Средно	132	27	35 283 289	28 226 631	11 241 737	8 993 390	0,319
Търговия	20	5	5 279 000	4 223 200	2 121 000	1 696 800	0,402
Туризм	28	7	7 541 602	6 033 282	2 752 899	2 202 319	0,365
Транспорт	8	0	2 073 700	1 658 960	0	0	0,000
Строителство	17	3	3 909 985	3 127 988,168	799 985	639 988,2	0,205
Производство	43	10	12 367 002	9 893 601	4 027 853		0,326
Други	16	2	4 112 000	3 289 600	1 540 000		0,375
Източник : Министерство на икономиката и ББР ЕАД							

При анализа на данните относно нарастването на броя на издадените гаранции по кредити на МСП, отпуснати от банките партньори в периода 01.01-31.03.2021 г. спрямо същите към 31.12.2020 г. се установи нарастването на броя на предоставените гарантирани кредити. Налице е повишен интерес към кредитите, отпускани от търговските банки по Програмата за портфейлни гаранции на ББР ЕАД от страна на средните предприятия, където броят на издадените гаранции по отпуснатите кредити през първото тримесечие на 2021 г. е около 31 на сто спрямо общия брой на издадените гаранции, докато при микро- и малките предприятия този дял е съответно 26 на сто и 23 на сто. При анализа на издадените гаранции по сектори на икономическа дейност, с най-голям дял нарастват издадените гаранции по новоотпуснати кредити за МСП в сектора търговия, който е и един от най-засегнатите сектори в условията на пандемията.⁸²⁹

Към 31.03.2021 г., най-голям относителен дял на държавно гарантираните кредити са предоставени на предприятия в секторите търговия и туризъм (при микро-предприятия); при предприятията в секторите търговия и производство (при малките предприятия) и туризъм, (при микро-предприятията) и съответно производство и туризъм (при средните предприятия).

⁸²⁹ Одитно доказателство № 14

2.4.2. Информация за изпълнението на финансовите инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД

Към 31.03.2021 г., общо договорените средства между ФМФИБ ЕАД и финансовите посредници по дялови и квазидялови финансови инструменти е 279 097 хил. лв., а изплатените средства възлизат едва на 15 на сто от тях.

Таблица № 38 Напредък по дялови и квазидялови финансови инструменти към 31.03.2021 г.

Финансов инструмент	Име на финансов посредник	Дата на сключване на оперативное споразумение (ОС)	Номер на ОС	Средства, договорени с финансов посредник	Изплатени средства на финансов посредник в лева	Възнаграждения за управление, изплатени на финансов посредник в лева
Фонд за ускоряване и начално финансиране по споразумение с финансов посредник III	НЮ ВИЖЪН 3	20.12.2018	ОС-7	51 625 093	12 407 410	2 060 912
Фонд за ускоряване и начално финансиране по споразумение с финансов посредник I	Иновейшън Кепитъл	28.3.2019	ОС-1	37 840 381	9 284 820	922 762
Фонд за рисков капитал	Морнинг сайд Хил	29.5.2019	ОС-2	65 139 515	16 062 261	2 618 260
Фонд за ускоряване и начално финансиране по споразумение с финансов посредник II	Витоша Венчър Партньрс	5.6.2020	ОС-8	49 192 496	5 334 556	895 652
ФМР	СИЛВЪР ЛАЙН ПАРТНЪРС	22.1.2021	ОС-10	75 299 455	0,00	0
общо				279 096 941	43 089 047	6 497 585

Източник по данни на Министерство на икономиката и ФМФИБ ЕАД

По финансовия инструмент за портфейлни гаранции за кредити с таван на загубите, сключените договори за кредитиране между финансовите посредници и МСП са в размер на 8512 хил. лв. при размер на портфейлната гаранция от 6810 хил. лв.

Таблица № 39 Портфейлни гаранции за кредити с таван на загубите към 31.03.2021 г. (лева)

Име на ФП	Гаранционен лимит	Таван лихвена субсидия	Максимален обем на портфейла	Реален гарантиран обем на портфейла	Размер на издадената гаранция	Такси за управление
„БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА“ АД	4 000 000	-	20 000 000	11 150 000	2 230 000	0
„ТОКУДА БАНК“ АД	1 292 043	-	6 460 215	0	0	0
„ПЪРВА ИНВЕСТИЦИОН НА БАНКА“ АД	18 700 000	3 300 000	93 500 000	15 151 228	3 026 496	0
„ТЪРГОВСКА БАНКА Д“ АД	1 700 000	300 000	8 500 000,00	0	0	0
„ОБЕДИНЕНА БЪЛГАРСКА БАНКА“ АД	21 782 545	3 843 978	108 912 725	0	0	0
„ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ“ АД	27 381 620	4 832 051	136 908 100	0	0	0

„РАЙФАЙЗЕН БАНК (БЪЛГАРИЯ)“ ЕАД	19 332 069	3 411 542	96 660 345	7 508 328	1 501 666	0
„Банка ДСК“ АД	16 000 000	-	80 000 000,00	257 200	51 440	0
Общо	110 188 277	15 687 571	550 941 385,00	34 066 756	6 809 601	0,00
Източник : Министерство на икономиката и ФМФИБ ЕАД						

При преглед на информацията към 31.03.2021 г. за предоставените гаранции е установено, че при един бенефициент размерът на гарантирания кредит е 3565 хил. лв. и надхвърля допустимия размер по Регламент (ЕС) № 1407/2013 който е 1 500 хил. EUR. Налице е и друг гарантиран кредит в размер на 1 300 хил. лв. за строеж на бензиностанция, предоставен на микро- предприятие, което има капитал в размер на 2 лв., по данни в Търговския регистър.⁸³⁰

Към 31.03.2021 г. е налице забавяне в крайните резултати от осъществено чрез ФМФИБ ЕАД подпомагане с финансови инструменти (дялови и квазидялови, както и с портфейлни гаранции). Размерът на издадените гаранции за загуби от 6 810 хил. лв. по предоставяния финансов инструмент „Портфейлни гаранции с таван на загубите“ представлява само 6 на сто от договорения с банките гаранционен лимит от 110 188 хил. лв. Аналогично изплатените за периода 01.02.2020 -31.03.2021 г. средства на микро-, малки и средни предприятия са в размер на 43 089 хил. лв., което представлява 15 на сто от общият размер на средствата, договорени с финансовите посредници (279 097 хил. лв.). Тези резултати са показателни за взетите недостатъчно своевременни управленски действия от ФМФИБ ЕАД и водят до неефективно използване на насочения за подпомагане ресурс, изпълняван чрез финансови инструменти от ФМФИБ ЕАД.

2.5. Предприети корективни действия по отношение на подкрепата на малки и средни предприятия с финансови инструменти

2.5.1. В началото на м. юни 2021 г., от министъра на икономиката е изпратено писмо⁸³¹ до ФМФИБ ЕАД относно инициатива на правителството за подобряване параметрите на съществуващите гаранционни инструменти, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД в рамките на ОПИК 2014-2020. Във връзка с инициативата, от Министерството на финансите и Министерството на икономиката са проведени серия от дискусии с Асоциацията на банките в България, в резултат на които са определени индикативни условия по общ гаранционен финансов инструмент, които са насочени и към унифициране на условията, предоставяни по съществуващите инструменти от страна на основните доставчици.

Управляващият орган на ОПИК 2014-2020 предвижда да осигури допълнителен финансов ресурс в размер на 157 000 хил. лева в рамките на транша за 2021 г. от REACT-EU, разпределен към ОПИК 2014-2020, като структурирането и изпълнението на финансови инструменти с допълнителните средства ще бъде възложено на ФМФИБ ЕАД, с допълнително споразумение.

Предвид инициативата за префокусиране на параметрите на съществуващите гаранционни инструменти, от ФМФИБ ЕАД е изпратена за съгласуване от УО на ОПИК 2014 - 2020 допълнена техническа спецификация и проект на анекс към гаранционно споразумение с включени адаптирани елементи от изискванията за допустимост.⁸³² Управляващият орган съгласува без забележки техническата спецификация по отношение

⁸³⁰ Одитно доказателство № 6 и Одитно доказателство № 12

⁸³¹ Одитно доказателство № 11

⁸³² Одитно доказателство № 17

на изискванията за допустимост на предвидените в нея разходи, дейности и крайни получатели.⁸³³

2.5.2. В процеса на изпълнение на Програмата за портфейлни гаранции от ББР ЕАД е установено бавно разгръщане на нейния потенциал и „на фона на краткия срок за формиране на портфейлите от кредити по Програмата – 31.12.2020 г. е идентифицирана необходимост от вземане на мерки, целящи забързване на процеса по алокиране и увеличаване на броя на възползващи се от финансиране по програмата предприятия“.⁸³⁴ През м. септември 2020 г., ББР ЕАД инициира чрез Асоциацията на банките в България допитване (маркет тест) до нейните членове как Програмата може да стане по-„продаваема“ за самите тях и да достига по-бързо и по-ефективно до нуждаещия се от ликвидност бизнес.

На база на предложенията от Асоциацията на банките в България, измененията на Временната рамка за мерки за държавна помощ с удължаване на срока и въвеждане на допустимост за държавна подкрепа на МСП, които са били в затруднения и към 31.12.2019 г. и извършен анализ на резултатите от ежедневните наблюдения по прилагане на гаранционния продукт от ББР ЕАД са изготвени предложения за промени в програмата.

Предложенията са одобрени с решение на УС на ББР ЕАД и са изпратени⁸³⁵ на министъра на икономиката за внасяне в МС.⁸³⁶ С решение⁸³⁷ на Министерски съвет са одобрени изменения на възложената с РМС № 310 от 2020 г. за изпълнение от ББР ЕАД програма за портфейлни гаранции и на министъра на икономиката и ББР ЕАД са разпоредени действия за уведомяване на ЕК в тази връзка.⁸³⁸

С промените в Програмата за портфейлни гаранции на ББР ЕАД по отношение на разширяване на обхвата и процента обезпеченост, който се изисква от кредитополучателите се постига ускоряване на използването на финансовия инструмент. Включването в обхвата на програмата на големите предприятия не кореспондира с изпълнение на целите на ББР ЕАД и Временната рамка за мерки за държавна помощ и не води до насочване на по-голям ресурс за подпомагане на МСП.

Взетите решения за изменение на мерките са в резултат от анализирани проблеми при тяхното прилагане, въз основа на идентифицирани слабости.

⁸³³ Одитно доказателство № 17

⁸³⁴ Одитно доказателство № 4

⁸³⁵ на 26 октомври 2020 г.

⁸³⁶ Одитно доказателство № 4

⁸³⁷ Решение № 797 на Министерски съвет от 4 ноември 2020 г. за изменение на Решение №310 на Министерския съвет 2020 г. за одобряване на Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19 и възлагане изпълнението ѝ на „Българска банка за развитие“ АД

⁸³⁸ Уведомлението е изпратено и на 24 ноември от ЕК е оповестено Решение на ЕК C(2020) 8384 final по уведомление SA.59 449 (2020/N) за изменения на някои параметри по уведомление SA.56933 (2020/N) на РБ (публична версия)

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202048/289466_2213714_77_2.pdf

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

1. Икономическите мерки, приети от българското правителство за намаляване на тежестта от кризата за българските предприятия, ангажират значителен финансов ресурс с източници на финансиране от оперативните програми и национални средства.

От обявяване на извънредното положение до 31.03.2021 г. не е приет общ национален план за действие, който да обединява всички усилия на отговорните институции в една обща визия и да определя финансовите ресурси, формите и периода за подкрепа на бизнеса, както и различните механизми (грантови схеми, финансови инструменти, данъчни облекчения и други).

Временните мерки в условията на пандемията COVID-19 продължават повече от година, но липсата на задълбочен ситуационен анализ за състоянието на българския бизнес, който да включва прогнози за очакваните ефекти от пандемията в краткосрочен и дългосрочен план по икономически сектори или по категория предприятия, както и прогнози за размера на необходимите средства и възможностите за подкрепа крие риск от неподходящо насочване и управление на средствата, предназначени за подпомагане на предприятията от различните сектори.

Взетите решения от страна на правителството за идентифициране на средства от оперативните програми и пренасочването им за подпомагане на МСП с ликвидни средства са подходящи и своевременни, независимо че са взети в среда на значителна неопределеност, което налага ефективен мониторинг върху резултатите от тяхното изпълнение и своевременно предприемане на корективни действия при необходимост.

2. От Министерството на икономиката са предприети проактивни действия за определяне на подходящи мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на пандемията COVID-19, с които да осигури равен достъп до финансиране на предприятията и балансирано разпределение на мобилизирания свободен финансов ресурс по ОПИК 2014-2020. Ориентирането на първоначално предприетите мерки към подпомагане на всички предприятия от всички икономически сектори е добро управленско решение с оглед на спешната необходимост от предприемане на мерки в условията на извънредна ситуация и обвързаността на икономическите оператори, поради която срывът в един сектор може да засегне потенциално и останалите сектори в икономиката.

3. В Условията за кандидатстване по процедурите за подбор BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ и BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“, изпълнявани от УО на ОПИК 2014-2020, не са посочени изчерпателно икономически дейности, недопустими за финансиране по Европейския фонд за регионално развитие. В документите по процедурите за предоставяне на безвъзмездна помощ е пропуснато посочването като недопустими за финансиране дейностите, свързани с производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия, в несъответствие с посоченото в чл. 3, ал. 3 на Регламент (ЕС) № 1301/2013. Съответно в Условията за кандидатстване, в критериите и методологията за оценка на допустимостта на проектните предложения и по двете процедури, съответно не са предвидени контролни дейности за проверка на спазването на това изискване. В резултат са създадени предпоставки за подаване на проектни предложения от недопустими кандидати и съответно условия за незаконосъобразно разходване на средства по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.

4. Определените цел, индикатори и очаквани резултати, включени в дизайна на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, включени в одитната извадка, кореспондират със заложените цел, индикатори и очаквани резултати по

инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“ в оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, включен за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на COVID-19 след нейното изменение като е добавен допълнителен приоритет за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на COVID-19. Индикатори за изпълнение, свързани със запазване на заетостта при процедурите, са въведени само при една от мерките, финансирани със средства по ОПИК 2014-2020, което е предпоставка за ограничено наблюдение и поставя под риск оценката на ефективността на мярката.

5. От Управляващия орган на оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 са положени усилия за ускоряване на процеса по достигане на подкрепата до нейните получатели като са предприемани различни действия и подходи за съкращаване на сроковете за обявяване и кандидатстване, независимо от вида на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, оценка на проектното предложение от един оценител и други. В резултат от предприетите действия, при повечето от процедурите за подбор на проекти, изпълнявани от конкретен бенефициент, кандидатстването от засегнатите предприятия допълнително е ускорено в сравнение с кандидатстването по процедурите за подбор, осъществявани от Управляващия орган на програмата за периода 2014-2020 (преди настъпване на пандемията COVID-19). Ускоряването на оценителния процес води до съкращаване на сроковете за получаване на подпомагането от кандидатите, но и увеличава риска от допускане на грешки при оценка на проектните предложения. Въвеждането на кратки срокове за отстраняване на нередовности в подадените от кандидатите документи е неподходящо решение за ускоряване на процеса по предоставяне на подкрепа, довело до увеличаване на броя на отхвърлените проектни предложения по една от процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти и впоследствие до необходимостта от тяхното преразглеждане.

6. Процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 с цел подкрепа на малки и средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19 са обявени в извънредна обстановка, различават се от останалите процедури преди пандемията и са проведени съгласно Закона за мерките. Независимо от положените от Управляващия орган усилия, за обявяване на част от процедурите за кандидатстване са били необходими между два и девет месеца след обявяване на извънредното положение през месец март 2020 г., предвид необходимостта от спазване на изискванията на европейското и национално законодателство, относно кандидатстването и изпълнение на процедурите, финансирани със средства на ЕС.

Констатираните пропуски във връзка с изпълнението на процедурите по одобряване и оценка на заявленията за подпомагане, са свързани със:

- слабости в контролните процедури, поради което е допуснато одобряване на проектни предложения с недопустими за финансиране дейности, както и на групи свързани предприятия, осъществяващи идентични или сходни дейности;
- забавяне при оценката на проектните предложения, поради недостатъчен административен капацитет от страна на управляващия орган;
- определяне на по-кратки от минимално допустимите по закон срокове за отстраняване на пропуски в подадените от кандидатите документи, довело до голям брой първоначално отхвърлени кандидати и впоследствие – до необходимост от преразглеждане на подадените от тези кандидати документи;
- пропуски в документирането и осигуряването на надеждна одитна следа в ИСУН 2020 за извършваните от оценителите проверки относно допустимост на кандидатите, както

и за декларирана липса на конфликт на интереси от страна на оценителите по част от оценителните сесии и процедури.

7. Въведеният механизъм за наблюдение и мониторинг от страна на Управляващия орган на оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 е важно условие за проследяване на степента на напредък на проектите спрямо заложените цели и резултати, включително и за постигането на заложените в договора индикатори. В процедурния наръчник на оперативната програма (глава 7) не са изрично уредени изискванията относно осъществяването на мониторинг и контрол и извършването на проверки по договори с конкретни бенефициенти, изпълняващи схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на крайни получатели на подпомагане. Липсата на правила и процедури за обема, обхвата и начина на извършване на проверки от Управляващия орган по договорите с конкретни бенефициенти поставя под риск реализирането на дейностите за подбор и оценка на проектите и договорирането на финансовия ресурс към крайните получатели на средствата, което може да доведе до насочване на средствата към проекти, които да накърнят ефективното и ефикасно изпълнение на процедурата.

8. От Министерството на икономиката чрез Управляващия орган на оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 са изготвени предложения, в рамките на които е предвидено част от ресурса по програмата, предназначен за изпълнение чрез финансови инструменти и възложен за управление на Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД, да бъде трансформиран към мерки във връзка с пандемията. Продължителният процес на разработване на предложенията за използване на финансови инструменти до тяхното реално предлагане на пазара, не дава увереност, че е създадена ефективна организация, комуникация и координация, което води до забавяне на подпомагането на малките и средни предприятия чрез финансови инструменти. Финансовите инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД са въведени близо седем месеца след обявяване на извънредното положение в страната и не могат да се оценят като своевременни, тъй като единият от инструментите е адаптиран въз основа на съществуващ и не се е налагало извършването на избор на нови финансови посредници.

По отношение на предоставянето на подпомагане с финансови инструменти по оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 са определени ред и начин за осъществяване на текущ и последващ мониторинг на изпълнението на въведените мерки на ниво Управляващ орган, на ниво Фонд Мениджър на финансови инструменти в България ЕАД и на ниво финансови посредници. От Фонд Мениджър на финансовите инструменти ЕАД е извършено периодично докладване към Управляващия орган на резултатите от използване на финансовите инструменти, като са ползвани инструментите за мониторинг, предвидени в Наръчника на оперативната програма, а информацията е представяна съгласно образците на справки и доклади, договорени с Допълнително споразумение от 2 юли 2020 г.

9. Решенията на правителството, свързани с одобряване на мерките за въвеждане на подкрепа с държавна помощ за подпомагане от Българска банка за развитие ЕАД на малките и средни предприятия, са осъществени в периода 16 март – 11 май 2020 г., с което са предприети своевременни действия. С решенията за увеличение на капитала на Българска банка за развитие ЕАД се предвижда осигуряване на средства от централния бюджет, за изпълнението на мерки за държавна подкрепа на икономиката във връзка с епидемията COVID-19, но с тях не се определят мерките за подпомагане на икономиката и техните параметри, а е предвидено те да бъдат приети в последствие, след предложение на министъра на икономиката, в качеството му на администратор на помощта – пряко и чрез Българска банка за развитие ЕАД. Предприетите действия от страна на министъра на икономиката като представител на държавата в общото събрание на Българска банка за

развитие ЕАД във връзка с целевото увеличение на капитала не са достатъчно аргументирани, което води до риск за ефективното и прозрачно управление на публичния ресурс.

Редът за осъществяване на контрол и мониторинг по изпълнението на финансовите инструменти от Българска банка за развитие ЕАД е определен едва през м. януари 2021 г., около 9 месеца след обявяване на програмите за подпомагане на физически лица и МСП с финансови инструменти в условията на пандемията COVID-19.

10. Напредъкът по изпълняваните COVID-19 мерки е представен пред Комитета за наблюдение на проведеното през м. септември 2020 г. присъствено заседание общо в рамките на отчитане на изпълнението на приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ по индикатори за резултат и , както и във връзка с приемането на годишния доклад за изпълнение на ОПИК 2014-2020, в който е включена информация за откритите процедури по приоритетната ос, независимо че след обявяване на извънредното положение, освен присъственото заседание, Комитетът е провел 7 неприсъствени процедури за вземане на решения.

Предприемането на своевременни и адекватни мерки на национално ниво за защита на работещите (включително на самостоятелно заетите лица) срещу загуби на доходи и за осигуряване на най-засегнатите предприятия и сектори с необходимата финансова подкрепа и ликвидност е от решаващо значение за смекчаване на отрицателните последици от пандемията COVID-19 за икономиката на България.

Разработването и изпълнението на подходящи мерки за подкрепа на хората и бизнеса е сериозно предизвикателство пред държавните институции. От Министерството на икономиката са предприети проактивни действия за определяне на подходящи мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия в условията на пандемията COVID-19, с които да се осигури равен достъп до финансиране и балансирано разпределение на мобилизирания свободен финансов ресурс по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020. Независимо от допуснатите пропуски и слабости при разработване на дизайна на различните мерки, като цяло е постигнат баланс при съчетаването на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с подпомагане чрез финансови инструменти, както и между мерки с максимално широка насоченост и такива, които са фокусирани върху най-засегнатите от пандемията сектори в икономиката с оглед необходимостта от осигуряване на достъпност и своевременност на подпомагането. Същевременно, констатираните слабости в действията на институциите във връзка с разпределението и използването на публичния ресурс показват, че са налице възможности за подобрене в организацията и изпълнението на техните функции.

Необходимостта от приоритизиране на потребностите от средства за предприятията в различните икономически сектори е задължително условие, така че да се осигури своевременен достъп до финансиране на всички и най-вече за най-засегнатите малки и средни предприятия. Съобразяването с възможностите за кандидатстване и подкрепа и в други сектори за подпомагане на част от предприятията особено тези, които имат по-широк достъп до финансиране от различни видове източници, следва да е част от концепцията на утвърдения дизайн по мерките, така че да се осигури по-справедливо разпределение на финансовия ресурс за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.

ПРЕПОРЪКИ

1. Към министъра на иновациите и растежа:

1. С цел адекватното и ефективно управление на рисковете, свързани с управлението на финансовите инструменти по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, възложени за изпълнение на „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, да се извърши анализ на причините за забавянето при прилагането им, включително на ефективността при осъществяваната координация между управляващия орган на оперативната програма и „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД.⁸³⁹

2. За подобряване публичността и прозрачността от резултатите от дейността на „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, да се предприемат действия, включително да се въведат контролни процедури с които да се осигури регулярно актуализиране на електронната страница на дружеството.⁸⁴⁰

3. С цел осигуряване на условия за ефективен мониторинг и контрол от страна на управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020, да се въведат детайлизирани правила и процедури за извършването на проверки във връзка с предоставянето на безвъзмездна финансова помощ от конкретните бенефициенти на крайните получатели по изпълняваните от тях схеми за подпомагане.⁸⁴¹

4. Да се предприемат мерки и действия за въвеждането на допълнителни контролни дейности, с които да се гарантира спазването и правилното прилагане на предвидените в ЗУСЕСИФ изисквания, свързани с предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедури чрез подбор на проекти за:

- намаляване риска от неправилна демаркация при подпомагането и/или изплащането на средства за недопустими разходи по оперативната програма, съобразно спецификата на съответната операция, в Условието за кандидатстване, еднозначно и изчерпателно да се посочват допустимите и/или недопустими за финансиране дейности със съответния код за икономическа дейност съгласно утвърдената за прилагане класификация;⁸⁴²

- за осигуряване на максимална яснота, прозрачност и защита на правата на потенциалните кандидати, в Условието за кандидатстване по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти, изпълнявани по опростени правила, еднозначно да се определя реда за комуникиране, възраждане и обжалване на документите и актовете, издавани от управляващия орган и оценителната комисия на различните етапи от администриране на подпомагането;⁸⁴³

5. С цел намаляване на риска за установяване на нередности и евентуалните последствия от неговото възникване, от УО на ОПИК 2014-2020 да се предприемат действия за извършване на проверки на сключените договори по процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077 и при необходимост за възстановяване на средствата във връзка с установените:

- пропуски и нередовности, свързани с одобряване на проекти за предоставяне на БФП на малки и средни предприятия, упражняващи недопустими за финансиране дейности или, предприятия на които изплатената БФП е в размер надвишаващ максималния при кандидатстване по повече от една процедура;⁸⁴⁴

⁸³⁹ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 2.4.

⁸⁴⁰ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 2.2.

⁸⁴¹ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.3.4.5.

⁸⁴² Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.1.3.1. и Раздел II, т. 1.4.6.9, т. 1.4.6.10.; 1.4.6.12.

⁸⁴³ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.4.7.

⁸⁴⁴ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.4.

- случаи на неизпълнение на индикатора „предприятията да не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта“. ⁸⁴⁵

6. С цел осигуряване на ефективен мониторинг и докладване относно изпълнението на финансовите инструменти, да се въведат правила и процедури за мониторинг и отчитане на изпълнението на финансовите инструменти, с които да се регулира и обmena на данни между Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 и Българската банка за развитие ЕАД, както и да се въведат ефективни контролни дейности, с които да се осигури регулярно набиране на данни и обобщаване на информация за изпълнението на финансовите инструменти по ОПИК 2014-2020 и предоставяните държавни помощи. ⁸⁴⁶

II. Към министъра на икономиката и индустрията:

1. За операционализиране на стратегическите цели за малки и средни предприятия, да се предприемат мерки и действия за включване на всички мерки и процедури за подпомагане на малки и средни предприятия в Годишните програми във връзка с изпълнението на Плана за действие към Националната стратегия за малки и средни предприятия за периода 2021-2027 г. ⁸⁴⁷

⁸⁴⁵ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.4.

⁸⁴⁶ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 2.2.4.2.

⁸⁴⁷ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 1.

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

В съответствие с изискванията на МСВОИ 3000 „Стандарт за одит на изпълнението“⁸⁴⁸ във връзка с Указание 3920 „Процес на одита на изпълнението“⁸⁴⁹ от Рамката за професионални становища на ИНТОСАЙ, констатациите, заключенията и препоръките от одита са комуникирани с представители на одитираните организации текущо в рамките на изпълнение на одита⁸⁵⁰ и в рамките на процедурата по чл. 47 от Закона за Сметната палата.⁸⁵¹ Представените допълнителни доказателства, данни и информация при комуникиране на констатациите, заключенията и препоръките от одита са взети предвид при изготвяне на окончателния одитен доклад.⁸⁵²

В подкрепа на констатациите са събрани 22 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата на адрес гр. София, ул. „Екзарх Йосиф“ № 37.“

На основание чл. 50, ал. 2 от Закона за Сметната палата, в срок до 31.12.2023 г. министърът на иновациите и растежа и министърът на икономиката и индустрията да предприемат мерки за изпълнение на препоръките и да уведомят писмено за това председателя на Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 090 на Сметната палата от 06.04.2023 г. (Протокол № 14).

⁸⁴⁸ Т. 129 и 130

⁸⁴⁹ от т. 129 до т. 136

⁸⁵⁰ Одитни доказателства № 21 и № 22

⁸⁵¹ Писмо, вх. № 92-00-66-2 от 09.05.2022 г. от министъра на иновациите и растежа за изразяване на писмено становище по проект на одитен доклад № 0300200920 за изпълнение на одит „Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия“ за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г. с приложения към него на електронен носител:

- справка, извлечение от ИСУН 2020 за броя на постъпилите жалби и възражения по процедура № BG16RFOP002-2.077;
- извлечение от регистъра на Агенция по вписванията относно извършени промени в статута на регистрираните търговци, бенефициенти по процедури за подпомагане във връзка с COVID-19 по ОПИК 2014-2020;
- извлечение от регистъра на УО на ОПИК 2014-2020 за лица, получили подпомагане от ОПИК 2014-2020 във връзка с COVID-19 и посочените от тях нетни приходи от продажби и
- образец на годишен доклад на ФМФИБ.

⁸⁵² Заключение на заместник председател на Сметната палата по постъпилото писмено становище на министъра на иновациите и растежа във връзка с проекта на одитен доклад № 0300200920 за изпълнение на одит „Ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19 - икономически мерки за микро-, малки и средни предприятия“ за периода от 01.02.2020 г. до 31.03.2021 г.

Приложение № 1 Списък на икономическите мерки за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия за преодоляване на пандемията COVID-19

I. Мерки за Безвъзмездна подкрепа

Мярка	Отговорни органи	Бюджет (млн. лв.)	Обявяване на мярката за кандидатстване	Срок за изпълнение	Етап на изпълнение	Изплатени средства/ предоставена подкрепа (лв.)	Подкрепен и МСП (бр.)
BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19 https://www.opic.bg/procedure/bg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19	Министерство на икономиката; ОПИК 2014-2020	173 млн. лв.; 52 млн. лв. ⁸⁵³	14.05.2020 г.	3 месеца от сключване на договор	Изпълнение и отчитане на сключените договори и преценка на 3 354 проектни предложения ⁸⁵⁴	173 млн.	21 190
BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ https://www.opic.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19	Министерство на икономиката; ОПИК 2014-2020	200 млн. лв.	10.07.2020 г.	3 месеца от сключване на договор	В процес на договаряне ⁸⁵⁵ Одобрени са 1703 проектни предложения за близо 232,5 млн. лв. ⁸⁵⁶	-	-
BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)“ https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2079-podkrepa-za-msp-izvrshvashchi-avtobusni-prevozi-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-covid-19-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-ministerstvoto-na-transporta-i	МТИТС чрез процедура за директно предоставяне по ОПИК 2014-2020	30 млн. лв.	14.09.2020 г. за конкретен бенефициент 20.10.2020 г. за МСП	18 месеца за КБ МТИТС 6 месеца от сключване на договор за МСП	Изпълнение на сключените договори – общо 580 за над 29,1 млн. лв. ⁸⁵⁷ Към 29.12.2020 г. са изплатени близо 14 млн. лв по 208 заявления. ^{858,859}	-	-

⁸⁵³ С решение от 03.11.2020 г. на Комитета за наблюдение на ОПИК и ОПИМСП се увеличава бюджета на процедурата с 52 млн. лв, с които да бъдат финансирани проектните предложения, които отговарят на Условиата за кандидатстване по процедурата след повторно изискване на документи.

⁸⁵⁴ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonomikata-za-preodo-3998.html>

⁸⁵⁵ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonomikata-za-preodo-3998.html>

⁸⁵⁶ С решение от 04.01.2021 г. на КН на ОПИК и ОПИМСП се одобрява финансирането на всички одобрени проектните предложения, като за осигуряване на финансирането на проектите от резервния списък се използва неусвоен ресурс по сектори на процедурата, както и част от остатъчния ресурс по процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

⁸⁵⁷ Справка ИСУН 2020 за сключени договори/Модул Договори към 27.01.2021 г.. Изплатени авансови средства към КБ МТИТС в размер на 6 млн. лв. Не е налична информация в ИСУН 2020 за извършените плащания на КБ към крайните ползватели на помощта.

⁸⁵⁸ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonomikata-za-preodo-3998.html>

⁸⁵⁹ <https://www.mtitc.government.bg/bg/category/1/mtits-prikluyuchi-ocenkata-na-zayavleniyata-na-avtobusnite-prevozvachi>

BG16RFOP002-2.080 „Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на туризма (МТ)“ https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2080-podkrepa-za-msp-ot-turisticheskiya-sektor-za-preodolyavane-na-ikonomichestkite-posledstviya-ot-covid-19-chrez-prilagane-na-skHEMA-za-podpomagane-ot-ministerstvoto-na-turizma-mt	Министерство на туризма чрез процедура за директно предоставяне по ОПИК 2014-2020	10 млн. лв.	15.09.2020 г. за конкретен бенефициент 13.10.2020 г. за МСП	18 месеца за КБ МТ 3 месеца от сключване на договор за МСП	Изпълнение на договорите и изплащане на одобрената БФП. ⁸⁶⁰ Сключени общо 720 договори за 10 млн. лв. ^{861, 862}	-	-
BG16RFOP002-2.015 „Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия (МСП) чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средни предприятия (ИАНМСП)“ https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2015-podkrepa-za-rastezh-na-malkite-i-sredni-predpriyatiya-msp-chrez-pilotno-prilagane-na-vaucherni-skHemi-ot-izplnitelnata-agentsiya-za-nasrchavane-na-malkite-i-sredni-predpriyatiya-ianms	Изпълнителна агенция за насърчване на МСП чрез процедура за директно предоставяне по ОПИК 2014-2020	9,775 млн. лв. 9,18 млн. лв.	22.12.2017 г. за конкретен бенефициент 31.08.2020 г. за МСП	36 месеца за КБ ИАНМСП 9 месеца от предоставяне на ваучер за МСП	Предоставяне на ваучери (450 ваучери са предоставени за близо 8 млн. лв. и предстои още 65) и изпълнение на договорите. ⁸⁶³	-	-
BG16RFOP002-2.088 „Адаптиране на дейността на МСП в контекста на COVID-19“ https://opic.bg/protseduri-opik/bg16rfop002-2088-adaptirane-na-deynostta-na-msp-v-konteksta-na-covid-19	Министерство на икономиката; ОПИК 2014-2020	78,233 млн. лв.	-	-	отложена (след проведено обществено обсъждане на Условиата до 22.10.2020 г.)	-	-
BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ https://opic.bg/protseduri-opik/bg16rfop002-2089-podkrepa-za-malki-predpriyatiya-s-oborot-nad-500-000-lv-za-preodolyavane-na-ikonomichestkite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19	Министерство на икономиката; ОПИК 2014-2020	78,233 млн. лв.	-	-	отложена (след проведено обществено обсъждане на Условиата до 16.10.2020 г.)	-	-
BG16RFOP002-2.094 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“ https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite	Национална агенция за приходите чрез процедура за директно предоставяне по ОПИК 2014-2020	156 млн. лв.	04.01.2021 г. за конкретен бенефициент 21.12.2020 г. за МСП	12 месеца за КБ НАП 3 месеца от предоставяне на БФП за МСП	Сключен договор с НАП на 19.01.2021 г. В етап на оценка ^{864, 865}	-	-

⁸⁶⁰ <https://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/opik-2014-2020/zapochna-izplashtaneto-na-finansovi-sredstva-po-sklyuchenite-dogovori-po>

⁸⁶¹ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomichestki-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonomikata-za-preodo-3998.html>

⁸⁶² Справки ИСУН 2020/Модул Договори. Справка Реално изплатени суми – към КБ МТ е направено авансово плащане в размер на 2 млн. лв.

⁸⁶³ <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomichestki-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonomikata-za-preodo-3998.html>

⁸⁶⁴ Крайният срок за подаване на заявления от МСП е до 20.01.2021 г. Към 26.01.2021 г. са подадени 8492 заявления за финансиране, приключила оценка на близо 6 000 от тях, от които са одобрени 2223 на обща стойност близо 22,3 млн. лв.

⁸⁶⁵ <https://nra.bg/page?id=799>

protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prikhodite-nap							
---	--	--	--	--	--	--	--

I. Мерки за преференциално кредитиране и дялови инвестиции – изпълнявани чрез финансови инструменти

Мярка	Публичен ресурс за изпълнение на финансовия инструмент		Гарантираща институция/ бенефициент	Финансови посредници (Търговски банки/други)		Краен срок кандидатства не за кредит/ дялово финансиране	Потвърдени кредити/дялови участия	
	източник	Бюджет		брой	Макс. размер на гарантираната част от кредита		Общ брой	Общ размер (млн. лв.)
Помощ под формата на гаранции по заеми – предоставянето на гаранции дава възможност за гъвкавост на банките при отпускането на кредити и прилагане на по-оптимални за кредитополучателите условия								
Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19⁸⁶⁶ изменена в Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19⁸⁶⁷ - в обхвата на програмата се добавят и големите предприятия В гаранционните портфейли могат да се включват оборотни и/или инвестиционни кредити – нови и съществуващи. https://coronavirus.bg/bg/merki/ikonomicheski# https://bbr.bg/covid/produkti/antikrizisna-programa-v-podkrepa-na-biznesa https://bbr.bg/covid/	Национално финансиране -държавен бюджет	500 000 хил. лв.	Българска банка за развитие АД	9 бр. ⁸⁶⁸ банки	за МСП: 300 хил. лв. (първоначално) 1,0 млн. лв. (след изменението) за Големи предприятия до 2 млн. лв. (след изменението)	23.12.2020г. Удължен до 23.06.2021г.	1227 ⁸⁶⁹ (МСП + големи)	161,0 ^{15,870} (МСП + големи)
Портфейлни гаранции с таван на загубите COVID-19	ОПИК 2014-2020 (ЕФРР и	157,9	„Фонд мениджър на	8 бр. ⁸⁷¹ банки	До 2,93 млн. лв. ⁸⁷²	До 30.06.2021г.		

⁸⁶⁶ одобрена с РМС № 310 от 7 май 2020 г.

⁸⁶⁷ РМС 797 от 4 ноември 2020 г.

⁸⁶⁸ <https://bbr.bg/covid/limiti-na-tyrgovskite-banki>

⁸⁶⁹ <https://bbr.bg/covid/limiti-na-tyrgovskite-banki> ; <https://www.mi.government.bg/bg/news/napredak-po-antikrizisnite-ikonomicheski-merki-izpalnyavani-ot-ministerstvoto-na-ikonikata-za-preodo-4002.html>

⁸⁷⁰ <https://bbr.bg/covid/novini/bbr-e-odobrila-krediti-za-nad-268-mln-lv-po-dvete-antikrizisni-programi>

⁸⁷¹ <https://www.fmfb.bg/bg/fi/20-dalgovi-instrumenti/15-garantsii-po-opik>

⁸⁷² <https://www.fmfb.bg/media/Garancionen%20produkt%20COVID%2019/Specifikacia.pdf>

•кредитна гаранция за портфейл от нови заеми за малки и средни предприятия •възможност за комбиниране на гаранционен инструмент и лихвена субсидия Мярката е насочена към МСП от всички сектори за оборотно и/или инвестиционно кредитиране https://coronavirus.bg/bg/merki/ikonomicheski# https://www.fmfib.bg/bg/fi/20-dalgovi-instrumenti/15-garantsii-po-opik	национално финансиране)	(до 85 млн. евро)	финансови инструменти в България“ ЕАД					
Портфейлни гаранции за подкрепа на ликвидността на МСП Мярката е приложима и за средно големи предприятия освен МСП и е насочена към краткосрочно оборотно финансиране https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/documentary-finance/index.htm https://www.eif.org/attachments/infonote-update-documentaryfinance-jerbg-2020.pdf https://coronavirus.bg/bg/merki/ikonomicheski#	ЕИФ/ Джереми рециклиран ресурс	До 80 млн. евро	Европейски инвестиционен фонд ⁸⁷³	6 бр. ⁸⁷⁴ банки	De minimis			
Помощ чрез предоставяне на кредити								
Микрокредити със споделен риск - за самонасти лица и малки стартиращи предприятия и за социални предприятия •възможност за малък кредит до 5000 лв - важи девет месеца след края на извънредната епидемична обстановка заради COVID-19 https://www.fmfib.bg/bg/fi/20-finansirane-sas-spodelyane-na-riska/7-mikrokreditirane-sas-spodelen-risk	ОПРЧР 2014-2020, (ЕСФ и национално финансиране)	23,9 млн. лв.	„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД	3 бр. (2 дружества за микро кредит и 1 банка)	До 48, 895 хил. лв.			
Помощ чрез дялово инвестиране								
Дялови и квазидялови инвестиции – за подкрепа на предприятия, засегнати от COVID-19 е осигурен допълнителен ресурс във фондовете за ускоряване и начално финансиране и за рисков капитал	ОПИК 2014-2020 (ЕФРР и национално финансиране)	56,3 млн. лв. ⁸⁷⁵ (допълнителен ресурс)	„Фонд ⁸⁷⁶ мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД	4 фонда	Индивидуален размер на инвестициите: ⁸⁷⁷ Макс. 100 хил. лв. за етап ускоряване		4 бр. ⁸⁷⁸	4,4 млн.

⁸⁷³ <https://www.eif.org/attachments/amended-annexii-termsheet-documentaryfinance-jerbg-2020.pdf>; <https://www.eif.org/attachments/amended-calleoi-documentaryfinance-jerbg-2020.pdf>

⁸⁷⁴ https://www.eif.org/what_we_do/where/bg/index.htm - 9 банки имат действащи споразумения по Джереми, но във връзка с новия продукт заявление за интерес е подадено от 6 банки

⁸⁷⁵ <https://www.fmfib.bg/bg/news/146-fond-na-fondovete-vlaga-oshte-563-mln-lv-v-malki-i-sredni-predpriyatiya>

<https://www.fmfib.bg/bg/news/155-42-mln-lv-antikrizisen-resurs-ot-fonda-na-fondovete-veche-e-na-pazara>

⁸⁷⁶ <https://www.fmfib.bg/bg/news/150-kabinetat-razreshi-otnovo-na-fonda-na-fondovete-da-uchastva-v-alternativni-investitsionni-fondove>

⁸⁷⁷ <https://www.fmfib.bg/bg/fi/21-dyalovi-i-kvazidyalovi-investitsii/10-fond-za-uskoryavane-i-nachalno-finansirane#innovation-capital>

⁸⁷⁸ <https://www.fmfib.bg/bg/news/166-izbraniyat-ot-fonda-na-fondovete-posrednik-%E2%80%99Evitoshavenchar-partnars%E2%80%99Cpravi-parvite-si-investitsii-i-startira-akseleratorskata-si-programa> – 18.01.2021 г.

Насоченост към стартиращи компании в начален етап на развитие, компании във фаза на ускоряване и по-напреднали компании с висок рисков профил. https://www.fmfib.bg/bg/fi/21-dyalovi-i-kvazidyalovi-investitsii/10-fond-za-uskoryavane-i-nachalno-finansirane https://www.fmfib.bg/bg/fi/21-dyalovi-i-kvazidyalovi-investitsii/13-fond-za-riskov-kapital					Макс 2 млн. лв. за начален етап на развитие			
Гаранционен инструмент в подкрепа на малки и средни предприятия в условията на COVID 19 ^{879, 880}	Общински гаранционен фонд за малки и средни предприятия	Максималната сума, в рамките на която фондът ще издава гаранции по този финансов инструмент, е 1 000 000 лева.	Фондът ще обезпечава до 50% от главницата на по всеки одобрен по тази гаранционна схема кредит, но не повече от 15 000 лева.	Ограничаване на негативните икономически последици от въведеното извънредно положение	самостоятелно засти (самоосигуряващ и се) лица, микро, малки и средни предприятия (МСП), чиято дейност е засегната от епидемичната обстановка, и които изпитват недостиг на оборотни средства.	Предприятието да попада в категорията „малко или средно предприятие” /МСП/; – Дейността на предприятието да се осъществява на територията на Столична община; – Дейността на предприятието да попада в икономическият сектор, засегнат от въведените извънредни мерки на национално и/или регионално ниво.	Фондът ще обезпечава до 50% от главницата на по всеки одобрен по тази гаранционна схема кредит, но не повече от 15 000 лева. Гаранциите са валидни до 24 месеца от датата на издаване.	Малките и средни предприятия няма да дължат такси и комисионни
Паневропейски финансови инструменти (COSME, InnovFin, европейски гаранционен фонд) – изпълняват се от различни банки, а не по договор с правителството и тези операции се отчитат пред ЕК.								

⁸⁷⁹ https://covidw9gcy4xkms32y.fra1.qualtrics.com/jfe/form/SV_6lNLtJC8mFlaBz7

⁸⁸⁰ https://covidw9gcy4xkms32y.fra1.qualtrics.com/jfe/form/SV_6lNLtJC8mFlaBz7; <https://ogf-sofia.com/novini/%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B8%D0%BD%D0%B0-%D1%81-%D0%BD%D0%BE%D0%B2-%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BD-%D0%B8/>

COSME loan Guarantee Facility (LGF) COVID-19 – нова гаранционна програма на ЕИФ, като за подкрепа достъпа до финансиране и ликвидността на МСП е осигурен от Европейския фонд за стратегически инвестиции допълнителен ресурс от 714 млн. евро за предоставяне на гаранции на финансови посредници ⁸⁸¹ https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/cosme-loan-facility-growth/index.htm https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/index.htm	Финансовите посредници по инструмента COSME LGF в България са 8 на брой (банки и фондове) към 31.12.2020 г. https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/cosme-loan-facility-growth/cosme_lgf_signatures.pdf По отношение прилагането на програмата, свързан с COVID е открита информация за една банка⁸⁸², предоставяща <i>Гаранционна програма COSME COVID-19</i>
---	--

III. Мерки на ниво БНБ и Асоциация на банките в България

Мораториум върху плащания по банкови кредити - ефективен инструмент при краткосрочни ликвидни затруднения на клиентите

Управителният съвет на Българската народна банка прие решение⁸⁸³, че ще спазва гласуваните в Европейския банков орган (ЕБО) Насоки относно законодателните и частните мораториуми върху плащания по кредити във връзка с COVID-19 на банките и утвърди⁸⁸⁴ представения от Асоциацията на банките в България (АББ) проект на Ред за отсрочване⁸⁸⁵ и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества - финансови институции във връзка с извънредното положение, въведено от Народното събрание на 13 март 2020 г. Търговските банки, приели да прилагат утвърдения ред за отсрочване на изискуеми задължения, обявяват публично предлаганите облекчения на своята интернет страница, в банковите салони и по друг подходящ начин. Към края на м. август одобрените за разсрочване кредити на предприятия са над 14 хил. броя на стойност близо 7 млрд. лв., което е около 20% от общата сума на фирмените кредити.

IV. Предприети мерки спрямо преки и непреки данъци

- По отношение на преките данъци:
 1. Удължаване до 30 юни на срока за подаване на годишната данъчна декларация по чл. 92, ал. 2 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО);
 2. Удължаване до 30 юни на срока за внасяне на корпоративния данък за 2019 г. (чл. 93 от ЗКПО);
 3. Удължаване до 30 юни на срока за внасяне на данъка върху разходите (чл. 217, ал. 2 от ЗКПО);
 4. Удължаване до 30 юни на срока за деклариране на данъка върху помощните и спомагателните дейности по смисъла на Закона за хазарта (чл. 219, ал. 4 от ЗКПО – отменен с § 94 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Закона за хазарта, ДВ, бр. 69/2020);
 5. Удължаване до 30 юни на срока за подаване на годишен отчет за дейността от лицата, облагани с данък върху хазартната дейност по глава тридесет и втора от ЗКПО (чл. 219, ал. 5 от ЗКПО);
 6. Удължаване до 30 юни на срока за внасяне на данъка върху помощните и спомагателните дейности по смисъла на Закона за хазарта (чл. 241, ал. 2 от ЗКПО – отменен с § 94 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Закона за хазарта, ДВ, бр. 69/2020);
 7. Удължаване до 30 юни на срока за подаване на годишна данъчна декларация от бюджетните предприятия, подлежащи на облагане с данък върху приходите за 2019 г. (чл. 252, ал. 1 от ЗКПО);
 8. Удължаване до 30 юни на срока за внасяне на данъка върху приходите за 2019 г. от бюджетните предприятия (чл. 253 от ЗКПО);
 9. Удължаване до 30 юни на срока за подаване на годишна данъчна декларация за 2019 г. от лицата, облагани с данък върху дейността от опериране на кораби (чл. 259, ал. 2 от ЗКПО);
 10. Удължаване до 30 юни на срока за внасяне на данъка върху дейността от опериране на кораби за 2019 г. (чл. 260 от ЗКПО);

⁸⁸¹ https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/cosme-loan-facility-growth/call/cosme-lgf-call-for-expression-of-interest.pdf

https://www.eif.org/what_we_do/guarantees/single_eu_debt_instrument/cosme-loan-facility-growth/call/covid-addendum.pdf

⁸⁸² <https://www.ubb.bg/business-clients/kreditirane/cosme-biznes-krediti>

⁸⁸³ https://bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20200403_BG

⁸⁸⁴ https://bnb.bg/PressOffice/POPressReleases/POPRDate/PR_20200410_BG

⁸⁸⁵ https://bnb.bg/bnbweb/groups/public/documents/bnb_pressrelease/pr_20200410_a1_bg.pdf

11. Удължаване до 30 юни на срока за ползване на отстъпката от 5% при предплащане за цялата година на данъка върху недвижимите имоти и на данъка върху превозните средства (чл. 28, ал. 2 и чл. 60, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси – ЗМДТ);

12. Удължаване до 30 юни на срока за внасяне на дължимия данък върху разходите за 2019 г. от лицата по чл. 47, ал. 1 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) (чл. 47, ал. 2 от ЗДДФЛ);

13. Удължаване до 30 юни на срока за подаване на годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ за 2019 г. и за внасяне на дължимия по декларацията данък от лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на Търговския закон, включително едноличен търговец или физически лица, регистрирани като земеделски стопани, избрали доходът от стопанската им дейност да се облага с данък върху годишната данъчна основа);

14. Удължаване до 31 май на срока за подаване на годишната данъчна декларация по електронен път и внасяне на данъка за донасяне за 2019 г., даващ право на ползване на отстъпката от 5% от лицата, извършващи стопанска дейност като търговци по смисъла на Търговския закон, включително едноличен търговец или физически лица, регистрирани като земеделски стопани, избрали доходът от стопанската им дейност да се облага с данък върху годишната данъчна основа (чл. 53, ал. 6 от ЗДДФЛ);

15. Предоставяне на законова възможност на общинските съвети да освободят от заплащане на таксата за битови отпадъци за услугата по сметосъбиране и сметоизвозване за определен период от 2020 г. задължените лица предприятия, които вследствие на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., са преустановили стопанската си дейност, осъществявана в недвижим имот на територията на общината.

Мерки от 1 до 10 са регламентирани с § 25, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (ДВ, бр. 28/2020 г.).

Мярка 11 е регламентирана с § 26 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (ДВ, бр. 28/2020 г.).

Мерки 12, 13 и 14 са регламентирани с § 27 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г. (ДВ, бр. 28/2020 г.).

Мярка 15 е регламентирана с § 3, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр. 71/2020 г.).

Посочените мерки от 1 до 14 са с временен характер и не оказват влияние върху приходите в държавния бюджет както на годишна база, така и към 30.06.2020 г. (31.05.2020 г. за мярка 14), доколкото представляват единствено удължаване на срокове за внасяне на данъци. Целта на мерките е да подобри ликвидността на данъчно задължените лица за времето на извънредното положение.

Мярка 15 представлява освобождаване от плащане на такса за битови отпадъци и при решение на общинския съвет за прилагането ѝ същата би оказала влияние върху приходите в общинските бюджети в размера на освобождаването.

• **По отношение на косвените данъци:**

1. Освобождаване от 30 януари до 31 декември 2021 г. на внос на стоки с медицински характер, които са необходими за борбата с последиците от пандемията от COVID-19 през 2020 г., в съответствие с ПМС № 75 на МС от 6.04.2007 г. за прилагане на членове 43 - 52, 53, 55, 57, 59, 61, 67, 68 и 74 от Регламент (ЕО) № 1186/2009 на Съвета от 16 ноември 2009 г. за установяване на система на Общността за митнически освобождавания (кодифицирана версия) – изм. и доп., ДВ, бр. 39 от 28.04.2020 г., изм. и доп., бр. 77 от 1.09.2020 г., в сила от 1.09.2020 г., бр. 103 от 4.12.2020 г., в сила от 4.12.2020 г., бр. 60 от 20.07.2021 г., в сила от 20.07.2021 г. (Решение № (ЕС) 2020/491 на Комисията от 3 април 2020 г. за освобождаване от вносни мита и от ДДС при внос на стоки, необходими за борбата с последиците от пандемията от COVID-19 през 2020 г. (ОВ, L 103 от 3 април 2020 г.), с изменения)

2. Чл. 66, ал. 2 от ЗДДС

Ставката на данъка е 9 на сто за:

2.1. Доставка на книги на физически носители или извършвана по електронен път или и двете (включително учебници, познавателни книжки и учебни комплекти, детски книги с илюстрации, за рисуване или оцветяване, печатни или ръкописни нотни издания), различни от публикации, които са изцяло или основно предназначени за реклама, и различни от публикации, които са изцяло или основно съставени от видеосъдържание или аудио-музикално съдържание; (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г.).

2.2. Ресторантьорски и кетъринг услуги, които се състоят в доставка на приготвена или неприготвена храна; това не се прилага за ресторантьорски и кетъринг услуги, които се състоят в доставка на спиртни напитки, включително в случаите по чл. 128; (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г., изм., бр. 71 от 2020 г., в сила от 1.08.2020 г. до 31.12.2021 г.)

2.3. Храни, подходящи за бебета или за малки деца по приложение № 4; (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г.)

2.4. Доставка на обща туристическа услуга в случаите по чл. 136, както и екскурзиите, организирани от туристически оператори и туристически агенти със случаен автобусен превоз на пътници; (нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г., в сила от 1.08.2020 г. до 31.12.2021 г.)

2.5. Доставка на услуга за използване на спортни съоръжения; (нова – ДВ, бр. 71 от 2020 г., в сила от 1.08.2020 г. до 31.12.2021 г.)

2.6. Бебешки пелени и подобни бебешки хигиенни артикули по приложение № 4 (в сила от 1.07.2020 г. до 31.12.2021 г. - ДВ, бр. 55 от 2020 г.):

2.6.1. Адаптирани бебешки млека и прахообразни каши за бебета или за малки деца, попадащи в Код 1901 10 00 по КН на ЕС.

2.6.2. Хомогенизирани зеленчукови пюрета за бебета или за малки деца в съдове с нетно тегловно съдържание, непревишаващо 250g, попадащи в Код 2005 10 00 по КН на ЕС.

2.6.3. Хомогенизирани плодови пюрета за бебета или за малки деца в съдове с нетно тегловно съдържание, непревишаващо 250g, попадащи в подпозиция 2007 10 по КН на ЕС.

2.6.4. Смесени хомогенизирани пюрета от месо, риби, зеленчуци, плодове или ядки за бебета или за малки деца в съдове с нетно тегловно съдържание, непревишаващо 250 g, попадащи в Код 2104 20 00 по КН на ЕС.

2.6.5. Бебешки пелени, попадащи в Код 9619 00 81 по КН на ЕС

3. Прилагане на 0 % ставка за ДДС за периода 01.01.2021 г. - 31.12.2022 г. за доставката на ваксини срещу COVID-19 и услугите, пряко свързани с тези ваксини и на доставката на ин витро диагностични медицински изделия, предназначени за диагностика на COVID-19, и услугите, пряко свързани с тези изделия, както и за вътреобщностните придобивания на тези стоки (Чл.36б и чл.64а от ЗДДС).

Приложение № 2 – Критерии и показатели за оценка

№ по ред	Специфични въпроси и подвъпроси	Критерии за оценка	Показатели
Област 1. Планиране, разработване и одобрение на мерки икономически мерки за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и подпомагане под формата на финансови инструменти за микро-, малки и средни предприятия (МСП) с цел преодоляване на последствията от пандемията COVID-19			
Първи специфичен въпрос: Създадени ли са условия за ефективно и прозрачно използване на публичните средства за преодоляване на последствията от пандемията COVID 19 за микро-, малки и средни предприятия?			
1.1.	<i>Своевременно ли са идентифицирани и одобрени подходящи мерки за подкрепа?</i>	<i>Взети са навременни управленски решения за подпомагане.</i>	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - взети управленски решения за одобряване на мерките; - изменение на взетите управленски решения; - причините за изменение на взетите управленски решения, когато са свързани с вида или дизайна на мерките, включително тяхното управление и изпълнение и целевите групи; - период на приемане на управленските решения след обявяване на извънредното положение.
		<i>Взетите управленски решения са обосновани.</i>	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - изготвени анализи и прогнози за целите на разработване на предложенията за мерки, които включват най-малко – идентифициране и анализ на проблемите, породени от кризата; прогноза на краткосрочните и дългосрочни ефекти от нея върху дейността на МСП и прогноза за размера на необходимите средства и възможните източници на финансиране; - изготвени мотивирани предложения за включване като извънредна мярка за COVID-19 в ОПИК 2014 - 2020 г.; - одобрени мерки за подпомагане на МСП от Управляващия орган на ОПИК 2014 - 2020 и от Комитета за наблюдение на ОПИК и ОПИМСП 2014 - 2020; - размер и източници на публичен финансов ресурс за подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ и под формата на финансови инструменти, определен във взетите решения; - съобразяване на мерките с правилата за държавна помощ и временната рамка на Европейската комисия, и съгласуване на предложенията с Европейската комисия.
		<i>Осигурена е публичност и прозрачност.</i>	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - проведени обществени обсъждания със съответните заинтересовани лица/ браншови организации и отразени предложения на бизнеса за спешна подкрепа на МСП; - информиране на обществеността и осигурена публичност чрез информационни кампании по електронни медии; - оповестяване на страницата на отговорните за изпълнението на мерките институции; разработване и откриване на информационен портал и други.

1.2	Разработен ли е подходящ дизайн/схема/механизъм на мерките за навременно предоставяне на подпомагането?	Дизайнът на мерките за предоставяне на подпомагането гарантира справедливо разпределение на финансовия ресурс.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - вид, цели и обхват на мярката; - обвързаност на целите, индикаторите и очакваните ползи/резултати по мерките с приоритетите на ОПИК 2014-2020; - обхват на получателите на помощта; - размер и разпределение на финансирането по източници; - определени са подходящи срокове за подаване на документи от заинтересованите лица; - определени са ясни условия за кандидатстване, включващи най-малко: изисквания за допустимост на разходите; критерии и методология за оценка; правила и документация за кандидатстване за подкрепа; ясен ред за определяне на конкретния размер на помощта; - осигурена е минимална административна тежест за заинтересованите лица при кандидатстване.
		Въведен е механизъм за мониторинг за проследяване на напредъка по изпълнението на мерките.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - въведени са ясни отговорности и форми за взаимодействие, координация и контрол между органите, отговорни за управлението и изпълнението на мерките; - определен е ред и начин за осъществяване на текущ и последващ мониторинг на изпълнението на въведените мерки на ниво проект; - въведени са правила/ процедури за мониторинг на изпълнението.
Област 2 Изпълнение на икономическите мерки за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и подпомагане под формата на финансови инструменти за микро-, малки и средни предприятия с цел преодоляване на последствията от пандемията COVID-19.			
Втори специфичен въпрос 2: Осъществено ли е подпомагане на микро-, малки и средни предприятия с безвъзмездна финансова помощ и под формата на финансови инструменти допринася ли за постигане на целите на икономическите мерки за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19?			
2.1.	Осигурена ли е адекватна организация за предоставяне на помощта?	Процедурите за подпомагане са обявени в максимално кратък срок след приемане на решението за подпомагане.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ - период на обявяване на процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. За подпомагане под формата на финансови инструменти - продължителност на процедурата за избор и сключване на споразумения с финансови посредници/ търговски банки.
		Осигурена е информираност на заинтересованите страни за всички стартирани процедури (за БФП - в съответствие с изискванията).	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и под формата на финансови инструменти - изпълнени изисквания за предоставяне на разяснения на заинтересовани лица по процедурите за безвъзмездна финансова помощ; - проведени информационни кампании за стартираните процедури за подпомагане чрез финансови инструменти; - оповестяване на електронната страница на отговорните институции за управление и изпълнение на мерките достатъчна и навременна информация за възможностите за подпомагане. - достатъчна и навременна информация за възможностите за подпомагане.
		Извършен е подходящ подбор и оценка на проектните предложения	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ - осигуряване на достатъчен административен капацитет за извършване на оценка на проектните предложения; - обосноваване при приемане и отхвърляне на проектните предложения; - спазване на сроковете за подбор и оценка на проектни предложения;

	при процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по икономическите мерки.	- брой, обща стойност и относителен дял на подадените, одобрени, отхвърлени и оттеглени проектни предложения общо, по категория предприятие и по отделни мерки; - брой и относителен дял на проектните предложения, оценени в рамките на законоустановения срок; максимална продължителност на оценителния процес; брой и относителен дял на проектните предложения оценени след срока; - договарянето следва да е извършено в разумни срокове при процедурите с конкурентен подбор; - брой и стойност на сключените договори за подпомагане с безвъзмездна финансова помощ по видове мерки; максимална продължителност на периода между решението за подпомагане и датата на сключване на договора за подпомагане; - оповестяване на резултатите от осъществения подбор на проектните предложения с цел осигуряване на публичност и прозрачност.
	Въведени и прилагани ясни процедури за обжалване при отхвърляне на проектното предложение за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по икономически мерки.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ - въведен ред за уведомяване на кандидатите за намаляване/ отказване на подпомагането; - въведен ред за възразяване при намаляване/ отказване на подпомагането и за разглеждане и отговор по подадените възражения; - брой и относителен дял на подадените жалби спрямо отхвърлените предложения; - предприети действия от страна на УО на ОПИК и резултат от обжалването.
	По одобрените проекти и заявления за подкрепа с финансови инструменти са извършени плащания.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и под формата на финансови инструменти - общ размер на изплатените по ДБФП средства по мерки и по категории предприятия; - относителен дял на реално изплатените и верифицираните средства по ДБФП спрямо договорените средства, по видове мерки за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ/финансови инструменти и по категория предприятие; - относителен дял на реално изплатените и верифицираните средства по ДБФП спрямо утвърдения бюджет по отделната мярка; по всички предприети за одитирания период мерки за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ/финансови инструменти; - извършени проверки на място във връзка с верифициране на допустимите разходи (планирани и непланирани) – общо и по конкретни мерки за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ/финансови инструменти; - спазване на условията за изпълнение на договорите – брой и относителен дял на прекратените/изменени договори по основания; - получената подкрепа от бенефициентите е оценена като навременна и достатъчна – социологическо проучване.

2.2.	Извършвано ли е адекватно наблюдение върху изпълнението на мерките за микро-, малки и средни предприятия?	Извършен мониторинг и докладване за изпълнението на мерките.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - изготвени доклади, отчети и друга информация за изпълнението на мерките от УО на ОПИК към Министерски съвет, при необходимост Народното събрание или други органи; - текущо проследяване на напредъка за изпълнението на целите по мерки от отговорните за тяхното управление органи; - периодично докладване на резултатите за резултатите от използване на финансовите инструменти със средства от ЕС от Фонд Мениджър на финансовите инструменти към УО на ОПИК 2014-2020.
		Осигурена е публичност на резултатите от изпълнението на икономическите мерки за микро-, малки и средни предприятия.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - спазени изисквания от крайните получатели на помощта за публичност на резултатите от предоставената подкрепа под формата на безвъзмездна финансова помощ или финансови инструменти; - оповестяване на актуална информация относно резултатите от изпълнението на мерките на страницата на отговорните за управлението им органи.
		Предприети са своевременни корективни действия резултат от докладване на напредъка.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти - въведен ред за идентифициране на слабостите и регулярно докладване на резултатите от изпълнение на мерките в рамките на Управляващ орган на ОПИК и Министерство на икономиката, Министерство на финансите, Министерски съвет, Народно събрание и други; - взети решения за изменение на мерките в резултат от анализирания проблеми при тяхното прилагане.
		Постигнати резултати от изпълнението на икономическите мерки за микро-, малки и средни предприятия.	За подпомагане с безвъзмездна финансова помощ и под формата на финансови инструменти: - брой МСП, които са подпомогнати по мерките – общо и по категория предприятие; - размер на изплатените средства, общо по мерки и по категория предприятие; - среден размер на предоставената помощ за 1 МСП, общо и по категория предприятие; - относителен дял на подпомогнатите МСП спрямо общия брой на активните МСП в страната към 2019/2020 г. (по статистически данни и Търг. регистър), които осъществяват дейност – по мерки и по категория предприятие; - относителен дял на отделните единици МСП по категория предприятия спрямо общия брой МСП, включени по всички икономически мерки; - брой подпомогнати предприятия, които не са в ликвидация 3 месеца след изпълнение на проекта - брой предприятия, прекратили дейност (източник Агенция по вписванията/ТР)

Приложение № 3 - Списък с проектите в одитната извадка, за които са извършени проверки за спазване на нормативните изисквания при подбора и оценката, договарянето и изпълнението на проектите, за извършване на контролни процедури от УО на ОПИК 2014 - 2020, респ. МТИТС и за наличие на всички изискуеми документи в ИСУН 2020

Регистрационен номер на договора	Стойност на договора (лв.)
Процедура „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	
BG16RFOP002-2.073-0142-C01	3 500
BG16RFOP002-2.073-0464-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-0446-C01	4 100
BG16RFOP002-2.073-0520-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-0247-C01	6 796
BG16RFOP002-2.073-0187-C01	5 328
BG16RFOP002-2.073-0070-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-0149-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-0151-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-0212-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-0096-C01	6 670
BG16RFOP002-2.073-0641-C01	10 000
BG16RFOP002-2.073-13981-C01	10 000
Общо за процедурата	106 394
Процедура „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	
BG16RFOP002-2.077-1104-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-1905-C01	133 477 ⁸⁸⁶
BG16RFOP002-2.077-0122-C01	112 775
BG16RFOP002-2.077-0880-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0168-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0961-C01	150 000 ⁸⁸⁷
Общо за процедурата	846 252
Процедура „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 “	
BG16RFOP002-2.091-0301-C01	15 600
BG16RFOP002-2.091-0263-C01	67 000
BG16RFOP002-2.091-0636-C01	28 639
BG16RFOP002-2.091-0294-C01	7 200
BG16RFOP002-2.091-0552-C01	11 200
BG16RFOP002-2.091-0320-C01	206 753
Общо за процедурата	336 392

⁸⁸⁶ https://eumis2020.government.bg/bg/private/session/bfpContract/preview?gid=777ab40c-b871-410d-98df-0d1bd02c7275&access_token=34rGASXN3oYlIrKZNPdPa72WPp70yNSa-BMxqFkM6lRi_8Y5Wi5MHbAgZjIFdEiFpd3vxLhEQIMj9BzpY9B4j4rPQ-5O6fddWc0cYNgRgBdg7JyQ__jwFRN7aKwUCtIfIE5Z-Ti-AQSamA1rm2pKvXcSMB84FFoGBxf6q6e6N6Yr0KcZ8tGaLz3Xuo8xRdk23-0Fs8Tj2q30K1ODB6VyaKboZnihmlfsjCEZIW9zEkPvy_bypSOfkqJ2XdmpkAl2hYZA_uidc8NltNZ947rDPQ

⁸⁸⁷ https://eumis2020.government.bg/bg/private/session/bfpContract/preview?gid=c78f6982-c166-4fe4-8eba-90c6a942af3a&access_token=34rGASXN3oYlIrKZNPdPa72WPp70yNSa-BMxqFkM6lQHUN3WC8zYa4N94i9PdL52OKXKrs0pMnhmadVOJKcix7bJZpaW0WciHV1L-w2tp6uKKYeLgbARsJAgH0qsDjBP-nIAGBrgGf1kME9CGJOrDleZRBjwY3fqNhxE7dFBXv9U3QXR0ANhuooCxb8Gldd_3a1oi5YdJnipDCRZtv5WkWj6zGIAiJn5cJDbOp2qeXmnktpAGS1fiGrEKO6OEaIBFIF0sRc4bLaesztfpOd4EAd7ZQJ5HrwoytYtCD2IA

Приложение № 4 – Планирани мерки за подкрепа на МСП за преодоляване на пандемията COVID-19 по ОПИК 2014-2020 (в лева)

Мерки за подкрепа на МСП по ОПИК 2014-2020 с БФП за оборотни средства	Одобрен бюджет	Надоговаряне	Общ бюджет	Данни на НСИ за 2019 г.	Очакван брой кандидати	Реален брой кандидати	Относителен дял		Размер на подкрепата
							Към общ брой	Към очакван брой	
BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	173 000 000	52 000 000 ⁸⁸⁸	225 000 000	414 184	20 000	27 823	6,8	71,9	От 3000 до 10 000
BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа на средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	200 000 000	-	200 000 000	4 738	2 000	1 932	41,4	96,6	От 30 000 До 150 000
BG16RFOP002-2.091 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози“	30 000 000	-	30 000 000	1918	-	639	33,3	-	От 3000 до 450 000
BG16RFOP002-2.090 „Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19“	10 000 000	-	10 000 000	-	-	840	-	-	до 391 000
BG16RFOP002-2.095 „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки (НАП)“	156 000 000	-	156 000 000	-	-	8 492	-	-	до 300 000
Общо по ОПИК 2014 -2020	569 000 000	52 000 000	621 000 000			39 726			
Дял от приоритетна ос 2 на ОПИК 2014 – 2020	1 942 770 641		31,96						
Дял от общия бюджет на ОПИК 2014 – 2020	2 848 756 645		21,80						
Средства от REACT EU			235 991 232						
BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	78 233 200	-	78 233 200	17 551	-	6 193	35,3		50 000

⁸⁸⁸ Част от средствата за надоговаряне по процедурата са предоставени за финансиране на одобрените проекти по процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа на средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“

Планирани и обявени процедури за подпомагане с БФП по ОПИК 2014-2020 г. за подкрепа на микро, малки и средни предприятия за преодоляване на последствията от пандемията COVID-19

Процедури	Планирани в ИГРП	Обявяване на мерките за обществено обсъждане	Одобрение от Комитета по наблюдение на Методология/критерии по съответната мярка	Издаване на решение на РУО	Обявяване на процедурата на електронната страница на МИ/ОПИК 2014-2020
1. BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро- и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“;	Изменена Индикативна годишна работна програма за процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за 2020 г., одобрена в рамките на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 и на Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020, проведена в периода 24.06 – 06.07.2020 г. 12.05.2020 г. индикативна дата за обявяване Мярката е одобрена от ЕК след нотификация на схемата от българска страна на 07.05.2020 г., съгласно	Документи за обществено обсъждане ⁸⁹⁰ Пакет документи - 15.04.2020 в ИСУН 2020	Процедурата е предложена и одобрена в рамките на проведена писмена процедура за неприсъствено вземане на решение от КН на ОПИК и ОПИМСП в периода 24.04-05.05.2020 г. ⁸⁹¹	Заповед № РД-16-375 от 12.05.2020 г. на РУО за утвърждаване на пакета от документи по процедурата	14.05.2020 г. на електронната страница на МИ ⁸⁹² ; и в ИСУН 2020 крайна дата за кандидатстване 15.06.2020 г. 16:30

⁸⁹⁰ <https://opik.bg/public/protseduri-opik/podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

<https://umis2020.government.bg/#/procedures/1273/publicDiscussions?rf=1601984888000>

⁸⁹¹ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/4551>

⁸⁹² <https://opik.bg/public/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podborbg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomicheskite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-na-proekti-bg16rfop002-2073-p>

	изискванията на Временната рамка за държавни помощи, (Съобщение на Комисията С (2020) 3259) от 13.05.2020 г.) ⁸⁸⁹ .				
2. BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	Индикативна дата на обявяване 10.06.2020 Решение на ЕК № 4446 нотификация на процедурата от 26.06.2020 г. Допълнително Решение № 4801 на ЕК нотификация на процедурата от 09.07.2020 г.	Въведена в ИСУН 2020 за обсъждане на 22.05.2020 г. Повторно обсъждане от 22.06.2020 г. ⁸⁹³	прието чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решение, проведена в периода 24.06 – 06.07.2020 г.	Заповед № РД-16-1454 от 21.12.2020 г. на РУО за изменение на пакета от документи по процедурата ⁸⁹⁴	обявена на 10.07.2020 г. със Заповед № РД-16-562/10.07.2020 г. на РУО на ОПИК 2020 крайна дата за кандидатстване 24 август. 24.08.2020 16:30
3. BG16RFOP002-2.079 „Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията	Изменена Индикативна годишна работна програма за процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за 2020г., одобрена в рамките на писмена процедура за неприсъствено вземане на решение проведена в периода 11– 31.08.2020 г. Индикативна дата на обявяване 08.2020	МТИТС е одобрена за конкретен бенефициент на прието чрез писмена процедура неприсъствено вземане на решение, проведена в периода 11.08 – 25.08.2020 г.	прието чрез писмена процедура за неприсъствено вземане на решение, проведена в периода 11.08 – 25.08.2020 г.	Заповед № РД-16-863 от 14.09.2020 г. на РУО за утвърждаване на пакета от документи по процедурата	Обявена на 14.09.2020 г. Покана за представяне на проектно предложение по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна помощ на конкретен бенефициент МТИТС крайна дата за кандидатстване 13.11.2020 17:00
4. BG16RFOP002-2.094	Не е включена в изменената Индикативна годишна работна програма за	НАП одобрена за конкретен бенефициент на прието чрез писмена	прието чрез писмена процедура за неприсъствено вземане	Заповед № РД-16-3 от 04.01.2021 г. на РУО за утвърждаване на пакета	Покана за представяне на проектно предложение по процедура чрез директно

⁸⁸⁹ <https://umis2020.government.bg/#/procedures/1273/allDocs?rf=1602679350000>

⁸⁹³ <https://opic.bg/protseduri-opik/szdavane-i-razvitiie-na-regionalni-inovatsionni-tsentrove-rits-1>

⁸⁹⁴ <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonomichekite-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

“Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)”	процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за 2020 г.,	процедура непристъпено вземане на решение, проведена в периода 11–17 декември 2020г.	на решение, проведена в периода 11–17 декември 2020г.	от документи по процедурата за директно предоставяне на БФП	предоставяне на безвъзмездна помощ на конкретен бенефициент от 04.01.2021 г. крайна дата за кандидатстване 15.01.2021 17:00
5. BG16RFOP002-2.083 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии“ Процедурата BG16RFOP002-2.015 „Подкрепа за растеж на малките и средни предприятия (МСП) чрез пилотно прилагане на ваучерни схеми от Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (ИАНМСП)“ е	Процедурата е планирана в Индикативната годишна работна програма за 2017 г. със заложен срок за обявяване месец ноември 2017 г.⁸⁹⁵ Методологията и критериите за подбор по процедурата са одобрени в рамките на петото официално заседание на Комитета на наблюдение на ОПИК и ОПИМСП, проведено в периода 12-13 октомври 2017 г.⁸⁹⁶	Поканата за представяне на проектно предложение по процедура към ИАНМСП е публикувана на 22.12.2017 г. Основната цел на процедурата е да се повиши капацитетът на малките и средни предприятия за конкурентен и устойчив на динамично развиващите се пазари бизнес чрез предоставяне на услуги, свързани с емитиране на ценни книжа на капиталовите пазари и с използването на информационните и комуникационни технологии (ИКТ). Процедурата е предвидена с директно предоставяне на конкретен бенефициент ИАНМСП.	Условията за кандидатстване и изпълнение са одобрени със заповед на РУО №РД-16-1667 от 22.12.2017 г. и са извършени технически корекции по Условията за кандидатстване със Заповед РД-16750 от 19.08.2020 г Индикативният бюджет по тази процедура е: 13 690 810 лева., от които 9 779 150 лв. за предоставянето на ваучери за ИКТ услуги и 3 911 660 лв. за ваучери за консултантски услуги за емитиране на ценни книжа на капиталовите пазари.	Краен срок за представяне на проектните предложения е 30.09.2020 г. Процедурата за директно предоставяне на КБ ИАНМСП е публикувана на 22.12.2017 г. Административен договор за изпълнение на дейността за предоставяне на ваучери за ИКТ услуги е сключен на 01.10.2018 г. със срок за изпълнение до 01.10.2021 г. Дейността по набиране на заявления от МСП, които кандидатстват за ваучери посредством подаване на проектни предложения чрез ИСУН 2020 е	Със Заповед РД-16-75 от 19.08.2020 г. на изпълнителния директор на ИАНМСП в възложено обявяване на процедурата BG16RFOP002-2.083 “Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии на МСП“. Заповед № РД-16-75 от 20.08.2020 г. на изпълнителния директор на ИАНМСП за публикуване на утвърдения пакет от документи по процедурата Крайна дата за кандидатстване 30.09.2020, 16:30

⁸⁹⁵ <https://opic.bg/public/uploads/2017/10/igrp-15.pdf>

⁸⁹⁶ <https://opic.bg/opik/peto-ofitsialno-zasedanie-na-komiteta-za-nabyudenie-na-opik-i-na-opimsp>

част от Приоритетна ос 2 „Предприемачеств о и капацитет за растеж на МСП“, Инвестиционен приоритет 2.2 „Капацитет за растеж на МСП“ на ОПИК.		Бюджетът по процедурата в частта за ваучери за ИКТ услуги е в размер на 9 775 672.98 лв. (финансиране по ЕФРР и национално финансиране). Интензитетът на помощта е 100 %. Процедурата BG16RFOP002-2.083 е обявена на 31.08.2020 г. – бюджет 9,18 млн.лв.		стартрана в края на месец август 2020 г., като е обявена схема BG16RFOP002-2.083 “Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии на МСП“. Подборът на заявления за ИКТ ваучери е в периода 31.08.2020 – 30.09.2020 г.	
---	--	--	--	---	--

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

Приложение № 5 - Процедури по ОПИК 2014-2020 за предоставяне на БФП – обхват, срок за кандидатстване, размер на подкрепата и цели

№	Процедура	Вид на процедурата	Обхват	Срок за кандидатстване	Размер на подкрепата	Вид подкрепа	Цели
1	BG16RFOP002-2.073 Подкрепа за микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	Подбор на проекти предложения	Микро и малки предприятия	14.05.2020 г. - 15.06.2020 г.) ⁸⁹⁷	от 3000 лв до 10 000 лв; до 10% от годишния оборот за 2019 г.	Оборотни средства	Осигуряването на оперативен капитал за българските микро и малки предприятия за справяне с последиците от пандемията COVID-19.
2	BG16RFOP002-2.077 Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	Подбор на проекти предложения	Средни предприятия	От 10.07.2020 г. до 24.08.2020 г. ⁸⁹⁸	От 30 000 до 150 000 лв.; До 5% от годишния оборот за 2019 г.	Оборотни средства	
3	BG16RFOP002-2.083 Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии	Подбор на заявления за получаване на ваучери от ИАНМСП (процедура за директно предоставяне с конкретен бенефициент ИАНМСП)	Микро, малки и средни предприятия ⁸⁹⁹	31.08.2020 г. до 31.09.2020 ⁹⁰⁰	Ваучери – тип 1: ваучери за web-базирани ИКТ услуги- 5000 лв. без ДДС; Ваучери – тип 2: ваучери за ИКТ услуги за дигитален маркетинг - 20 000 лв. без ДДС	Инвестиции	Повишаване капацитета на МСП за конкурентен и устойчив на динамично развиващите се пазари бизнес, чрез предоставяне на услуги, свързани с използването на информационни и комуникационни технологии.
4	BG16RFOP002-2.079 Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията	Директно предоставяне с конкретен бенефициент МТИТС	МСП, извършващи автобусни превози ⁹⁰¹	14.09.2020 г. до 13.11.2020 г. За крайните получатели- от 21.10.2020 г. до 10.11.2020 г.	От 3 000 лв. до 450 000 лв. – 8% от годишния оборот	Оборотни средства	Да се осигури оперативен капитал за МСП, извършващи автобусни превози, за справяне с последиците от пандемията COVID-19

⁸⁹⁷ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podborbg16rfop002-2073-podkrepa-na-mikro-i-malki-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonicheskiye-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19-na-proekti-bg16rfop002-2073-p>

⁸⁹⁸ <https://opik.bg/news/uo-na-opik-obyavyava-protsedura-za-podbor-na-proekti-bg16rfop002-2077-podkrepa-za-sredni-predpriyatiya-za-preodolyavane-na-ikonicheskiye-posledstviya-ot-pandemiyata-covid-19>

⁸⁹⁹ с основна икономическа дейност в една от групите дейности, определени в Националната стратегия за насърчаване на МСП 2014-2020 като високотехнологични, средно високотехнологични, нискотехнологични и средно нискотехнологични промишлени производства или интензивни на знание услуги

⁹⁰⁰ <https://www.eufunds.bg/bg/opik/node/55,лкпоб...8мммк25>

⁹⁰¹ С основна икономическа дейност по КИД 2008 за 2019 г. – КИД 49.31 и 49.39

5	BG16RFOP002-2.094 Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП) ⁹⁰²	Директно предоставяне с конкретен бенефициент НАП	МСП, засегнати от наложените противоепидемични мерки със Заповеди на министъра на здравеопазването	04.01.-15.01.2021 г. ⁹⁰³ За крайните ползватели на помощта - от 21.12.2020 г. до 20.01.2021 г.	10% или 20% от годишния оборот за 2019 г. в зависимост от КИД на предприятието и до 150 000 лв. Втора- фаза до 300 000 лв.	Оборотни средства	Осигуряване на оборотен капитал за регистрирани в Република България МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, за преодоляване на икономическите последици.
6	BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“	Подбор на проекти предложения	Малки предприятия	22.02-15.03.2021	Еднократна сума от 50 000 лв.	Оборотни средства	Осигуряване на оперативен капитал за МСП, реализирали оборот над 500 000 лв. за 2019 г., за справяне с последиците от пандемията COVID.
7	Подкрепа за МСП от туристическия сектор за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на туризма (МТ) Процедурата е извън обхвата на одита.	Директно предоставяне с конкретен бенефициент МТ	Микро, малки и средни предприятия ⁹⁰⁴	15.09.2020 г. до 15.11.2020 г. ⁹⁰⁵ За крайните ползватели от 13.10.2020 г. до 20.10.2020 г. ⁹⁰⁶	До 391 166 лв. и 10 % от годишния оборот за 2019 г.	Оборотни средства	Осигуряването на оперативен капитал за справяне с последиците от пандемията COVID-19 на българските микро-, малки и средни предприятия, извършващи туроператорска и/или туристическа агентска дейност по Закона за туризма.
Източник: Условия за кандидатстване по процедурите на ОПИК 2014-2020							

⁹⁰² <https://nra.bg/page?id=813>

⁹⁰³ <https://opic.bg/procedure/bg16rfop002-2094-podkrepa-chrez-oboroten-kapital-za-msp-zasegnati-ot-vremennite-protivoepidemichni-merki-chrez-prilagane-na-skema-za-podpomagane-ot-natsionalna-agentsiya-za-prihodite-nap>

⁹⁰⁴ С основна икономическа дейност по КИД 2008 за 2019 г. - 79.11 „Туристическа агентска дейност“ и 79.12 „Туроператорска дейност“

⁹⁰⁵ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/5652>

⁹⁰⁶ <https://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/opik-2014-2020/kandidatsvane-po-procedura-bg16rfop002-2092-podkrepa-na-predpriyatiya>

Приложение № 6 - Планирана подкрепа за малки, средни и големи предприятия чрез финансови инструменти

В рамките на ОПИК 2014-2020 – по приоритетни оси 1, 2 и 3 е планирана подкрепа за малки, средни и големи предприятия чрез финансови инструменти в размер на 235 млн. евро, като съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета, предвидените за изпълнение финансови инструменти са определени въз основа на резултатите от Предварителната оценка за използването на финансови инструменти по ОПИК 2014-2020, приключила през м. октомври 2014 г.⁹⁰⁷ Предвидено е подкрепата да се осъществява под формата на дългови и дялови инструменти, в допълнение на планираните операции за безвъзмездна финансова помощ, като планираният бюджет е разпределен по седем индикативни финансови инструмента.

На проведено на 19 ноември 2019 г. официално заседание⁹⁰⁸ на Комитета за наблюдение на ОПИК 2014-2020, от ФМФИБ ЕАД е изнесена презентация за структурирането и изпълнението на финансовите инструменти, като в долната таблица информативно са представени финансовите инструменти, заети в Инвестиционната стратегия, приложена към Финансовото споразумение и посочените в презентацията етапи на които се намират:

ОПИК 2014-2020	Инвестиционна стратегия на ФМФИБ ЕАД		Състояние към ноември 2019 г.
Инвестиционен приоритет (ИП)	примерни групи финансови инструменти		
/тематична цел (ТЦ)	млн.евро	Тип инструмент	
Приоритетна ос 1: Технологично развитие и иновации – 60 млн. евро за изпълнение чрез ФИ			
ИП 1.1 Технологично развитие и иновации	30	Фонд за технологичен трансфер - инвестиции в дялово / квази-капиталово участие	Стартирана процедура по ЗОП за избор на фонд мениджър ⁹⁰⁹ през ноември 2019 г.
ТЦ 1 „Засилване на научноизсл. дейност, технолог. развитие и иновациите“	30	Гаранционен инструмент -подкрепа чрез гаранции за иновации в предприятията	Стартирана процедура по ЗОП през ноември 2019 г. ⁹¹⁰
Приоритетна ос 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП			
135 млн. евро за изпълнение чрез ФИ			
ИП 2.1. Достъп до финансиране в подкрепа на предприемачеството	55	Инструмент за ускоряване и за начален етап -дялови и квазикапиталови инвестиции, осигуряващи начален капитал;	Структуриран три продукта по инструмента Фонд за ускоряване и начално финансиране, изпълнявани от трима финансови посредници:
ТЦ 3 „Повишаване на конкурентоспособността на МСП“			Фонд за ускоряване и начално финансиране Финансов посредник I – 14 млн. евро Фонд за ускоряване и начално финансиране Финансов посредник II – 18,2 млн. евро Фонд за ускоряване и начално финансиране Финансов посредник III – 19,1 млн. евро Сключени договори ⁹¹¹ през 2019 за 33 млн. евро (позиции 1 и 3) и е започнат период на активно инвестиране.

⁹⁰⁷ <https://www.opic.bg/opik/finansovi-instrumenti>

⁹⁰⁸ <https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/3300>; презентации от заседанието

⁹⁰⁹ <https://www.fmfb.bg/bg/buyer/procedure/49>

⁹¹⁰ <https://www.fmfb.bg/bg/buyer/procedure/50>

⁹¹¹ <https://www.fmfb.bg/bg/buyer/procedure/23> https://www.fmfb.bg/media/FUNF/Operativno_sporazumenie_Innovation_Accelerator.pdf; https://www.fmfb.bg/media/FUNF/Operativno_sporazumenire_OP3.pdf

			Предстоящо подписване на договор за 18 млн. евро (приключил избор)
	25	Фонд за рисков капитал - дялови и квазикапиталови инвестиции, осигуряващи капитал за предприятия, намиращи се в ранна фаза на развитие	Сключен договор с финансов посредник в края на май 2019 г. след проведена процедура по ЗОП ⁹¹² Предстои период на инвестиране
ИП 2.2 - Капацитет за растеж на МСП ТЦ 3 „Повишаване на конкурентоспособността на МСП“	40	Инструмент за съфинансиране/инструмент тип „мечанин“ - дялови и/или квазикапиталови инвестиции за подпомагане на предприятия с висок потенциал за растеж;	Проведена процедура, забавено подписване на договора поради обжалване
	15	Инструмент за микрофинансиране - дългови инструменти за микрофинансиране, съобразени с нуждите от финансиране за растеж на микропредприятия	Предстоящ пазарен тест
Приоритетна ос 3: Енергийна и ресурсна ефективност – 40 млн. евро за изпълнение чрез ФИ			
ИП 3.1 – „Енергийни технологии и енергийна ефективност“ ТЦ 4 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори“.	40	Гаранционен инструмент подкрепя чрез дългов инструмент (напр. гаранции, покриващи загуби по портфейл от дългове)	Стартирана процедура по ЗОП през ноември 2019 г. ⁹¹³

Източник: <https://www.fmfib.bg/bg/buyer>

<https://www.eufunds.bg/bg/opic/node/5691>

Към ноември 2019 г. са учредени три алтернативни инвестиционни фонда и са сключени оперативни споразумения за управлението им, като общо договорения публичен ресурс под формата на капиталов ангажимент за ФМФИБ ЕАД е в размер на близо 58 млн. евро; стартирани са три процедури за избор на финансов посредник, 1 процедура е финализирана с предстоящо подписване на договор. Към 31.12.2019 г., договорените от ФМФИБ ЕАД средства за изпълнение на финансови инструменти по ОПИК с финансови посредници са в размер на 111,873 млн. лв. или 24,34% от общия възложен по ОПИК ресурс. Всички договорени средства са за инструменти за дялови и и/или квази-капиталови инвестиции, а именно – Фонд за ускоряване и финансиране на начален етап и Фонд за рисков капитал, като към 31.12.2019 г. няма осъществени инвестиции в капиталови инструменти.⁹¹⁴

⁹¹² <https://www.fmfib.bg/bg/buyer/procedure/25>; https://www.fmfib.bg/media/FRK/Operativno_sporazumenie_Morningside_hill.pdf

⁹¹³ <https://www.fmfib.bg/bg/buyer/procedure/50>

⁹¹⁴ Годишен доклад за дейността за 2019 г.

Финансови инструменти за МСП, съфинансирани от ОПИК 2014-2020

Финансов инструмент	Вид	Бюджет	Статус	Трансформиран (да/не), коментар
Фонд за ускоряване и начално финансиране	Дялово и квази-дялово участие	55 млн. евро (първоначален бюджет) Увеличен на 75.65 млн. евро във връзка с трансформирането на Фонда за технологичен трансфер	Възложен на три финансови посредника ⁹¹⁵ , В инвестиционен период	Не е трансформиран Увеличен бюджет със средства от Фонда за технологичен трансфер във връзка с COVID-19. Допълнителните средства са възложени и са в инвестиционен период
Фонд за рисков капитал	Дялово и квази-дялово участие	25 млн. евро (първоначален) Увеличен на 34.37 млн. евро във връзка с трансформирането на Фонда за технологичен трансфер	Възложен на един финансов посредник ⁹¹⁶	Не е трансформиран Увеличен бюджет със средства от Фонда за технологичен трансфер във връзка с COVID-19. Допълнителните средства са възложени и са в инвестиционен период
Фонд за технологичен трансфер	Дялово и квази-дялово участие	30 млн. евро	Процедурата за избор на посредници е прекратена.	Трансформиран Ресурсът е възложен на посредниците по Фонд за ускоряване и начално финансиране и Фонд за рисков капитал във връзка с мерките против COVID-19.
Фонд Мецанин/Растеж	Дялово и квази-дялово участие	40 млн. евро	Възложен на един финансов посредник ⁹¹⁷	Не е трансформиран Предстои затваряне на фонда и стартиране на инвестиционен период
Портфейлни гаранции с таван на загубите за ЕЕ и Иновации	Гаранция	70 млн. евро	Процедурата за избор на посредници е прекратена.	Трансформиран Ресурсът е разпределен за създаване на нов гаранционен инструмент във връзка с COVID-19
Инструмент за микрокредитиране със споделяне на риска	Финансов инструмент за финансиране със споделяне на риска	15 млн. евро	Тръжната документация е изготвена и одобрена, Стартирането на процедурата за избор на посредници е отменена	Трансформиран Ресурсът е разпределен за създаване на нов гаранционен инструмент във връзка с COVID-19
Портфейлни гаранции за преодоляване на последствията от COVID-19	Гаранции	85 млн. евро	Избрани са девет банки, с осем от които е подписано споразумение ⁹¹⁸	Нов продукт Гаранциите са финансирани чрез ресурса, пренасочен от тези за енергийна ефективност и иновации, както и от Инструмента за микрокредитиране

⁹¹⁵ Иновейшън Кепитал, Витоша Венчърс и Ню Вижън 3

⁹¹⁶ Морнингсайд Хил

⁹¹⁷ Силвърлайн Партнърс

⁹¹⁸ Уникредит Булбанк, Райфайзен Банк България, Юробанк, ОББ, ДСК, ПИБ, БАКБ, ДБанк, Токуда банк

Параметри на финансовия инструмент „Порфейлни гаранции с таван на загубите“, изпълняван от ФМФИБ ЕАД

Вид, цел и обхват на мярката	
Вид на мярката	Кредитна гаранция за портфейл от нови заеми за малки и средни предприятия без достатъчно обезпечения, но с необходимост от подкрепа в условията на пандемия; Предоставя възможност на МСП за финансиране за инвестиции в материални и/или нематериални активи и/или оборотен капитал, включително кредити за обратно финансиране и облекчени условия по кредита. Продуктът се финансира със средства на ОПИК 2014 - 2020 и администрира от ФМФИБ ЕАД.
Цел	Да улесни достъпа на бизнеса до кредити за възстановяване на дейността след постепенното отпадане на мерките във връзка с COVID-19 пандемията. Получаване на достъп до финансов ресурс основно за задоволяване на текущи нужди от ликвидност, за нови инвестиции, трансформация и растеж.
Обхват	Български малки и средни предприятия
Бюджет	Бюджет за изпълнение на финансовия инструмент в комбинация с безвъзмездна финансова помощ под формата на лихвена субсидия (вкл. такси и разходи за управление): не повече от 85 000 000 евро. Средствата за лихвени субсидии не могат да надхвърлят 20 % от бюджета на финансовия инструмент (след приспадане на таксите и разходите за управление).
Допустими крайни получатели на помощта са само МСП, които са в затруднение или могат да изпаднат в затруднение поради пандемията от COVID-19	
Критерии за допустимост	Микро, малки и средни предприятия (МСП) съгласно определението в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията и Закона за малките и средните предприятия, със седалище и адрес на регистрация на територията на Република България, които са търговци по смисъла на Търговския закон. ▪ Не са субект на процедура по обявяване в несъстоятелност, нито отговарят на критериите на националното право, за откриване на процедура по обявяване в несъстоятелност, в това число по искане на неговите кредитори. ▪ Към 31 декември 2019 не са били „предприятие в затруднено положение” по смисъла на точки 20 и 24 от Насоките относно държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение.
Базови елементи на мярката	
	Определен е в чл. 4 параграф 6 т. б) от Регламент № 1407/2013 г.: Гаранцията не надхвърля 80 % от свързания с нея заем, като гарантираната сума е 1 500 000 EUR (или 750 000 EUR за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) и продължителността на гаранцията е пет години или гарантираната сума е 750 000 EUR (или 375 000 EUR за предприятия, които извършват сухопътен транспорт на товари) и продължителността на гаранцията е десет години; ако гарантираната сума е по-ниска от тези суми и/или гаранцията се предоставя за срок, по-кратък от съответно пет или десет години, brutният еквивалент на безвъзмездна помощ за тази гаранция се изчислява като съответна част от приложимия таван, определен в член 3, параграф 2;
Максимален размер на заемите	Определен е въз основа на заложените в чл. 3 параграфи 2 и 3 от Регламент № 1407/2013 г.: Максималният размер на гарантираната част от кредита не се очаква да надхвърли 1 500 000 евро, поради необходимостта от спазване на посочените по-долу правила: Сборът на brutния еквивалент на безвъзмездната помощ за гаранцията и brutния еквивалент на безвъзмездната помощ на лихвената субсидия, заедно с другите получени минимални помощи от Крайния получател, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява автомобилни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години при прилагане на следните изисквания:
Покритие на кредитния	Максималното покритие по гаранцията е до 80 % от размера на непогасения остатък по всеки Кредит, включен в Гарантирания портфейл, при спазване на правилата за минимални/ държавни помощи с оглед установяване на съответствие с правилата за помощ de minimis.

риск/Максимален размер на гаранцията	
Предимства от гаранцията за крайните получатели	Основните предимства на програмата, реализирана в партньорство с банките, са следните: • Широк достъп до бизнес кредити, без изискване за материални обезпечения; необезпечен кредит, с изключение на лични гаранции, предоставени от собствениците; • Получаване на одобрение и възможност за усвояване в съкратени срокове; • Възможност за договаряне на 12-месечен гратисен период; • Разсрочване на изплащането до 84 месеца; • Осигуряване на максимална възможна яснота и минимизиране на административната тежест за клиента; • Възможност за получаване на финансиране в размер до 3 млн. лв. и до 70% от оборота за 2019 или 2020 г, според това за коя от годините е оборотът е бил по-голям. • Достъпност: ресурсът е достъпен във всички клонове на банките-партньори по места. По този начин се обхваща цялата територия на страната, там където има нуждаещи се от ликвидна подкрепа и свежи средства. • Банките-партньори на Фонда, които към момента са подписали договори по програмата са: Първа инвестиционна банка, Банка ДСК, Токуда банк, ОББ, Райфайзенбанк, Пощенска банка.
Размер на гаранционна премия	Не се дължи. Банката партньор прехвърля изцяло икономическата полза от Портфейлната гаранция и Лихвената субсидия на Допустимите крайни получатели.
Максимален срок на гаранцията	• Максималният срок на гаранцията е шест години. • Възможност за договаряне на 12-месечен гратисен период; • Разсрочване на изплащането до 84 месеца;
<i>Източник: ФМФИБ ЕАД</i>	

Параметри на Програмата за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на МСП, изпълнявана от Българска банка за развитие ЕАД	
Вид, цел и обхват на мярката	
Вид на мярката	Гаранционна програма за МСП, финансирана с национален публичен ресурс (средства от Централния бюджет) и администрирана от държавната банка ББР ЕАД, с която да се предостави помощ под формата на държавни гаранции по индивидуални заеми на МСП или по включени в кредитен портфейл заеми на МСП, като помощта се канализира чрез кредитни или други финансови институции.
Цел	Мярката цели подкрепа на ликвидността на микро-, малките и средни предприятия в България, като стимулира банките: да предоставят заеми, така че да не се прекъсне достъпа на МСП до финансиране по време на пандемията от COVID-19 или да подобрят условията по вече отпуснати от тях заеми, така че да се осигури ликвидността на МСП по време на пандемията
Обхват	Мярката е насочена само към микро-, малки и средни предприятия (от обхвата ѝ са изключени големите предприятия) <u>и по-специално към тези МСП, които имат финансови затруднения поради пандемията от COVID-19.</u> Мярката е отворена за всички сектори на икономиката и е приложима за територията на цялата страна, като се очаква практически от нея да се възползват пряко засегнатите от кризата сектори – търговия, услуги, в т.ч. транспорт, хотелиерство и ресторантьорство, логистика и др.
Допустими крайни получатели на помощта са само МСП, които са в затруднение или могат да изпаднат в затруднение поради пандемията от COVID-19	
Критерии за допустимост	Спад на оборота през първото тримесечие на 2020 г. спрямо първото тримесечие на 2019 г. (въз основа на финансовите отчети на дружеството Наличие на вземания от клиенти, които не са получени/суми, неразплатени към доставчици, след 01.03.2020 г. (въз основа на финансовите отчети на дружеството)

	Прекратени доставки от внос, необходими за дейността на предприятието — след 01.01.2020 г., или отменени договори за износ (въз основа на сертификати и документи, представени от дружеството) Случаи на болест и самоизолация на служителите, общо намаление на броя на заетите лица, затворени производствени съоръжения, помещения и офиси (въз основа на сертификати и документи, представени от дружеството) МСП към 31 декември 2019 г. не е било в затруднение по смисъла на Регламента за групово освобождаване (ОРГО), Регламента за групово освобождаване в селското стопанство (ОРГО) или Регламент за групово освобождаване в областта на рибарството
Базови елементи на мярката	
	Осигуряване на гаранция в размер до 80% по отпускани от банките заеми на МСП, <u>като заемите могат да се отнасят както до инвестиционни нужди, така и до нужди от оборотен капитал</u> . Гаранционно покритие може да се предоставя, както за нови, така и за съществуващи кредити, като не включва кредити с цел рефинансиране на заеми.
Максимален размер на заемите	Определен е въз основа на заложените във Временната рамка лимити: • За заеми с падеж след 31.12.2020 г. сумата на заема/заемите на отделния бенефициента не надвишава/т: ✓ <u>два пъти годишната стойност на разходите за заплати на бенефициента</u> (в т.ч., социалните осигуровки и разходите за персонал, работещ на място в предприятието, но заведен официално на заплата към подизпълнители) за 2019 г. или за последната налична година. За предприятия, създадени на или след 1 януари 2019 г., максималният размер на заема не трябва да надхвърля очакваната годишна стойност на заплатите за първите две години на дейност, <i>или</i> ✓ <u>25 % от общия оборот на бенефициента през 2019 г., или</u> ✓ <u>с подходяща обосновка и въз основа на самостоятелно сертифициране от страна на бенефициента - МСП за собствените му нужди от ликвидност, размерът на заема може да бъде увеличен</u> за покриване на нуждите от ликвидност от момента на предоставяне за следващите 18 месеца • За заеми със срок до 31 декември 2020 г. размерът на главницата може да бъде по-висок от този по точка 25, буква „г“, при условие че се предостави подходяща обосновка и продължава да е гарантирана пропорционалността на помощта. <u>Максималният размер на гарантирания заем при такива случаи не трябва да надвишава 2 милиона лева (EUR 1.02 million).</u>
Покритие на кредитния риск/Максимален размер на гаранцията	Максималното покритие по гаранцията е 80% от главницата по кредита, като потенциалните загуби по такъв гарантиран кредит се понасят пропорционално и при едни и същи условия между кредитните институции и държавата. Също така е предвидено с намаляване размера на заема в течение на времето пропорционално да се намалява и стойността на гаранцията.
Предимства от гаранцията за крайните получатели	Банките ще са задължени да прехвърлят предимствата от гаранцията върху крайните получатели, като: - <u>Редуцират изискванията си за обезпечение по заема със размера на гаранцията, която покрива съответния заем</u> - <u>Редуцират лихвения си процент по кредита pro-rata на гаранционното покритие върху главницата на съответния заем</u> Гаранции по заеми в размер до 1 млн. лв. се предоставят на база сформирани от банките гаранционен портфейл, а при заеми в размер над 1 млн. лв. се издава индивидуална гаранция Заеми за оборотен капитал в размер до 100 хиляди лева биха могли да се предоставят от банките без никакво обезпечение.
Размер на гаранционна премия	Определени са минимални нива за гаранционни премии, на база посочените във Временната рамка равнища и възможност за гъвкавост, като е предвидено банките по избор да прилагат годишно нарастване на премията, отчитайки размера на гаранционно покритие или фиксирана премия за цялата продължителност на гаранцията. Предвидените размери на гаранционните премии са по-ниски от индикативния размер, посочен във Временната рамка, като размерът на премията е диференциран спрямо процента на гаранционно покритие (50%, 60%, 70% и 80%) и срока на кредитите. Структурата и размерът на гаранционните премии са представени в табличен вид

Максимален срок на гаранцията	Максималният срок на гаранцията е пет години.
	<i>Източник: ББР ЕАД</i>

Сравнение на дизайна на финансовите инструменти, изпълнявани от ФМФИБ ЕАД и ББР ЕАД

Параметри	Мярка, изпълнявана чрез Българска банка за развитие ЕАД		Мярка, изпълнявана чрез ФМФИБ ЕАД
Наименование	Приета с ПМС 310 от 7 май 2020 г. Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на микро-, малки и средни предприятия (МСП), пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19	Изменена с ПМС 797 от 4 ноември 2020 г. Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19	По ОПИК 2014 - 2020 Портфейлни гаранции с таван на загубите COVID-19
Режим на държавна/минимална помощ	В съответствие с изискванията на Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19, приета на 19 март 2020 г. и по-специално на: т.3.2. Помощ под формата на гаранции по заемите и т. 3.4. Помощ под формата на гаранции и заеми, отпуснати чрез кредитни институции или други финансови институции Изисква се уведомяване на ЕК преди въвеждане на мярката SA.56933 (2020/N)		В съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis. Не се изисква уведомяване на ЕК преди въвеждане на мярката
Цел на мярката	Осигуряване на ликвидност за МСП за преодоляване на негативните икономически последици от разпространението на COVID-19	Осигуряване на ликвидност за предприятията за преодоляване на негативните икономически последици от разпространението на COVID-19	Подпомагане на МСП за преодоляване на последиците от пандемията COVID-19
Инструмент	Портфейлни гаранции от ББР по заеми на микро-, малки и средни предприятия (МСП), предоставяни от търговски банки (финансови посредници)	Портфейлни гаранции от ББР по заеми за предприятия, предоставяни от търговски банки (финансови посредници)	Портфейлни гаранции с таван на загубите за нови (след 01.02.2020 г.) кредити на МСП, предоставени от търговски банки финансови посредници
Подпортфейли	А) Подпортфейл със съществуващи кредити , спрямо които търговските банки могат да прилагат промени в схемите за плащане и да предоговарят Б) Подпортфейл с нови кредити за ликвидни нужди в това число за плащане на заплати, наеми, режийни разходи и др. разходи, пряко свързани със стопанската дейност на МСП.	А) Подпортфейл със съществуващи кредити , спрямо които търговските банки могат да прилагат промени в схемите за плащане и да предоговарят Б) Подпортфейл с нови кредити за инвестиционни и/или ликвидни нужди за оборотен капитал в т. ч. за плащане на заплати, наеми, режийни разходи и др. разходи, пряко свързани със стопанската дейност на предприятията. Финансирането на инвестиционни нужди се извършва срещу предоставяне на одобрени от търговските банки разходооправдателни документи	Възможност за комбиниране с лихвена субсидия Подпортфейл Субсидирани кредити Средствата за лихвени субсидии не могат да надхвърлят 20 % от бюджета на финансовия инструмент (след приспадане на таксите и разходите за управление). Максималният размер на Лихвената субсидия по Кредити не може да бъде повече от 4 % на годишна база, като след прилагането на Лихвената субсидия, редовната договорна лихва по Кредита не може да е отрицателно число

Краен срок за включване на кредити в гарантирания портфейл	До 31 декември 2020 г.	до 30 юни 2021г. или друг по-късен срок, при последващо изменение на Временната рамка.	до 30 юни 2021 г. (или друга по-късна дата, определена по надлежния ред между ФМФИБ ЕАД и финансовия посредник). Гарантираните заеми следва да бъдат усвоени от крайните получатели не по-късно от 31.12.2023 г.
Допустими крайни получатели	Микро-, малки и средни предприятия в съответствие със Закона за малките и средните предприятия, регистрирани в България, които търпят неблагоприятни икономическите последици от разпространението на епидемия от COVID и които имат: - Спад на оборота след първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период в 2019 г. (въз основа финансови отчети на дружеството) Или -Наличие на вземания от клиенти, които не са получени/суми, неразплатени към доставчици, след 01.03.2020 г. (въз основа на финансови отчети на дружеството) Или - Прекратени доставки от внос, необходими за дейността на предприятието- след 01.01.2020 г., отменени договори за износ Или - Случаи на болест и самоизолация на служителите, общо намаление на броя на заетите лица, затворени производствени съоръжения, помещения и офиси	Всички категории предприятия, осъществяващи стопанска дейност и регистрирани в България, които търпят неблагоприятни икономическите последици от разпространението на епидемията от COVID 19, вкл. и големите предприятия, представляващи търговски дружества, по смисъла на Търговския закон, които са извън предметния обхват на Закона за малките и средни предприятия и които имат: -Спад на оборота след първото тримесечие на 2020 г. спрямо същия период в 2019 г. (въз основа финансови отчети на дружеството) Или -Наличие на вземания от клиенти, които не са получени/суми, неразплатени към доставчици, след 01.03.2020 г. (въз основа на финансови отчети на дружеството) Или - Прекратени доставки от внос, необходими за дейността на предприятието - след 01.01.2020 г., отменени договори за износ Или -Случаи на болест и самоизолация на служителите, общо намаление на броя на заетите лица, затворени производствени съоръжения, помещения и офиси Или -Наличието на други обстоятелства, с които се установяват изпитвания от предприятията затруднения поради COVID-19, съгласно приета от търговските банки методология, която се предоставя на ББР ЕАД	Микро, малки и средни предприятия (МСП) съгласно определението в Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията и Закона за малките и средните предприятия, със седалище и адрес на регистрация на територията на Република България, които са търговци по смисъла на Търговския закон и които -не извършват дейност в сектора на рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета, освен при ограниченията на Регламент 1407/2013; -не извършват дейност в областта на първичното производство на селскостопански продукти освен при ограниченията на Регламент 1407/2013;

	Помощта може да бъде предоставяна по мярката само на предприятия, които не са били в затруднение по смисъла на Общия регламент за групово освобождаване, Регламента за групово освобождаване в селското стопанство или Регламент за групово освобождаване в областта на рибарството на 31 дек. 2019 г.	Помощта може да бъде предоставяна по мярката само на предприятия, които не са били в затруднение по смисъла на Общия регламент за групово освобождаване, Регламента за групово освобождаване в селското стопанство или Регламент за групово освобождаване в областта на рибарството на 31 дек. 2019 г. По изключение от горното изречение помощта може да бъде предоставена на микро- или малки предприятия, които към 31 декември 2019 г. вече са били в затруднено положение, при условие че те не са обект на процедура по несъстоятелност, съгласно националното право и не са получили помощ за оздравяване или помощ за реструктуриране	
Допустими дейности	За подпортфейл нови кредити за ликвидни нужди в това число за плащане на заплати, наеми, режимни разходи и др. разходи, пряко свързани със стопанската дейност на МСП.	За подпортфейл нови кредити за инвестиционни и/или ликвидни нужди в това число за плащане на заплати, наеми, режимни разходи и др. разходи, пряко свързани със стопанската дейност на МСП.	Инвестиции в материални и/или нематериални активи и/или оборотен капитал, вкл. кредити за обратно финансиране на Допустими крайни получатели, засегнати от кризата в общественото здравеопазване, свързана с COVID 19.
Бюджет	Национален	Национален	ОПИК 2014-2020, от ЕФРР и национално съфинансиране
Максимален размер на кредит към едно лице и свързани лица	За заеми с падеж след 31.12.2020 г. сумата на заема/заемите на отделния бенефициент не надвишава/т: -два пъти годишната стойност на разходите за заплати на бенефициента (в т.ч., социалните осигуровки и разходите за персонал, работещ на място в предприятието, но заведен официално на заплата към подизпълнители) за 2019 г. или за последната налична година. За предприятия, създадени на или след 1 януари 2019 г., максималният размер на заема не трябва да надхвърля очакваната годишна стойност на заплатите за първите две години на дейност, Или	За заеми с падеж след 30.06.2021 г. сумата на заема/заемите на отделния бенефициент не надвишава/т: -два пъти годишната стойност на разходите за заплати на бенефициента (в т.ч. социалните осигуровки и разходите за персонал, работещ на място в предприятието, но заведен официално на заплата към подизпълнители) за 2019 г. или за последната налична година. За предприятия, създадени на или след 1 януари 2019 г., максималният размер на заема не трябва да надхвърля очакваната годишна стойност на заплатите за първите две години на дейност, Или	Гарантираната сума е в рамките на лимитите, определени по правилата за помощ de minimis, като не надхвърля - 2,93 млн. лева (или 1,46 млн. лева за предприятия, извършващи автомобилни товарни превози) при продължителност на гаранцията от пет години или - 1,46 млн. лева (съответно 0,73 млн. лева за предприятия, които извършват автомобилни товарни превози) при продължителност на гаранцията от десет години. (Сборът на брутния еквивалент на безвъзмездната помощ за гаранцията и

	-25 % от общия оборот на бенефициента през 2019 г., Или -с подходяща обосновка и въз основа на самостоятелно сертифициране от страна на бенефициента за собствените му нужди от ликвидност размерът на заема може да бъде увеличен за покриване на нуждите от ликвидност от момента на предоставяне за следващите 18 месеца за МСП и от момента на предоставяне за следващите 12 месеца за големи предприятия За заеми със срок до 31.12. 2020 г. размерът на главницата може да бъде по-висок от този по точка 25, буква „г”, при условие че се предостави подходяща обосновка и продължава да е гарантирана пропорционалността на помощта. При всички случаи максималният размер на предоставеното финансиране не трябва да надвишава 300 хиляди лева.	-25 % от общия оборот на бенефициента през 2019 г., Или с подходяща обосновка и въз основа на самостоятелно сертифициране от страна на бенефициента за собствените му нужди от ликвидност размерът на заема може да бъде увеличен за покриване на нуждите от ликвидност от момента на предоставяне за следващите 18 месеца за МСП и от момента на предоставяне за следващите 12 месеца за големи предприятия Не трябва да надвишава 1 000 000 лева за МСП и 2 000 000 лева за големи предприятия, представляващи търговски дружества по смисъла на Търговския закон.	брутния еквивалент на безвъзмездната помощ на лихвената субсидия, заедно с другите получени минимални помощи от Крайния получател, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро и съответно левовата равностойност на 100 000 евро в случай на едно и също предприятие, което осъществява автомобилни товарни превози за чужда сметка за период от три бюджетни години)
Гаранционно покритие	До 80% от главниците по кредитите	До 80% от главниците по кредитите	До 80% от главниците по кредитите
Прехвърляне икономическата полза по всеки кредит	Намален размер на изискваното от банките обезпечение -максимален размер на предоставяните от кредитополучателите обезпечения в размер до 20 % спрямо размера на финансирането.	Намален размер на изискваното от банките обезпечение максимален размер на предоставяните от Кредитополучателите вещни обезпечения в размер до 50 % спрямо размера на финансирането Намаление в приложимия лихвен процент, определен в съответствие с вътрешните правила на търговските банки, при минимален размер на намалението 0,8 % (80 б.т.) на годишна база.	Намаление най-малко с 25 % на лихвата и/или изискванията за обезпечение, при съблюдаване на методологията за пренасяне на икономическата полза от Портфейлната гаранция, депозирана от Банката в рамките на процедурата по избор на Банки партньори
Таван на загубите/ Лимит на гаранционните плащания	До 30% от гаранционния портфейл, револвиращ	До 50% от Гарантирания портфейл, револвиращ	25 % от гарантираната част от Действителния размер на гарантирания портфейл, покрит от Портфейлната гаранция
	Гаранционни такси	Гаранционни такси	Гаранционна премия Не се дължи

	Съгласно одобрението на ЕК и Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19	Съгласно одобрението на ЕК и Временна рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19	
<i>Източник: Програма за портфейлни гаранции с таван на загубите и Програма за портфейлни гаранции в подкрепа на ликвидността на предприятията, пострадали от извънредната ситуация и епидемията от COVID-19</i>			

Приложение № 7 – Резултати от проверка за спазване на изискването за максимално допустим размер на БФП по BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091

Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	Дата на сключване	Бенефициент по 2.077	БФП - Общо	Подаден на ПОД	Изплатена сума	Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози	Дата на сключване	БФП - Общо	Подаден на ПОД	Общо БФП по двете процедури	Стойност на надхвърления размер от 450 000 лв.
BG16RFOP002-2.077-1256-C01	02.03.2021	ПЕРОТА ХОЛДИНГ ООД (ЕИК: 103098449)	150 000	няма отчет към 29.06.21	0	BG16RFOP002-2.091-0126-C01	15.12.2020	309 000	няма	459 000	9000
BG16RFOP002-2.077-1300-C01	02.03.2021	АРДА-ТУР ЕООД (ЕИК: 126034587)	150 000	44 286	0	BG16RFOP002-2.091-0404-C01	14.01.2021	450 000	44 337	600 000	150 000
BG16RFOP002-2.077-1694-C01	02.03.2021	МАРИЦА ИЗТОК - АВТОТРАНСПОРТ ЕООД (ЕИК: 833066268)	150 000	44 343	0	BG16RFOP002-2.091-0617-C01	14.01.2021	442 811	44 362	592 811	142811
BG16RFOP002-2.077-0053-C01	18.02.2021	М - БУС ООД (ЕИК: 102638045)	150 000	44 364	0	BG16RFOP002-2.091-0033-C01	09.12.2020	450 000	44 314	600 000	150 000
BG16RFOP002-2.077-0081-C01	11.02.2021	Дорис ООД (ЕИК: 119606924)	150 000	44 357	0	BG16RFOP002-2.091-0128-C01	15.12.2020	391 966	няма	541966	91 966
BG16RFOP002-2.077-1697-C01	08.02.2021	ТУРИСТ СЕРВИЗ ХОЛДИНГ АД (ЕИК: 121166204)	150 000	44 349	0	BG16RFOP002-2.091-0342-C01	14.01.2021	450 000	44 306	600 000	150 000
BG16RFOP002-2.077-0923-C01	03.02.2021	ШУМЕН - ПЪТНИЧЕСКИ АВТОТРАНСПОРТ ООД (ЕИК: 837068124)	150 000	44 343	0	BG16RFOP002-2.091-0164-C01	15.12.2020	450 000	44 368	600 000	150 000
BG16RFOP002-2.077-0165-C01	03.02.2021	ЕТ ИМПОРТ-ЕКСПОРТ 2000 - ВЕЛИЧКО ВЕЛИКОВ (ЕИК: 020420353)	150 000	44 307	0	BG16RFOP002-2.091-0136-C01	15.12.2020	354 668	44 369	504 668	54 668
BG16RFOP002-2.077-1553-C01	25.01.2021	БОДИ-М-ТРАВЪЛ ООД (ЕИК: 121603586)	150 000	44 342	0	BG16RFOP002-2.091-0071-C01	09.12.2020	303 590	няма	453 590	3590
BG16RFOP002-2.077-0922-C01	25.01.2021	АЛЕКС О'К ЕООД (ЕИК: 104600641)	150 000	44 280	0	BG16RFOP002-2.091-0206-C01	15.12.2020	450 000	44 334	600 000	150 000
BG16RFOP002-2.077-0307-C01	14.01.2021	СТОЙЧЕВ И СИН-ДС ЕООД (ЕИК: 200513439)	150 000	44 303	0	BG16RFOP002-2.091-0113-C01	15.12.2020	434 800	44 363	584 800	134 800

Приложение № 8 – Резултати от маркетингово проучване „Оценка на мерките за преодоляване на последиците от пандемията от COVID-19“ с фокус върху икономическите мерки за микро, малки и средни предприятия, осъществено от "СДДИ Кънсалтинг" ЕООД

Период на провеждане	05.04.2021 г.- 17.05.2021 г.
Целева група	Микро-, малки и средни предприятия, които са кандидатствали по икономически, социални или земеделски мерки
Обхват	900 интервюта, разпределени по 300 интервюта за всяка от групите – икономически, земеделски и социални мерки Икономическите мерки обхващат: 1. Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19; 2. Подкрепа на средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19; 3. Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии; 4. Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последиствия от COVID-19 (МТИТС); 5. Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки (НАП) ; 6 Финансови инструменти по процедури на Фонд на фондовете към ОПИК; 7. Кредити за предприятия, пострадали от пандемията COVID-19, гарантирани от ББР, с размер до 1 млн. лева за МСП и до 2 млн. лева за големи компании по процедури през Българска банка за развитие.
Цели на проучването	Да се изследват и оценят: ➤ Използвани информационните канали по мерки; ➤ Предоставяне на методическа помощ и консултации от институциите; ➤ Процеса по кандидатстване/ прилагане на правилата и основни затруднения; ➤ Общи нагласи за ползване на финансови инструменти
Резултати	
Предоставена информация за мерките	Интернет страницата на отговорната институция е най-масово използваният канал за популяризиране на мерките за подпомагане. Медиите и социалните мрежи, информация от познати се нареждат сред топ 3 канала. Мнозинството (69%) от участниците са доволни от информацията (навременна и достатъчна) по мерките. Участниците от земеделските мерки са най-удовлетворени, докато тези от икономическите мерки са най-малко доволни.
Методическа помощ и консултации	Половината от участниците оценяват като лесен процесът по кандидатстване, а над 60% споделят, че не са имали затруднения и че помощта от служителите на институциите е била достатъчна. Основните ефекти от мерките са свързани с персонала (за участниците по социалните мерки) и възстановяването на разходи (за земеделските и икономически мерки). Двама от десет участника смятат, че мерките не са се отразили съществено, като основна причина за това е недостатъчност/ малко отпуснати средства.
Кандидатстване	Участниците от икономическите мерки, регистрират най-негативен опит (по-слаби оценки) по процеса на кандидатстване и обезпечеността с информация. Те най-слабо са се възползвали от методическа помощ от институциите, като най-негативни по отношение на този индикатор са по отношение на грантовите схеми, като оценяват помощта като недостатъчна.
Затруднения	Повече участници от социалните и икономически мерки са сред тези, които са имали затруднения при кандидатстването. Като основните затруднения са били от неясните указания и процедури. Допълнително, при социалните мерки по-често е имало затруднения при попълване и набавяне на документите, а при икономическите е било нужно да се ползва консултантска помощ.
Нагласи за финансови инструменти	Половината от участниците по мерките в трите сектора декларира интерес към финансови инструменти. Участниците от земеделските и социални мерки регистрират по-голям интерес от участниците от икономическите мерки. Около една трета от проявилите интерес, посочват че са кандидатствали по финансов инструмент – по процедура на ФнФ към ОПИК, безлихвен заем за физически лица през ББР, по ЕИФ или процедура на ФнФ към ПРСР. Утежнената процедура по разглеждане на искането за кредит и липсата на одобрение на кандидатите са сред основните причини да не се използват тези инструменти. По-голям дял неодобрили кандидати се наблюдава при мерките към ББР. В допълнение към утежнената процедура по разглеждане на кредита, неатрактивните условия и несигурността в икономическата ситуация (възможност за връщане) намалява интереса към финансовите инструменти. Участниците от икономическите мерки в по-голяма степен са разтревожени от несигурността, докато тези от земеделските мерки от недостатъчно добрите условия по кредита.
Препоръки	

	➤ Да се повиши запознатостта с мерките и да се подпомогне навременното кандидатстване. Да се помисли за по-честа масова комуникация през медиите и специфичните канали по секторите мерки. ➤ В комуникацията да се обмисли и приложи по опростен и ясен изказ, за да се предотвратят затруднения поради неясни указания в процеса на кандидатстване, като се обърне особено внимание при комуникацията по мерките, изпълнявани от ФнФ и ББР. ➤ По отношение на процеса на кандидатстване, да се проверят възможностите за опростяване и оптимизиране, чрез намаляване на документите, като се обърне внимание на единна система (вътрешен обмен на документи между институциите) и онлайн портал. ➤ Да се изготвят правила за даване на обратна информация по кандидатстването и очаквани срокове за получаване на помощта, за да се избегнат негативните нагласи в процеса по отпускане на средствата. ➤ За програмите за подкрепа на предприятия, да се дадат допълнителни разяснения по подаване на заявления, за да се намали нуждата от консултантска помощ и да се провери и подобри електронното приложение за подаване на информация. ➤ Специален фокус при кандидатстване да се обърне на програмите за оборотен капитал за МСП от НАП и финансови инструменти по ФнФ към ОПИК и ББР, като се подобри комуникацията - обратната връзка по кандидатстването, обмисли се включването на допълнителни разяснения по изискванията и механизмите по отпускане, както и пресмятане на помощта, за да се гарантира по-голяма прозрачност на процеса. ➤ Да се обмисли възможността за насочване на повече средства по финансови инструменти по ФнФ към ОПИК и ББР към малкия и среден бизнес, за да се създаде усещане за доверие и честност към програмата.
<i>Източник: Маркетингово проучване за установяване на удовлетвореността на подпомогнатите лица относно достатъчност и навременност на подпомагането за МСП, възложено от Сметна палата</i>	

Приложение № 9 - Справка относно броя, общата стойност и относителен дял на подадените, одобрени, отхвърлени и оттеглени проектни предложения по одитираните процедури - по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие

Процедура	Подадени ПП			Одобрени ПП			Отхвърлени ПП			Оттеглени ПП			Продължителност на оценителния процес
	Брой	Обща заявена стойност в лева	Отн. дял спрямо броя	Брой	Обща одобрена стойност в лева	Отн. дял спрямо броя	Брой	Обща заявена стойност в лева	Отн. дял спрямо броя	Брой	Обща заявена стойност в лева	Отн. дял спрямо броя	
BG16RFOP002-2.073 "Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19" в т.ч.:	27 623	225 331 918	НП	23 608	191 851 545	85,5%	3629	29 115 608	13,1%	386	3 098 121	1,4%	Оценката на ПП е извършена в периода 14.05.-30.09.2020 г. Преценка на отхвърлените ПП е извършена в периода 14.12.2020 г.-14.04.2021 г.
- категория "Микро-предприятие":	22 476	177 175 245	НП	19 468	152 670 537	86,6%	2988	23 234 163	13,3%	20	153 963	0,1%	-
- категория "Малко предприятие":	4 793	45 332 514	НП	4 140	39 181 008	86,4%	641	5 881 445	13,4%	12	119 999	0,3%	-
BG16RFOP002-2.077 "Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19"	1 932	263 688 340	НП	1 703	233 645 650	88,1%	189	24 053 502	9,8%	40	5 245 262	2,1%	Оценката е проведена в периода 14.09.-23.11.2020 г.
Процедура за директно предоставяне BG16RFOP002-2.079 "Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните	1	30 000 000	НП	1	30 000 000	100,0%	0	0,00	0,0%	0	0,00	0,0%	Оценката е проведена в периода 25.09.-29.09.2020 г.

технологии и съобщенията (МТИТС)"													
Схема/Процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.091 "Подкрепа за МСП, извършващи автобусни превози, за преодоляване на икономическите последици от COVID-19 чрез прилагане на схема за подпомагане от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС)"				580	29 119 638	87,7	53	3 913 234	11,8	6	176 135	0,5	-
Процедура за директно предоставяне BG16RFOP002-2.094 "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)"	1	156 000 000	НП	1	156 000 000	100,0%	0	0,00	0,0%	0	0,00	0,0%	Оценката е проведена в периода 12.01.-14.01.2021 г.
Схема/процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.083 "Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии", изпълнявана от ИАНМСП	-			516			86			0			Класирани като резерви - 108 , в т.ч.
микро				292		56,59	63		73,26	0			59
малки				144		27,91	15		17,44	0			39
средни				80		15,5	8		9,30	0			15

Схема/процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.095 "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки", изпълнявана от НАП – фаза 1	8167		82.14	6708	78 816 706			2 483 720	2,74	174	2 105 683	2,13	Заявления в оценка - 1061 на стойност 19 515 323 лв. Относителен дял 12,99 на сто
Схема/процедура за предоставяне на БФП чрез подбор на проекти BG16RFOP002-2.097 "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки", изпълнявана от НАП – фаза 2	4312	33 766 900		2455	14 882 009	3				74	294 681	1,72	Заявления в оценка- 1783 На стойност 18 590 209.69 относителен дял 41,35 на сто

Източник: УО на ОПИК 2014-2020 г.

Забележки:

1/ Сборът на общите стойности на одобрени, отхвърлени и оттеглени ПП е по-малък от общата стойност на всички подадени ПП, тъй като последната представлява обща заявена БФП, а стойността на одобрените ПП представлява финалната одобрена помощ, след извършени корекции в бюджетите на част от ПП.

2/ По процедури BG16RFOP002-2.073 в разбивката по категории "микро-" и "малко" предприятие не е включена информация за общо 354 бр. проектни предложения, които са оттеглени преди създаване на съответната сесия за оценка, и в тази връзка същите не са присъединени към сесията, поради което комисията няма достъп до данните във формуляра за кандидатстване, включително до заявената от кандидата категория, на тези проекти. По категории "микро-" и "малко" предприятие е включена информация за други 32 бр. проектни предложения, които са оттеглени след създаване на съответната сесия за оценка, и в тази връзка същите са присъединени към сесията, поради което комисията има достъп до данните във формуляра за кандидатстване, включително до заявената от кандидата категория, на тези проекти.

3/ По схеми/ процедури BG16RFOP002-2.083, BG16RFOP002-2.091, BG16RFOP002-2.095 и BG16RFOP002-2.097 не са представени данни за периода на оценка, тъй като оценката не се извършва от УО на ОПИК 2014-2020, а от конкретния бенефициент МТИТС, ИАНМСП и НАП.

Приложение № 10 - Брой сключени договори с извършени по тях плащания и реални изплатени средства по видове мерки за предоставяне на БФП и по категория предприятие към 31.12.2020 г.

Към 31.12.2020 г.	Платени до 31.12.2020 г. (в лв.)	Брой договори с извършени плащания	Договорена БФП (в лв.)	Брой сключени АДФП (без прекратените)
2.073 - микро	137 161 837	17 447	137 161 837	17 447
2.073 - малки	35 422 106	3 718	35 422 106	3 718
2.073 - общо	172 583 943	21 165	172 583 943	21 165
2.077 - средни	0	0	0	0
2.091 - микро	2 753 841	120	2 825 300	121
2.091 - малки	6 547 489	73	6 547 489	73
2.091 - средни	4 619 095	14	4 619 095	14
2.091 - общо	13 920 425	207	13 991 884	208
2.083 - микро	0	0	4 387 000	252
2.083 - малки	0	0	2 133 000	126
2.083 - средни	0	0	1 255 000	68
2.083 - общо	0	0	7 775 000	446

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

Приложение № 11 - Справка за бенефициенти, с които са сключени договори по процедура 2.077 (по справка от 19.05.2021 г.) с КИД 46.21 и 46.39 – 11 договори на обща стойност 1 650 000 лв.

Процедура	Номер	Дата на сключване	Наименование	Статус на изпълнение	Бенефициент	код по КИД 2008	БФП – Общо в лв.	Собствено съфинансиране в лв.
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1860-C01	15.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	ГРАНЕКС ЕООД (ЕИК: 204096159)	46.21	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1495-C01	10.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	Приключен (към датата на приключване)	НИК-СОТ ГРУП ЕООД (ЕИК: 200102142)	46.21	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-0717-C01	08.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	Хелас Хем АД (ЕИК: 203425994)	46.39	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1404-C01	08.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	ФОРУМ ТРАНС ООД (ЕИК: 147032828)	46.21	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-0363-C01	03.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	САЛКО ООД (ЕИК: 108551871)	46.39	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1423-C01	01.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	"ЮНИФЕЙС" ЕООД (ЕИК: 104685232)	46.39	150 000	0

последствия от пандемията COVID-19			последствия от пандемията COVID-19					
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1756-C01	25.01.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	ЯСКО КОМЕРС ЕООД (ЕИК: 131447541)	46.39	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1433-C01	25.01.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	БГ АГРО ТЪРГОВСКА КОМПАНИЯ ЕООД (ЕИК: 103173396)	46.21	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1092-C01	20.01.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	Приключен (към датата на приключване)	МАРИН И МАРИН ООД (ЕИК: 112128399)	46.21	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-0227-C01	20.01.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	Приключен (към датата на приключване)	ВАЛБЕ-С-СТАМЕНОВ ООД (ЕИК: 122087254)	46.39	150 000	0
Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	BG16RFOP002-2.077-1568-C01	15.02.2021	Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19	В изпълнение (от дата на стартиране)	ГРЕЙНСТОП БЪЛГАРИЯ АД (ЕИК: 203674807)	46.21	150 000	0

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

Приложение № 12 – Изплатени безвъзмездни средства по процедура BG16RFOP002-2.073 с недопустими по ОПИК 2014-2020 кодове на основна икономическа дейност по КИД 2008, които се финансират и по ПРСР 2014-2020 към 31.03.2021 г.⁹¹⁹

Номер на договора	Наименование на бенефициента/ ЕИК	КИД за основна икономическа дейност	Размер на предоставената БФП (в лв.)
BG16RFOP002-2.073-24380-C01	ЕПОЛА ХЪНТИНГ ЕООД (ЕИК: 204956033)	01.70	10 000
BG16RFOP002-2.073-19247-C01	ЗДРАВЕЦ ТРАНС ЕООД (ЕИК: 203028868)	01	6 000
BG16RFOP002-2.073-26006-C01	ЕМ ДЖИ ЕЛ - БГ ООД (ЕИК: 201655092)	01.1	10 000
BG16RFOP002-2.073-23465-C01	Трансфорес-74 ЕООД (ЕИК: 127632192)	02.20	10 000
BG16RFOP002-2.073-27947-C01	РАЯ-М 69 ЕООД (ЕИК: 203250865)	02.20	10 000
BG16RFOP002-2.073-14622-C01	ИНТЕР НОВА ПЛЮС ЕООД (ЕИК: 200901776)	01.13	4 800
BG16RFOP002-2.073-16618-C01	БоРо ИК ЕООД (ЕИК: 204048973)	01.19	3 830
BG16RFOP002-2.073-12567-C01	НИКСЪН НС ООД (ЕИК: 200657172)	02.20	10 000
BG16RFOP002-2.073-10280-C01	"ШИПКАЛЕС" ЕАД (ЕИК: 123150921)	02.4	10 000
BG16RFOP002-2.073-6483-C01	БУРГОС ТРЕЙДИНГ 2 ЕООД (ЕИК: 147045380)	02.20	10 000
BG16RFOP002-2.073-5288-C01	КАМЕЛ ПАРК ООД (ЕИК: 203783087)	01.44	10 000
BG16RFOP002-2.073-0535-C01	Бългериън Лавендър ЕООД (ЕИК: 205647075)	01.28	10 000
Общо:			104 630
<i>Източник: УО на ОПИК 2014-2020</i>			

⁹¹⁹ Одитно доказателство № 10

Приложение № 13 - Справка за бенефициенти, с които са сключени договори по процедура BG16RFOP002-2.073 с КИД 92.00 Организиране на хазартни игри – 26 договори на обща стойност 200 475,90 лв.

№ по ред в справката	Номер на проектното предложение	Наименование на МСП	код на основна дейност по КИД -2008	Отпусната БФП в лв.
16036	BG16RFOP002-2.073-3959-C01	БОНЕВ ГЕЙМ ООД	92.00	10 000
16190	BG16RFOP002-2.073-4136-C01	ТОКАМ ИНЖЕНЕРИНГ ЕООД	92.00	10 000
17196	BG16RFOP002-2.073-5304-C01	СПОРТНИ ЗАЛОЗИ ЕООД	92.00	3520
20144	BG16RFOP002-2.073-8745-C01	БЕЛАДЖИО ГЕЙМИНГ ООД	92.00	10 000
20345	BG16RFOP002-2.073-8988-C01	ЕТ МИХАИЛ КОРАДОВ - КОСТАДИН КОРАДОВ	92.00	10 000
2884	BG16RFOP002-2.073-12262-C01	ЕТ ДОТКОВСКИ - ИВЕЛИНА ДОТКОВСКА	92.00	10 000
3682	BG16RFOP002-2.073-13189-C01	КАЗИНО ГЕЙМС 1 ООД	92.00	10 000
3770	BG16RFOP002-2.073-13290-C01	МИЛТАС ООД	92.00	10 000
4313	BG16RFOP002-2.073-13906-C01	ДЕМИР - 2019 ЕООД	92.00	5258
7195	BG16RFOP002-2.073-17251-C01	ЛАЙТ-ИН ГЕЙМ ООД	92.00	10 000
7209	BG16RFOP002-2.073-17267-C01	ТИЙ ДЖИ ЕООД	92.00	10 000
7237	BG16RFOP002-2.073-17303-C01	ПАСК ЕЛЕКТРОНИК ЕООД	92.00	10 000
4689	BG16RFOP002-2.073-14305-C01	КЛУБ СЕВЪН ТАЙМС ООД	92.00	10 000
5004	BG16RFOP002-2.073-14652-C01	К И К ООД	92.00	10 000
5146	BG16RFOP002-2.073-14807-C01	КИАМА ЕООД	92.00	3900
8216	BG16RFOP002-2.073-18496-C01	ИВ - ГРУП 2012 ЕООД	92.00	3343
8579	BG16RFOP002-2.073-18962-C01	ЕТ ИЛВИ - ВАЛЕРИ АПОСТОЛОВ	92.00	5000
10128	BG16RFOP002-2.073-20967-C01	Д-3 ЕООД	92.00	10 000
11623	BG16RFOP002-2.073-22886-C01	АННА ТРЕЙД 94 ЕООД	92.00	3376
12059	BG16RFOP002-2.073-23470-C01	ЕМБО ЕООД	92.00	10 000
9046	BG16RFOP002-2.073-19569-C01	ЕТ ТОМИ-Н - ТОМА ГЪНЕВ	92.00	10 000
9180	BG16RFOP002-2.073-19739-C01	„КА & РЕ“ ООД (ЕИК: 102739090)"	92.00	10 000
9243	BG16RFOP002-2.073-19817-C01	ПЕСИДИ ЕООД	92.00	4000
10257	BG16RFOP002-2.073-21121-C01	ВИКТОР 99 ЕООД (ЕИК: 147201897)	92.00	8150
10330	BG16RFOP002-2.073-21204-C01	ТАНГРА -0-12 ЕООД	92.00	3929

Източник: ИСУН 2020

Приложение № 14 – Резултати от извършени допълнителни проверки за съответствие с изискванията по определени критерии по процедурите за предоставяне на БФП по ОПИК чрез подбор на проекти

- По процедурата за микро и малки предприятия

№	Номер на договор	Дата на сключване	Бенефициент	ЕИК	БФП в лв.	икономически сектор	Участие по мярка 60/40	Участие по проект Запази ме	Предявени разходи за персонал по процедура BG16RFOP002-2.073
1	BG16RFOP002-2.073-0324-C01	23.06.2020	САЙМЕКС 97 ООД	112611908	10 000	С - Преработваща промишленост	да	не	не
2	BG16RFOP002-2.073-0884-C01	26.06.2020	ЕЛИМИТ ЕООД	200687450	10 000	Г - Строителство	да	не	не
3	BG16RFOP002-2.073-0795-C01	23.06.2020	ЕЙЧ ЕЙЧ БРАДЪРС МЕРИТАЙМ ЕООД	103777397	10 000	Н - Транспорт, складиране и пощи	да	не	не
4	BG16RFOP002-2.073-0692-C01	23.06.2020	КВАНТ МЕНИДЖМЪНТ ЕООД	201973481	10 000	И - Хотелиерство и ресторантьорство	да	не	не
5	BG16RFOP002-2.073-0270-C01	23.06.2020	ДАЯНА - 2003 ЕООД	115804613	10 000	И - Хотелиерство и ресторантьорство	да	да	не
6	BG16RFOP002-2.073-0438-C01	23.06.2020	НМН-2016 ЕООД	204338300	6100	Р - Култура, спорт и развлечения	да	не	не
7	BG16RFOP002-2.073-0111-C01	23.06.2020	ЕКОТЕХНИКС ЕООД	175034850	10 000	С - ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	да	не	не

По данни на ИСУН 2020

- По процедурата за средни предприятия

№	Номер на договора	Дата на сключване	Бенефициент	ЕИК	КИД	БФП в лв.	Участие по мярка 60/40	Участие по проект Запази ме	Предявени разходи за персонал по процедура BG16RFOP002-2.073
1	BG16RFOP002-2.077-1008-C01	01.02.2021	ЧЕРНОМОРСКИ СОЛНИЦИ АД	102004607	Добиване на сол	150 000	да	не	не
2	BG16RFOP002-2.077-1797-C01	08.02.2021	ОК ЕКСПРЕС ЕООД	203850415	Други пощенски и куриерски дейности	72 959	да	не	не

3	BG16RFOP002-2.077-0779-C01	01.02.2021	"НЕТ ФМ" ЕООД	130500020	Дейност на рекламни агенции	150 000	да	не	не
4	BG16RFOP002-2.077-0498-C01	25.01.2021	ИНТЕР ЕКСПО ЦЕНТЪР ЕООД	121122275	Организиране на конгреси и търговски изложения	150 000	да	не	не
5	BG16RFOP002-2.077-1183-C01	25.01.2021	АВО-БЕЛ ООД	175352917	Други образователни дейности, неклаифицирани другаде	88 400	да	да	не
6	BG16RFOP002-2.077-0325-C01	14.01.2021	АТЛЕТИК ФИТНЕС ООД	121616204	Дейност на фитнес центрове и зали	150 000	да	да	не

По данни на ИСУН 2020

- По процедурата за автобусни превозвачи

№	Номер на АД	Дата на сключване	Бенефициент	ЕИК	КИД	БФП в лв.	60/40	Запази ме	Предявени разходи за персонал
1	BG16RFOP002-2.091-0367-C01	14.01.2021	ПЛАНЕТА ТРАНС ЕООД	114632210	49.31	66 960	да	да	не

По данни на ИСУН 2020

Приложение № 15 - Бенефициенти, обявени в несъстоятелност, ликвидация, заличени или подали заявление за неосъществяване на дейност за периода 13.03.2020-31.03.2021 г.

Номер на АД	Дата на сключване	Икономически сектор	БФП (в лв.)	Статус
Процедура BG16RFOP002-2.073 - Подкрепа за микро и малки предприятия				
BG16RFOP002-2.073-9234-C01	21.08.2020	С - Преработваща промишленост	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-10897-C01	01.09.2020	С - Преработваща промишленост	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-3836-C01	14.07.2020	С - Преработваща промишленост	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-7862-C01	11.08.2020	С - Преработваща промишленост	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-14465-C01	17.09.2020	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-1678-C01	26.06.2020	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-22966-C01	01.02.2021	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	6 905	заличени
BG16RFOP002-2.073-13017-C01	09.09.2020	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	3 144	заличени
BG16RFOP002-2.073-24386-C01	29.09.2020	Н - Транспорт, складиране и пощи	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-10313-C01	01.09.2020	Н - Транспорт, складиране и пощи	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-24445-C01	29.09.2020	Н - Транспорт, складиране и пощи	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-14179-C01	17.09.2020	Ж - Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-0100-C02	23.06.2020	М - Професионални дейности и научни изследвания	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-4322-C01	17.07.2020	М - Професионални дейности и научни изследвания	10 000	заличени
BG16RFOP002-2.073-8209-C01	20.08.2020	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	7 555	без дейност
BG16RFOP002-2.073-1657-C01	26.06.2020	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	4 300	без дейност
BG16RFOP002-2.073-16006-C01	01.02.2021	Л - Операции с недвижими имоти	3 412	без дейност
BG16RFOP002-2.073-2500-C01	06.07.2020	М - Професионални дейности и научни изследвания	10 000	без дейност
BG16RFOP002-2.073-21253-C01	25.01.2021	И - Хотелиерство и ресторантьорство	10 000	в ликвидация
BG16RFOP002-2.073-10636-C01	01.09.2020	Г - Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	10 000	в несъстоятелност
Процедура BG16RFOP002-2.091- Подкрепа за автобусни превозвачи (МТИТС)				
BG16RFOP002-2.091-0634-C01	14.01.2021	Н - Транспорт, складиране и пощи	27 355	без дейност
BG16RFOP002-2.091-0375-C01	15.01.2021	Н - Транспорт, складиране и пощи	27 000	заличени
Процедура BG16RFOP002-2.077- Подкрепа за средни предприятия				
BG16RFOP002-2.077-1059-C01	25.01.2021	Н - Транспорт, складиране и пощи	150 000	заличени
Общо			379 671	

Източник: УО на ОПИК 2014-2020

Приложение № 16 - Предприятия, участвали като свързани предприятия или предприятия партньори, на които са изплатени суми по процедура BG16RFOP002-2.077

Номер на договор	Дата на сключване	Бенефициент	Код по КИД 2008	БФП - Общо	Бенефициент и код по КИД -2008	Номер на договор	Одобрен размер/лева
BG16RFOP002-2.077-1522-C01	02.03.2021	БЪЛГАРСКА РОЗА АД (ЕИК: 115009344)	20.42	150 000	СПАРТАК АД (ЕИК: 812116102) (28.25)	BG16RFOP002-2.077-0100-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-1588-C01	08.03.2021	КУЛТ ГУРМЕ КЕТЪРИНГ ООД (ЕИК: 202176262)	56.10	150 000	МЕИК-98 ООД (ЕИК: 121593957) 46.34	BG16RFOP002-2.077-0102-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0524-C01	02.03.2021	ГЛАСКО ООД (ЕИК: 125540592)	23.12	150 000	ГЛАС ТЪРГОВИЩЕ ООД (ЕИК: 201698453) 46.73	BG16RFOP002-2.077-0525-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0196-C01	02.03.2021	ЙЕЛОУ 333 АД (ЕИК: 175206481)	49.32	150 000	ЕКСПЕРТ СЕРВИЗ СОФИЯ АД (ЕИК: 203746676) 45.20	BG16RFOP002-2.077-1527-C01	107 425
BG16RFOP002-2.077-0764-C01	08.03.2021	ПАРАДАЙЗ ТУР ИНВЕСТ ООД (ЕИК: 202409948) със залог на дружествен дял	55.10	150 000	АКТИВ - 02 ООД (ЕИК: 131012507) 93.21	BG16RFOP002-2.077-0952-C01	150 000
					МЕГА СПОРТ ИНТЕРНЕТЪНЪЛ ООД (ЕИК: 160101040) 14.31	BG16RFOP002-2.077-0665-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0932-C01	25.02.2021	САРИС ООД (ЕИК: 825004576)	41.20	150 000	ПЕТРОМЕТ ООД (ЕИК: 115762655) 28.25	BG16RFOP002-2.077-0868-C01	150 000
					ПЕТРОСТИЛ ООД (ЕИК: 115766828) 23.12	BG16RFOP002-2.077-0983-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0942-C01	25.02.2021	БЪЛГАРСКА АВТОМОБИЛНА ИНДУСТРИЯ ЕАД (ЕИК: 201955499)	45.11	150 000	БАХОВИЦА ИНДУСТРИАЛЕН ПАРК ЕАД (ЕИК: 204860654) 68.32	BG16RFOP002-2.077-1702-C01	105 000
BG16RFOP002-2.077-0757-C01	08.03.2021	ЗПТ АД (ЕИК: 128055570)	24.20	150 000	ЗПТ ТРЕЙД ЕООД (ЕИК: 128570797) 46.72	BG16RFOP002-2.077-0756-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-1910-C01	09.03.2021	КАСКАДАС 16 ЕООД (ЕИК: 202853796)	41.10	150 000	КАСКАДАС РЕЗОРТ И СПА ЕООД (ЕИК: 202851902) 55.10 ;	BG16RFOP002-2.077-1758-C01	129 800
					КАСКАДАС МЕНИДЖМЪНТ ЕООД (ЕИК: 202944445) 68.32 ;	BG16RFOP002-2.077-1760-C01	112 090

					БЕРОЕ СТРОЙ ЕООД (ЕИК: 201974713) 41.20	BG16RFOP002-2.077-1786-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0170-C01	25.02.2021	МЕТАЛИК БИСИПИ АД (ЕИК: 200866186)	24.52	150 000	ТЕСПОМ АД (ЕИК: 817049198) 28.22	BG16RFOP002-2.077-0143-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-1530-C01	18.02.2021	КИНО АРЕНА БЪЛГАРИЯ ЕООД (ЕИК: 201356916)	59.14	150 000	АРЕНА АСЕТС ЕАД (ЕИК: 205310713) 77.39	BG16RFOP002-2.077-1783-C01	61 850
BG16RFOP002-2.077-1214-C01	10.02.2021	О.П. - ЕЛОС ЕООД (ЕИК: 109574008)	49.41	150 000	ЮНИОН ГАЗ ОЙЛ ЕООД (ЕИК: 130235724) 47.30	BG16RFOP002-2.077-1173-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-1595-C01	15.02.2021	ЮПИТЕР - МЕТАЛ ООД (ЕИК: 115525065)	25.99	150 000	ЗГП ООД (ЕИК: 120594287) 25.61	BG16RFOP002-2.077-1594-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0294-C01	18.02.2021	ИНТЕРСЕРВИЗ УЗУНОВИ-АВ ООД (ЕИК: 103768440)	93.29	150 000	ИНТЕРСЕРВИЗ УЗУНОВИ АД (ЕИК: 130278451) 46.43	BG16RFOP002-2.077-0398-C01	107 000
BG16RFOP002-2.077-0841-C01	11.02.2021	РЕМОНТСТРОЙ АД (ЕИК: 102200189)	42.99	150 000	КАПРИ - 10 ООД (ЕИК: 102736639) 42.99	BG16RFOP002-2.077-0842-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-1876-C01	10.02.2021	КАМТ АД (ЕИК: 102004105)	28.30	150 000	АГРОПРОМ СЕРВИЗ ООД (ЕИК: 147023220) 46.61	BG16RFOP002-2.077-1877-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0939-C01	11.02.2021	СТРОЙКОМЕРС ЕООД (ЕИК: 109514464)	41.20	150 000	СТРОЙКОМ ПЛАСТ ЕООД (ЕИК: 109032986) 22.23	BG16RFOP002-2.077-0937-C01	133 300
BG16RFOP002-2.077-1344-C01	08.02.2021	ЦАРЕВЕЦ ЕНЕРДЖИ ООД (ЕИК: 201672370)	35.11	150 000	Юнит енерджи ООД (ЕИК: 202258485) 71.12	BG16RFOP002-2.077-1343-C01	150000
BG16RFOP002-2.077-0266-C01	03.02.2021	КОРНЕР ООД (ЕИК: 148121361)	55.20	150 000	РОЯЛ КОУВ ЕООД (ЕИК: 201670468) 55.20	BG16RFOP002-2.077-0268-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0878-C01	08.02.2021	БУЛТЕМ ООД (ЕИК: 126705405)	22.21	150 000	БУЛАРКОС ЕООД (ЕИК: 126611882) 46.90	BG16RFOP002-2.077-0907-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0902-C01	10.02.2021	ДРУЖБА СТИЛ АД (ЕИК: 813109324)	14.13	150 000	КОНТЕКС ДРУЖБА ООД (ЕИК: 121094420) 46.16	BG16RFOP002-2.077-1506-C01	150 000
BG16RFOP002-2.077-0268-C01		РОЯЛ КОУВ ЕООД ЕИК 201670468	55.20	150 000	КОРНЕР ООД ЕИК (ЕИК 148121361) код 55.20	BG16RFOP002-2.077-0266	150 000
Общо:				1 950 000			1 183 300
Общ размер на БФП по всички процедури:							3 900 000
					изплатени средства по 2.077	208 082 163	1,87%

ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0300200920

№ на одитно доказателство		Наименование/съдържание на документа	Брой листа и електронни носители
		Министерство на финансите	
1		Отговор и предоставена на информация от Министерство на финансите, изх. № 04-17-113 от 26.10.2020 г. (отговор на писмо на одитния екип № 04-01-61 от 08.04.2021 г.) с приложено писмо № 04-17-113 от 29.05.2020-от Министерство на финансите до Министерство на икономиката относно извършени проверки по служебен път относно процедурата за микро- и малки предприятия, финансирана по ОПИК 2014-2020	9 1 брой CD
2		Отговор и предоставена на информация от Министерство на финансите, изх. № 50-01-28 от 20.04.2021 г. (отговор на писмо № 04-01-61 от 08.04.2021 г.) относно предоставяната финансова подкрепа на малки и средни предприятия чрез финансови инструменти, изпълнявани от Българската банка за развитие ЕАД	8 1 брой CD
	2.1	Писмо с входящ номер 50-01-28-12 (изх.№ 04-19-101 от 08.04.2020 г.) Писмо до министъра на финансите от министъра на финансите за увеличение на капитала на Българската банка за развитие ЕАД	
	2.2	Писмо с входящ номер 50-01-28-8 (писмо изх.№ 17-00-29 от 29.04.2020 г.) извършена промяна по бюджета на Министерство на икономиката за увеличение на капитала на Българската банка за развитие ЕАД	
	2.3	Писмо с входящ номер 50-01-28 (изх.№ 04-17-323 от 07.12.2020 г.) Финансова обосновка за приемане на проекта на РМС № 257 от 14.04.2020 за одобряване на Програма за гарантиране на безлихвени кредити в защита на хора, лишени от възможността да полагат труд поради пандемията от COVID-19 и за възлагане изпълнението ѝ на „Българска банка за развитие“ АД, изм. и доп. с РМС № 910 от 2020 г., РМС № 408 от 2020 г. и РМС № 506 от 2021 г.	
	2.4	Писмо с входящ номер 50-01-28-10 (писмо изх.№ 17-00-16 от 26.02.2021 г.) Годишен доклад за предоставените държавни помощи през 2020 г.	
	2.5	Писмо с входящ номер 50-01-28-14 (писмо изх.№ 17-00-53 от 07.04.2020 г.) Докладна записка от заместник министъра на финансите относно нотифициране на схемата за Българската банка за развитие ЕАД по Временната рамка за мерките за държавни помощи в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив от COVID-19 от Европейската комисия	
		Министерство на икономиката	
3		Отговор и предоставени документи от Министерство на икономиката, изх. номер 92-00-1022 от 22.10.2020 г. и информация с имейли от 23.10.2020 г.; 27.10.2020 г.; 29.10.2020 г.; 06.11.2020 г., 12.11.2020 г.; 20.11.2020 г.; 27.11.2020 г.; 02.12.2020 г.; 16.12.2020 г.; 14.01.2021 г. – изискана първоначална информация и документи за изпълнението на одита (отговор на писмо № 04-12-19 от 25.09.2020 г.)	9 2 броя CD
4		Отговор и предоставена на информация от Министерство на икономиката, изх. номер 92-00-138 от 10.03.2021 г. относно осигурената подкрепа с финансови инструменти от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД (отговор на писмо на одитния екип № 04-12-19 от 18.02.2021 г.)	11 1 брой CD
5		Отговор и предоставена на информация от Министерство на икономиката след проведена среща с експерти на Управляващия орган от 01.03.2021 г. (проведено структурирано интервю, предварително изпратени по имейл от 04.03.2021 г. въпроси) по повод изясняването на въпроси, свързани с извършваната оценка и подбор на проекти, както и договаряне по процедурите BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа на микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19“ и BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последиствия от пандемията COVID-19“ кореспонденция, изпратена по електронна поща – справки за извършени проверки по служебен път от НАП, НСИ, Столична община, МП	2 1 брой CD
	5.1	Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.073 - документи и справки във връзка с извършените проверки по служебен път на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 при оценка на проектните предложения (ГИТ, МП, МФ, НАП, НСИ)	

	5.2	Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.077 – договаряне - документи и справки във връзка с извършените проверки по служебен път на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 при оценка на проектните предложения (ГИТ, МП, МФ, НАП, НСИ)	
	5.3	Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.077 – оценка - документи и справки във връзка с извършените проверки по служебен път на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 при оценка на проектните предложения (ГИТ, МП, МФ, НАП, НСИ)	
6		Отговор и предоставени документи от Министерство на икономиката, изх. номер 1946 от 15.03.2021 г., включително кореспонденция по електронна поща относно изпълнението на финансовите инструменти, предоставяни от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД (отговор на писмо № 06-54-11 от 19.02.2021 г.)	6 1 брой CD
	6.1	справка от Регистъра за неизпълнение на финансов посредник относно забавянето при изпълнението на финансовите инструменти, предоставяни от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД (т. 3.11 и 4.6)	
	6.2	Вътрешни правила за системата за финансово управление и контрол на Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД - Наръчник (т. 4.1 и 4.2)	
	6.3	Изпратено писмо до министъра на икономиката от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД Управляващия орган ОПИК 2014-2020 с предложения за мерки във връзка с Временната рамка за мерки за държавни помощи (т. 4.4)	
	6.4	Оперативни споразумения на Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД с финансовите посредници (т. 4.5)	
	6.5	Нотификация от ЕК на схемата за държавна помощ под формата на финансови инструменти – портфейлни гаранции, предоставяни от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД (т. 4.7)	
	6.6	Справка изпълнението на финансовите инструменти за одитирания период (т. 4.8, т. 4.9 и т. 4.10)	
	6.7	Риск регистър за оценка на рисковете при изпълнение на финансовите инструменти от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД	
	6.8	Справки подписани с електронен подпис на изпълнителен директор Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД	
	6.9	Информация, предоставена по електронна поща от 22.04.2021 г. - тримесечна отчетност за изпълнение на програмата „Портфейлна гаранция с таван на загубите за справяне с последствията от пандемията COVID-19“	
	6.10	Документи, предоставени по електронна поща от по имейл от 13.04.2021 г. (одобрение от ЕК на процедурата за предоставяне на БФП за средните предприятия финансовите инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД)	
7		Справки от Министерство на икономиката за изготвяне на извадки за извършеното при изпълнението на одита национално представително маркетингово проучване	1 брой CD
	7.1	Извършено проучване сред одобрени и отхвърлени кандидати по процедури BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077, BG16RFOP002-2.091; BG16RFOP002-2.095, BG16RFOP002-2.097, BG16RFOP002-2.083, както и крайни получатели на подпомагане с финансови инструменти, изпълнявани от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД и Българска банка за развитие ЕАД.	
8		Отговор и предоставени документи от Агенция по Вписванията, изх. № 07-00-55 от 17.05.2021 г. и справки по електронна поща относно регистрираните неактивни дружества (в отговор на писмо от заместник председателя на Сметна палата № 12-25-22 от 12.05.2021 г. и по електронна поща от 19.05.2021 г.)	1 1 брой CD
	8.1	Справки от Агенция по вписванията за периода 13.03.2020 г. - 31.03.2021 г. относно брой подадени заявления по образец ГЗ за обявяване на декларация по чл. 38, ал. 9, т. 2 ; търговци в ликвидация; търговци в открито производство по несъстоятелност и обявени в несъстоятелност; заличени търговци/ЮЛНЦ, обобщена справка за регистрирани активни дружества.	
9		Отговор и предоставена на информация от Министерство на икономиката след проведена среща на 13.04.2021 г. с ръководни експерти на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 в отдел „Планиране, оценка и Договаряне“ и сектор „Подбор на	17 1 брой CD

		проекти“ (проведено структурирано интервю, предварително изпратени по имейл от 04.03.2021 г. въпроси)	
	9.1	Информация във връзка с дейността на външните оценители, наети по процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.073	
	9.2	Опростена процедура за отчитане на разходите (писмо становище на Национален фонд, ОЕСС и НАП); таблица-справка за проведени писмени процедури за неспиритивно вземане на решение от Комитета за наблюдение на ОПИК 2014-2020 и ОПИМСП 2014-2020 г. в периода 13.03.2020 г. до 14.04.2021 г., Заповед № РД-16-381 от 14.05.2020 г. за одобряване на вътрешните правила за работа на оценителната комисия по процедура BG16RFOP002-2.073; Заповед № РД-16-850 от 08.09.2020 г. за определяне на състава на оценителна комисия по процедура BG16RFOP002-2.077 с приложени декларации за липса на конфликт на интереси; Заповед № РД-16-963 от 07.10.2020 г за извършване на изменения в състава на оценителна комисия по процедура BG16RFOP002-2.077, определен със Заповед № РД-16-850 от 08.09.2020 г. (Pril_1-2)	
	9.3	Справки на НСИ по основни икономически показатели за 2018 г. и 2019 г. използвани при планирането и изготвяне на дизайна на мерките BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091; Заповед № РД-16-1058 от 03.11.2020 г. за утвърждаване на вътрешни правила за проверка на отчетните документи и допустимост на разходите по процедура BG16RFOP002-2.073; писмо от министъра на икономиката до зам. председателя и председател на Съвета за координация при управление на средствата от ЕС относно необходимостта от включване на експерти оценители от други администрации по процедура BG16RFOP002-2.073 (Pril_2-2.7z)	
10		Предоставени справки от Министерство на икономиката, с електронна поща от 2.05.2021 г., 13.05.2021 г., 14.05.2021 г., 15.06.2021 г. за изпълнението на мерките за предоставяне на БФП и подпомагане чрез финансови инструменти за одитирания период 01.02.2020 – 31.03.2021 г. (в отговор на по електронна поща от 04.05.2021 г.)	10 1 брой CD
	10.1	Справка за одобрени, отхвърлени и оттеглени кандидати по процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.091	
	10.2	Справка за одобрени, отхвърлени и оттеглени кандидати по ваучерна система BG16RFOP002-2.083	
	10.3	Справка за одобрени, отхвърлени и оттеглени кандидати по процедура за предоставяне на БФП, изпълнявана от НАП - BG16RFOP002-2.097	
	10.4	Обобщена справка за всички мерки в обхвата на одита	
	10.5	Справки за сключени с бенефициенти договори (в т.ч. прекратени и отказани) по отделни процедури: BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091, както и обобщена справка по бенефициенти, в която е съпоставено участието на всеки бенефициент по всички мерки, изпълнявани за одитирания период	
	10.6	Справки след преценка на проектите предложения по процедури BG16RFOP002-2.073 и BG16RFOP002-2.077	
	10.7	Справка за финансовите инструменти, предоставяни от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД	
	10.8	Справки за извършени проверки на място.	
11		Отговор и предоставена на информация от Министерство на икономиката, изх. номер 92-00-138 от 02.06.2021 г. относно слабости и неизяснения въпроси, свързани с предоставяне на подкрепа под формата на БФП и чрез финансовите инструменти за микро-, малки и средни предприятия (отговор на писмо на одитния екип № 04-12-19 от 14.05.2021 г. – финални въпроси)	6 1 брой CD
	11.1	Предоставяне на БФП (Раздел 1) - причини за значителен брой отхвърлени проектни предложения по процедурата BG16RFOP002-2.073; Изготвяни Годишни програми за 2020 г. и 2021 г. в изпълнение на Националната стратегия за насърчаване на МСП; въведен механизъм за засилен мониторинг на одитираните процедури и изготвяни доклади за резултатите от изпълнение; Текущото проследяване на напредъка за изпълнението на целите по одитираните процедури; Ред за идентифициране на слабостите от Управляващия орган на ОПИК 2014-2020; изготвен Доклад за изпълнението на мерките за COVID-19; осъществен предварителен контрол на оценителния доклад от УРКС по процедурата BG16RFOP002- 2.073; Справка за общия брой служители от Управляващия орган	

		на ОПИК 2014-2020, включени в оценителния процес по отделните одитирани процедури.	
	11.2	Финансови инструменти (Раздел 2) - трансформиране на предвидените по ОПИК 2014-2020 финансови инструменти с оглед насочването им към мерки в отговор на пандемията; процедури за определяне на екип за управление, изпълнение и контрол в процеса на прилагане на финансовите инструменти в рамките на ОПИК 2014-2020; причини за забавяне на изменението на Финансовото споразумение между Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 и ФМФИБ във връзка с мерките за преодоляване на пандемията; информация за изготвения „Преглед на пазарната ситуация и необходимостта от подкрепа чрез финансовите инструменти като мярка за противодействие на последствията от пандемията COVID-19; Допълнителна информация относно планираната, но нереализирана операция по ОПИК „Принос към гаранционните портфейли на Българската банка за развитие в размер на 200 млн. лв.; Организация на дейността по набиране на данните за изпълнение на финансовите инструменти; Механизмите за измерване на приноса от изпълнението на финансовите инструменти; Обосновка за предложените от Управляващия орган изменения на ОПИК 2014-2020, представена на Комитета за наблюдение в рамките на проведена през периода 30 април-5 май 2020 г. процедура за одобрение; Писмо до заместник министър-председателя и председател на Съвета за координация при управление на средствата от ЕС с информация за възможностите на ОПИК 2014-2020 да отговори с конкретни мерки и схеми за подпомагане на българските предприятия, засегнати от кризата.	
	11.3	Справка възражения по процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.077	
	11.4	Справка сигнали по процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP002-2.073	
12		Отговор и предоставена на информация от Министерство на икономиката, изх. № 92-00-774 от 28.06.2021 г. относно разяснения относно категорията средни предприятия – казуси от одитната извадка; сключени договори с кандидати по недопустими КИД за основна дейност	4 2 броя CD
	12.1	Приложение 1 - Годишен доклад от Министерство на икономиката до зам. министъра на финансите относно предоставените държавни помощи през 2020 г. (писмо № 04-19-55 от 06.04.2020 г.)	
	12.2	Приложение 2 – справки за изпълнение на финансовите инструменти от ФМФИБ ЕАД (информацията в тях е коригирана от Министерството на икономиката – т. 12.5)	
	12.3	Приложение 3 - Разяснения и мотиви на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 относно категорията на предприятия включени в одитна извадка по процедура BG16RFOP002-2.077	
	12.4	Приложение 4- разяснения на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020 относно изменения пакет документи по процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-2.077 и Процедура за уведомяване на неуспелите и одобрените кандидати и сключване на административни договори за предоставяне на БФП	
	12.5	Приложение 5 - коригирани справки от Министерството на икономиката за изпълнение на финансовите инструменти от ФМФИБ ЕАД	
	12.6	Приложение 6 – писма и докладни записки изготвени от УО на ОПИК 2014-2020 и зам. министъра на икономиката в процеса на планиране на предложенията за мерки за подпомагане на МСП в условията на пандемията	
	12.7	Приложение 7 – разяснения по сключени договори с кандидати с КИД 16-10 и 16.29 - изделия от дървен материал, производство на изделия от корк, слама и материали за плетене	
	12.8	Приложение 8 - разяснения и справки за сключените договори с бенефициенти с недопустими дейности с КИД, включващ търговия с тютюн и тютюневи изделия; подкрепа за икономически дейности, свързани с организирането и провеждането на хазартни игри и попадащи в код 92.00 „Организиране на хазартни игри“; размер на изплатените средства на външни оценители по процедура BG16RFOP002-2.073	
	12.9	Приложение 9 - разяснения по сключени договори с кандидати с КИД 16-10 и 16.29 - изделия от дървен материал, производство на изделия от корк, слама и материали за плетене	
	12.10	Приложение 10 – обобщени справки за изплатените средства и подпомогнатите предприятия по категория предприятия и по видове процедури, обобщена справка в аналитичен вид по бенефициенти	

	12.11	Българска Банка за развитие – справка за изпълнение на финансовите инструменти от директора на дирекция „Индустриални отношения и управление на собствеността“ в Министерството на икономиката	
13		Отговор и предоставена на информация от Министерство на икономиката по електронна поща относно изискване на информация от НАП за изпълнение на процедурите по ОПИК 2014-2020, администрирани от НАП, справки по бенефициенти, справка от деловодната система на Министерство на икономиката относно подадени жалби и възражения по отхвърлени проектни предложения по процедура BG16RFOP002-2.073 (отговор на писмо № 04-12-19 от 09.07.2021 г.)	9 2 броя CD
	13.1	Жалби и възражения, генерирани от деловодната система на Министерство на икономиката, по отхвърлени проектни предложения за малки и средни предприятия BG16RFOP002-2.073	
	13.2	Писмо от Министерство на икономиката с изх. номер 91-00-211 от 08.07.2021 г. до Национален статистически институт за изискване на информация	
	13.3	Справки от НАП по процедури BG16RFOP002-2.095 и BG16RFOP002-2.097 към 31.03.2021 г.	
	13.4	Писмо от НАП и НСИ от м. август 2021 г. – справка за бенефициенти, подпомогнати с финансови инструменти от Българска банка за развитие	
		Българска банка за развитие ЕАД	
14		Отговор и предоставена на информация от Българска банка за развитие ЕАД, изх. № 2367 от 13.04.2021 г. относно изпълнението на финансовите инструменти, предоставяни по програмата за подкрепа с портфейлни гаранции на МСП и безлихвените заеми на физически лица (в отговор на писмо № 17-02-6 от 13.04.2021 г.)	11 1 брой CD
	14.1	Проведена комуникация по имейл	
	14.2	Заявени лимити за портфейлната гаранция от финансовите посредници – търговски банки	
	14.3	Обобщени справки за напредъка към 31.12.2020 и 31.03.2021 г.	
	14.4	Сключени анекси с финансовите посредници - търговски банки	
	14.5	Базов образец на финансово споразумение с финансов посредник	
	14.6	Сключени финансови споразумения с финансовите посредници - търговски банки	
	14.7	Изменения в базовите образци на Анекса на финансовите посредници - търговски банки	
	14.8	Допълнителни условия за допустимост на крайните кредитополучатели, подписани с Юробанк (други обстоятелства за допустимост)	
	14.9	Гаранционни такси по търговски банки	
	14.10	Извършване на мониторинг за изпълнението на мерките преди одобрение на портфейлните гаранции, предоставяни от Българската банка за развитие на МСП - въведен електронен Регистър с контроли преди одобрение	
	14.11	Справка за изпълнението на финансовите инструменти към 31.03.2021 г.	
	14.12	Справка за изпълнението на финансовите инструменти към 31.12.2020 г.	
	14.13	Справки с и контакти за социологическото проучване	
	14.14	Протокол 72 от 11.08.2020 за одобряване текста на подписаното с „Уникредит Булбанк“ АД финансово споразумение	
15		Писмо от Българска банка за развитие ЕАД с изх. номер 3021 от 19.05.21 г. до Сметна палата относно мониторинга и наблюдението по програмата за подпомагане на МСП с портфейлни гаранции с вх. номер 17-02-6 от 19.05.21 г. (и прилежащата кореспонденция по електронна поща)	4 4 броя CD
	15.1	Екранни снимки на параметрите на електронния регистър за въвеждане на информацията за бенефициентите, кандидатстващи за подпомагане по програмата за портфейлни гаранции	
	15.2	Предоставена информация за напредъка по програмата за портфейлни гаранции до отделни органи	
	15.3	Комуникация с търговските банки	
	15.4	Модификация на параметрите в рамките на нотификацията	
	15.5	Екранна снимка за начална дата от стартиране прилагането на електронния регистър на Българска банка за развитие ЕАД за програмата за портфейлни гаранции на МСП	

	15.6	Коригирана справка за изпълнението на финансовите инструменти от Българска банка за развитие ЕАД за периода 01.02.2020 - 31.03.2021 г.	
	15.7	Техническо описание на файловете – месечни актуализиращи данни за електронния регистър	
	15.8	Установени недопустими параметри в справките и недопуснати кандидати до финансиране	
	15.9	Правила за прилагането на законодателството за държавни помощи	
16		Резултати от извършеното при изпълнението на одита национално представително маркетингово проучване -Презентация и справки	1 брой CD
17		Документи – оценителен процес, проверка проекти, отчети МИ, заповеди, критерии за ФИ, одобрения от ЕК, екранна снимка на електронни страници на финансови посредници, документи от ИСУН 2020	6 броя CD
	17.1	Изменен пакет документи от 21.12.2020 по процедура BG16RFOP002-2.077	
	17.2	Екранна снимка от електронните страници на финансовите посредници	
	17.3	Екранни снимки от ИСУН 2020 – липса на въведени индикатори, писмени процедури на Комитета по наблюдение на ОПИК 2014-2020, липса на информация в модул Одити в ИСУН 2020, информация за изпълнението на финансовите инструменти по ОПИК 2014-2020	
	17.4	оценителен процес по процедури BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091 – информация в ИСУН 2020	
	17.5	Документи от извършената проверка за МСП - свързани предприятия (РД-И-105 COVID)	
	17.6	Заповеди за определяне Ръководител на Управляващия орган на ОПИК 2014-2020	
	17.7	Информация и документи по проектите в одитната извадка по процедури BG16RFOP002-2.077 и BG16RFOP002-2.091 в ИСУН	
	17.8	Мониторинг на изпълнението на финансовите инструменти информация от ИСУН 2020	
	17.9	Критерии за изпълнение на финансови инструменти, изпълнявани по ОПИК 2014-2020 и одобрени от Комитета по наблюдение на ОПИК 2014- 2020	
	17.10	Информация за маркетинговото проучване – избор на проекти в одитна извадка по процедурите за БФП	
	17.11	Одобрения от страна на Европейската комисия за изпълняваните финансови инструменти	
	17.12	Финансови инструменти – справки и разпечатки от ИСУН 2020	
	17.13	Отчети от електронната страница на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията	
	17.14	Отчети за напредъка за напредъка от електронната страница на Министерския съвет	
	17.15	Отчети на електронната страница на Министерството на икономиката	
	17.16	Проверки на справки – по КИД 92.00 Организиране на хазартни игри	
	17.17	Документи относно осигурена прозрачност и публичност от страна финансовите посредници	
	17.18	Документи относно публичност по отношение на изпълняваните финансови инструменти от ФМФИБ ЕАД и ББР ЕАД	
	17.19	Решения за прекратяване на процедури BG16RFOP002-1.022 и BG16RFOP002-1.027 по ОПИК 2014-2020	
	17.20	Справки за изпълнение на процедурите „Запази ме“ и „60/40“ по ОПРЧР 2014-2020	
	17.21	Справка договори по процедура BG16RFOP002-2.2.077 от 20.01.2022 г.	
	17.22	Проверки за спазване изискванията при подписване с КЕП	
	17.23	Допълнителна информация по процедура BG16RFOP002-2.083	
	17.24	Проверки на проекти, финансирани по ОПИК 2014-2020 и ПРСР 2014-2020	
	17.25	Справки за схемата по ОПРЧР „Запази ме“ и по мярка 60/40, приета с ПМС 55/2020	
	17.26	Справка от НСИ по статистически показатели за 2018 г.	
	17.27	Вътрешни правила по процедура BG16RFOP002-2.077	
	17.28	Работен документ за проследимост на извършени проверки документи №№ РД 39, 42 и 76	

	17.29	Работен документ за проследимост на извършени проверки относно проверка за наличие на подпомогнатите по ОПИК 2014-2020 МСП и по ОПРЧР 2014-2020 (РД-И-119)	
	17.30	Разяснения към бенефициентите – екранни снимки (РД-И-33)	
	17.31	Проверки за спазване ограничението на прага от 450 000 лв. по процедурите BG16RFOP002-2.091 и BG16RFOP002-2.077	
	17.32	Извършени проверки за „свързани“ предприятия	
	17.33	Оценителен доклад и прилежаща документация за 14 оценителна сесия на процедура BG16RFOP002-2.073	
	17.34	Заповеди за оценителни комисии по процедура BG16RFOP002-2.073	
	17.35	Справка ИСУН 2020 по процедура BG16RFOP002-2.077 към 29.01.2022 г.	
18		Контролни листове и документи за проектите в одитната извадка по процедури BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077, BG16RFOP002-2.091	4 броя CD
19		Сигнал до Сметна палата	1 2 броя CD
20		Условия за кандидатстване по процедури BG16RFOP002-2.073, BG16RFOP002-2.077, BG16RFOP002-2.083, BG16RFOP002-2.089, BG16RFOP002-2.091, BG16RFOP002-2.094, BG16RFOP002-2.095, BG16RFOP002-2.095, BG16RFOP002-2.101	1 брой CD
21		Коментари и бележки на Министерство на икономиката по проекта на одитен доклад	1 брой CD
22		Разяснения към бенефициентите, предоставени от УО на ОПИК 2014-2020 (обобщени и систематизирани в РД-И-33)	1 брой CD